

PROGRAM STUDIÓW

dla kierunku

GEOGRAFIA

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

STACJONARNE / NIESTACJONARNE

Słupsk, 2020

SPIS TREŚCI

1. Ogólna charakterystyka prowadzonych studiów

- 1.1. Nazwa kierunku studiów;
- 1.2. Poziom studiów (studia I/II stopnia);
- 1.3. Profil studiów (ogólnoakademicki/praktyczny);
- 1.4 Forma/formy studiów (stacjonarne/niestacjonarne);
- 1.5 Liczba semestrów;
- 1.6 Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów;
- 1.7. Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwenta;
- 1.8. Przyporządkowanie kierunku studiów do dyscypliny, a dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określenie dla każdej z tych dyscyplin procentowego udziału liczby punktów ECTS w ogólnej liczbie punktów określonych w punkcie 1.6, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej;

l.p.	Dyscyplina naukowa	Punkty ECTS	
		liczba	procent

1.9 Sylwetka absolwenta

2. Opis zakładanych efektów uczenia się

- 2.1. Wykaz kierunkowych efektów uczenia się z uwzględnieniem efektów w zakresie znajomości języka obcego
- 2.2. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do opisu charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji
- 2.3. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich – dla studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera.
- 2.4. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji dla kwalifikacji dla dziedziny sztuki – dla studiów przyporządkowanych do dyscypliny w ramach dziedziny sztuki.
- 2.5. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do Standardu kształcenia nauczycieli – dla studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.
- 2.6. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do Standardu kształcenia – dla studiów prowadzonych na podstawie standardów kształcenia (pielęgniarstwo, fizjoterapia, ratownictwo medyczne).

3. Opis programu studiów:

- 3.1. Zajęcia (niezależnie od formy ich prowadzenia) wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów; Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta.

3.2. Harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia, uwzględniający formy prowadzenia zajęć, wymiar tych zajęć oraz liczbę punktów ECTS (odrębnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych).

3.3. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program przewiduje praktyki.

3.4. Wskaźniki charakteryzujące program studiów:

3.4.1. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia;

3.4.2. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne;

3.4.3. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program przewiduje praktyki;

3.4.4. Zajęcia do wyboru z określeniem liczby punktów ECTS, w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie;

3.4.5. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wraz z przypisaną liczbą punktów ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej, w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów (profil praktyczny);

3.4.6. Zajęcia związane z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach do których przyporządkowany jest kierunek studiów, w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów na danym poziomie, z uwzględnieniem udziału studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności (profil ogólnoakademicki).

4. Ocena i doskonalenie programu studiów:

4.1. Analiza zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy.

4.2. Wnioski z analizy wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów.

4.3. Inne działania związane z oceną i doskonaleniem programu studiów.

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROWADZONYCH STUDIÓW

1.1. Nazwa kierunku studiów

GEOGRAFIA

Nazwa specjalności

1. GOSPODARKA I POLITYKA SAMORZĄDOWA
2. KSZTAŁTOWANIE I ZARZĄDZANIE ŚRODOWISKIEM PRZYRODNICZYM
4. GEOINFORMACJA
5. GEOGRAFIA NAUCZYCIELSKA

1.2. Poziom studiów

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

1.3. Profil kształcenia

PRAKTYCZNY

1.4. Forma/formy studiów

STACJONARNE / NIESTACJONARNE

1.5. Liczba semestrów

6

1.6. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów

180

1.7. Tytuł zawodowy nadawany absolwentom

LICENCJAT

1.8. Przyporządkowanie kierunku studiów do dyscypliny, a dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednej dyscypliny określenie dla każdej z tych dyscyplin procentowego udziału liczby punktów ECTS w ogólnej liczbie ECTS, ze wskazaniem dyscypliny wiodącej

1.8.1. Przyporządkowanie kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, w których prowadzony jest kierunek

Dziedzina nauki	Dyscyplina naukowa	Procentowy udział dyscyplin*	Dyscyplina wiodąca
Dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych	Nauki o Ziemi i środowisku	74	Nauki o Ziemi i środowisku
Dziedzina nauk społecznych	Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	26	
Razem:		100	

* na podstawie uchwały Senatu AP z dnia 19.06.2019 r.

** suma udziałów procentowych dyscyplin, których udziały są mniejsze niż 5%

1.8.2. Tabela procentowego udziału liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS dla każdej z dyscyplin kierunku

L.p.	Dyscyplina naukowa	Punkty ECTS	
		liczba	%
1.	nauki o Ziemi i środowisku - dyscyplina wiodąca	241	74
2	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna	85	26
	Razem:	326	100,00

** suma udziałów procentowych dyscyplin, których udziały są mniejsze niż 5%

1.9. Sylwetka absolwenta

Absolwent studiów geograficznych powinien posiadać podstawową wiedzę z zakresu geografii ze szczególnym uwzględnieniem relacji kształtujących funkcjonowanie systemu człowiek-środowisko oraz podstawowych procesów zachodzących w przyrodzie, społeczeństwie i gospodarce. Po ukończeniu kształcenia geograficznego na poziomie studiów pierwszego stopnia absolwent winien nabyć umiejętności gromadzenia, wykorzystania, przechowywania, przetwarzania oraz przekazywania w różnej formie i za pomocą różnych narzędzi informacji, szczególnie tych dotyczących identyfikacji zasobów naturalnych i antropogenicznych oraz gospodarowania i zarządzania przestrzenią. Ponadto, posiadacz licencjatu z geografii powinien wyróżniać się nie tylko umiejętnością pracy indywidualnej i zespołowej tak w warunkach kameralnych jak i terenowych, ale również umiejętnością posługiwania się językiem obcym na poziomie biegłości B2 /ESOKJ RE/ oraz językiem specjalistycznym w stopniu niezbędnym do wykonywania zawodu. Jest przygotowany do podjęcia studiów drugiego stopnia.

Absolwent studiów geograficznych powinien posiadać biegłość w odpowiedniej specjalności geograficznej, dającej przygotowanie do pracy zawodowej w zakresie zjawisk i procesów przyrodniczych, społecznych i gospodarczych w różnych skalach: globalnej, krajowej, regionalnej i lokalnej.

specjalność gospodarka i polityka samorządowa

Absolwent tej specjalności posiada praktyczną wiedzę w zakresie kształtowania środowiska człowieka oraz zależności między asocjacjami terytorialno-krajobrazowymi i cywilizacyjnymi o różnych poziomach skomplikowania. Student po zakończeniu studiów potrafi poszukiwać i wykorzystywać szeroko rozumiane narzędzia i środki niezbędne dla osiągnięcia celów jakie zostały wyznaczone i zaakceptowane dla osiągnięcia przewidywanych procesów społeczno-przestrzennych. Absolwent tej specjalności posiada i stosuje w praktyce podstawową wiedzę z zakresu geografii znając relacje kształtujące funkcjonowanie systemu przyroda – człowiek. Potrafi określić i wskazać podstawowe procesy które zachodzą w przyrodzie, społeczeństwie i gospodarce. Stosuje w praktyce wyniki analiz i informacji o naturalnych i antropogenicznych zjawiskach i procesach dla potrzeb kompleksowego

gospodarowania i zarządzania przestrzenią. Posiada umiejętności wynikające ze studiowania na specjalności gospodarka i polityka samorządowa umożliwiające przygotowanie do pracy zawodowej w zakresie kreowania gospodarki i polityki w skali lokalnej i regionalnej. Specjalność GiPS stanowi przygotowanie do pracy w różnych instytucjach samorządowych zajmujących się gospodarką przestrzenną, warunkami życia ludzi oraz organizacją działalności społeczno-gospodarczej. Absolwent potrafi w sposób praktyczny dokonać kompleksowej oceny środowiska życia człowieka, a kreatywne wykorzystanie posiadanej wiedzy praktycznej umożliwia wykonywanie pracy zawodowej.

specjalność kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym, kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym 50+

Absolwent tej specjalności ma ogólną wiedzę i umiejętności z zakresu ekologii krajobrazu, antropogenicznych przekształceń środowiska oraz funkcjonowania systemów przyrodniczych. Potrafi rejestrować, analizować i interpretować dane dotyczące poszczególnych komponentów przyrody a także będących efektem działalności człowieka i wpływających na stan środowiska. Zna metody pomiarowe środowiska, potrafi dokonywać inwentaryzacji przyrodniczej, potrafi przeprowadzać modelowanie geoekosystemów i ocenić odporność środowiska przyrodniczego na degradację oraz jego zdolność do regeneracji. Zna narzędzia oceny i ekonomicznej wyceny środowiska. Absolwent KiZŚP może podjąć pracę w parkach narodowych, parkach krajobrazowych, agencjach i agendach zajmującymi się zarządzaniem zasobami przyrodniczymi, jednostkach zajmujących się planowaniem przestrzennym, firmach planistycznych zajmujących się projektowaniem i pielęgnacją ogrodów miejskich i wiejskich, instytucjach zajmujących się inwentaryzacją, waloryzacją i oceną środowiska przyrodniczego, placówkach monitoringu lokalnego lub regionalnego. Może także prowadzić własną działalność gospodarczą związaną z wyżej wymienionymi aspektami.

specjalność geoinformacja

Absolwent tej specjalności zna metody badań w geoinformacji, posiada wiedzę i umiejętności z zakresu wykorzystania teledetekcji lotniczej i satelitarnej. Absolwent geoinformacji dzięki znajomości narzędzi i oprogramowania GIS posiada wiedzę, umiejętności i kompetencje do

zakładania baz danych, wykonywania map cyfrowych oraz do przeprowadzania analiz przestrzennych czyli potrafi w sposób dalece praktyczny korzystać z GIS. Ponadto posiada umiejętność obsługi sprzętu geodezyjnego oraz wykonywania pomiarów geodezyjnych. Biegłe korzystania z map topograficznych oraz planów zagospodarowania przestrzennego a także potrafi przeprowadzać aktualizację ich treści. Absolwenci geoinformacji mogą znaleźć zatrudnienie m.in. w: jednostkach administracji samorządowej, przedsiębiorstwach geodezyjno-kartograficznych, służbach ochrony przyrody, organach zarządzania kryzysowego, zakładach i firmach komunalnych.

Specjalność: geografia nauczycielska

Absolwent tej specjalności umie analizować zjawiska i procesy przyrodnicze, gospodarcze i społeczne w różnych skalach przestrzennych – globalnej, regionalnej i lokalnej. Absolwent posiada umiejętności kompleksowej oceny środowiska życia człowieka, kształtowania środowiska geograficznego, zarządzania zasobami przyrodniczymi oraz kreatywnego wykorzystywania wiedzy i wykonywania pracy zawodowej. Absolwent uzyskuje dodatkowe przygotowanie w zakresie pedagogicznym i wychowawczym bez uprawnień do pracy w szkole. Studia te przygotowują absolwenta do podjęcia studiów drugiego stopnia w zakresie nauczania geografii dających pełne uprawnienia do pracy w szkolnictwie i nauczania geografii i przyrody w szkole podstawowej oraz geografii w szkole ponadpodstawowej (zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela).

2. OPIS ZAKŁADANYCH EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

2.1. Wykaz kierunkowych efektów uczenia się z uwzględnieniem efektów w zakresie znajomości języka obcego

Symbol kierunkowego o (w tym dla specjalności/ specjalizacji) efektu kształcenia	Opis kierunkowych efektów uczenia się dla programu kształcenia (w tym efekty dla specjalności/specjalizacji)
	WIEDZA
K1_W01	rozumie istotę i specyfikę geograficznego ujęcia rzeczywistości, historię rozwoju geografii i jej powiązanie z innymi dyscyplinami naukowymi, zna jej strukturę wewnętrzną, przedmiot badań i miejsce w systemie nauk
K1_W02	wymienia kluczowe pojęcia geografii i rozumie ich znaczenie, zna koncepcje dotyczące zróżnicowania terytorialnego i rozmieszczenia zjawisk na powierzchni Ziemi oraz możliwości zastosowania wiedzy geograficznej w życiu społeczno-gospodarczym z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju
K1_W03	wyjaśnia genezę zjawisk występujących w środowisku, identyfikuje skutki działania praw przyrody oraz wykorzystywania ich w działalności człowieka, w oparciu o prawa fizyki i chemii
K1_W04	definiuje podstawowe pojęcia i procesy ekonomiczne i socjologiczne oraz rozumie wpływ procesów i prawidłowości ekonomicznych i społecznych na zróżnicowanie poziomu rozwoju i warunków życia ludności oraz skalę i efektywność działalności gospodarczej
K1_W05	rozpoznaje zróżnicowanie powierzchni Ziemi pod względem struktury geologicznej i rzeźby i potrafi je wyjaśnić w oparciu o znajomość procesów geologicznych i morfogenetycznych, określa wpływ zjawisk geologicznych oraz procesów rzeźbotwórczych na działalność gospodarczą człowieka
K1_W06	wymienia podstawowe cechy przestrzennego rozkładu elementów meteorologicznych, opisuje procesy klimatotwórcze i interpretuje je w oparciu o wiedzę astronomiczną, geograficzną i fizyczną
K1_W07	potrafi scharakteryzować obieg wody w przyrodzie, omawia elementy bilansu wodnego w powiązaniu z warunkami geologicznymi, rzeźbą terenu i klimatem, rozpoznaje i wyjaśnia zjawiska związane z krążeniem i retencją wód, ocenia wpływ zjawisk ekstremalnych na działalność człowieka
K1_W08	wymienia i charakteryzuje właściwości fizyczne gleb, potrafi zdefiniować odczyn gleb i wskazać czynniki go kształtujące, opisuje czynniki warunkujące zróżnicowanie gleb na Ziemi, rozpoznaje typy najważniejszych gleb Polski na podstawie układu poziomów genetycznych
K1_W09	opisuje i klasyfikuje przejawy degradacji przyrody, wskazuje instrumenty jej ochrony i rozumie skuteczność ich działania, ocenia wpływ działalności człowieka na środowisko

K1_W10	opisuje zróżnicowanie świata pod względem rozmieszczenia, struktur i dynamiki ludności oraz potrafi powiązać cechy demograficzne państw i regionów z ich sytuacją gospodarczą i uwarunkowaniami politycznymi i kulturowymi
K1_W11	potrafi scharakteryzować główne elementy systemu osadniczego i procesy jego przemian, tłumacząc zróżnicowanie form osadniczych w poszczególnych częściach świata na podstawie znajomości warunków naturalnych i społeczno-kulturowych
K1_W12	wymienia główne sposoby użytkowania ziemi i pozyskiwania środków egzystencji w poszczególnych regionach świata oraz potrafi wytłumaczyć ich różnorodność w oparciu o znajomość warunków naturalnych
K1_W13	lokalizuje rozmieszczenie i omawia strukturę przemysłu na świecie, przedstawia rolę przemysłu zaawansowanej technologii oraz usług w rozwoju społeczeństwa informacyjnego
K1_W14	ma pogłębioną wiedzę w zakresie wybranej specjalności
K1_W15	zna w stopniu elementarnym uwarunkowania ekonomiczne i podstawy prawne gospodarki przestrzennej, wyjaśnia ich znaczenie z punktu widzenia problemów zagospodarowania przestrzennego, w tym także dla planowania przestrzennego
K1_W16	potrafi wyjaśnić podstawowe zasady dotyczące funkcjonowania gospodarki w skali lokalnej i regionalnej oraz zasady prowadzenia działalności gospodarczej
K1_W17	opisuje podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych, w szczególności teledetekcji, analizuje i wnioskuje o zjawiskach i procesach zachodzących w przestrzeni geograficznej na podstawie badań empirycznych, stosując metody matematyczne, statystyczne
K1_W18	zna elementy analizy matematycznej, podstawowe funkcje elementarne oraz równania i ich układy
K1_W19	zna podstawową terminologię w języku obcym umożliwiającą komunikację w środowisku zawodowym
K1_W20	definiuje podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ergonomii
K1_W21	opisuje i wyjaśnia podstawowe pojęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej oraz prawa autorskiego, potrafi korzystać z zasobów informacji patentowej
UMIEJĘTNOŚCI	
K1_U01	potrafi użytkować komputer w celu wyszukiwania informacji, komunikowania się, organizowania i analizy danych, sporządzania raportów i prezentacji wyników
K1_U02	potrafi wybierać oraz stosować w praktyce adekwatne do zamierzonych celów techniki pozyskiwania, analizy i prezentacji danych geograficznych
K1_U03	potrafi wykorzystywać techniki geoinformacyjne i metody analizy przestrzennej do określania relacji między różnorodnymi zmiennymi
K1_U04	potrafi poprawnie interpretować mapy i przekroje geologiczne
K1_U05	wykonuje standardowe pomiary meteorologiczne, hydrometryczne i gleboznawcze w terenie/laboratorium oraz interpretuje ich wyniki
K1_U06	potrafi ocenić zmiany w przestrzeni geograficznej na podstawie analizy

	map, zdjęć satelitarnych i obserwacji terenowych
K1_U07	wykonuje pomiary w terenie posługując się prawidłowo mapą, busolą, taśmą mierniczą, niwelatorem
K1_U08	posługuje się metodami matematycznymi i statystycznymi do opisu zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej i analizy danych
K1_U09	posiada podstawowe umiejętności badawcze: potrafi określić problemy badawcze, formułować i weryfikować hipotezy oraz wykonać zadania badawcze pod kierunkiem opiekuna naukowego
K1_U10	potrafi wyjaśnić znaczenie badań naukowych z punktu widzenia rozwoju regionalnego i lokalnego oraz rolę kapitału ludzkiego w rozwoju gospodarczym w warunkach budowy gospodarki opartej na wiedzy
K1_U11	potrafi zaplanować i przeprowadzić badania społeczne w oparciu o kwestionariusz
K1_U12	potrafi wyszukiwać i dokonywać selekcji oraz krytycznej oceny informacji z literatury geograficznej i innych źródeł, także w języku obcym, czytać ze zrozumieniem nieskomplikowane teksty naukowe w języku obcym
K1_U13	potrafi pozyskiwać informacje z baz danych, badań terenowych, kwerend w instytucjach, analizy materiałów pierwotnych, integrować je i dokonywać ich interpretacji
K1_U14	potrafi wyjaśnić analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł
K1_U15	potrafi wyjaśnić zmiany udziału poszczególnych czynników lokalizacji działalności gospodarczej, przyczyny i skutki relokacji przemysłu oraz rolę sektora usług w rozwoju w różnych skalach przestrzennych
K1_U16	potrafi analizować procesy i zjawiska społeczne i demograficzne w skali regionalnej i globalnej
K1_U17	potrafi analizować przyczyny konfliktów społecznych oraz przewiduje ich polityczne, ekonomiczne i demograficzne następstwa
K1_U18	potrafi opisać wybrany region lub miejscowość, wyjaśniając przyczyny zróżnicowania warunków naturalnych i zjawisk społeczno-kulturowych, zwłaszcza ekonomicznych
K1_U19	opracowuje analizę uwarunkowań rozwoju wybranej miejscowości/gminy wynikającą z cech środowiska geograficznego oraz zjawisk społeczno-ekonomicznych
K1_U20	uczy się samodzielnie w sposób ukierunkowany, poszerzając swoją wiedzę w zakresie wybranej specjalności, potrafi integrować wiedzę z wielu dyscyplin naukowych
K1_U21	wykorzystuje język naukowy w dyskusji, posługując się odpowiednio dobranymi argumentami
K1_U22	posługuje się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego
K1_U23	przygotowuje opracowanie pisemne wybranego problemu naukowego w języku obcym w zakresie wybranej specjalności
K1_U24	przygotowuje wystąpienie ustne w języku polskim i języku obcym w zakresie wybranej specjalności
K1_U25	opracowuje wybrany problem geograficzny w języku polskim i języku obcym w określonej konwencji metodologicznej, z poprawną dokumentacją, a także przedstawia wyniki badań w postaci prawidłowo

	opracowanej dokumentacji
K1_U26	opisuje wzajemne współzależności między biofizycznymi a społeczno-kulturowymi składnikami powłoki krajobrazowej Ziemi oraz potrafi wymienić globalne procesy przyrodnicze, społeczne i gospodarcze, wyjaśnić ich genezę i skutki.
K1_U27	opisuje zróżnicowanie świata pod względem politycznym oraz pod względem poziomu rozwoju gospodarczego i potrafi je wytłumaczyć w oparciu o znajomość warunków naturalnych, a także wiedzę ekonomiczną i demograficzną, ocenia wpływ procesów globalizacji i integracji gospodarczej na rozwój lokalny i regionalny
K1_U28	stosuje wiedzę w zakresie komponentów środowiska przyrodniczego Polski i geografii ekonomicznej Polski oraz stosuje ją do określenia relacji między człowiekiem a środowiskiem w różnej skali przestrzennej (oraz w pracach projektowych w różnych sektorach gospodarki)
K1_U29	wyjaśnia przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące w Polsce, a także gospodarczą i polityczną pozycję Polski w Europie w kontekście procesów integracji europejskiej i globalizacji
K1_U30	operuje elementami statystyki opisowej i matematycznej w zakresie pozwalającym na opis i analizę zjawisk geograficznych
K1_U31	wykorzystuje systemy informacji geograficznej jako podstawowe narzędzia do tworzenia baz danych o środowisku, analizuje i interpretuje treści map topograficznych oraz rozumie i klasyfikuje metody prezentacji kartograficznej
K1_U32	ma wiedzę w zakresie informatyki pozwalającą na korzystanie z powszechnie wykorzystywanych edytorów tekstu, arkuszy kalkulacyjnych, programów do tworzenia prezentacji multimedialnych oraz tworzenia i edycji grafiki, operuje podstawowymi pakietami oprogramowania użytkowego w zakresie pozwalającym na opisywanie i interpretowanie elementów przestrzeni geograficznej
	KOMPETENCJE SPOŁECZNE
K1_K01	jest świadomy konieczności podnoszenia kompetencji zawodowych i osobistych oraz samodzielnego aktualizowania i poszerzania wiedzy geograficznej
K1_K02	ma świadomość konieczności samokształcenia w języku obcym
K1_K03	docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji, precyzję języka nauki oraz skuteczność jej metod i narzędzi, a także wykazuje gotowość do upowszechniania naukowych dokonań
K1_K04	zna ograniczenia własnej wiedzy i rozumie potrzebę dalszego kształcenia (LLL)
K1_K05	weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł (szczególnie Internetu i innych mediów masowych), dokonuje ich krytycznej oceny
K1_K06	jest odpowiedzialny za powierzony sprzęt oraz realizację podjętych zadań
K1_K07	jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej oraz współpracowników
K1_K08	potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów geograficznych
K1_K09	potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter

K1_K10	rozumie i docenia znaczenie uczciwości intelektualnej w działaniach własnych i innych osób, postępuje etycznie
K1_K11	planuje swoją ścieżkę rozwoju, potrafi działać w sposób kreatywny i przedsiębiorczy

2.2. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do opisu charakterystyk uniwersalnych pierwszego stopnia oraz charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji

Uniwersalna charakterystyka poziomu 6 w PRK		Charakterystyka drugiego stopnia		Efekty kierunkowe
Zna i rozumie:				
P6U_ W	w znacznym stopniu – fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi różnorodne złożone uwarunkowania prowadzonej działalności	P6S_ W G	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu kształcenia	K1_W01, K1_W06, K1_W14, K1_W19
				K1_W02, K1_W03, K1_W05, K1_W07, K1_W08, K1_W09, K1_W12, K1_W15, K1_W16,
				K1_W13, K1_W17, K1_W18,
				K1_W04
				K1_W10, K1_W11
		P6S_ W K	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji, podstawowe ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działań związanych z nadaną kwalifikacją, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	K1_W20
K1_W21				
Potrafi:				

P6U_ U	<p>innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach</p> <p>samodzielnie planować własne uczenie się przez całe życie</p> <p>komunikować się z otoczeniem, uzasadniać swoje stanowisko</p>	P6S_U W	<p>wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez:</p> <p>- właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji,</p> <p>- dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT)</p>	<p>K1_U06, K1_U08, K1_U09, K1_U12, K1_U13, K1_U14, K1_U30, K1_W31, K1_W32</p> <p>K1_U04, K1_U05, K1_U07,</p> <p>K1_U01, K1_U02, K1_U03, K1_U15, K1_U26, K1_U27</p> <p>K1_U10, K1_U18, K1_U19, K1_U28, K1_U29</p> <p>K1_U11, K1_U12, K1_U17</p> <p>K1_U16</p>
		P6S_U K	komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii, brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich, posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K1_U12, K1_U21, K1_U22, K1_U23, K1_U24, K1_U25
		P6S_U O	planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole	K1_U20
		P6S_U U	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	K1_U20
		Jest gotów do:		
P6U_	kułtywowania i	P6S_K	krytycznej oceny posiadanej wiedzy, uznawania	K1_K01, K1_K02, K1_K03, K1_K04, K1_K05,

K	upowszechniania wzorów właściwego postępowania w środowisku pracy i poza nim samodzielnego podejmowania decyzji, krytycznej oceny działań własnych, działań zespołów, którymi kieruje i organizacji, w których uczestniczy, przyjmowania odpowiedzialności za skutki tych działań	K	znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K1_K08
		P6S_K O	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego, inicjowania działania na rzecz interesu publicznego, myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K1_K09, K1_K11
		P6S_K R	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: - przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, - dbałości o dorobek i tradycje zawodu	K1_K06, K1_K07, K1_K10

WG – zakres i głębia/ kompletność perspektywy poznawczej i zależności

WK – kontekst/ uwarunkowania i skutki

UW – wykorzystanie wiedzy/ rozwiązywane problemy i wykonywane zadania

UK – komunikowanie się/ odbieranie i tworzenie wypowiedzi, upowszechnianie wiedzy w środowisku naukowym i posługiwanie się językiem obcym

UO – organizacja pracy/ planowanie i praca zespołowa

UU – uczenie się/ planowanie własnego rozwoju i rozwoju innych osób

KK – oceny/ krytyczne podejście

KO – odpowiedzialność/ wypełnianie zobowiązań społecznych i działanie na rzecz interesu publicznego

KR – rola zawodowa/ niezależność i rozwój etos

2.3. Przyporządkowanie efektów kierunkowych do Standardu kształcenia nauczycieli studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela

– dla

Efekty uczenia się dla ścieżki kształcenia nauczycielskiego SPS

Symbol efektu uczenia się	Opis efektów uczenia się dla ścieżki kształcenia nauczycielskiego	Efekty szczegółowe*
WIEDZA zna i rozumie:		
SN1_W01	podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących;	B2.W3 C.W2 D.1.W1.
SN1_W02	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne;	B1.W1 B1.W2 B1.W4 B2.W3 C.W1 C.W2 C.W3 C.W4 C.W6 D.1.W2. D.1.W4.
SN1_W03	rolę nauczyciela lub wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów;	B2.W2 B2.W3 B2.W4 B2.W7 D.1.W4. D.1.W15
SN1_W04	normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach podstawowych i średnich ogólnokształcących, technikach i szkołach branżowych, szkołach specjalnych i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych, w różnego typu ośrodkach wychowawczych oraz kształceniu ustawicznym);	B2.W7 B3.W1 B3.W2 B3.W3 D.1.W.6 D.1.W14. D.2.W3.
SN1_W05	zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania;	C.W5 C.W7 D.1.W7. D.1.W10.
SN1_W06	strukturę i funkcje systemu oświaty – cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, a także alternatywne formy edukacji;	B2.W1 D.1.W8. D.2.W2.
SN1_W07	podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania prowadzonych działań edukacyjnych;	B2.W1 D.1.W10. D.1.W11. D.2.W1
SN1_W08	prawa dziecka i osoby z niepełnosprawnością;	B2.W4 D.1.W13.
SN1_W09	zasady bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych,	B3.W3

	wychowawczych i opiekuńczych oraz odpowiedzialności prawnej nauczyciela w tym zakresie, a także zasady udzielania pierwszej pomocy;	PP.W1 PP.W2 PP.W3 PP.W4 PP.W5 D.1.W13.
SN1_W10	podstawy funkcjonowania i patologie aparatu mowy, zasady emisji głosu, podstawy funkcjonowania narządu wzroku i równowagi;	C.W7 D.1.W6.
SN1_W11	treści nauczania i typowe trudności uczniów związane z ich opanowaniem;	C.W3 D.1.W6. D.1.W10.
SN1_W12	metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.	C.W3 C.W4 C.W6 D.1.W8. D.1.W9. D.1.W3. D.1.W5. D.1.W12
UMIEJĘTNOŚCI potrafi:		
SN1_U01	obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;	B1.U1 B1.U2 B2.U3 B2.U5 B3.U1 B3.U2 B3.U3 B3.U4 B3.U6 D.1.U.1 D.2.U1.
SN1_U02	adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;	B2.U5 B3.U5 C.U1 C.U3 C.U4 D.1.U4. D.1.U7. D.2.U2
SN1_U03	rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;	C.U1 C.U3 C.U5 D.1.U6. D.1.U11. D.1.U3.
SN1_U04	projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów;	C.U2 D.1.U2 D.1.U4.

		D.2.U2.
SN1_U05	projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;	B2.U4 B2.U5 B3.U5 D.1.U6.
SN1_U06	tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;	C.U3 D.1.U5. D.1.U7. D.2.U3.
SN1_U07	podejmować pracę z uczniami rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobierać treści nauczania, zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów;	B2.U7 C.U5 D.1.U4. D.1.U5. D.1.U3.
SN2_U08	rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów;	<u> </u> D.1.U5.
SN1_U09	skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów;	C.U3 D.1.U7.
SN1_U10	wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem;	C.U6 B2.U7 D.1.U7. D.1.U9. D.1.U10.
SN1_U11	monitorować postępy uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;	C.U6 D.1.U6. D.1.U9. D.1.U8.
SN1_U12	pracować z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dziećmi z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego;	C.U1 D.1.U4. D.1.U7. D.2.U3.
SN1_U13	odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;	C.U3 D.1.U5. D.1.U6.
SN1_U14	skutecznie realizować działania wspomagające uczniów w świadomym i odpowiedzialnym podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;	B2.U7 D.1.U6. D.1.U11.
SN1_U15	poprawnie posługiwać się językiem polskim i poprawnie oraz adekwatnie do wieku uczniów posługiwać się terminologią przedmiotu;	C.U8 D.1.U4.
SN1_U16	posługiwać się aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu;	C.U7 D.1.U4.
SN1_U17	udzielać pierwszej pomocy;	B2.U5 PP.U1 PP.U2 PP.U3 D.1.U6.
SN1_U18	samodzielnie rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne z wykorzystaniem	B2.U2

	różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	D.1.U7.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE jest gotów do:		
SN1_K01	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka;	B2.K1 C.K2 D.1.K6. D.1.K4.
SN1_K02	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	B2.K1 B2.K2 C.K1 D.1.K5. D.1.K9.
SN1_K03	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkolnej i poza nią;	B2.K1 B2.K2 D.1.K5.
SN1_K04	podejmowania decyzji związanych z organizacją procesu kształcenia w edukacji włączającej;	C.K1 D.1.K2. D.1.K5. D.1.K7. D.1.K8. D.2.K1.
SN1_K05	rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska;	B2.K4 D.1.K2.
SN1_K06	projektowania działań zmierzających do rozwoju szkoły lub placówki systemu oświaty oraz stymulowania poprawy jakości pracy tych instytucji;	B2.K4 D.1.K1. D.1.K6. D.1.K3.
SN1_K07	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej.	B1.K2 B2.K3 B2.K4 B3.K1 D.1.K5. D.1.K.7 D.2.K1.

3. OPIS PROGRAMU STUDIÓW

3.1. Zajęcia wraz z przypisaniem do nich efektów uczenia się i treści programowych zapewniających uzyskanie tych efektów; sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

Sylabusy - załącznik 1

3.2. Harmonogram realizacji programu studiów w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia, uwzględniający formy prowadzenia zajęć, wymiar tych zajęć oraz liczbę punktów ECTS

Sylabusy

1. Współczesny dialog międzykulturowy i międzyreligijny
2. Psychologia zachowań ryzykownych
3. Trening radzenia sobie ze stresem
4. Mediacje i negocjacje
5. Lektorat języka obcego
6. Wychowanie fizyczne
7. Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy
8. Podstawy geografii
9. Astronomia w geografii
10. Elementy fizyki i chemii Ziemi
11. Ekonomia
12. Matematyka
13. Statystyka
14. Systemy informacji geograficznej
15. Kartografia i topografia
16. Geografia
17. Geografia społeczna
18. Geografia ekonomiczna
19. Geografia osadnictwa
20. Geografia kultur
21. Geografia polityczna
22. Geologia
23. Geomorfologia
24. Gleboznawstwo i geografia gleb
25. Meteorologia i klimatologia
26. Hydrologia i oceanografia
27. Kształtowanie i ochrona środowiska
28. Geografia regionalna - ekonomiczna Polski
29. Geografia regionalna - fizyczna Polski
30. Geografia regionalna świata – kraje pozaeuropejskie
31. Geografia regionalna świata – Europa
32. Podstawy gospodarki przestrzennej

33. Geografia regionalna Polski lub świata – ćwiczenia terenowe
34. Geografia regionalna Polski lub świata – zajęcia projektowe
35. Seminarium licencjackie
36. Metodologia i metodyka pracy dyplomowej
37. Praktyka zawodowa
38. Redakcja i opracowywanie map topograficznych
39. Kartografia środowiskowa
40. Teledetekcja satelitarna
41. Elementy geodezji i geodezji satelitarnej
42. Analiza przestrzenna z wykorzystaniem GIS
43. Wstęp do geoinformacji
44. Podstawy informatyki
45. Podstawy grafiki komputerowej
46. Podstawy programowania
47. Organizacja systemów geoinformacyjnych
48. Elementy matematyki wyższej
49. Metody statystyczne w geoinformacji
50. Bazy danych
51. Arkusze kalkulacyjne
52. Zastosowanie GIS
53. Programy GIS
54. Zagadnienia prawne w GIS
55. Pedagogika
56. Psychologia
57. Praktyka zawodowa (psychologiczno-pedagogiczna)
58. Emisja głosu
59. Podstawy dydaktyki
60. Dydaktyka geografii w szkole podstawowej
61. Pierwsza pomoc
62. Krajoznawstwo i turystyka w szkole
63. Biogeografia
64. Antropogeografia
65. Zajęcia laboratoryjne w pracy nauczyciela
66. Edukacja ekologiczna
67. Strefy Krajobrazowe Ziemi
68. Praktyka zawodowa (dydaktyczna) / Praktyka w szkole podstawowej – Geografia)
69. Praktyka zawodowa
70. Polityka regionalna
71. Polityka społeczna
72. Polityka ekonomiczna
73. Polityka zrównoważonego rozwoju
74. Fundusze strukturalne
75. Podstawy gospodarki lokalnej
76. Strategia rozwoju lokalnego
77. Marketing terytorialny
78. Geografia rolnictwa

79. Geografia przemysłu i usług
80. Finanse samorządów terytorialnych
81. Zarządzanie samorządem terytorialnym
82. Samorząd terytorialny
83. Samorząd terytorialny gmin
84. Status pracownika samorządowego
85. Metody analizy przestrzennej
86. Metody badań w geografii społecznej i gospodarczej
87. Prawo administracyjne
88. System przyrodniczy i jego funkcjonowanie
89. Konflikt człowiek – środowisko
90. Ekologia krajobrazu
91. Antropogeniczne przekształcenia środowiska
92. Modelowanie środowiska
93. Inwentaryzacja i kartowanie środowiska
94. Prognozowanie zmian środowiska
95. Systemy informacji przestrzennej w zarządzaniu środowiskiem
96. Wycena środowiska przyrodniczego
97. Analiza oddziaływań inwestycji na środowisko
98. Ekonomia środowiska
99. Organizacja i zarządzanie kształtowaniem środowiska
100. Finansowanie ochrony środowiska
101. Podstawy prawne ochrony środowiska
102. Polityka ekologiczna
103. Edukacja ekologiczna
104. Chemia środowiska
105. Fizyka środowiska

SYLABUS 1

Nazwa zajęć Współczesny dialog międzykulturowy i międzyreligijny		Forma zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	-	tak	IV	
Dyscyplina Nauki o komunikacji społecznej i mediach -50% Nauki socjologiczne-50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
zajęcia wprowadzające			1	1	
konsultacje			4	5	
zajęcia podsumowujące – kolokwium			10	10	
studiowanie literatury			20	20	
przygotowanie do kolokwium			10	15	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja, test wiedzy. Percepcja treści wykładów, sporządzanie i gromadzenie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do zaliczenia przedmiotu w formie testu.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza z zakresu nauk społecznych, podstawy wiedzy o społeczeństwie na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z podstawowymi zagadnieniami dialogu międzykulturowego wraz z wybranymi przykładami historycznych i współczesnych koncepcji religiologicznych. Uzyskanie przez studentów kompetencji aktywnej dyskusji w obszarze fundamentalnych problemów człowieka i społeczeństwa. Uzyskanie przez studentów umiejętności samodzielnego teoretycznego opracowania wybranych problemów filozoficznych w odniesieniu do religii wraz z praktyczną społeczną aplikacją.					
Treści programowe Zajęciawprowadzające: cele i efekty kształcenia; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia wykładów i przedmiotu. Charakterystyka i cele dialogu międzykulturowego. Historia dialogu międzykulturowego. Kluczowe kategorie edukacji międzykulturowej. Wybrane koncepcje edukacji międzykulturowej. Kulturowe zróżnicowanie Europy. Charakterystyka wybranych kultur Azji. Charakterystyka wybranych kultur Afryki i Ameryki. Charakterystyka wybranych kultur Australii i Oceanii. Różnorodność językowa. Wybrane elementy filozofii języka. Kulturowo zróżnicowana rodzina. Wymiar polityczny różnorodności kulturowej. Edukacja międzykulturowa jako zaangażowanie społeczne. Zajęcia podsumowujące: kolokwium zaliczeniowe.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Wymienia i definiuje podstawowe pojęcia dialogu międzykulturowego W_02 Podaje przykłady i streszcza treści wybranych kultur i religii. W_03 Zna problematykę nowych ruchów religijnych i kulturowych			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W01, W02, W03 - Kolokwium ustne sprawdzające wiedzę uzyskaną na wykładzie		

<p>Umiejętności U_01 Porównuje i klasyfikuje historyczne i współczesne koncepcje kultury U_02 Bada i porządkuje dane na temat wybranych religii i kultur U_03 Poszukuje optymalnych rozwiązań dialogu międzykulturowego</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Dyskutuje na temat współczesnych problemów i pytań człowieka w kontekście religijnym i kulturowym K_02 Jest otwarty na odmienne poglądy filozoficzno-religijne K_03 Jest świadom problemów etycznych dotyczących dialogu międzykulturowego</p>	<p>U01, U02, U03 - Zadanie do wykonania K01, K02, K03 - Aktywność na zajęciach</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1P_W02, K1P_W08
W_02	K1P_W03, K1P_W09
W_03	K1P_W06, K1P_W11
U_01	K1P_U01, K1P_U07
U_02	K1P_U02,
U_03	K1P_U05
K_01	K1P_K01, K1P_K07
K_02	K1P_K02, K1P_K08
K_03	K1P_K04

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej) - Arnold J. Toynbee, <i>Cywilizacja w czasie próby</i>, Warszawa 1991.* - Feliks Koneczny, <i>O wielości cywilizacji</i>, Kraków 1996.* - Jerzy Nikitorowicz (red.), <i>Edukacja międzykulturowa. W kręgu potrzeb, oczekiwań i stereotypów</i>, Białystok 1995.*</p> <p>B. Literatura uzupełniająca: - Mirosław Patalon, <i>Tolerancja a edukacja</i>, Gdańsk 2008. - Mirosław Patalon, <i>Kohelet Taoista. Przyczynek do dialogu międzykulturowego</i>, Toruń 2017. - Tadeusz Paleczny, Monika Banaś (red.), <i>Dialog na pograniczu kultur i cywilizacji</i>, Kraków 2009.</p>
--

SYLABUS 2

Nazwa zajęć Psychologia zachowań ryzykownych	Forma zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	-	tak	IV	
Dyscyplina: Nauki o komunikacji społecznej i mediach -50% Nauki socjologiczne-50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
zajęcia wprowadzające			1	1	
konsultacje			4	5	
zajęcia podsumowujące – kolokwium			10	10	
studiowanie literatury			20	20	
przygotowanie do kolokwium			10	15	
Razem:	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne wykład informacyjny, wykład problemowy, informacja, dyskusja, test wiedzy, wykład wprowadzający, informacja, pokaz sposobu wykonania prezentacji multimedialnej z omówieniem, pokaz sposobu wykonywania pracy pisemnej w formie komunikatu z badań, dyskusja, konsultacje indywidualne i zespołowe; Percepcja treści wykładów, sporządzanie i gromadzenie notatek, studiowanie literatur, przygotowanie do zaliczenia; percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie materiałów i prezentacji na zajęcia, przygotowanie do dyskusji.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza z psychologii					
Cele zajęć Zapoznać studentów z podstawowymi definicjami ryzyka, Rozwijać i kształtować rozumienie różnych podejść do zachowań ryzykownych, Nauczyć diagnozowania uwarunkowań podejmowania zachowań ryzykownych, Kształtować umiejętności określenia implikacji praktycznych wynikających z różnych teorii zachowań ryzykownych.					
Treści programowe Wprowadzenie w problematykę zachowań ryzykownych; Zachowania ryzykowne z perspektywy teorii opartych na poszukiwaniu optymalnego poziomu pobudzenia; Zachowania ryzykowne z perspektywy teorii akcentujących zmienne poznawcze; Formy zachowań ryzykownych; Diagnoza zachowań ryzykownych; Profilaktyka zachowań ryzykownych; Zachowania ryzykowne a dobrostan psychiczny.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 zna elementarną terminologię używaną w psychologii zachowań ryzykownych, rozumie źródła zachowań ryzykownych, rozróżnia podstawowe zjawiska w psychologii zachowań ryzykownych oraz ma elementarną wiedzę o ich zastosowaniu w obrębie pokrewnych dyscyplin naukowych; ma elementarną wiedzę o			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		

<p>miejsu psychologii zachowań ryzykownych w systemie nauk.</p> <p>W_02 podaje przykłady podstawowych teorii zachowań ryzykownych oraz charakteryzuje najważniejsze tradycyjne i współczesne badania w tej dziedzinie</p> <p>W_03 określa role wiedzy o zachowaniach ryzykownych w działalności edukacyjnej, wychowawczej i opiekuńczej; dostrzega zasady i normy etyczne psychologa.</p> <p>Umiejętności:</p> <p>U_01 potrafi dokonać podstawowej obserwacji ryzykownego zachowania jednostki i ich interpretacji posługując językiem specjalistycznym</p> <p>U_02 operuje podstawową wiedzą z dziedziny psychologii zachowań ryzykownych w celu analizowania i interpretowania problemów edukacyjnych wychowawczych, opiekuńczych, kulturalnych i pomocowych a także motywów i wzorów ludzkich zachowań</p> <p>U_03 wdraża zasady i normy etyczne w podejmowaną działalność, posługując się podstawową wiedzą z dziedziny psychologii zachowań ryzykownych, co pozwala studentowi wstępnie przywidywać skutki konkretnych działań pedagogicznych</p> <p>Kompetencje społeczne:</p> <p>K_01 dąży do adekwatnej samooceny własnych kompetencji i doskonali swoje umiejętności w dziedzinie diagnozy psychologii zachowań ryzykownych</p> <p>K_02 jest zorientowany na zachowanie się w sposób profesjonalny z wykorzystaniem wiedzy z dziedziny psychologii zachowań ryzykownych oraz przestrzeganiem zasad etyki naukowej</p>	<p>W_01, W_02, W_03, U_02, K_01 - test wiedzy w ramach kolokwium znajomość podstawowych teorii zachowań ryzykownych</p> <p>U_01, U_02, K_02 - Przeprowadzenie badania diagnozującego zachowanie ryzykowne</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1P_W01, K1P_W02
W_02	K1P_W04, K1P_W11
W_03	K1P_W15
U_01	K1P_U01
U_02	K1P_U02
U_03	K1P_U12
K_01	K1P_K01
K_02	K1P_K04, K1P_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Próchniak, P (2008). *Teleologiczno-temporalny wymiar działalności ryzykownej*. Wydawnictwo Uczelniane: Słupsk

Próchniak, P. (2005). *Podejmowanie ryzyka a sens życia człowieka*. Wydawnictwo Uczelniane: Słupsk

Próchniak, P. (2011). *Poszukiwacze przygód w trudnych warunkach pogodowych*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Contact

Obowiązuje w/w literatura i nowsza

B. Literatura uzupełniająca:

Trimpop, R. (2004). *Psychology Risk Taking Behavior*. Amsterdam.

SYLABUS 3

Nazwa zajęć Trening radzenia sobie ze stresem	Forma zaliczenia W -Zo	Liczba punktów ECTS 4			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Nie	Tak	III	
Dyscyplina: Nauki o komunikacji społecznej i mediach -50% Nauki socjologiczne-50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	30	18	90	102	4
Zajęcia wprowadzające			5	5	
konsultacje			5	5	
Zajęcia podsumowujące - zaliczenie			5	5	
Studiowanie literatury			25	32	
Przygotowywanie się do zajęć			20	25	
Przygotowanie do zaliczenia			30	30	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Ćwiczenia audytoryjne: dyskusja, analiza materiałów źródłowych, ocena prezentacji multimedialnych, omawianie przygotowanego przeglądu materiałów źródłowych, trening monitorowany					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wymagania formalne: Psychologia ogólna Wymagania wstępne: Podstawowa wiedza na temat zdrowia psychicznego, Biologiczne podstawy funkcjonowania człowieka					
Cele przedmiotu Przedstawienie zagadnień teoretycznych stresu, Zapoznanie się z metodami radzenia sobie ze stresem					
Treści programowe: Zajęcia wprowadzające, Zagadnienia teoretyczne stresu, Ja a stres, Wykorzystywanie swoich mocnych stron w radzeniu sobie ze stresem, Metody relaksacyjne, Zajęcia podsumowujące - zaliczenie					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 ma elementarną wiedzę na temat projektowania ścieżki własnego rozwoju Umiejętności U_01 potrafi dokonać obserwacji i interpretacji zjawisk społecznych; analizuje ich powiązania z różnymi obszarami działalności pedagogicznej			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia CAU - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, U_01, U_02, U_03, K_01- kolokwium zaliczeniowe Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.		

<p>U_02 potrafi pracować w zespole pełniąc różne role; umie przyjmować i wyznaczać zadania, ma elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację celów związanych z projektowaniem i podejmowaniem działań profesjonalnych</p> <p>U_03 potrafi dokonać analizy własnych działań i wskazać ewentualne obszary wymagające modyfikacji w przyszłym działaniu</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego, dokonuje samooceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności, wyznacza kierunki własnego rozwoju i kształcenia</p>	<p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K1P_W01</p>
<p>U_01</p>	<p>K1P_U01</p>
<p>U_02</p>	<p>K1P_U12</p>
<p>U_03</p>	<p>K1P_U13</p>
<p>K_01</p>	<p>K1P_K01</p>
<p>Wykaz literatury</p> <p>Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <p>-Roger, B., 2014. Jak radzić sobie ze stresem, PWN*</p> <p>-Rathus, S., 2006. Psychologia współczesna, GWP*</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca</p> <p>- Clayton, M., <i>Zarządzenie stresem czyli jak sobie radzić w trudnych sytuacjach</i>, Edgard</p> <p>- Hayes. S. C., Smith, S., <i>W pułapce myśli. Jak skutecznie sobie poradzić z depresją, stresem i lękiem</i>, GWP</p> <p>- Zarządzanie stresem czyli jak budować wewnętrzną siłę, Gazeta Prawna</p> <p>-Wheeler, C. M., 10 prostych sposobów radzenia sobie ze stresem, GWP</p>	

SYLABUS 4

Nazwa zajęć MEDIACJE I NEGOCJACJE		Forma zaliczenia Wykład - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
Praktyczny	SPS	Nie		Tak	III
Dyscypliny: Psychologia-50% Pedagogika-50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	30	18	90	102	4
Przygotowanie do kolokwium			20	20	
Przygotowanie projektu			40	42	
Przygotowanie do treningu			30	40	
Razem:	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład: dyskusja, analiza materiałów źródłowych, ocena prezentacji multimedialnych, omawianie przygotowanego przeglądu materiałów źródłowych, trening monitorowany					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Wymagania formalne: Podstawy turystyki i rekreacji, Regiony turystyczne polski i świata, Środowiskowe aspekty turystyki i rekreacji Wymagania wstępne: Ogólna wiedza z zakresu geografii fizycznej, biogeografii, geografii społeczno-kulturowej. Znajomość środowiska geograficznego i podstawowych procesów kształtujących przestrzeń turystyczną świata. Student zna procesy endogeniczne i egzogeniczne kształtujące powierzchnię Ziemi, posiada umiejętność korzystania z mapy i przetwarzania informacji źródłowych, znajomość mapy fizycznej świata.					
Cele przedmiotu zdobycie elementarnej wiedzy dotyczącej procesów komunikowania społecznego w obszarze mediacji i negocjacji, zdobycie elementarnej wiedzy o metodyce, technikach, typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w mediacji i negocjacji, zdobycie umiejętności oceniania przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji w mediacji i negocjacji, przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania mediacyjne i negocjacyjne					
Treści programowe: Pojęcie mediacji, Przepisy prawa dotyczące postępowania mediacyjnego w Polsce, Cechy dobrego mediatora, Rodzaje mediacji, Standardy mediacji (X podstawowych standardów mediacji), Zasady mediacji, Etapy mediacji, Techniki mediacji: techniki podstawowe, techniki komunikacyjne, techniki typu: kartka - ołówek oraz ramowanie problemu/ramowanie celu, Reguły postępowania mediacyjnego, . Przygotowanie się do negocjacji /formalne i merytoryczne/Techniki negocjacji, Etyka w zawodzie mediatora i negocjatora, Procesy i podprocesy negocjacji i mediacji, Przyczyny oporu w negocjacjach i mediacjach i sposoby jego przełamania, Elementy coachingu w mediacjach i negocjacjach, Monitorowany trening mediacji i negocjacji					
Efekty uczenia się: Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia		

<p>Wiedza W_01 zna terminologię używaną w zakresie mediacji i negocjacji W_02 określa rolę wiedzy ogólnop psychologiczno-pedagogicznej działalności mediacyjnej i negocjacyjnych; dostrzega zasady i normy etyczne.</p> <p>Umiejętności U_01 operuje wiedzą z dziedziny mediacji w celu analizowania i interpretowania problemów mediacyjnych a także motywów i wzorów ludzkich zachowań.</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 dąży do adekwatnej samooceny własnych kompetencji i doskonali swoje umiejętności w dziedzinie mediacji i negocjacji</p>	<p>Wykład - zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Wykład - K1_W01 <u>K1_W16-wykorzystanie krytycznej analizy literatury w prowadzeniu debaty-20%</u> <u>K1_W01- Kolokwium końcowe-50%</u> <u>K1_U08-praktyka mediacji i negocjacji w warunkach laboratoryjnych (trening monitorowany)-20%</u> <u>K1_K05-10%</u></p> <p>Ocena za umiejętność oceny przydatności typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań związanych z różnymi sferami działalności mediacyjnej i negocjacyjnej Ocena za przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w grupach, organizacjach i instytucjach realizujących działania mediacyjne i negocjacyjne Ocena za wiedzę o metodyce wykonywania typowych zadań, normach, procedurach stosowanych w obszarze mediacji i negocjacji</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1P_W01, K1P_W15
W_02	K1P_W01
U_01	K1P_U08
K_01	K1P_K05

Wykaz literatury
Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)
-E. Gmurzyńska, R. Morek (red.), *Mediacje. Teoria i praktyka*, Warszawa 2018*
-R. Fisher, W. Ury, Dochodząc do TAK. *Negocjowanie bez poddawania się*, Warszawa 2016*
-M. Tabernačka, *Negocjacje i mediacje w sferze publicznej*, Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2009*
-A. Rękas (red.), *Mediacja i sądownictwo polubowne. Informator o alternatywnych sposobach rozwiązywania sporów*. Warszawa 2011*

B. Literatura uzupełniająca
- Larsson, *Porozumienie bez przemocy w mediacjach. Jak być trzecią stroną w konflikcie*, Warszawa 2009,
- J. Waszkiewicz, *Jak Polak z Polakiem? Szkice o kulturze negocjowania*, Wrocław 1997
- Ch. W. Moore, *Mediacje. Praktyczne strategie rozwiązywania problemów*. Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer 2016

SYLABUS 5

Nazwa zajęć Lektorat języka obcego		Forma zaliczenia Lektorat - E		Liczba punktów ECTS 12	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	j. angielski, j. niemiecki, j. rosyjski	I-IV	
Dyscyplina Językoznawstwo-100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Lektorat	120	72	240	288	12
Przygotowanie do zajęć			100	148	
Przygotowanie do kolokwium i egzaminu			50	50	
Przygotowanie prezentacji multimedialnej/projektu/wystąpienia ustnego			45	45	
Czytanie i praca z literaturą specjalistyczną			45	45	
Razem	120	72	240	228	12
Metody dydaktyczne					
<ul style="list-style-type: none"> • zajęcia z udziałem nauczycieli: ćwiczenia komunikacyjne, translacyjne, konwersacja, metoda projektu, praca w laboratorium komputerowym i inne. • samodzielna praca studenta: wykonywanie ćwiczeń językowych zleconych przez wykładowcę, translacja, przygotowanie prezentacji multimedialnej lub projektu lub wystąpienia ustnego, percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, przygotowanie do zajęć, kolokwium, zaliczeń i egzaminu; czytanie i praca z literaturą specjalistyczną. 					
Wymagania wstępne					
<ul style="list-style-type: none"> • wiedza i umiejętności językowe z zakresu szkoły średniej (zalecany poziom B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego) • Uwagi dodatkowe: Zaleca się studentom, którzy nie spełniają kryterium początkowego (biegłość językowa na poziomie średnio zaawansowanym niższym) uzupełnienie kompetencji językowych na dodatkowych (równoległych do zajęć lektoratu języka obcego) komercyjnych kursach językowych dla studentów, organizowanych przez Studium PNJO lub przez inne podmioty, celem uzyskania końcowej biegłości językowej na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. 					
Cele zajęć					
W zakresie wiedzy:					
• Student kończący przedmiot lektorat języka obcego powinien znać podstawową terminologię w języku obcym umożliwiającą komunikację w środowisku zawodowym.					
W zakresie umiejętności:					
• Student kończący lektorat języka obcego powinien znać język obcy w stopniu umożliwiającym samodzielne analizowanie tekstów specjalistycznych oraz posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.					
W zakresie kompetencji społecznych:					
• Student powinien posiadać świadomość konieczności ustawicznego samokształcenia w języku obcym.					
Treści programowe					

- praca z materiałami dydaktycznymi do nauki języka obcego wskazanymi przez wykładowcę;
- analiza obcojęzycznych tekstów specjalistycznych z zakresu turystyki wskazanych przez wykładowcę;
- praca z materiałem audiowizualnym w języku obcym;
- przyswajanie słownictwa specjalistycznego z zakresu turystyki;
- tworzenie tematycznych projektów językowych wykorzystujących inwencję i kreatywność studentów (np. prezentacje multimedialne);
- wyszukiwanie w zasobach internetowych materiałów obcojęzycznych związanych z tematem pracy licencjackiej
- tworzenie angielsko/niemiecko/rosyjsko-polskiego słownika pojęć specjalistycznych
- udział w projekcji filmu obcojęzycznego
- korzystanie z materiałów interaktywnych, w tym portali specjalistycznych (praca w laboratorium komputerowym)

Efekty uczenia się:

Wiedza:

W_01 zna terminologię w języku obcym umożliwiającą komunikację w środowisku zawodowym.

Umiejętności:

U_01 ma umiejętności językowe zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Kompetencje społeczne:

K_01 ma świadomość konieczności samokształcenia w języku obcym.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia:

zaliczenie z oceną po każdym semestrze nauki, egzamin (forma pisemna) po IV semestrze nauki

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %
W_01	Kolokwium pisemne	K1P_W08	25%
U_01	Kolokwium pisemne i ustne lub prezentacja lub projekt	K1P_U14	50%
K_01	Kolokwium pisemne lub ustne	K1P_K08	25%

Ocena semestralna jest średnią ważoną wyliczaną w oparciu o składniki podane w tabeli nr 1.

$$OKS1 = (K1 - x 0,25) + (K2 - x 0,25) + (K3 - x 0,25) + (P1 x 0,25)$$

$$OKS2 = (K4 - x 0,25) + (K5 - x 0,25) + (K6 - x 0,25) + (P2 x 0,25)$$

$$OKS3 = (K7 - x 0,25) + (K8 - x 0,25) + (K9 - x 0,25) + (P3 x 0,25)$$

$$OKS4 = (K10 - x 0,25) + (K11 - x 0,25) + (K12 - x 0,25) + (P4 x 0,25)$$

Tabela nr 1

Skala ocen dla Ćwiczeń	Efekt kształcenia	Kod	Ocena semestralna
I semestr			OKS1
Kolokwium pisemne	W_01	K1	25%
Kolokwium pisemne	U_01	K2	25%
Prezentacja / projekt / kol. ustne	U_01	P1	25%
Kolokwium pisemne lub ustne	K_01	K3	25%
II semestr			
Kolokwium pisemne	W_01	K4	25%
Kolokwium pisemne	U_01	K5	25%
Prezentacja / projekt / kol.	U_01	P2	25%

	ustne			
	Kolokwium pisemne lub ustne	K_01	K6	25%
	III semestr			
	Kolokwium pisemne	W_01	K7	25%
	Kolokwium pisemne	U_01	K8	25%
	Prezentacja / projekt / kol. Ustne	U_01	P3	25%
	Kolokwium pisemne lub ustne	K_01	K9	25%
	IV semestr			
	Kolokwium pisemne	W_01	K10	25%
	Kolokwium pisemne	U_01	K11	25%
	Prezentacja / projekt / kol. ustne	U_01	P4	25%
	Kolokwium pisemne lub ustne	K_01	K12	25%
<p>K- kolokwium pisemne P - prezentacja / projekt / kolokwium ustne</p> <p>Wymagania egzaminacyjne po 4 semestrze: oceniane efekty kształcenia: W_01, U_01</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>				

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1P_W08
U_01	K1P_U14
K_01	K1P_K08

Wykaz literatury

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć:

- Materiały dydaktyczne do nauki języka obcego wskazane przez wykładowcę.
- Podręcznik do nauki gramatyki języka obcego wskazane przez wykładowcę.
- Interaktywne materiały dydaktyczne wybrane przez wykładowcę.

B. Literatura uzupełniająca

- Materiały dodatkowe wybrane przez wykładowcę.
- Słowniki angielsko/niemiecko/rosyjsko-polskie i polsko-angielsko/niemiecko/rosyjskie.
- Słowniki tematyczne.
- Słowniki interaktywne.

SYLABUS 6

Nazwa zajęć Wychowanie fizyczne		Forma zaliczenia CR - zaliczenie		Liczba punktów ECTS 0	
Kierunek studiów: Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	I-II	
Studium Wychowania Fizycznego i Sportu					
Dyscyplina: Nauki o kulturze fizycznej-100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
	60	-	0	-	0
Spotkanie organizacyjne – w tym omówienie zasad BHP	2				
Zajęcia praktyczne	58				
Łącznie:	60		0		0
Metody dydaktyczne słowna (informacja, dyskusja), oglądowa (pokaz sposobu wykonania techniki), zajęć praktycznych, realizacji ćwiczeń fizycznych: ciągła, przerywana.					
Wymagania wstępne • brak przeciwwskazań zdrowotnych do aktywnego uczestnictwa w programowych zajęciach wychowania fizycznego W przypadku studenta z ograniczeniami zdrowotnymi : 1. W sytuacji, gdy uczelnia zapewnia zajęcia WF studentom z ograniczeniami zdrowotnymi (w tym z orzeczeniem o niepełnosprawności), student realizuje przedmiot WF w tych grupach. Wykładowca odpowiedzialny za realizację WF na danym kierunku zobowiązany jest do poinformowania na piśmie kierownika SWFiS, którzy studenci z jego grupy będą realizować WF w grupie dla studentów z ograniczeniami zdrowotnymi. 2. W wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach wykładowca może ustalić inny sposób realizacji zajęć np. a. zaliczenie w formie pisemnej zagadnień teoretycznych wymaganych przez wykładowcę (w tym też wykonanie prac pisemnych związanych z kulturą fizyczną). b. zaliczenie w formie prowadzącego rozgrzewkę, dopingowanie walczących (podpowiadanie rozwiązań taktyczno-technicznych). W przypadku choroby (kontuzji) studenta, ma on obowiązek przedłożenia prowadzącemu zajęcia zwolnienia lekarskiego w terminie 14 dni od daty wystawienia zwolnienia.					
Cele zajęć w zakresie wiedzy: • dostrzegać zależności pomiędzy aktywnością ruchową a poziomem zdrowia (wpływ AF na poszczególne układy organizmu ludzkiego), • znać podstawowe przepisy i elementy techniczno-taktyczne poszczególnych dyscyplin sportowych realizowanych w ramach programu nauczania oraz zagadnienia z zakresu kultury fizycznej (sprawność fizyczna - zna testy i sprawdziany) zasygnalizowane w trakcie zajęć. w zakresie umiejętności: • posługiwać się wybranymi umiejętnościami: gimnastycznymi, lekkoatletycznymi, z zakresu zespołowych i indywidualnych gier sportowych w stopniu umożliwiającym poprawne ich zademonstrowanie. • umieć dokonać pomiaru stopnia rozwoju poszczególnych zdolności motorycznych, w szczególności wytrzymałościowych, z zastosowaniem prostych testów diagnostycznych. • umieć zorganizować zajęcia rekreacyjne lub sportowe i je przeprowadzić. w zakresie kompetencji społecznych:					

- dbałości o poziom sprawności fizycznej niezbędnej dla wykonywania czynności życia codziennego i dodatkowo zadań właściwych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów, zwłaszcza z zakresu sprawności oddechowo-kръżeniowej - test Coopera,
- uświadomienia potrzeby uczenia się przez całe życie (uczestnictwa w rywalizacji sportowej, stosowania zasady fair play),
- współdziałania i pracy w grupie, realizacji zadań w sposób zapewniający bezpieczeństwo własne i otoczenia, w tym przestrzegania zasad

Treści programowe

1. Nauczanie zasad higieny i bezpieczeństwa na zajęciach ruchowych - pomoc i asekuracja. **(2h)**
2. Nauczanie metod kształtowania zdolności motorycznych, w szczególności wytrzymałościowych (formuła treningu zdrowotnego). Kształtowanie zdolności motorycznych: zwłaszcza wytrzymałościowych. **(14h)**
3. Doskonalenie sprawności ogólnej i specjalnej w oparciu o: lekkoatletyczne formy ruchu, gry i zabawy ruchowe, formy gimnastyczne, gry zespołowe i indywidualne formy ruchu. (*Siłownia*: oddychanie podczas ćwiczeń, technika wykonywania ćwiczeń mięśni: klatki piersiowej, grzbietu, brzucha, barków, ramion i przedramion, nóg). **(14h)**
4. Nauczanie i doskonalenie umiejętności ruchowych z zakresu: *siatkówki, koszykówki, piłki nożnej, unihoc,; badmintonu; tenisa stołowego, ew. nordicwalking.*
Piłka siatkowa: postawa siatkarska, odbicia sposobem górnym i dolnym, zagrywka tenisowa, przyjęcie piłki sposobem górnym i dolnym,
Koszykówka: poruszanie się po boisku, podania i chwyt, kozłowanie prawą i lewą ręką, rzut do kosza z biegu z prawej i lewej strony, rzut do kosza z miejsca,
Piłka nożna i futsal: sposoby poruszania się po boisku, podania i przyjęcia piłki w miejscu i w ruchu, strzał na bramkę z miejsca i w ruchu, zwody ciałem, drybling
Unihokej: poruszanie się po boisku, podanie forhandem i backhandem, przyjęcie podania, strzał na bramkę z miejsca i w ruchu, drybling,
Badminton: poruszanie się po boisku, sposoby trzymania rakiетки, uderzenia obronne i atakujące, gra szkolna i właściwa.
Tenis stołowy: postawa przy stole i sposoby poruszania się podczas gry, różne sposoby trzymania rakiетки, forhand, backhand, serwis, uderzenia atakujące, uderzenia obronne. **(20h)**
5. Nauczanie zasad organizacji imprez sportowych (rekreacyjnych) oraz wybranych przepisów sportowych **(4h)**
6. Zajęcia podsumowujące: sprawdziany zaliczeniowe. **(6h)**

Sposób zaliczenia

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest:

- ✓ Wszystkie nieobecności nieusprawiedliwione muszą być odrobione. Sposób oraz formę odrobienia nieobecności ustala wykładowca.
- ✓ W przypadku nieobecności usprawiedliwionych – zajęcia należy odrobić zgodnie z wymaganiami wykładowcy w celu zrealizowania programu zajęć. W tym drugim przypadku ilość odrobionych zajęć ustala wykładowca. Sposób oraz formę odrobienia nieobecności ustala wykładowca.
- ✓ Zaliczenie elementów ocenianych przez wykładowcę:
 - sprawdziany techniczne,
 - test Coopera (2100m – K, 2400 – M),
 - aktywny udział w zajęciach.

Kryteria uzyskania zaliczenia:

zal. – zadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne, z możliwymi błędami - wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie min. 60%;

– akceptuje i przyjmuje opinie innych osób.

brak zal. – niezadowalająca wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne - wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%.

– nie potrafi ustosunkować się do uwag krytycznych, nie przyjmuje i nie akceptuje opinii innych osób

SYLABUS 7

Nazwa zajęć Szkozenie bezpieczeństwo i higiena pracy		Forma zaliczenia W - Z		Liczba punktów ECTS 0	
Kierunek studiów: wszystkie kierunki					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny i ogólnoakademicki	SPS, SDS, JSM	tak		I	
Dyscyplina -					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
wykład	4	4	0	0	0
Łącznie:	4	4	0	0	0
Metody dydaktyczne wykład informacyjny					
Wymagania wstępne bez wymagań					
Cele zajęć <ul style="list-style-type: none"> zapoznanie studentów z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie uwzględniającym specyfikę kształcenia w uczelni i rodzaj wyposażenia technicznego wykorzystywanego w procesie kształcenia. 					
Treści programowe Przepisy bhp obowiązujące na terenie uczelni. Ergonomia – ogólne wymagania dla stanowiska pracy/ nauki; organizacja stanowiska pracy/ nauki. Zasady obowiązujące w pracowniach komputerowych, laboratoriach i pracowniach specjalistycznych. Charakterystyka wybranych czynników niebezpiecznych, szkodliwych i uciążliwych. Postępowanie w razie wypadku oraz zasady udzielania pierwszej pomocy. Postępowanie w przypadku wystąpienia zagrożenia pożarowego. Rodzaje środków gaśniczych. Zasady prowadzenia ewakuacji w przypadku zagrożenia w tym osób niepełnosprawnych					
Sposób zaliczenia Warunkiem zaliczenia zajęć jest: <ul style="list-style-type: none"> ✓ obecność na zajęciach ✓ zaliczenie testu końcowego 					

SYLABUS 8

Nazwa zajęć Podstawy geografii	Forma zaliczenia W - E	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	I	
Dyscyplina - nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza literatury			20	25	
Przygotowanie do egzaminu			20	20	
Egzamin			2	2	
Konsultacje			3	4	
RAZEM	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, dyskusja,					
Wymagania wstępne wiedza w zakresie geografii, chemii, matematyki i fizyki na poziomie szkoły średniej					
Cele zajęć Zrozumienie geografii jako nauki; historia odkryć geograficznych, podział nauk geograficznych i ich charakterystyka; praktyczne wykorzystanie geografii w życiu i gospodarce człowieka					
Treści programowe Przedmiot i zakres geografii. Nauki geograficzne i ich związki z innymi naukami. Klasyfikacja nauk geograficznych. Zarys historii geografii. Historia odkryć geograficznych. Źródła informacji geograficznej. Naukowe czasopisma geograficzne. Metody badań geograficznych. Ośrodki geograficzne w Polsce.					
Efekty kształcenia Student:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne			
Wiedza W_01 Zna historię geografii w zarysie W_02 Rozumie potrzebę znajomości historii odkryć geograficznych W_03 Omawia podział i zakres nauk geograficznych		A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> Egzamin			
Umiejętności U_01 Potrafi klasyfikować źródła informacji geograficznej U_02 Wykorzystuje w praktyce źródła informacji geograficznej		B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> (W_01), (W_02), (W_03), (K_01), (K_02), (U_01), (U_02) - egzamin pisemny			
Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową K_02 Rozumie konieczność uczenia się przez całe życie, potrafi współdziałać i pracować w grupie		(K_01), (K_02) - aktywność w czasie wykładu <u>Ocena końcowa wykładu:</u> Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku			

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
W_02	K1_W01
W_03	K1_W01
U_01	K1_U03
U_02	K1_U03
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K01; K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Długosz Z., 2002, Historia odkryć geograficznych i poznania Ziemi, PWN, Warszawa*
- Flis J., 1988, Wstęp do geografii fizycznej, PZWZ, Warszawa*
- Jackowski A., Liszewski S., Richling A., 2008, Historia geografii polskiej, PWN, Warszawa*
- Kalesnik S., 1973, Podstawy geografii fizycznej, PWN, Warszawa*
- Magidowicz I., 1952, Zarys historii odkryć geograficznych, Książka i Wiedza, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Staszewski J. (red.), 1963, Historia odkryć geograficznych. Odkrywczy i badacze Ziemi, Warszawa
- Nowakowski S., 1965, Historia rozwoju horyzontu geograficznego, PWN, Warszawa

SYLABUS 9

Nazwa zajęć Astronomia w geografii	Forma zaliczenia W – Zo CAU – Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Tak	Nie	I	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Studiowanie literatury			10	14	
Przygotowanie do zaliczenia			5	7	
Ćwiczenia audytoryjne	15	12	45	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			20	19	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			10	10	
Samodzielne studiowanie literatury			10	14	
Formułowanie wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			5	5	
Razem	30	21	60	69	3
Metody dydaktyczne: wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, dyskusja, ćwiczenia audytoryjne					
Wymagania wstępne Wiedza w zakresie geografii, chemii, matematyki i fizyki na poziomie szkoły średniej					
Cele zajęć Nabywanie umiejętności posługiwania się wiedzą z zakresu astronomii do określania relacji między Ziemią jako planetą a zjawiskami zachodzącymi w atmosferze, litosferze, hydrosferze i przestrzeni kosmicznej. Rozumienie zjawisk zachodzących na Ziemi w kontekście otaczającego nas Kosmosu.					
Treści programowe					
Wykład Sfera niebieska i układy współrzędnych sferycznych: układ horyzontalny, równikowy, ekliptyczny, trójkąt paralaktyczny, wyznaczanie szerokości, długości geograficznej oraz czasu i azymutu miejsca obserwacji. Elementarne zjawiska na sferze niebieskiej: dzień i noc, długość dnia, kulminacje gwiazd, wschody i zachody, długość dnia, gwiazdozbiory. Obserwacje astronomiczne i wpływ atmosfery na obserwacje: instrumenty, ruchy obserwowane i rzeczywiste ciało niebieskich (refrakcja), budowa atmosfery. Gwiazdy ich powstanie i budowa. Ruch roczny Słońca: pory roku, strefy klimatyczne, zróżnicowanie oświetlenia powierzchni Ziemi, noc i dzień polarny. Czas i odległość: skale czasowe i jednostki odległości. Układ planetarny: budowa Układu Słonecznego, prawa ruchu planet, oddziaływanie Słońce - Ziemia, Księżyc - Ziemia - cykl miesięczny, fazy, zaćmienia, pływy, precesja, nutacja					
Ćwiczenia audytoryjne Wyznaczanie szerokości, długości geograficznej oraz czasu i azymutu miejsca obserwacji – zadania Ruch roczny Słońca: pory roku, strefy klimatyczne, zróżnicowanie oświetlenia powierzchni Ziemi, noc i dzień polarny - zadania. Czas i odległość: skale czasowe i jednostki odległości - zadania					

<p>Efekty uczenia się Student:</p> <p>Wiedza W_01 - Rozumie wpływ rozwoju astronomii na różne dyscypliny naukowe W_02 - Zna ruchy Ziemi i ich wpływ na biosferę</p> <p>Umiejętności U_01 - Potrafi wykorzystać wiedzę astronomiczną w interpretacji zjawisk zachodzących na Ziemi U_02 - Potrafi wyjaśniać zjawiska astronomiczne i ich znaczenie dla procesów przyrodniczych na Ziemi</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 - Studiuje samodzielnie literaturę naukową K_02 - Rozumie konieczność uczenia się przez całe życie, potrafi współdziałać i pracować w grupie</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia</p> <p><u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną <u>Ćwiczenia audytorijne:</u> Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>W_01; W_02; U_01; U_02 – ocena z przeprowadzonych testów pisemnych</p> <p>K_01; K_02– przygotowanie do ćwiczeń, praca w grupie w trakcie rozwiązywania problemów, aktywność, prezentacja multimedialna</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> - ocena z testu x 1,00 <u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u> Średnia arytmetyczna: - prezentacja multimedialna x 0,20 - praca na zajęciach x 0,80</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W03
W_02	K1_W02
U_01	K1_U08
U_02	K1_U08
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K01; K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Kulikowski P.G., 1976, Poradnik miłośnika astronomii, PWN, Warszawa*
- Mietelski J., 2013, Astronomia w geografii, PWN, Warszawa*
- Rybka E., 1983, Astronomia ogólna, PWN, Warszawa*
- Stodółkiewicz J. S., 1977, Astrofizyka ogólna z elementami geofizyki, PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Jaroszyński M., 1993, Galaktyki i budowa Wszechświata, PWN, Warszawa
- Dobrzycki J., Włodarczyk J. – Historia naturalna gwiazdozbiorów, Prószyński i spółka, Warszawa, 2002

SYLABUS 10

Nazwa zajęć Elementy fizyki i chemii Ziemi	Forma zaliczenia W – Zo CL – Zo	Liczba punktów ECTS 4			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Tak	Nie	I	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza literatury			15	15	
Przygotowanie do egzaminu			25	30	
Egzamin			2	2	
Konsultacje			3	4	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			15	20	
Przygotowanie do kolokwium			15	20	
Samodzielne studiowanie literatury			10	8	
Razem	35	21	85	99	4
Metody dydaktyczne: wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, dyskusja, ćwiczenia laboratoryjne					
Wymagania wstępne Wiedza w zakresie geografii, chemii, matematyki i fizyki na poziomie szkoły średniej					
Cele zajęć Przedstawienie podstawowych praw fizyki i środowiskowych skutków ich działania. Omówienie roli człowieka w kształtowaniu cech fizycznych i chemicznych środowiska.					
Treści programowe					
Wykłady Budowa materii, pierwiastki, substancje, mieszaniny, reakcje chemiczne. Stany skupienia materii i przemiany fazowe. Właściwości cieplne materii. Grawitacja i teoria względności. Dynamika – zasady dynamiki, siły mechaniczne w środowisku, pęd, praca, moc, energia, zderzenia. Zjawiska falowe, drgania. Promieniowanie elektromagnetyczne i optyka. Elektryczność i magnetyzm. Skład chemiczny litosfery, hydrosfery i atmosfery i czynniki go kształtujące.					
Ćwiczenia Właściwości fizyczne ciał stałych, cieczy i gazów. Rola biosfery w obiegu materii i energii. Rola człowieka w kształtowaniu cech fizycznych i chemicznych środowiska przyrodniczego.					

<p>Efekty uczenia się Student:</p> <p>Wiedza W_01 - Omawia skład chemiczny Ziemi i czynniki decydujące o jego przestrzennym zróżnicowaniu oraz działanie pola elektromagnetycznego i geomagnetycznego</p> <p>Umiejętności U_01 - Potrafi scharakteryzować rolę praw fizyki w funkcjonowaniu Ziemi</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 - Studiuje samodzielnie literaturę naukową K_02 - Rozumie konieczność uczenia się przez całe życie, potrafi współdziałać i pracować w grupie K_03 - Posiada świadomość przestrzennego i czasowego zróżnicowania cech fizycznych i chemicznych poszczególnych elementów Ziemi oraz konsekwencji tego zróżnicowania</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia</p> <p><u>Wykład</u> Zaliczenie z oceną <u>Ćwiczenia laboratoryjne:</u> Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p><u>Wykład</u> W_01; K_01, K_02 - Test (pytania otwarte i zamknięte) <u>Ćwiczenia laboratoryjne:</u> W_01; U_01; K_03 – ocena z kolokwium, przygotowanie do ćwiczeń</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń laboratoryjnych:</u> - kolokwium x 0,50 - wykonanie zadanych prac x 0,50</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W03; K1_W09
U_01	K1_U08; K1_U14
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K01; K1_K09
K_03	K1_K04; K1_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Migaszewski Z.M., Gałuszka A., 2007, Podstawy geochemii środowiska, Wydawnictwo Naukowo-Techniczne*

B. Literatura uzupełniająca:

- Encyklopedia Wszechświat, 2006, PWN, Warszawa

SYLABUS 11

Nazwa zajęć Ekonomia	Forma zaliczenia W – Zo		Liczba punktów ECTS 1		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	III	
Dyscyplina ekonomia					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Studia literatury			5	4	
Przygotowanie projektu			5	12	
Przygotowanie do dyskusji podczas zajęć			5	5	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne wykład konwersatoryjny, projekt, dyskusja					
Wymagania wstępne Bez wymagań					
Cele zajęć zapoznanie się z podstawowymi pojęciami, zagadnieniami teoretycznymi oraz praktycznymi z zakresu ekonomii; umiejętność posługiwania się metodami matematycznymi w opisie i analizie zjawisk i procesów przestrzennych oraz czasowych.					
Treści programowe Zakres merytoryczny przedmiotu zawiera zalecane przez ministerstwo treści opisane w standardach kształcenia. Obejmuje zatem elementy mikro- i makroekonomii. Omówione zostaną podstawowe zasady i metody ekonomiczne jak również najważniejsze teorie ekonomiczne. Studenci dowiedzą się jak funkcjonują rynki w różnych warunkach oraz jak wygląda interwencjonizm państwa. Przybliżony zostanie podstawowy model ekonomiczny popytu i podaży oraz czynniki wpływające na przesunięcia krzywych popytu i podaży. Przedstawione zostanie, w jaki sposób konsumenci podejmują swoje decyzje i czym się kierują. Wreszcie analizowane będą decyzje przedsiębiorstw funkcjonujących w różnych warunkach (wolna konkurencja, monopol, oligopol) . W części makroekonomicznej zostają omówione podstawowe wielkości agregatowe, na których opiera się makroekonomia i polityka gospodarcza, jak PKB i jego części składowe jak konsumpcja, inwestycje, wydatki państwa jak też eksport netto, jak też podstawowe mierniki kondycji gospodarczej kraju, jak inflacja, bezrobocie, wzrost gospodarczy.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 zna podstawowe pojęcia, teorie i modele ekonomiczne; W_02 zna język naukowy, narzędzia, metody w podejmowanych dyskursach ze specjalistami z nauk ekonomicznych W_03 zna powiązania pomiędzy kluczowymi agregatami ekonomicznymi oraz związki przyczynowo-skutkowe panujące w gospodarce; W_04 wykazuje znajomość wzorów i własności w zakresie omawianych zagadnień w celu realizacji zadań			A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> W_01; W_03; W_04 - test (pytania otwarte) W_02; K_01; K_02 - aktywność podczas zajęć U_01; U_02; U_3; K_02 - przygotowanie projektu		
Umiejętności U_01 wykazuje umiejętność poprawnego wnioskowania na podstawie			Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku		

<p>danych pochodzących z różnych źródeł U_02 potrafi wyjaśnić i analizować procesy ekonomiczne zachodzących w gospodarce na podstawie wielu źródeł U_03 posiada umiejętność sporządzania projektu oraz prezentowania własnego stanowiska w grupie, popierając je argumentacją opartą na wybranych teoriach, poglądach różnych autorów i/lub danych statystycznych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 samodzielnie podejmuje poszukiwania i weryfikuje dane w zakresie analizy wybranego zjawiska lub procesu gospodarczego K_02 ma świadomość znaczenia analizy ekonomicznej dla rozumienia współczesnych procesów społecznych, politycznych i gospodarczych</p>	<p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K1_W04</p>
<p>W_02</p>	<p>K1_W24</p>
<p>W_03</p>	<p>K1_W20</p>
<p>W_04</p>	<p>K1_W22, K1_W23</p>
<p>U_01</p>	<p>K1_U16</p>
<p>U_02</p>	<p>K1_U14</p>
<p>U_03</p>	<p>K1_U01, K1_U21</p>
<p>K_01</p>	<p>K1_K05</p>
<p>K_02</p>	<p>K1_K04</p>
<p>Wykaz literatury A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej) – Milewski R., Kwiatkowski E., Podstawy ekonomii, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2011 – Samuelson P.A., Nordhaus W.D., Ekonomia Tom 2., PWN, Warszawa 2004</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca – Mierzejewska-Majcherek J., Podstawy ekonomii, Difin SA, Warszawa 2009 – Mankiw, N. Gregory; Taylor Mark P., Makroekonomia. Economics, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne Warszawa 2009. – Begg D., 2003, Ekonomia, t.II. Makroekonomia, PWE, Warszawa</p>	

SYLABUS 12

Nazwa zajęć Matematyka	Forma zaliczenia CL - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr	
PRAKTYCZNY	SPS	TAK	-	I	
Dyscyplina : matematyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	15	9	45	51	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	13	
Samodzielne wykonanie zadań domowych			20	23	
Przygotowanie do kolokwium			10	10	
Konsultacje			5	5	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne: rozwiązywanie zadań, dyskusja					
Wymagania wstępne: wiedza i umiejętności matematyczne z zakresu szkoły ponadpodstawowej					
Cele zajęć: umiejętność posługiwania się metodami matematycznymi w opisie i analizie zjawisk i procesów przestrzennych oraz czasowych;					
Treści programowe: Elementy algebry liniowej: macierze, wyznaczniki, układy równań liniowych. Elementy rachunku różniczkowego i całkowego.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 definiuje podstawowe pojęcia z zakresu algebry i analizy matematycznej Umiejętności U_01 potrafi powiązać problem praktyczny z zakresu algebry, analizy matematycznej z odpowiednim zagadnieniem teoretycznym Kompetencje społeczne K_01 pracuje samodzielnie oraz w grupie w celu pełnego zrozumienia poznanych treści oraz rozwiązania zadania. Prezentuje rozwiązanie zadania		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_0; U_01; K_01 – praca pisemna (kolokwium) Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.			

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W18
U_01	K1_U08
K_01	K1_K04, K1_K09
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)	
- Jurlewicz T., Skoczylas Z.: Algebra liniowa: definicje, twierdzenia, wzory. Wrocław: Oficyna Wydawnicza GiS, 2005*	
- Gewert M., Skoczylas Z.: Analiza matematyczna 1. Wrocław: Oficyna Wydawnicza GiS, 2011-2012.	
B. Literatura uzupełniająca:	
- Krysicki W., Włodarski L., Analiza matematyczna w zadaniach cz. 1, PWN	

SYLABUS 13

Nazwa zajęć Statystyka	Forma zaliczenia CL - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr	
PRAKTYCZNY	SPS	TAK	-	II	
Dyscyplina : matematyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	15	9	45	51	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	13	
Samodzielne wykonanie zadań domowych			20	23	
Przygotowanie do kolokwium			10	10	
Konsultacje			5	5	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne: rozwiązywanie zadań, dyskusja					
Wymagania wstępne: wiedza i umiejętności matematyczne i statystyczne z zakresu szkoły ponadpodstawowej					
Cele zajęć: abstrakcyjne rozumienie problemów z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej; interpretacja zmian wielkości zjawisk przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych					
Treści programowe: Elementy analizy statystycznej. Podstawowe metody analizy współzależności oraz dynamiki zjawisk. Współczynniki korelacji. Liniowa funkcja regresji. Wskaźniki dynamiki. Linie trendu.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 definiuje podstawowe pojęcia z zakresu statystyki Umiejętności U_01 potrafi powiązać problem praktyczny z zakresu statystyki Kompetencje społeczne K_01 rozumie potrzebę ciągłego zdobywania wiedzy oraz potrzebę rozwijania umiejętności myślenia abstrakcyjnego, dostrzega powiązanie matematyki i statystyki z naukami geograficznymi	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, U_01, K_01 - Praca pisemna/projekt Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.				
Matryca efektów uczenia się dla zajęć					

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
U_01	K1_U30
K_01	K1_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)	
- Górską M., Statystyka dla studentów geografii, Wydawnictwo AP 2006*	
B. Literatura uzupełniająca:	
- M. Sobczyk, Statystyka, Wyd. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 2000	

SYLABUS 14

Nazwa zajęć Systemy informacji geograficznej		Forma zaliczenia W-E CL-Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład (W)	20	12	10	18	1
Przygotowanie do egzaminu			10	18	
Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	20	15	40	45	2
przygotowanie do zajęć			3	5	
samodzielna praca z programami			5	17	
opracowanie danych do ćwiczeń			5	10	
konsultacje			2	2	
studiowanie samodzielne literatury			13	3	
przygotowanie się do kolokwium			12	6	
Razem	40	27	50	63	3
Metody dydaktyczne					
Wykład, wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne)					
Wykonywanie zadań w oprogramowaniu GIS, analiza danych statystycznych, prezentacja multimedialna, dyskusja					
Wymagania wstępne					
Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego, metod statystycznych i analizy danych oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map tematycznych i topograficznych, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć					
Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów informacyjnych wykorzystywanych w geografii. Zapoznanie z bazami danych i ich wykorzystanie w analizie środowiskowej. Nabycie umiejętności tworzenia map, zdobywania danych przestrzennych oraz ich analiza. Zapoznanie się z działaniem programów umożliwiających analizy przestrzenne					
Treści programowe					
<u>Wykład:</u>					
Powstanie i rozwój systemów GIS. Struktura systemu GIS. Związki GIS z geografią i innymi dyscyplinami nauki. Mapa jako źródło informacji geograficznej – mapa cyfrowa; budowa i rodzaje map cyfrowych. Cyfrowy model terenu (DEM, NMT). Dane przestrzenne i ich charakterystyka; wektorowy i rastrowy model danych; topologiczne układy przestrzenne. Bazy danych i ich rodzaje. Przetwarzanie danych przestrzennych i ich wizualizacja. Sposoby wprowadzania danych przestrzennych. Źródła danych dla GIS i sposoby ich pozyskiwania; klasyfikacja danych; integracja danych przestrzennych. Web-GIS. Przegląd wybranych pakietów oprogramowania GIS. Zastosowanie technik GIS w badaniach geograficznych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na badania prowadzone w Polsce. Aplikacje wykonane z wykorzystaniem technik GIS i ich znaczenie, zwłaszcza w dziedzinach szczegółowych geografii – przykłady. Zastosowanie technik satelitarnych w badaniach geograficznych - przykłady. System GPS i jego wykorzystanie.					
<u>Ćwiczenia laboratoryjne:</u>					
Zajęcia w laboratorium obejmują poznanie oprogramowania GIS. Zadania w znacznej mierze będą oparte na oprogramowaniu QuantumGIS. A szczególnie dotyczyć będą: pozyskiwania i prezentacji danych przestrzennych, a w głównej mierze ich analizy; prezentacja danych za pomocą szeroko stosowanych metod prezentacji kartograficznej; digitalizacja map rastrowych; tworzenie map wektorowych; tabeli atrybutów; tworzenie map z baz danych; opracowanie map tematycznych; wykorzystanie					

warstw WMS; poznanie rodzajów plików w środowisku programu GIS, pliki danych xyz, pliki regularnej siatki wartości (gridding), pliki mapy bazowej, pliki projektu; warstwowa struktura mapy, mapa bazowa, mapa izolinii, mapa punktowa, klasyfikowana, mapa rastrowa, cieniowana mapa reliefowa, mapa wektorowa, mapa powierzchniowa, mapa szkieletowa; wizualizacja danych wektorowych, wizualizacja danych rastrowych. Praca z tabelami, tabela atrybutów. Wektoryzacja i edycja danych. Narzędzia analizy: macierz odległości (Distance Matrix), długość linii w poligonie, liczba punktów w poligonie, wyświetlanie unikalnych wartości, podstawowe statystyki, analiza najbliższego sąsiedztwa. Narzędzia geoprocusu, narzędzia geometrii, narzędzia zarządzania danymi. SagaGIS – analiza zdjęć lotniczych oraz zdjęć satelitarnych Landsat.

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 - Zna strukturę GIS i ich powiązania z innymi naukami. Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety. Definiuje podstawowe pojęcia GIS

W_02 - Zna przynajmniej trzy programy GIS i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów

W_03 - Potrafi wymienić i wykonać analizy przestrzenne i interpretować je

Umiejętności

U_01 - Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne

U_02 - Potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania map

U_03 - Sprawnie posługuje się oprogramowaniem gis w celu tworzenie opracowań kartograficznych

Kompetencje społeczne

K_01 - Samodzielnie studiuje literaturę naukową

K_02 - Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

W_01; W_02; K_01 - Egzamin pisemny

Ćwiczenia laboratoryjne

U_01; U_02; U_03 - Ocena wykonanych ćwiczeń

W_03; K_02 - Wykonanie ćwiczenia zaliczeniowego;

Ocena końcowa z Wykładu

egzamin pisemny × 1,0

Ocena końcowa z ćwiczeń laboratoryjnych

Ocena z ćwiczenia zaliczeniowego × 0,70

+ ocena z wykonanych ćwiczeń × 0,30

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W21, K1_W25
W_02	K1_W24
W_03	K1_W26
U_01	K1_U01, K1_U02
U_02	K1_U03
U_03	K1_U13
K_01	K1_K01
K_02	K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bielecka E., 2006, Systemy informacji geograficznej. Teoria i zastosowania, Wydawnictwo PJWSTK

- Felcenloben D., 2011, Geoinformacja. Wprowadzenie do systemów organizacji danych i wiedzy, Wydawnictwo GALL*
- Litwin L., Myrda G., 2005, Systemy Informacji Geograficznej. Zarządzanie danymi przestrzennymi w GIS, SIP, SIT, LIS, Helion*
- Longley P. A., Goodchild M. F., Maguire D. J., Rhin D. W., 2008, GIS. Teoria i praktyka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Kozak J., 1997, Wprowadzenie do GIS - ćwiczenia, UJ Kraków
- Kraak M.J., Ormeling F., 1998, Kartografia wizualizacja danych przestrzennych. PWN, Warszawa
- Magnuszewski A., 1999, GIS w geografii fizycznej, PWN, Warszawa
- Medyńska-Gulij B., 2012, Kartografia i geowizualizacja, Kartografia tematyczna, PWN, Warszawa
- Ratajski L., 1989, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, PPWK, Warszawa
- Werner P., 2004, Wprowadzenie do systemów geoinformacyjnych, UW, Warszawa
- Widacki W., 1997, Wprowadzenie do GIS - ćwiczenia, UJ Kraków
- Żyszkowska W., Spallek W., Borowicz D., 2012, Kartografia tematyczna, PWN, Warszawa

- Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych. Wyd. UG

- Gotlib D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS. Obszary zastosowań, PWN, Warszawa

- Kaczmarek L., Medyńska-Gulij B., 2007, Źródła i metody pozyskiwania danych w badaniach środowiska przyrodniczego, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań

SYLABUS 15

Nazwa zajęć Kartografia i topografia	Forma zaliczenia W – E CL – Zo CT - Zo	Liczba punktów ECTS 5			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	I/II	
Dyscyplina - nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza literatury			21	25	
Przygotowanie do egzaminu			18	22	
Egzamin			2	2	
Konsultacje			4	2	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	10	
Przygotowanie do kolokwium			3	5	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			11	22	
Studiowanie samodzielne literatury			6	5	
Ćwiczenia terenowe	24	18	6	12	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	6	
Wykonanie ćwiczeń (opisowe i graficzne)			4	6	
Razem	69	45	81	105	5
Metody dydaktyczne					
Wykład					
Wykład, wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne), wykład w terenie					
Ćwiczenia laboratoryjne					
Metody podające: mini wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe: m. operatywne: praca z mapą, analizowanie profili terenu, rysunków; m. praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów, wyznaczanie poziomicy, profili terenu); metody eksponujące: pokaz i wystawy map; m. programowane: z użyciem komputera					
Ćwiczenia terenowe					
Metody podające: wykład informacyjny, instrukcja; metody problemowe: metody operatywne: praca z mapą; praca ze sprzętem geodezyjnym; metody praktyczne: ćwiczenia techniczne (wykonywanie map, rysunków, wyznaczanie kierunków, pomiar wysokości, pomiar sytuacyjny, wykreślanie rzeźby i sytuacji na mapie, wykonywanie zdjęć dokumentacyjnych), rozwiązywanie zadań					
Wymagania wstępne					
Student posiada wiedzę i umiejętności umożliwiające zdanie egzaminu maturalnego z geografii; posiada wiedzę z zakresu zagadnień dotyczących pomiarów powierzchni na Ziemi (podstawy trygonometrii i geometrii, określania i wyznaczania współrzędnych geograficznych)					
Cele zajęć					
Uzyskanie podstawowej wiedzy w zakresie kartografii ze szczególnym uwzględnieniem mapy topograficznej. Nabycie umiejętności korzystania z map ogólnogeograficznych (topograficznych) i tematycznych. Nabycie umiejętności redagowania i					

sporządzania mapy tematycznej metodami klasycznymi i przy użyciu technologii informatycznej. Opanowanie zasad i metod bezpośrednich pomiarów topograficznych.

Treści programowe

Wykład

1. Kartografia i jej powiązania z innymi naukami.
2. Kształt i wielkość Ziemi.
3. Klasyfikacja map. Generalizacja na mapach.
4. Odwzorowania kartograficzne – powstanie i wykorzystanie odwzorowań płaskoziemnych, stożkowych i walcowych w położeniu normalnym.
5. Kartograficzne środki wyrazu i metody prezentacji.
6. Mapy topograficzne i ich czytanie.

Ćwiczenia laboratoryjne

1. Układy współrzędnych na płaszczyźnie i na kuli.
2. Skala mapy.
3. Pomiary długości i powierzchni na mapach.
4. Odwzorowanie azymutalne stereograficzne w położeniu normalnym.
5. Siatka stożkowa prosta Ptolemeusza.
6. Profil terenu.
7. Mapa wysokości względnych – interpolacja.
8. Metody prezentacji zjawisk ilościowych na mapach – kartodiagramy, kartogramy.

Ćwiczenia terenowe

1. Pomiary topograficzne - redakcja i sporządzanie map na podstawie pomiarów terenowych - obsługa teodolitu. 2. Wypełnianie dziennika tachymetrycznego (opcja).
3. Profil terenu wykonany przy pomocy teodolitu.
4. Aktualizacja i generalizacja map topograficznych w różnych skalach.
5. Wykorzystanie map topograficznych w terenie. Marsz na orientację.

Efekty uczenia się

Student:

Wiedza

- W_01** - Identyfikuje środowisko geograficzne Ziemi
W_02 - Definiuje w stopniu podstawowym i rozróżnia podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych i społecznych
W_03 - Rozróżnia podstawowe techniki i narzędzia badawcze stosowane w kartografii, topografii i teledetekcji
W_04 - Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa, higieny pracy oraz ergonomii

Umiejętności

- U_01** - Wykorzystuje różnorodne techniki i narzędzia badawcze z zakresu topografii, kartografii i teledetekcji
U_02 - Posługuje się terminologią z zakresu kartografii, topografii i teledetekcji w stopniu umożliwiającym korzystanie z literatury przedmiotu
U_03 - Pozyskuje dane z map i bezpośrednich pomiarów w terenie oraz analizuje je, odpowiednio wykorzystując i poprawnie wnioskując

Kompetencje społeczne

- K_01** - Studiuje samodzielnie literaturę naukową
K_02 - Rozumie konieczność uczenia się przez całe życie, potrafi współdziałać i pracować w grupie
K_03 - Dbą o powierzony sprzęt oraz bezpieczeństwo pracy własnej i innych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

- Wykład
Egzamin
Ćwiczenia laboratoryjne
Zaliczenie z oceną
Ćwiczenia terenowe
Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

- Wykład
W_01; W_02; W_03; W_04; K_01) - egzamin pisemny (pytania otwarte)
K_02 - aktywność w czasie wykładu
Ćwiczenia laboratoryjne
K_02; K_03 - aktywne uczestnictwo w zajęciach
U_01; U_03 - ocena wykonanych ćwiczeń
W_03; U_02; K_01 - kolokwium zaliczeniowe
Ćwiczenia terenowe
U_03; K_02; K_03 - aktywne uczestnictwo w zajęciach
U_03; K_01 - ocena wykonanych ćwiczeń
Ocena końcowa wykładu
ocena z egzaminu $\times 0,85$
+ ocena za aktywność $\times 0,15$
Ocena końcowa ćwiczeń laboratoryjnych
średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań $\times 0,40$
+ ocena za aktywność $\times 0,20$

	<p>+ ocena z kolokwium zaliczeniowego $\times 0,40$ <u>Ocena końcowa ćwiczeń terenowych</u> ocena wykonanego zadania w terenie $\times 0,60$ + ocena za aktywność $\times 0,40$</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W21; K1_W23
W_02	K1_W24; K1_W25
W_03	K1_W24
W_04	K1_W28
U_01	K1_U02; K1_U07
U_02	K1_U12
U_03	K1_U06; K1_U14
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K01; K1_K09
K_03	K1_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bem S., 1963, Rysunek map, PPWK*
- Brokman L., Osowski F., 1984, Elementy kartografii, PPWK*
- Dzikiewicz B., 1971, Topografia, Wyd. MON*
- Morrison J., Sale R., Robinson A., 1988, Podstawy kartografii, PWN*
- Pasławski J., 2006, Wprowadzenie do kartografii i topografii, Nowa Era*
- Pelczar M., Szeliga J., Ziółkowski J., 1991, Zarys kartografii i topografii, UG*
- Saliszczew K., 1998, Kartografia ogólna, PWN*
- Szaflarski J., 1965, Zarys kartografii, PPWK*

B. Literatura uzupełniająca

- Kraak M., Ormeling F., 1998, Kartografia – wizualizacja danych przestrzennych, PWN
- Ratajski L., 1989, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, PPWK
- Rączkowski W., 2002, Archeologia lotnicza, Wyd. Nauk. UAM
- Zapolski R., 1976, Przewodnik do terenowych ćwiczeń topograficznych. Skrypty i teksty pomocnicze Uniwersytet M. Kopernika, ToruńPawlikowska-Piechotka, 2013, Planowanie przestrzeni turystycznej, NOVEAERES, Warszawa
- Palikowski M., 1999, Przestrzeń jako wymiar struktury społecznej i społecznych nierówności, [w:] Malikowski M., Solecki S. (red.), Społeczeństwo i przestrzeń zurbanizowana, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, Rzeszów
- Flis J., 1978, Kartografia i topografia, WSiP
- Szota P., 1984, Niwelacja trygonometryczna, tachymetria. Skrypt dla studentów wyższych szkół technicznych, Politechnika Krakowska, Kraków

SYLABUS 16

Nazwa zajęć Teledetekcja	Forma zaliczenia W – Zo CL – Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	II	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład (W)	10	6	20	24	1
Analiza literatury			8	10	
Przygotowanie do egzaminu			8	10	
Egzamin			2	2	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia laboratoryjne (CL)	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	12	
Przygotowanie do kolokwium			5	8	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			15	20	
Studiowanie samodzielne literatury			10	8	
Razem	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne					
Wykład: Wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne),					
Ćwiczenia laboratoryjne: Metody podające: mini wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe: m. operatywne: praca z mapą, analizowanie profili terenu, rysunków; m. praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów, wyznaczanie poziomicy, profili terenu); metody eksponujące: pokaz i wystawy map; m. programowane: z użyciem komputera					
Wymagania wstępne					
Student posiada wiedzę i umiejętności umożliwiające zdanie egzaminu maturalnego z geografii na poziomie 50%; posiada wiedzę z zakresu zagadnień dotyczących pomiarów powierzchni na Ziemi (podstawy trygonometrii i geometrii, określania i wyznaczania współrzędnych geograficznych)					
Cele zajęć					
Zapoznanie studentów z techniką przetwarzania i interpretacji zdjęć lotniczych oraz możliwościami wykorzystania zdjęć w analizach geoprzestrzeni. Umiejętność przetwarzania scen satelitarnych w badaniu środowiska geograficznego oraz rozpoznawania i planowania działalności człowieka w jego różnorodnej działalności.					
Treści programowe					
<u>Wykład</u>					
Historia fotogrametrii, fotointerpretacji i teledetekcji w Polsce i na świecie. Współczesne techniki i systemy teledetekcyjne. Zakresy promieniowania elektromagnetycznego wykorzystywane w zdalnych badaniach Ziemi. Podstawy informatyki teledetekcyjnej. Fotogrametryczne podstawy zdjęć lotniczych. Opis i geometria zdjęcia lotniczego. Określanie wielkości zniekształceń liniowych spowodowanych deniwelacją terenu oraz nachyleniem zdjęcia. Metody przenoszenia treści zdjęcia na mapę. Metody przetwarzania zdjęć lotniczych. Widzenie stereoskopowe. Strojenie zdjęć pod stereoskopem. Metodyka interpretacji zdjęć lotniczych. Cechy rozpoznawcze obiektów. Odczytywanie i interpretacja zdjęć lotniczych. Podstawy odczytywania i interpretacji obrazów satelitarnych. Klucze fotointerpretacyjne i wzorce porównawcze. Teledetekcja poszczególnych elementów środowiska geograficznego oraz wybranych elementów środowiska kulturowego (archeologia, urbanistyka, zagospodarowanie przestrzenne).					
<u>Ćwiczenia laboratoryjne:</u>					

Opis ramki tylowej zdjęcia lotniczego. Badanie zdolności widzenia stereoskopowego. Obliczanie skali zdjęć lotniczych. Obliczanie wielkości zniekształceń liniowych na zdjęciach lotniczych. Przenoszenie treści zdjęcia lotniczego na mapę topograficzną. Wyznaczanie na mapie zasięgu zdjęcia lotniczego. Określanie na zdjęciu kierunku północy. Przetwarzanie zdjęcia lotniczego. Przygotowanie stereogramu do obserwacji stereoskopowej. Pomiar paralaksy punktów. Pomiar wysokości obiektów odfotografowanych na zdjęciach lotniczych. Konstrukcja profilów metodą graficzną i kombinowaną. Rysowanie linii szkieletowych. Wpływ nachylenia stoków na formy denudacji. Odczytywanie form rzeźby wysokogórskiej. Analiza środowiska geograficznego obszarów polodowcowych. Analiza struktury przestrzennej wsi. Analiza ruchu pojazdów. Analiza użytkowania ziemi w mieście.

**Efekty uczenia się:
Student**

Wiedza

W_01 - Identyfikuje środowisko geograficzne Ziemi

W_02 - Definiuje w stopniu podstawowym i rozróżnia podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych i społecznych

Umiejętności

U_01 - Wykorzystuje różnorodne techniki i narzędzia badawcze z zakresu teledetekcji

U_02 - Posługuje się terminologią z zakresu teledetekcji w stopniu umożliwiającym korzystanie z literatury przedmiotu

U_03 - Pozyskuje dane z map i bezpośrednich pomiarów w terenie oraz analizuje je, odpowiednio wykorzystując i poprawnie wnioskując

U_04 - Potrafi odczytać i interpretować zdjęcia lotnicze oraz obrazy satelitarne

Kompetencje społeczne

K_01 - Studiuje samodzielnie literaturę naukową

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia laboratoryjne

Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

W_01; W_02; U_01; K_01 - zaliczenie z oceną

K_01 - aktywność w czasie wykładu

Ćwiczenia laboratoryjne

W_02; U_04; U_02; U_03 - ocena wykonanych ćwiczeń

Ocena końcowa wykładu

ocena z zaliczenia $\times 0,85$

+ cena za aktywność $\times 0,15$

Ocena końcowa ćwiczeń laboratoryjnych

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań $\times 1,00$

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04; K1_W05
W_02	K1_W04
U_01	K1_U01
U_02	K1_U15
U_03	K1_U02
U_04	K1_U02; K1_U13
K_01	K1_K01, K1_K05

Wykaz literatury

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

– Ciołkosz A., Kęsik A., 1989, Teledetekcja satelitarna, PWN Warszawa*

– Ciołkosz A., Miszański J., Olędzki J. R., 1999, Interpretacja zdjęć lotniczych, PWN, Warszawa*

- Ciołkosz A., Olędzki J. R., Trafas K., 1999, Ćwiczenia z teledetekcji środowiska, PWN, Warszawa*
- Furmańczyk K., 1980, Zarys fotointerpretacji. Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk*
- Olędzki J. R., 1988, Polska na zdjęciach lotniczych i satelitarnych, PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Ostaficzuk S., 1978, Fotogeologia, Wyd. Geol., Warszawa
- Rączkowski W., 2002, Archeologia lotnicza, Wyd. Nauk. UAM
- Świątkiewicz A., 1978, Fotogrametria, PWN, Warszawa
- Sitek Z., 1997, Wprowadzenie do teledetekcji lotniczej i satelitarnej, Wyd. AGH. Kraków
- Smirnow L. F., 1970, Teoretyczne podstawy fotointerpretacji, Warszawa
- Winogradow B. W., 1983, Satelitarne metody badania środowiska przyrodniczego, PAN Warszawa

SYLABUS 17

Nazwa zajęć Geografia społeczna	Forma zaliczenia W - E CAU - Zo CT - Zo		Liczba punktów ECTS 5		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	I,II	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 80% nauki o Ziemi i środowisku 20%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Studiowanie samodzielne literatury			8	10	
Przygotowanie pracy pisemnej lub prezentacji			15	17	
Przygotowanie do kolokwium			6	8	
Przygotowanie do egzaminu			14	14	
Kolokwium/egzamin			2	2	
Ćwiczenia CAU	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			5	7	
Przygotowanie prezentacji			5	8	
Wykonanie prac pisemnych			10	12	
Przygotowanie do kolokwium			6	6	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			2	7	
Ćwiczenia terenowe	12	9	18	21	1
Opracowanie wyników badań			12	17	
Przygotowanie do kolokwium			6	4	
Razem:	57	36	93	114	5
Metody dydaktyczne Metody podające (wykład informacyjny, wykład utrwalający), metody problemowe (wykład problemowy), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis metody praktyczne, metody operatywne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego metody statystyczne i kartograficzne, badania terenowe					
Wymagania wstępne wiedza i umiejętności z geografii na poziomie szkoły średniej w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest nabycie przez studentów kompetencji w zakresie przetwarzania i wykorzystywania danych i wiedzy o zjawiskach i procesach społecznych w ramach przestrzeni geograficznej. Uczestnicy zajęć powinni rozumieć zjawiska i procesy społeczne oraz relacje jakie pomiędzy nimi zachodzą w skali konkretnych państw jak i całego świata. Kształtowanie umiejętności dotyczących analizy zjawisk i procesów z zakresu geografii społecznej z wykorzystaniem podstawowych narzędzi badawczych.					
Treści programowe Wykłady Miejsce geografii społecznej wśród nauk geograficznych. Przedmiot, podejścia, kierunki badań, walory aplikacyjne geografii społecznej. Koncepcje badawcze i szkoły wyjaśniające zróżnicowania społeczno-przestrzenne w miastach. Przestrzeń i jej					

struktura. Pojęcie przestrzeni, ład przestrzenny, podział przestrzeni. Struktury demograficzno-ekonomiczne ludności. Przyrost naturalny ludności. Rodzaje i typy migracji. Struktura etniczna ludności. Wyznania na świecie. Rodziny językowe i ich występowanie. Problemy społeczne na wybranych przykładach z Polski i ze świata. Terytorialne nierówności w poziomie życia ludności. Składniki i mierniki społecznego dobrobytu, nierówności społeczne, międzynarodowe nierówności w poziomie życia ludności. Regionalne zróżnicowanie poziomu życia ludności.

Ćwiczenia

Rozwój liczby ludności na świecie. Czynniki wpływające na rozwój demograficzny ludności. Rozmieszczenie ludności rozpatrywane w skali lokalnej i globalnej.

Rodziny językowe i ich występowanie.

Terytorialne nierówności w poziomie życia ludności.

Regionalne zróżnicowanie poziomu życia ludności.

Ćwiczenia terenowe

Problemy społeczne na wybranych przykładach z Polski. Regionalne zróżnicowanie poziomu życia ludności.

Efekty uczenia się

Student:

Wiedza

W_01 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z geografią społeczną

W_02 - Analizuje procesy i zjawiska społeczne

Umiejętności

U_01 - Wykonuje wykresy, mapy, zestawienia tabelaryczne przedstawiające podstawowe zagadnienia z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej

U_02 - Proponuje własne rozwiązania zadanego problemu, samodzielnie

dobierając metody i materiały źródłowe

U_03 - Przeprowadza badania kwestionariuszowe

Kompetencje społeczne

K_01 - Rozumie potrzebę ciągłej aktualizacji wiedzy w kontekście współczesnego tempa przemian

K_02 - Weryfikacja źródła informacji

K_03 - Potrafi pracować zespołowo

K_04 - Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej i innych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

egzamin

Ćwiczenia audytoryjne

zaliczenie z oceną

Ćwiczenia terenowe

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

W_01; W_02 – egzamin pisemny (pytania otwarte i zamknięte)

K_02; K_01 - Aktywność w czasie wykładu

Ćwiczenia audytoryjne:

U_01; U_02 - Ocena wykonanych ćwiczeń

W_02 – kolokwium (test – pytania otwarte i zamknięte)

Ćwiczenia terenowe:

U_01; U_03; K_03; K_04 - Ocena wykonanych ćwiczeń

Ocena końcowa wykładu:

ocena z egzaminu x 0,90

+ ocena za aktywność x 0,10

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań oraz kolokwium końcowego

Ocena końcowa ćwiczeń terenowych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W04; K1_W15; K1_W11
U_01	K1_U01; K1_U08

U_02	K1_U12
U_03	K1_U11; K1_U13
K_01	K1_K01; K1_K04
K_02	K1_K05
K_03	K1_K06; K1_K09
K_04	K1_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Fierla I. (red.), Geografia gospodarcza świata, PWE, 2005*
- Wrona J., Rek J., Podstawy geografii ekonomicznej, PWE, 2006*
- Maryański A., 1998, Narodowości świata, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa*

Obowiązuje w/w literatura i nowsza

B. Literatura uzupełniająca:

- Domański R., Geografia ekonomiczna – ujęcie dynamiczne, PWN, 2005
- Skrzypczak W., Geografia ekonomiczna, wyd. EFEKT, 1999
- Kotus J., 2005, Społeczne dylematy w przestrzeni miejskiej, Bogucki Wydawnictwo Narodowe, Poznań
- Rydz E., Jażewicz I., 1999, Zróżnicowanie warunków życia ludności w miastach Pomorza Środkowego w latach 1986-1996. /W:/ XI Konwersatorium Wiedzy o Mieście nt: Zróżnicowanie przestrzenne struktur społecznych w dużych miastach, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Uniwersytet Łódzki, Łódź
- Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Warszawa 1990
- Węclawowicz G., 2003, Geografia społeczna miast. Zróżnicowanie społeczno-przestrzenne, PWN, Warszawa

C. Źródła internetowe:

- Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>
- Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.cec.eu>
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 18

Nazwa zajęć Geografia ekonomiczna	Forma zaliczenia W – E CL – Zo CT - Zo	Liczba punktów ECTS 5			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	II	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Studiowanie samodzielne literatury			8	10	
Przygotowanie pracy pisemnej lub prezentacji			15	17	
Przygotowanie do kolokwium			6	8	
Przygotowanie do egzaminu			14	14	
Kolokwium/egzamin			2	2	
Ćwiczenia CL	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			5	7	
Przygotowanie prezentacji			5	8	
Wykonanie prac pisemnych			10	12	
Przygotowanie do kolokwium			6	6	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			2	7	
Ćwiczenia terenowe	12	9	18	21	1
Opracowanie wyników badań			12	17	
Przygotowanie do kolokwium			6	4	
Razem	57	36	93	116	5
Metody dydaktyczne Metody podające (wykład informacyjny, wykład utrwalający), metody problemowe (wykład problemowy), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis metody praktyczne, metody operatywne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego metody statystyczne i kartograficzne, badania terenowe					
Wymagania wstępne Wiedza i umiejętności z geografii na poziomie szkoły średniej w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest nabycie przez studentów kompetencji w zakresie przetwarzania i wykorzystywania danych i wiedzy o zjawiskach i procesach gospodarczo-ekonomicznych w ramach przestrzeni geograficznej. Uczestnicy zajęć powinni rozumieć zjawiska i procesy gospodarczo-ekonomiczne oraz relacje jakie pomiędzy nimi zachodzą w skali konkretnych państw jak i całego świata. Kształtowanie umiejętności dotyczących analizy zjawisk i procesów z zakresu geografii ekonomicznej z wykorzystaniem podstawowych narzędzi badawczych					
Treści programowe Wykłady Przyrodnicze uwarunkowania działalności produkcyjnej człowieka. Rola i regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej w gospodarkach państw. Produkcja żywności a wyżywienie. Problem głodu. Struktura przemysłu i jej zmiany. Zróżnicowanie uprzemysłowienia regionów świata. Transport i jego rola w rozwoju ekonomicznym regionów. Rola międzynarodowej wymiany					

handlowej w aktywizacji gospodarczej. Pojęcie regionu ekonomicznego. Globalizacja gospodarki. Polityczny podział świata. Międzynarodowa współpraca gospodarcza.
Funkcjonowanie podmiotów gospodarczych i rynku pracy w układzie lokalnym.

Ćwiczenia

Kierunki produkcji roślinnej i zwierzęcej. Czynniki lokalizacji przemysłu. Globalizacja gospodarki. Polityczny podział świata. Międzynarodowa współpraca gospodarcza.

Ćwiczenia terenowe

Kierunki produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Transport i jego rola w rozwoju ekonomicznym regionu.

Funkcjonowanie podmiotów gospodarczych i rynku pracy w układzie lokalnym.

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z geografą ekonomiczną

W_02 - Opisuje zróżnicowanie świata pod względem poziomu rozwoju ekonomicznego

W_03 - Analizuje procesy i zjawiska ekonomiczne w różnej skali układów przestrzennych

Umiejętności

U_01 - Wykonuje wykresy, mapy, zestawienia tabelaryczne przedstawiające podstawowe zagadnienia z zakresu geografii ekonomicznej

U_02 - Interpretuje zjawiska i procesy ekonomiczne na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł

U_03 - Proponuje własne rozwiązania zadanego problemu, samodzielnie

dobierając metody i materiały źródłowe

U_04 - Przeprowadza badania kwestionariuszowe

Kompetencje społeczne

K_01 - Rozumie potrzebę ciągłej aktualizacji wiedzy w kontekście współczesnego tempa przemian

K_02 - Potrafi pracować zespołowo

K_03 - Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej i innych

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

Ćwiczenia terenowe – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Geografia ekonomiczna

W_01, W_2, W_03, K_01 - kolokwium, egzamin

W_03 praca na ćwiczeniach, ćwiczenia terenowe,

U_01, U_03, U_04, K_02, K_03 - wykonanie ćwiczeń

U_02 dyskusja na ćwiczeniach, wykonanie ćwiczeń

U_03 - prace pisemne

Ocena wykładu: 0,5x ocena za egzamin+ 0,5x ocena za pracę pisemną

Ocena ćwiczeń: 0,5x ocena z kolokwium +0,5x średnia ocen z przygotowania do zajęć i prac pisemnych

Ocena ćwiczeń terenowych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań oraz kolokwium końcowego

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W13; K1_W14; K1_W15
W_03	K1_W04; K1_W15; K1_W11
U_01	K1_U01; K1_U08
U_02	K1_U14
U_03	K1_U12
U_04	K1_U11; K1_U13
K_01	K1_K01; K1_K04

K_02	K1_K06; K1_K09
K_03	K1_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Fierla I. (red.), Geografia gospodarcza świata, PWE, 2005*
- Wrona J., Rek J., Podstawy geografii ekonomicznej, PWE, 2006*
- Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Bański J., 2006, Geografia polskiej wsi, PWE, Warszawa
- Burszta W.J., 1992, Wymiary antropologicznego poznania kultury, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
- Domański R., Geografia ekonomiczna – ujęcie dynamiczne, PWN, 2005
- Dziewoński K., 1990, Koncepcje i metody badawcze z dziedziny osadnictwa, „Prace Geograficzne IGiPZ PAN”, Warszawa, nr 154
- Fierla I., Geografia ekonomiczna Unii Europejskiej, 2007
- Górz B. (red.), 2006, Urbanizacja i społeczeństwo, Instytut Geografii Akademii Pedagogicznej w Krakowie, Kraków
- Jażdżewicz I., 2009, Funkcjonowanie małych miast Pomorza Środkowego w okresie transformacji systemowej, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk
- Jędrzejczyk D., 1980, Przewodnik do ćwiczeń z geografii osadnictwa, Uniwersytet Warszawski, Warszawa
- Kielczewska-Zaleska M., 1978, Geografia osadnictwa, Warszawa
- Kodus J., 2005, Społeczne dylematy w przestrzeni miejskiej, UAM w Poznaniu, Poznań
- Kuciński K., Gospodarka współczesnego świata, Wielka Encyklopedia Geografii Świata, t.16, wyd. Kurpisz, Poznań 1999
- Maik W., 1998, Metodologia polskiej geografii osadnictwa, [w:] X Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Łódź
- Matczak A. (red.), 1999, Studia nad strukturą funkcjonalno-przestrzenną. Przykład Łasku, UŁ, Łódź
- Nacjonalizm, etniczność i wielokulturowość na Bliskim i Dalekim Wschodzie, 2011, (red.) Adam W. Jelonek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków
- Porębski A., 1991, Europejskie mniejszości etniczne: geneza i kierunki przemian, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, Z.15
- Rydz E., (red.), 2007, Podstawy i perspektywy rozwoju małych miast, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk.
- Rydz E., 1994, Przeobrażenia demograficzno-osadnicze struktur wewnętrznych aglomeracji nadmorskich, WSP w Słupsku, Słupsk
- Rydz E., Jażewicz I., 1999, Zróżnicowanie warunków życia ludności w miastach Pomorza Środkowego w latach 1986-1996. /W:/ XI Konwersatorium Wiedzy o Mieście nt: Zróżnicowanie przestrzenne struktur społecznych w dużych miastach, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Uniwersytet Łódzki, Łódź,
- Skrzypczak W., Geografia ekonomiczna, wyd. EFEKT, 1999
- Stawasz D. (red.), 2005, Infrastruktura techniczna a rozwój miasta, Wydawnictwo UŁ, Łódź
- Suliborski A., 1976, Środowisko mieszkaniowe jako przedmiot badań geografii osadnictwa, „Zeszyty Naukowe UŁ”, Łódź, ser. II, nr 7
- Szymkowska M., 2008, Przestrzeń społeczna miasta w okresie transformacji. Przypadek Gdyni., Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa
- Szymańska W., 2007, Zróżnicowanie przestrzenne zamożności mieszkańców w średnich miastach regionów nadmorskich, [w:] Jażdżewska I. (red.), Polska geografia osadnictwa. Dotychczasowy dorobek. Program badań, XX Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Łódź, s. 197-210
- Szymańska W., 2011, Społeczna przestrzeń w średnich miastach na Pomorzu. (Przykład Lęborka, Szczecinka i Wałcza), Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk
- Węclawowicz G., 1988, Struktury społeczno-przestrzenne w miastach Polski, „Prace habilitacyjne IGiPZ PAN”, Ossolineum, Wrocław
- Źródła nienawiści : konflikty etniczne w krajach postkomunistycznych, pod red. Kamila Janickiego; z przedm. Artura Kijasa. - Kraków ; Warszawa : Instytut Wydawniczy Erica : Portal Internetowy "Histmag.org", 2009

C. Źródła internetowe:

- Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>
- Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 19

Nazwa zajęć Geografia osadnictwa	Forma zaliczenia W – E CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	IV	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Studiowanie samodzielne literatury			2	2	
Przygotowanie pracy pisemnej lub prezentacji			2	3	
Przygotowanie do kolokwium			2	2	
Przygotowanie do egzaminu			3	7	
Kolokwium/egzamin			1	1	
Ćwiczenia audytoryjne	25	15	5	15	1
Przygotowanie do ćwiczeń			1	3	
Przygotowanie prezentacji			1	3	
Wykonanie prac pisemnych			1	3	
Przygotowanie do kolokwium			1	3	
Konsultacje			1	3	
Razem	45	27	15	33	2
Metody dydaktyczne Metody podające (wykład informacyjny, wykład utrwalający), metody problemowe (wykład problemowy), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis metody praktyczne, metody operatywne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego metody statystyczne i kartograficzne					
Wymagania wstępne wiedza i umiejętności z geografii na poziomie szkoły średniej w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest nabycie przez studentów kompetencji w zakresie przetwarzania i wykorzystywania danych i wiedzy o zjawiskach i procesach osadniczych w ramach przestrzeni geograficznej. Uczestnicy zajęć powinni rozumieć zjawiska i procesy osadnicze w skali konkretnych państw jak i całego świata. Kształtowanie umiejętności dotyczących analizy zjawisk i procesów z zakresu geografii osadnictwa z wykorzystaniem podstawowych narzędzi badawczych					
Treści programowe Wykład Terminy i definicje w geografii osadnictwa. Problemy badawcze geografii osadnictwa. Czynniki kształtujące osadnictwo – rozwój społeczny, gospodarczy i cywilizacyjny oraz rola i znaczenie środowiska przyrodniczego. Osadnictwo wiejskie – formy i rodzaje. Powstanie i rozwój miast. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miast. Strefa podmiejska. Systemy osadnicze – modele systemów osadniczych, hierarchia ośrodków w układach osadniczych. Ćwiczenia audytoryjne Czynniki kształtujące osadnictwo. Funkcje miejskie i ich klasyfikacja. Urbanizacja w Polsce i na świecie – różnicowania przestrzenne. Systemy osadnicze – modele systemów osadniczych.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		

Wiedza

W_01 - Definiuje podstawowe pojęcia związane z geografii osadnictwa

W_02 - Opisuje hierarchię sieci osadniczej, formy i struktury jedno-stek osadniczych.

W_03 - Analizuje procesy i zjawiska zachodzące w systemach osadniczych w różnej skali układów przestrzennych

Umiejętności

U_01 - Wykorzystuje teorie, modele i metody badawcze z zakresu geografii osadnictwa

U_02 - Proponuje własne rozwiązania zadanego problemu, samodzielnie dobierając metody i materiały źródłowe

U_03 - Przeprowadza badania systemów osadniczych

Kompetencje społeczne

K_01 - Potrafi pracować zespołowo

A. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; W_03 – egzamin pisemny - test (pytania otwarte i zamknięte)

K_01 - Punktowana aktywność w czasie wykładu

Ćwiczenia audytoryjne

W_03; U_01; U_02; U_03; K_01 - Ocena wykonanych ćwiczeń

Ocena końcowa z wykładu:

ocena z egzaminu x 0,9

ocena za aktywność x 0,1

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z prac zaliczeniowych

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W12; K1_W13
W_03	K1_W04; K1_W15; K1_W11
U_01	K1_U02; K1_U12
U_02	K1_U12
U_03	K1_U11; K1_U13
K_01	K1_K06; K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Maik W., 1997, Podstawy geografii miast, UMK, Toruń*
- Rajman J., 2000, Geografia ludności i osadnictwa. Przewodnik metodyczny, AP w Krakowie, Kraków*
- Rajman J., 2003, Geografia ludności i osadnictwa. Słownik terminologiczny, AP w Krakowie, Kraków*
- Szymańska D., 2007, Urbanizacja na świecie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*
- Szymańska D., 2013, Geografia osadnictwa, PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca

- Domański R., Geografia ekonomiczna – ujęcie dynamiczne, PWN, 2005
- Domański R., Zasady geografii społeczno-ekonomicznej, PWN, Warszawa, 1995
- Fierla I., Geografia ekonomiczna Unii Europejskiej, 2007
- Fierla I., Repetytorium z geografii gospodarczej, PWE, 2004
- Kotus J., 2005, Społeczne dylematy w przestrzeni miejskiej, Bogucki Wydawnictwo Narodowe, Poznań
- Libura H., 1990, Percepcja przestrzeni miejskiej, Instytut Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Warszawski, Warszawa

- Mroczkiewicz H. (red.), 2008, Wielki ilustrowany atlas świata, Wyd. Demart, Warszawa
- Rydz E., Jażewicz I., 1999, Zróżnicowanie warunków życia ludności w miastach Pomorza Środkowego w latach 1986-1996. /W:/ XI Konwersatorium Wiedzy o Mieście nt: Zróżnicowanie przestrzenne struktur społecznych w dużych miastach, Łódzkie Towarzystwo Naukowe, Uniwersytet Łódzki, Łódź,
- Przymeński A., 1997, Bezdomność społeczno-ekonomiczne uwarunkowania zjawiska na przykładzie Poznania. „Praca Socjalna”, Centrum Rozwoju Służb Społecznych MPiPS Warszawa, nr 3, s. 55-86
- Rajman J., 2003, Geografia ludności i osadnictwa. Słownik tematyczny, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, Kraków
- Sagan I. 2000, Miasto scena konfliktów i współpracy, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk
- Walmsley D.J., Lewis G.J., Geografia człowieka. Podejścia behawioralne, Warszawa 1997
- Węclawowicz G., 1988, Struktury społeczno-przestrzenne w miastach Polski, „Prace habilitacyjne IGiPZ PAN”, Ossolineum, Wrocław
- Jerczyński M., 1977, Funkcje i typy funkcjonalne polskich miast. Zagadnienia dominacji funkcjonalnej, „Statystyka Polski”, GUS, Warszawa, nr 85

C. Źródła internetowe:

- Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>
- Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 20

Nazwa zajęć Geografia kultur	Forma zaliczenia W – Zo CAU – Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	VI	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Studiowanie samodzielne literatury			3	5	
Przygotowanie pracy pisemnej lub prezentacji			3	5	
Przygotowanie do kolokwium			3	7	
Przygotowanie do egzaminu			5	3	
Kolokwium/egzamin			1	1	
Ćwiczenia CAU	15	12	15	18	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	2	
Przygotowanie prezentacji			3	2	
Wykonanie prac pisemnych			5	4	
Przygotowanie do kolokwium			3	7	
Konsultacje			1	1	
Studiowanie samodzielne literatury			1	2	
Razem	30	21	30	39	2
Metody dydaktyczne Metody podające (wykład informacyjny, wykład utrwalający), metody problemowe (wykład problemowy), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis metody praktyczne, metody operatywne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego metody statystyczne i kartograficzne					
Wymagania wstępne Wiedza i umiejętności z geografii na poziomie szkoły średniej w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest nabycie przez studentów kompetencji w zakresie przetwarzania i wykorzystywania danych i wiedzy o zjawiskach i procesach kulturowych w ramach przestrzeni geograficznej. Uczestnicy zajęć powinni rozumieć zjawiska i procesy kulturowe i relacje jakie pomiędzy nimi zachodzą w skali konkretnych państw jak i całego świata.					
Treści programowe Wykłady Podstawowe terminy i definicje występujące w geografii kultur (kultura, region kulturowy, krąg kulturowy, grupa etnograficzna, grupa etniczna, tożsamość kulturowa, świadomość narodowa, język, wspólnota wyznania, krajobraz kulturowy). Przyczyny różnic kulturowych na świecie. Charakterystyka największych regionów kulturowych świata – zachodni, prawosławny, latynoamerykański, islamski, hinduistyczny, chiński, afrykański, buddyjski, japoński, kraje na rozdrożu, kraje rozszczerzone). Zderzenie kultur niezachodnich z Zachodem – odrzucenie, westernizacja, reformizm.					

Ćwiczenia audytoryjne

Przyczyny różnic kulturowych na świecie. Charakterystyka największych regionów kulturowych świata

Efekty uczenia się:**Student:****Wiedza****W_01** Definiuje podstawowe pojęcia związane z geografią społeczno-ekonomiczną**W_02** Opisuje zróżnicowanie świata pod względem poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego**W_03** Analizuje procesy i zjawiska społeczno-gospodarcze i polityczne w różnej skali układów przestrzennych**Umiejętności****U_01** Wykonuje wykresy, mapy, zestawienia tabelaryczne przedstawiające podstawowe zagadnienia z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej**U_02** Potrafi powiązać współczesne zjawiska społeczne, kulturowe i gospodarcze z wartościami, zachowaniami i postawami mieszkańców współczesnych regionów kulturowych**Kompetencje społeczne****K_01** Weryfikuje źródła informacji**K_02** Docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji**Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne****A. Sposób zaliczenia**Wykład – Zaliczenie z ocenąĆwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną**B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów**Wykład:

W_01; W_02; W_03; K_02 - test (pytania otwarte i zamknięte)

U_01; U_02; K_01 – ocena przygotowanej prezentacji

Ćwiczenia:

U_01; U_02; K_01 – ocena przygotowanej prezentacji, prac pisemnych

Ocena końcowa wykładu:

ocena z testu x 0,60

+ ocena za prezentację x 0,40

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W13; K1_W14; K1_W15
W_03	K1_W04; K1_W15; K1_W11
U_01	K1_U01; K1_U08
U_02	K1_U14; K1_U16; K1_U17, K1_U21
K_01	K1_K05
K_02	K1_K03

Wykaz literatury**A. Literatura podstawowa:** (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

-Huntington S., 2001, Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego, Wyd. 9, WWL Muza, Warszawa.*

-Kwaśniewski K., 1982, Zderzenie kultur. Tożsamość a aspekty konfliktów i tolerancji, Warszawa, Państwowe Wydawnictwo Naukowe*

B. Literatura uzupełniająca:

-Babiński i in., 2006, Etniczność a religia, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań

-Burszta W.J., 1992, Wymiary antropologicznego poznania kultury, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań

-Nacjonalizm, etniczność i wielokulturowość na Bliskim i Dalekim Wschodzie, 2011, (red.) Adam W. Jelonek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków

-Porębski A., 1991, Europejskie mniejszości etniczne: geneza i kierunki przemian, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego”, Z.15

-Źródła nienawiści : konflikty etniczne w krajach postkomunistycznych, pod red. Kamila Janickiego; z przedm. Artura Kijasa. - Kraków ; Warszawa : Instytut Wydawniczy Erica : Portal Internetowy "Histmag.org", 2009

-Wielkie kultury świata. Islam, Chiny, Japonia, Kultury andyjskie, 1998, pr. zbiorowa, Muza SA, Warszawa

C. Źródła internetowe:

-Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>

-Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>

-Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 21

Nazwa zajęć Geografia polityczna	Forma zaliczenia W - Zo CAU -Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	I	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 67% nauki o Ziemi i środowisku 33 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Studiowanie samodzielne literatury			5	4	
Przygotowanie pracy pisemnej lub prezentacji			3	2	
Przygotowanie do kolokwium			3	8	
Przygotowanie do egzaminu			3	5	
Kolokwium/egzamin			1	2	
Ćwiczenia audytoryjne	15	12	45	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			7	10	
Przygotowanie prezentacji			7	10	
Wykonanie prac pisemnych			13	9	
Przygotowanie do kolokwium			10	10	
Konsultacje			3	3	
Studiowanie samodzielne literatury			5	6	
Razem;	30	21	60	69	3
Metody dydaktyczne Metody podające (wykład informacyjny, wykład utrwalający), metody problemowe (wykład problemowy), metody eksponujące (prezentacje multimedialne), metody aktywizujące: dyskusja dydaktyczna związana z wykładem, aktywny opis, metody praktyczne, metody operatywne: pokaz, praca z mapą, analiza tekstów, analiza materiału badawczego metody statystyczne i kartograficzne					
Wymagania wstępne wiedza i umiejętności z geografii na poziomie szkoły średniej w zakresie geografii społeczno-ekonomicznej					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest nabycie przez studentów kompetencji w zakresie przetwarzania i wykorzystywania danych i wiedzy o zjawiskach i procesach politycznych w ramach przestrzeni geograficznej. Uczestnicy zajęć powinni rozumieć zjawiska i procesy polityczne oraz relacje jakie pomiędzy nimi zachodzą w skali konkretnych państw jak i całego świata.					
Treści programowe Wykłady Podstawy metodologiczne geografii politycznej - przedmiot geografii politycznej, nurty, kierunki i problemy badawcze. Szkoły naukowe w geografii politycznej (Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Stany Zjednoczone, Rosja) i czynniki geopolitycznego rozwoju świata i regionów. Geopolityczne koncepcje współczesnego rozwoju świata. Terytorium państwa i jego granice, położenie i funkcje stolic, morfologiczne modele państw.. Współczesne systemy gospodarcze i polityczne świata i regionów. Struktura terytorialno-administracyjna państw. Struktura ekonomiczno-polityczna regionów świata i geopolityczne tendencje rozwoju. Geneza i typy konfliktów regionalnych. Struktura polityczna Europy, Azji, Afryki, Ameryki i Oceanii. Organizacje międzynarodowe i cele ich działania. Problemy globalizacji i integracji regionalnej.					

Ćwiczenia audytoryjne

Mapa polityczna świata i jej zmiany na przełomie wieku XX i XXI. Terytorium państwa i jego granice, położenie i funkcje stolic. Funkcje i klasyfikacja granic. Podział polityczny mórz i oceanów, współpraca transgraniczna. Organizacje międzynarodowe i cele ich działania.

Efekty uczenia się

Student:

Wiedza

W_01 Definiuje podstawowe pojęcia związane z geografiami polityczną

W_02 Analizuje procesy i zjawiska polityczne w różnej skali układów przestrzennych

Umiejętności

U_01 Interpretuje zjawiska i procesy polityczne na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł

U_02 Potrafi powiązać współczesne procesy polityczne

U_03 Opisuje zróżnicowanie świata pod względem politycznym

Kompetencje społeczne

K_01 Rozumie potrzebę ciągłej aktualizacji wiedzy w kontekście współczesnego tempa przemian

K_02 Docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia - Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; K_01; U_01; U_02; U_03

- kolokwium zaliczeniowe pisemne

Ćwiczenia audytoryjne

U_03; K_01; K_02 - aktywność w czasie ćwiczeń, dyskusja

U_01 U_02 - ocena z realizacji projektu (prezentacje multimedialne)

W_01; W_02; U_02; K_01 – pisemne zaliczenie (tzw. wejściówki)

Ocena końcowa z wykładu

- kolokwium zaliczeniowe x 1,00

Ocena końcowa z ćwiczeń

zaliczenia pisemne (tzw. wejściówki) x 0,5 + średnia arytmetyczna ocen z przygotowanych prezentacji x 0,4 + ocena za aktywność x 0,1

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04
W_02	K1_W10; K1_W16
U_01	K1_U14
U_02	K1_U17
U_03	K1_U27
K_01	K1_K01; K1_K04
K_02	K1_K03

Wykaz literatury

Literatura podstawowa: (*pozyccje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Buczarow M., Suliborski A., 2003, Kompendium wiedzy o geografii politycznej i geopolityce, PWN, Warszawa – Łódź*

- Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa*

- Malendowski W. (red.), 2000, Spory i konflikty międzynarodowe. Aspekty prawne i polityczne, Atla2, Wrocław

- Otok S., 2003, Geografia polityczna świata, PWN, Warszawa*

- Otok S., 2000, Geografia polityczna. Geopolityka. Państwo. Ekopolityka, PWN, Warszawa*

Obowiązuje w/w literatura i nowsza

Literatura uzupełniająca:

- Anioł W., 1989, Geneza i rozwój globalizacji, Warszawa
 - Antoszewski A., Herbut R. (red.), 1999, Leksykon politologii, Atla2, Wrocław
 - Barbag J., 1968, Geografia a nauki polityczne, Studia Nauk Politycznych, t. I, Warszawa
 - Cesarz Z., Stadtmueller E., 2002, Problemy polityczne współczesnego świata, Wrocław
 - Ehrlich S., 1979, Wstęp do nauki o państwie i prawie, Warszawa
 - Jarosiński M., 1997, Globalizacja gospodarki i społeczeństwa. Hiperkonkurencja i globalizacja gospodarki światowej, SGH, Warszawa
 - Kukułka J., 2001, Historia współczesna stosunków międzynarodowych 1945 – 2000, Warszawa
 - Matan A., Sagan S., Witosz B., 1981, Nazwy państw współczesnych – próby typologii, „Studia Nauk Politycznych”, nr 2
 - Moczulski L., 1999, Geopolityka – potęga w czasie i przestrzeni, Bellona, Warszawa
 - Rościszewski M. (red.), 1993, Współczesna geografia polityczna, Warszawa
 - Stiglitz J. S., 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa
 - Rykiel Z., 2006, Podstawy geografii politycznej, PWE, Warszawa
 - Korenik S. (red.) 2006, Wprowadzenie do geografii politycznej i gospodarczej, Wyd. AE, Wrocław
 - Lach Z., Skrzyp J., 2007, Geopolityka i geostrategia, AON, Warszawa
- Źródła internetowe:
- Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>
 - Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.cec.eu.int/>
 - Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 22

Nazwa zajęć Geologia	Forma zaliczenia W – E CL - Zo		Liczba punktów ECTS 5		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	tak	nie	II	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	40	48	2
Analiza i czytanie wskazanej literatury			10	10	
Analiza treści przestawionych na wykładzie			10	10	
Przygotowanie do egzaminu			20	28	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	60	72	3
Przygotowanie do ćwiczeń			20	10	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			10	22	
Samodzielne studiowanie literatury			10	10	
Przygotowanie do kolokwium			10	15	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			5	5	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			5	10	
RAZEM	50	30	100	120	5
Metody dydaktyczne wykład – wykład z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne, przeźrocza); ćwiczenia laboratoryjne – metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe: m. operatywne: praca z mapą, analizowanie profili terenu, rysunków; m. praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów, profili terenu, analiza map geologicznych, rozpoznawanie minerałów, skał i skamieniałości, analiza map i przekrojów geologicznych, wskazywanie i analiza związków przyczynowo skutkowych, ćwiczenia laboratoryjne, obserwacja.					
Wymagania wstępne Znajomość terminologii naukowej z zakresu geografii fizycznej, geologii, geomorfologii, gleboznawstwa, fizyki i chemii środowiska w stopniu umożliwiającym korzystanie z zalecanych podręczników. Umiejętność czytania i analizowania treści map topograficznych i danych pomiarowych.					
Cele zajęć Zapoznanie z zależnością pomiędzy rzeźbą powierzchni Ziemi a budową geologiczną i innymi czynnikami, które ją kształtują. Uświadamianie decydującej roli rzeźby terenu w postrzeganiu krajobrazu. Nabycie umiejętności analizy i interpretacji materiałów źródłowych (map, fotografii, rysunków, zdjęć lotniczych, obrazów satelitarnych) związanych z formami terenu w różnych środowiskach rzeźbotwórczych. Umiejętności korzystania i analizowania map geologicznych, hydrogeologicznych. Umiejętność rozpoznawania minerałów i skał, skamieniałości, gleb, form powierzchniowych. Stosowanie wybranych metod do analiz badań litosfery.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> prawidłowości rozwoju litosfery. Rozwój geosynklin, powstanie platform kontynentalnych. Tektonika płyt – dryf kontynentów. Siły endogeniczne kształtujące powierzchnię Ziemi – klasyczne hipotezy tektoniczne, ruchy skorupy ziemskiej, trzęsienia Ziemi,					

wulkanizm, plutonizm, deformacje tektoniczne. Geologia historyczna – metody określania wieku skał w geologii, metody rekonstrukcji kopalnych krajobrazów, charakterystyka er i okresów (paleografia, ruchy górotwórcze, ewolucja fauny i flory – formy przewodnie, charakterystyczne osady.

Ćwiczenia laboratoryjne

Minerały i skały w skorupie ziemskiej, oznaczanie minerałów. Rozpoznawanie skał: skały magmowe, osadowe, metamorficzne. Mapy geologiczne i ich rodzaje. Czytanie, analiza i interpretacja map geologicznych. Przekrój geologiczny, zasady sporządzania przekrojów geologicznych. Metody określania wieku względnego i bezwzględnego skał. Skamieniałości przewodnie poszczególnych okresów geologicznych. Budowa geologiczna Polski, jednostki fizycznogeograficzne. Surowce mineralne Polski.

**Efekty uczenia się
Student:**

Wiedza:

W_01Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć i definicji stosowanych w geomorfologii, geologii,

W_02Opisuje i interpretuje formy, zjawiska i procesy geologiczne

W_03Zna i wymienia czynniki kształtujące powierzchnię Ziemi,

W_04Rozumie decydującą rolę rzeźby terenu w postrzeganiu krajobrazu

Umiejętności:

U_01 Stosuje wybrane metody pomiarowe, kartograficzne, geologiczne oraz inne materiały źródłowe do opisu rzeźby Ziemi

U_02 Potrafi czytać i interpretować mapy geologiczne, geomorfologiczne,

U_03 Rozpoznaje różne typy skał i minerałów

Kompetencje społeczne

K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową

K_02 Potrafi pracować w grupie, dzielić się zadaniami z innymi, jest odpowiedzialny za realizację zadań

K_03 samodzielnie podejmuje poszukiwania i weryfikuje dane w zakresie analizy wybranego zjawiska lub procesu

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

Punktowana aktywność w czasie wykładu egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne

zaliczenie z oceną

Ocena wykonanych ćwiczeń, w tym prezentacji multimedialnej kolokwium końcowe

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01,W_02,W_03,W_04; U_03 – egzamin pisemny

U_01, U_02 K_01, K_02, K_03 – kolokwium pisemne, prezentacja multimedialna, sprawozdanie z ćwiczeń

Ocena końcowa wykładu:

egzamin x 0,90

aktywność x 0,10

Ocena końcowa ćwiczeń laboratoryjnych:

kolokwium x 0,4

ocena prac pisemnych x 0,2

ocena wystąpienia ustnego x 0,1

wykonanie zadania praktycznego x 0,2

aktywny udział w zajęciach x 0,1

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W05, K1_W07, K1_W08,
W_02	K1_W03,
W_03	K1_W03
W_04	K1_W05
U_01	K1_U02, K1_U04, K1_U14
U_02	K1_U04
U_03	K1_U06; K1_U07
K_01	K1_K04, K1_K05

K_02	K1_K06, K1_K07, K1_K09,
K_03	K1_K05
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:(*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Książkiewicz M. 1972, - Geologia dynamiczna. Wyd. Geol. Warszawa.* - Mizerski W. 2002 - Geologia dynamiczna dla geografów. Wyd. Geol. W – wa.* - Mizerski W. 2001 - Geologia historyczna dla geografów. Wyd. Geol. W – wa.* - Mizerski W. - 2002. Geologia Polski dla geografów. PWN* - Stupnicka E. - 2016. Geologia regionalna Polski. Wyd. Geologiczne W – wa.* - van Andel T. H. 1991 – Historia Ziemi i dryf kontynentów. Wyd. Nauk. PWN W-wa.* <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jaroszewski W., Marks L., Radomski A., 1985: Słownik geologii dynamicznej, Wydawnictwa Geologiczne, Warszawa. - Gradziński R., Kostecka A., Zarys sedymentologii. Wyd. Geol. W – wa 	

SYLABUS 23

Nazwa zajęć Geomorfologia	Forma zaliczenia W – E CL -Zo CT - Zo		Liczba punktów ECTS 5		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SDS	tak	nie	III, IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	30	18	30	42	2
Analiza i czytanie wskazanej literatury			6	11	
Analiza treści przedstawionych na wykładzie			6	11	
Przygotowanie do egzaminu			18	20	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			6	10	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			6	10	
Samodzielne studiowanie literatury			6	9	
Przygotowanie do kolokwium			9	5	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			3	8	
Ćwiczenia terenowe	24	18	6	12	1
Przygotowanie teoretyczne do ćwiczeń terenowych			2	6	
Opracowanie danych zebranych w ramach ćwiczeń terenowych			4	16	
RAZEM	84	54	66	96	5
Metody dydaktyczne					
<u>wykład</u> – wykład z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne, przezrocza);					
<u>ćwiczenia laboratoryjne</u> – metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe: m. operatywne: praca z mapą, analizowanie profili terenu, rysunków; m. praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów, profili terenu, analiza map geologicznych, rozpoznawanie minerałów, skał i skamieniałości, analiza map i przekrojów geologicznych, wskazywanie i analiza związków przyczynowo-skutkowych, ćwiczenia laboratoryjne, obserwacja.					
<u>ćwiczenia terenowe</u> – metody problemowe: metody operatywne: praca z mapą, analizowanie profili terenu, rysunków; metody praktyczne: wykonywanie map, rysunków, diagramów, profili terenu.					
Wymagania wstępne					
Znajomość terminologii naukowej z zakresu geografii fizycznej, geologii, geomorfologii, gleboznawstwa, fizyki i chemii środowiska w stopniu umożliwiającym korzystanie z zalecanych podręczników. Umiejętność czytania i analizowania treści map topograficznych i danych pomiarowych.					
Cele zajęć					
Zapoznanie z zależnością pomiędzy rzeźbą powierzchni Ziemi a budową geologiczną i innymi czynnikami, które ją kształtują. Uświadamianie decydującej roli rzeźby terenu w postrzeganiu krajobrazu. Nabycie umiejętności analizy i interpretacji materiałów źródłowych (map, fotografii, rysunków, zdjęć lotniczych, obrazów satelitarnych) związanych z formami terenu w różnych środowiskach rzeźbotwórczych. Umiejętności korzystania i analizowania map geomorfologicznych, siedliskowych. Umiejętność rozpoznawania minerałów i skał, skamieniałości, gleb, form powierzchniowych. Określanie wpływu zjawisk					

Treści programowe

Wykłady

1. Zakres geomorfologii i jej miejsce wśród innych nauk.
2. Siły endogeniczne i ich przejawy (ruchy izostatyczne, epirogeniczne, diktyogeniczne, orogeniczne, trzęsienia ziemi, plutonizm, wulkanizm).
3. Wietrzenie i jego produkty.
 - 3.1. Wietrzenie fizyczne (insolacja, kongelacja, eksudacja, deflokulacja).
 - 3.2. Wietrzenie chemiczne (solucja, oksydacja, karbonatyzacja, hydracja, hydroliza).
4. Procesy denudacyjne - procesy stokowe i ich produkty (formy i osady).
 - 4.1. Ruch zwietrzeli na stokach stromych (odpadanie, obrywanie).
 - 4.2. Ruch zwietrzeli na stokach dojrzałych (osuwanie, spływanie, spływanie [cieczenie, soliflukcja], spłukiwanie).
 - 4.3. Rozwój poglądów na rozwój stoku (Davis, A. Penck, King-Wood, Lawson, Baulig, Jahn).
 - 4.4. Procesy stokowe a zróżnicowanie litologiczne skał.
 - 4.5. Procesy stokowe a klimat.
5. Erozyjna, transportowa i akumulacyjna działalność rzek.
 - 5.1. Ruch wody w korycie (laminarny, turbulentny).
 - 5.2. Rodzaje erozji (względna, boczna, źródliskowa, wsteczna) i jej produkty (formy).
 - 5.3. Krzywa erozyjna - krzywa równowagi.
 - 5.4. Warunki określające sposób rozwinięcia koryta (proste, roztokowe, meandrowe i kręte, anastomozujące).
 - 5.5. Transport rzeczny (trakcja, saltacja, suspensja, solucja).
 - 5.6. Działalność akumulacyjna rzek w korytach i na terasach rzecznych; agradacja.
6. Dolina rzeczna (gardziel-jar, wciosowa, płaskodenne, ukształtna, asymetryczna).
 - 6.1. Terasy rzeczne i ich wiek.
 - 6.2. Analiza sieci rzecznej.
 - 6.3. Przełomy (epigenetyczne, antecedentne, regresyjne, przelewowe, odziedziczone, strukturalne).
 - 6.4. Ujście rzeczne (estuaria, delty).
7. Powierzchnie zrównań jako efekt współdziałania procesów denudacyjnych i fluwialnych.
8. Rzeźba glacialna.
 - 8.1. Warunki powstawania lodowców i łądolodów; granica wiecznego śniegu.
 - 8.2. Ruch lodowców, ablacja.
 - 8.3. Typy lodowców.
 - 8.4. Działalność erozyjna lodowców (detersja, detrakcja, egzaracja) i jej produkty (formy).
 - 8.5. Działalność akumulacyjna lodowców (formy i osady).
 - 8.6. Rzeźba lodowcowa na obszarze zlodowaceń kontynentalnych,
 - 8.7. Formy i osady będące produktem wód roztopowych łądolodu.
9. Rzeźba peryglacialna.
 - 9.1. Wieloletnia zmarzlina; warstwa czynna (kliny lodowe, wieloboki szczelin mrozowych, pierścienie kamieniste, kongeliflukcja, pingo, termokras, ałasy, taliki, palsa).
 - 9.2. Rozwój rzeźby we współczesnej strefie peryglacialnej (w górach i wokół biegunów).
 - 9.3. Plejstoceńskie strefy peryglacialne i ich zapis w rzeźbie i osadach.
10. Rzeźba eoliczna.
 - 10.1. Wiatr jako czynnik torfotwórczy.
 - 10.2. Niszcząca działalność wiatru (deflacja [niecki deflacyjne, bruk deflacyjny, ostańce deflacyjne], korazja [jardangi, nisze korazyjne, grzyby], graniaki).
 - 10.3. Budująca działalność wiatru (zmarszczki, wydmy - podłużne, poprzeczne, paraboliczne, barchany, nadmorskie, śródlądowe, eoliczne piaski pokrywowe, lessy).
 - 10.4. Późnoglacialne cykle wydmotwórcze w obecnej strefie umiarkowanej.
 - 10.5. Rzeźba w klimacie suchym; typy pustyń.
11. Morfogenetyczna działalność mórz i oceanów.
 - 11.1. Dynamika wód w strefie brzegowej (falowanie, pływy, tsunami, prądy przybrzeżne).
 - 11.2. Abrazja i jej produkty (formy).
 - 11.3. Budująca działalność wody i organizmów morskich.
 - 11.4. Typy wybrzeży morskich.
12. Morfogenetyczna działalność wód i organizmów jeziornych.
13. Morfogenetyczna rola procesów krasowych.
 - 13.1. Kras powierzchniowy.
 - 13.2. Kras podziemny.
14. Morfogenetyczna działalność roślin i zwierząt.

15. Morfogenetyczna działalność człowieka.

15.1. Oddziaływanie bezpośrednie (nasypty, wykopy, kopalnie, budowle).

15.2. Oddziaływanie pośrednie (przyspieszanie erozji mechanicznej i chemicznej, sterowanie akumulacją).

Ćwiczenia

Wietrzenie i jego produkty. Procesy denudacyjne - procesy stokowe i ich produkty (formy i osady). Erozyjna, transportowa i akumulacyjna działalność rzek. Typy lodowców. Rzeźbotwórcza działalność lodowców. Rzeźba eoliczna. Typy wybrzeży morskich. Formy krasowe.

Ćwiczenia terenowe

Procesy denudacyjne - procesy stokowe i ich produkty (formy i osady) - wykonanie i analiza odkrywki.

Analiza rzeźby strefy brzegowej

Efekty uczenia

Student

Wiedza:

W_01 - Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć i definicji stosowanych w geomorfologii

W_02 - Opisuje i interpretuje formy, zjawiska i procesy geomorfologiczne

W_03 - Zna i wymienia czynniki kształtujące powierzchnię Ziemi

W_04 - Rozumie decydującą rolę rzeźby terenu w postrzeganiu krajobrazu

Umiejętności:

U_01 - Stosuje wybrane metody pomiarowe, kartograficzne, geologiczne oraz inne materiały źródłowe do opisu rzeźby Ziemi

U_02 - Potrafi czytać i interpretować mapy geomorfologiczne

U_03 - Wykonuje odsłonięcia i odkrywki oraz ich dokumentację terenową

U_04 - Dokonuje klasyfikacji form, procesów i zjawisk geomorfologicznych

Kompetencje społeczne

K_01 - Posiada świadomość ciągłego procesu uczenia się oraz aktualizują wiedzę na temat wpływu człowieka na środowisko

K_02 - Studiuję samodzielnie literaturę naukową

K_03 - Potrafi pracować w grupie, dzielić się zadaniami z innymi, jest odpowiedzialny za realizację zadań

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne

zaliczenie z oceną

Ćwiczenia terenowe

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; W_03; W_04 – egzamin pisemny - test (pytania otwarte i zamknięte)

K_01 - Punktowana aktywność w czasie wykładu

Ćwiczenia laboratoryjne/terenowe

W_03; U_01; U_02; U_03; K_02; K_03 - ocena wykonanych ćwiczeń, kolokwium

Ocena końcowa wykładu:

ocena z egzaminu x 0,75

+ ocena za aktywność x 0,25

Ocena końcowa ćwiczeń laboratoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,5 + ocena z kolokwium końcowego x 0,5

Ocena końcowa ćwiczeń terenowych:

ocena wykonanego zadania x 1,0

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W03
W_02	K1_W03,
W_03	K1_W05
W_04	K1_W05
U_01	K1_U07, K1_U04
U_02	K1_U04, K1_U14

U_03	K1_U07; K1_U05
U_04	K1_U02, K1_U04, K1_U06
K_01	K1_K01, K1_K04
K_02	K1_K04, K1_K05
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Galon R., 1979: *Formy powierzchni Ziemi*, Wyd. Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa.*
- Klimaszewski M., 1961: *Geomorfologia ogólna*, PWN, Warszawa.*
- Klimaszewski M., 2003: *Geomorfologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.*
- Migoń P., 2012: *Geomorfologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Mycielska-Dowgiałło E., Korotaj-Kokoszczyńska M., Smolska E., Rutkowski J., 2001: *Geomorfologia dynamiczna i stosowana*, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Jania J., 1996: *Zrozumieć lodowce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.

SYLABUS 24

Nazwa zajęć Gleboznawstwo i geografia gleb	Forma zaliczenia W-E CL-Zo CT - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	III,IV	
Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Analiza i czytanie wskazanej literatury			2	5	
Analiza treści przestawionych na wykładzie			3	3	
Przygotowanie do egzaminu			5	10	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	10	18	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	4	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			2	4	
Samodzielne studiowanie literatury			2	4	
Przygotowanie do kolokwium			2	4	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			1	1	
Opracowanie prezentacji multimedialnej			1	1	
Ćwiczenia terenowe	24	14	6	16	1
Przygotowanie teoretyczne do ćwiczeń terenowych			1	1	
Opracowanie danych zebranych w ramach ćwiczeń terenowych			5	15	
RAZEM	64	38	26	52	3
Metody dydaktyczne Metoda podająca - wykład informacyjny, metoda aktywizująca – dyskusja dydaktyczna, metoda praktyczna - ćwiczenia laboratoryjne.					
Wymagania wstępne Znajomość terminologii naukowej z zakresu geografii fizycznej, geologii, geomorfologii, gleboznawstwa, fizyki i chemii środowiska w stopniu umożliwiającym korzystanie z zalecanych podręczników. Umiejętność czytania i analizowania treści map topograficznych i danych pomiarowych					
Cele zajęć Przedstawienie podstawowych informacji z gleboznawstwa, w szczególności, o procesach zachodzących w środowisku glebowym. Kształtowanie umiejętności wykonywania pomiarów, obliczeń, metod opracowywania wyników obserwacji (statystycznych i graficznych) oraz znajomości i właściwego rozumienia informacji, tj., map i wyników pomiarów z gleboznawstwa. Nabycie umiejętności rozpoznawania i interpretacji procesów glebowych i glebotwórczych.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Definicja gleby, gleba jako składnik ekosystemów lądowych, funkcje gleb, czynniki glebotwórcze, budowa profilu glebowego i					

morfologia gleb, poziomy genetyczne i diagnostyczne gleb, trójfazowość gleby - charakterystyka fazy stałej, ciekłej i gazowej, właściwości fizyczne, fizykochemiczne i chemiczne gleb, sorpcja i właściwości buforowe gleb, bilans wodny i gospodarka wodna gleb, aktywność biologiczna i termika gleb, glebowa materia organiczna – źródła, przemiany, znaczenie ekologiczne, systematyka gleb Polski, charakterystyka głównych typów gleb Polski, główne prawidłowości rozmieszczenia gleb w skali globalnej, prawidłowości rozmieszczenia gleb Polski.

Ćwiczenia laboratoryjne i terenowe

Metodyka prowadzenia gleboznawczych badań terenowych, zasady opisu profili glebowych, pobór i przygotowanie do analiz laboratoryjnych próbek glebowych, laboratoryjne analizy wybranych właściwości gleb i ich interpretacja (skład granulometryczny, odczyn, zawartość węglanów, zawartość węgla organicznego), konstrukcja i zasady korzystania z map glebowo-rolniczych i glebowo-siedliskowych.

Efekty uczenia się

Student:

Wiedza:

W_01 Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć i definicji gleboznawstwa i geografii gleb

W_02 Zna i wymienia typy gleb Polski i świata oraz właściwości fizyczne i chemiczne gleb

Umiejętności:

U_01 Potrafi czytać i interpretować mapy glebowo-siedliskowe

U_02 Wykonuje odsłonięcia i odkrywki oraz ich dokumentację terenową

U_03 Dokonuje opisu profilu glebowego

U_04 Wykonuje proste analizy właściwości gleb

Kompetencje społeczne

K_01 Potrafi pracować w grupie, dzielić się zadaniami z innymi, jest odpowiedzialny za realizację zadań

K_02 samodzielnie podejmuje poszukiwania i weryfikuje dane w zakresie analizy wybranego zjawiska lub procesu

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykłady

Egzamin pisemny,

Ćwiczenia laboratoryjne

Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia terenowe

Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01; W_02 – egzamin pisemny

U_01 - kolokwium

U_02; U_03; U_04; K_01; K_02 - sprawozdanie

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W08,
W_02	K1_W08,
U_01	K1_U06, K1_U14
U_02	K1_U05
U_03	K1_U05
U_04	K1_U05
K_01	K1_K09, K1_K07
K_02	K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bednarek R., Dziadowiec H., Pokojska U., Prusinkiewicz Z., 2011, Badania Ekologiczno-gleboznawcze, PWN Warszawa.*

- Bednarek R., Prusinkiewicz Z., 1997, Geografia gleb, PWN, Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Dobrzyński B., Zawadzki S., 1995, Gleboznawstwo, PWRiL, Warszawa

- Mocek A., Drzymała S., Maszner P., 1997, Geneza, analiza i klasyfikacja gleb, Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu, Poznań

- Prusinkiewicz Z., 1994, Leksykon Ekologiczno-gleboznawczy, PWN Warszawa

- Bednarek R., Charzyński P., Pokojska U. (red.), 2003, Klasyfikacja zasobów glebowych świata, Polskie Towarzystwo Gleboznawcze, Toruń

- Systematyka gleb Polski, 2011, Roczniki Gleboznawcze LXII nr 3, Warszawa 1962,1966, 1969, 1978.

SYLABUS 25

Nazwa zajęć Meteorologia i klimatologia		Forma zaliczenia W - E CL - Zo CTR - Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Tak	Nie	II	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	40	48	2
Analiza literatury			20	26	
Przygotowanie do egzaminu			20	22	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			15	17	
Przygotowanie sprawozdań			15	18	
Przygotowanie projektu			10	13	
Ćwiczenia terenowe	24	18	6	12	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	7	
Opracowanie wyników prac terenowych			4	9	
Razem	64	42	86	108	5
Metody dydaktyczne Wykład, prezentacja, pokaz, pogadanka. prezentacje multimedialne, mapy klimatyczne, atlasy klimatyczne, przyrządy pomiarowe.					
Wymagania wstępne Kartografia i topografia, astronomiczne podstawy geografii.					
Cele zajęć Opanowanie podstawowych treści programowych (m.in. znajomość przestrzennego rozkładu podstawowych elementów meteorologicznych na świecie i w Polsce; umiejętności: rozpoznawania i interpretacji stanów atmosfery, określania typów pogody, prognozowania krótko- i średnioterminowego, znajomość podstawowych przyrządów meteorologicznych oraz metod obliczania i opracowania podstawowych charakterystyk klimatologicznych; poznanie struktury meteorologicznej sieci pomiarowej w Polsce. Opanowanie umiejętności wykorzystania zdobytej wiedzy w praktyce (pomiaru terenowe, marszrut, przetwarzanie uzyskanych danych pomiarowych i ich graficzna prezentacja).					
Treści programowe <u>Wykłady</u> 1. Atmosfera i jej właściwości: pojęcia: meteorologia, klimatologia, pogoda, klimat, budowa atmosfery; skład atmosfery: skład suchego powietrza i jego zmiany z wysokością, gazy występujące w atmosferze i ich rola (para wodna, ozon, dwutlenek węgla), aerozol atmosferyczny. 2. Promieniowanie i jego natura: widmo promieniowania słonecznego i widmo promieniowania Ziemi; natężenie promieniowania słonecznego i stała słoneczna; przyczyny osłabienia promieniowania w atmosferze (procesy: rozpraszania, odbicia i pochłaniania); geometria promieniowania słonecznego i jego zmiany w atmosferze; rodzaje promieniowania, bilans promieniowania powierzchni Ziemi. 3. Zjawiska optyczne w atmosferze: rozpraszanie i pochłanianie światła: barwy nieba, zwiększone rozmiary Słońca i Księżycy w pobliżu horyzontu, zorza poranna i wieczorna; refrakcja astronomiczna (załamanie światła): spłaszczenie tarczy słonecznej lub księżycowej w pobliżu horyzontu, migotanie gwiazd; refrakcja ziemiska: miraż; rozszczepienie i ugięcie światła: tęcza, halo,					

- wieńce, słońca pozorne, gloria, iryzacja, widmo Brocken; zorza polarna.
4. Procesy ciepłne w atmosferze: skale temperatury, drogi wymiany ciepła w atmosferze; temperatura powietrza i jej rozkład na kuli ziemskiej, porównanie średnich temperatur obu półkul, termiczne rekordy Ziemi, zmiany temperatury z wysokością (pojęcie gradientu); zmiana temperatury powietrza w procesie adiabatycznym (równowagi pionowe atmosfery); pojęcia: inwersja, izotermia, amplituda dobowa i roczna – cechy rozkładu geograficznego.
5. Ciśnienie atmosferyczne: podstawowe pojęcia: ciśnienie atmosferyczne, normalne ciśnienie atmosferyczne, stopień baryczny, gradienty baryczne- poziomy i pionowy, izobara, powierzchnia izobaryczna; układy baryczne na powierzchni poziomej, przykłady niżów termicznych i dynamicznych; układy baryczne w przekroju pionowym, mapy topografii barycznej.
6. Masy powietrza i fronty atmosferyczne: charakterystyka mas powietrza na kuli ziemskiej- główne fronty klimatologiczne; rodzaje frontów atmosferycznych.
7. Wiatr: parametry wiatru (kierunek, prędkość), siły wywołujące i kształtujące wiatr; wiatry w swobodnej atmosferze, wiatry w warstwie tarcia; linie prądów w układach barycznych.
8. Cyrkulacja atmosfery: ogólna cirkulacja atmosfery (strefy ciśnienia na kuli ziemskiej, komórki cyrkulacyjne, rozkład wiatrów przy powierzchni Ziemi); cirkulacje lokalne, monsuny, pasaty; groźne zjawiska atmosferyczne (burze, trąby, cyklony).
9. Krążenie wody w przyrodzie: parametry wilgotności powietrza (prężność pary wodnej, prężność maksymalna pary wodnej, wilgotność względna, niedosyt wilgotności, temperatura punktu rosy); kondensacja pary wodnej; produkty kondensacji pary wodnej: osady atmosferyczne, mgły i chmury (klasyfikacje chmur i ich budowa); rodzaje opadów atmosferycznych; geograficzny rozkład burz.
10. Opady atmosferyczne: czynniki wpływające na rozkład opadów; typy rocznego przebiegu opadów; cech rozkładu geograficznego opadów.
11. Czynniki wpływające na kształtowanie i zmianę klimatu: czynniki astronomiczne; procesy klimatotwórcze: obieg ciepła, wilgoci i cirkulacja atmosferyczna; geograficzne czynniki klimatu.
12. Funkcjonowanie klimatu: przestrzenne skale klimatu, podziały regionalne klimatu, przegląd stref klimatycznych.

Ćwiczenia

Atmosfera i jej właściwości. Promieniowanie i jego natura. Procesy ciepłne w atmosferze. Ciśnienie atmosferyczne. Masy powietrza i fronty atmosferyczne. Wiatr. Cyrkulacja atmosfery. Opady atmosferyczne. Czynniki wpływające na kształtowanie i zmianę klimatu. Strefy klimatyczne.

Ćwiczenia terenowe

Obsługa przyrządów pomiarowych. Pomiary wybranych elementów meteorologicznych. Analiza otrzymanych danych.

Efekty uczenia się

Student:

Wiedza

W_01 - Zna i rozumie podstawowe cechy przestrzennego rozkładu najważniejszych elementów meteorologicznych na świecie i w Polsce.

W_02 - Rozpoznaje i interpretuje stany atmosfery, określa podstawowe typy pogody.

W_03 - Zna procesy klimatotwórcze oraz geograficzne czynniki klimatu.

W_04 - Zna budowę oraz zasadę działania podstawowych przyrządów meteorologicznych.

Umiejętności

U_01 - Stosuje wybrane metody pomiarowe, statystyczne i kartograficzne do analizy i prezentacji warunków meteorologicznych.

U_02 - Wyszukuje i selekcjonuje dane meteorologiczne.

U_03 - Potrafi opracować krótkoterminową prognozę pogody.

U_04 - Określa zastosowanie przyrządów pomiarowych.

Kompetencje społeczne

K_01 - Studiuje samodzielnie literaturę specjalistyczną.

K_02 - Pracuje w grupie

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład

egzamin pisemny

Ćwiczenia laboratoryjne:

zaliczenie z oceną

Ćwiczenia terenowe:

zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; W_03; W_04; K_01 - egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne:

W_02; U_01; U_02; U_03; K_01; K_02 – ocena za wykonane zadania pisemne i ustne

W_02; U_01; U_02; U_03; K_01 – kolokwium zaliczeniowe pisemne

Ćwiczenia terenowe:

U_01; U_02; U_03; U_04; K_02 – ocena wykonanej pracy w terenie i wystąpienia ustnego

W_4; U_01; U_02; U_03 – kolokwium zaliczeniowe

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny

studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02; K1_W06
W_02	K1_W21
W_03	K1_W02; K1_W06
W_04	K1_W24
U_01	K1_U02; K1_U03; K1_U08
U_02	K1_U06; K1_U14
U_03	K1_U05; K1_U06; K1_U14; K1_U09
U_04	K1_U05
K_01	K1_K01; K1_K03; K1_K04; K1_K08
K_02	K1_K07; K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bac S., Rojek M., 1981, Meteorologia i klimatologia, PWN*
- Chromow S., 1977, Meteorologia i klimatologia, PWN*
- Kaczorowska Z., 1986, Pogoda i klimat, WSiP*
- Kossowska-Cezak U., Martyn D., Olszewski K., Kopacz-Lembowicz M., 2000, Meteorologia i klimatologia. Pomiary, obserwacje, opracowania. PWN*
- Kossowska-Cezak U., 2007, Podstawy meteorologii i klimatologii, WSWPR*

B. Literatura uzupełniająca:

- Bajkiewicz-Grabowska E., Magnuszewski A., Mikulski Z., 1993, Hydrometria, PWN, Warszawa;
- Lorenc H., 2005, Atlas klimatu Polski
- Martyn D., 1985, Klimaty kuli ziemskiej
- Molga M., 1958, Meteorologia rolnicza
- Petterssen S., 1964, Zarys meteorologii
- Retallack B., 1991, Podstawy meteorologii
- Schmuck A., 1959, Zarys klimatologii Polski
- Schmuck A., 1969, Meteorologia i klimatologia dla WSR
- Tamulewicz J., 1997, Pogoda i klimat Ziemi - Wielka Encyklopedia Geografii Świata, tom 5
- Tomanek J., 1972, Meteorologia i klimatologia dla leśników
- Wiszniewski W., Chelchowski W., 1975, Charakterystyka klimatu i regionalizacja klimatyczna Polski
- Woś A., 1996, Meteorologia dla geografów
- Garnier B. J., 1996, Podstawy klimatologii
- Strauch E., 1974, Metody i przyrządy pomiarowe w meteorologii i hydrologii
- Woś A., 1995, ABC meteorologii

SYLABUS 26

Nazwa zajęć Hydrologia i oceanografia	Forma zaliczenia W-E CL -Zo CT - Zo	Liczba punktów ECTS 5			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	II	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	25	15	35	45	2
Analiza literatury			15	23	
Przygotowanie do egzaminu			20	22	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	16	
Przygotowanie sprawozdań			10	16	
Przygotowanie projektu			10	10	
Ćwiczenia terenowe	24	18	6	12	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	6	
Opracowanie wyników prac terenowych			4	6	
Razem	79	51	71	99	5
Metody dydaktyczne Wykład, prezentacja, pokaz, pogadanka, prezentacja multimedialna, Atlas podziału hydrograficznego Polski, Atlas hydrologiczny Polski, rocznik hydrologiczny wód powierzchniowych, rocznik hydrologiczny wód podziemnych					
Wymagania wstępne kartografia i topografia, meteorologia i klimatologia, matematyka, geologia i geomorfologia, podstawy geografii fizycznej					
Cele zajęć Zapoznanie z obiektami, zjawiskami i procesami wodnymi na Ziemi z uwypukleniem Polski; struktura organizacyjna krajowych i globalnych badań hydrologicznych – Międzynarodowe Programy Hydrologiczne UNESCO; wykształcenie umiejętności wykorzystania metod badawczych w hydrologii do rozpoznawania i wyjaśniania zjawisk związanych z krążeniem wód, obiegiem materii i energii, retencją; próba prognozowania zjawisk ekstremalnych w środowisku wodnym oraz ich wpływ na działalność człowieka; umiejętność szukania i korzystania ze źródeł informacji hydrologicznej.					
Treści programowe Rozwój hydrologii i jej podział na poszczególne dyscypliny naukowe; hydrosfera, obieg wody w przyrodzie, zasoby wodne; bilans wodny; wody podziemne: ich podział, reżim, pochodzenie i występowanie, typy wypływów wód podziemnych, ich ustrój, właściwości fizyczno-chemiczne i klasyfikacja, mokradła; potamologia i jej rozwój: warunki występowania cieków, ustroje rzeczne, metody badania cieków, odpływ rzeczny, typy sieci rzecznej; limnologia: morfometria, klasyfikacja termiczna i genetyczna jezior, warunki występowania i rozmieszczenie jezior na kuli ziemskiej, dynamika wód jeziornych; glaciologia: typy lodowców, ich rozmieszczenie, reżim, termika i znaczenie w obiegu wody, marżność trwała i jej rozmieszczenie i znaczenie; oceanografia i jej podział, zadania i zasady gospodarki wodnej, ochrona wód.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza					

<p>W_01 Zna i rozumie podstawowe cechy przestrzennego rozkładu najważniejszych elementów hydrologicznych na świecie i w Polsce. Zna procesy hydrologiczne ich podstawowe współczynniki.</p> <p>W_02 Zna budowę oraz zasadę działania podstawowych przyrządów hydrologicznych.</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Stosuje wybrane metody pomiarowe, statystyczne i kartograficzne do analizy i prezentacji warunków hydrologicznych.</p> <p>U_02 Wyszukuje i selekcjonuje dane hydrologiczne.</p> <p>U_03 Potrafi określić stan wody w rzekach, jeziorach i zbiornikach wodnych. Określa zastosowanie przyrządów pomiarowych.</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Studiuje samodzielnie literaturę specjalistyczną</p> <p>K_02 Pracuje w grupie.</p> <p>K_03 Zna podstawowe zasady bhp i ergonomii przewidziane podczas zajęć terenowych z hydrologii i oceanografii.</p>	<p>A. Sposób zaliczenia</p> <p><u>Wykład</u> – egzamin</p> <p><u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> - zaliczenie z oceną</p> <p><u>Ćwiczenia terenowe</u> – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>W_01, W_02, U_01 – egzamin i kolokwia pisemne</p> <p>U_01, U_02, K_01 - ocena prac pisemnych</p> <p>W_02, U_03, K_02 – praca na ćw. terenowych</p> <p>W_01, U_01, U_02, K_01, K_02 – prezentacja multimedialna</p> <p><u>Ocena końcowa z wykładu:</u> Egzamin pisemny – 100%</p> <p><u>Ocena końcowa z ćwiczeń laboratoryjnych:</u> Kolokwium zaliczeniowe – 60%</p> <p>Ocena prac pisemnych – 20%</p> <p>Ocena prezentacji – 20%</p> <p><u>Ocena końcowa z ćwiczeń terenowych:</u> Sprawozdanie z wykonanych zajęć -100%</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01; K1_W07
W_02	K1_W07
U_01	K1_U08; K1_U09
U_02	K1_U05; K1_U13
U_03	K1_U05
K_01	K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K07

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bajkiewicz-Grabowska E., Mikulski Z., 2000, Hydrologia ogólna, PWN, Warszawa;* - Bajkiewicz E., Magnuszewski A., 2002, Przewodnik do ćwiczeń z hydrologii ogólnej, PWN, Warszawa;* - Byczkowski A., 1999, Hydrologia, t.1, Wyd. SGGW, W-wa;* - Duxbury A. C., Duxbury A. B., Sverdrup K. A., 2002, Oceany świata, PWN, Warszawa;* - Dynowska I., Tłałka A., 1982, Hydrografia, PWN, Warszawa-Poznań;* - Łomniewski K., Mankowski W., Zaleski J., 1975, Morze Bałtyckie, PWN, Warszawa;* - Majewski A., 1992, Oceany i Morza, PWN, Warszawa.* <p><i>Obowiązuje w/w literatura i nowsza</i></p> <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bajkiewicz-Grabowska E., Magnuszewski A., Mikulski Z., 1993, Hydrometria, PWN, Warszawa; - Chełmicki W., 2002, Woda. Zasoby, degradacja, ochrona, PWN, Warszawa; - Choiński A., 2000, Jeziora kuli ziemskiej, PWN, W-wa; - Dynowscy I., J., 1971, Ćwiczenia z hydrografii dla geografów, wyd. III rozszerz., UJ, Kraków; - Jania J., 1997, Glacjologia, PWN, Warszawa;
--

- Lange W. (red.), 1993, Metody badań fizycznolimnologicznych, skrypt UG, Gdańsk;
- Marcinek J., 1991, Lodowce kuli ziemskiej, PWN, Warszawa;
- Ozga-Zielińska M., Brzeziński J., 1997, Hydrologia stosowana, PWN, Warszawa;
- Pazdro Z., 1983, Hydrogeologia ogólna, Wyd. Geol., Warszawa;
- Pociask-Karteczka J., 2003, Zlewnia, właściwości i procesy, UJ IGiPG, Kraków.

SYLABUS 27

Nazwa zajęć Kształtowanie i ochrona środowiska	Forma zaliczenia W – E CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	V	
Dyscyplina - nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	15	21	1
Samodzielne studiowanie literatury			5	7	
Wykonanie pracy semestralnej			5	7	
Przygotowanie do egzaminu			5	7	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	10	18	1
Analiza literatury przedmiotu			3	4	
Wykonywanie ćwiczeń pisemnych			4	5	
Przygotowanie do kolokwium			3	9	
Razem	35	21	25	39	2
Metody dydaktyczne Wykład problemowy, dyskusja, metoda projektowa, praca zespołowa, praca indywidualna, metoda analizy kartograficznej i statystycznej.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza dotycząca budowy i funkcjonowania środowiska przyrodniczego, znajomość zasadniczych procesów przyrodniczych oraz form oddziaływania człowieka na systemy przyrodnicze.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami kształtowania i ochrony środowiska w skali globalnej, regionalnej i lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem wzajemnych powiązań w zakresie rozwoju gospodarczego, społecznego oraz stanu środowiska. Wykształcenie umiejętności dokonywania analiz pod kątem optymalnego kształtowania przestrzeni geograficznej z punktu widzenia funkcjonowania przyrody, jak i działalności człowieka.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Pojęcie środowiska geograficznego – systemowe modele środowiska w ujęciu ogólnym i szczegółowym; zdefiniowanie pojęć: kształtowanie środowiska, ochrona środowiska. Użytki środowiska geograficznego : stabilne i labilne zasoby przyrody, tempo odnawialności zasobów przyrody. Mały i duży obieg substancji i energii w przyrodzie – jego znaczenie dla migracji zanieczyszczeń, przykłady ingerencji człowieka w obiegi mały i duży. Problemy kształtowania odpowiedniej jakości powietrza atmosferycznego: klimat w ujęciu regionalnym i lokalnym, uwarunkowania biotopoklimatyczne obszaru, klimat akustyczny i możliwości jego optymalizacji dla życia człowieka. Problemy kształtowania optymalnej ilości i jakości zasobów wodnych: zasoby wodne świata – rzeczywiste zasoby dyspozycyjne, regiony deficytu i nadwyżki wody, wykorzystanie i niedobory wody w ujęciu Świat –Europa – Polska. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Problematyka zasobów energetycznych w skali globalnej, regionalnej i lokalnej. Problem zasobów glebowych świata i Europy. Zasady kształtowania współczesnego krajobrazu rolniczego. Problemy kształtowania i optymalizacji środowiska przyrodniczego na terenach zurbanizowanych. Rekultywacja- etapy, kierunki, przykłady rekultywacji środowisk lądowych i wodnych. Ochrona zasobów biosfery. Konserwatorska i systemowa ochrona przyrody w ujęciu Polska-Europa. Europejskie koncepcje ochrony przyrody i krajobrazu: cele, zasady tworzenia, aktualny stan realizacji.					

Rozwiązanie techniczne służące ochronie środowiska – wykorzystanie czystych źródeł energii, utylizacja i wykorzystanie odpadów, technologie bezodpadowe, urządzenia techniczne przeciwdziałające degradacji środowiska przyrodniczego.

<p>Efekty uczenia się Student:</p> <p>Wiedza W_01 Identyfikuje i opisuje główne problemy środowiskowe w ujęciu globalnym i regionalnym. W_02 Definiuje i wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z optymalnym kształtowaniem środowiska przyrodniczego na terenach o różnym stopniu antropopresji. W_03 Wymienia możliwości i zna podstawowe metody ochrony zasobów przyrody</p> <p>Umiejętności U_01 Potrafi zaproponować własne rozwiązanie określonego problemu środowiskowego, samodzielnie dobierając metody i materiały źródłowe. U_02 Wykorzystuje optymalne metody pozyskiwania, analizy i prezentacji danych geograficznych U_03 Ocenia zmiany zachodzące w środowisku przyrodniczym za pomocą danych ilościowych i jakościowych – dokonuje analiz w ujęciu dynamicznym.</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów geograficznych. K_02 Pozyskuje i weryfikuje informacje o środowisku z różnych źródeł K_03 Potrafi pracować w zespole i współtworzyć koncepcje optymalnego rozwiązania problemów badawczych K_04 Wykazuje aktywność i kreatywność w proponowaniu nowych rozwiązań określonych zadań.</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Wykład - egzamin Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> U_01; K_01; K_04 - Aktywność w czasie wykładu W_01; U_03 - Praca semestralna W_02; W_03; U_03 - Egzamin pisemny (pytania opisowe) <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> U_02; U_03; K_02; K_03 - Zadania wykonywane na zajęciach W_02; W_03 - Kolokwium</p> <p>Ocena końcowa z wykładu: Ocena z egzaminu x 0,5 Ocena z pracy semestralnej x 0,3 Ocena za aktywność x 0,2</p> <p>Ocena końcowa z ćwiczeń audytoryjnych: Średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych zadań x 0,5 Ocena z kolokwium x 0,5</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W10
W_02	K1_W09, K1_W13
W_03	K1_W09
U_01	K1_U14, K1_U21
U_02	K1_U02
U_03	K1_U06
K_01	K1_K08
K_02	K1_K05
K_03	K1_K09
K_04	K1_K01, K1_K11

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Chełmicki W., 2002: Woda: zasoby, degradacja, ochrona. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*.
- Dobrzański G., Dobrzańska B.M., Kielczewski D., 2008: Ochrona środowiska przyrodniczego. PWN, Warszawa.*
- Dubel K., 2001. Ochrona i kształtowanie środowiska, FCEEW*
- Karaczun Z.N. i in. 2016. Ochrona środowiska współczesne problemy SGGW
- Liro A., 1998: Koncepcja ekologicznej sieci obszarów chronionych EECONET. Warszawa.

- Problemy środowiska przyrodniczego miast. 2008. Problemy Ekologii Krajobrazu t. XXII, UAM Poznań.*
- Problemy środowiska przyrodniczego terenów przemysłowych. 2009. Problemy Ekologii Krajobrazu t. XXIV, UAM Poznań.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Ochrona środowiska : współczesne problemy / Zbigniew M. Karaczun, Grażyna Obidoska, Leonard Indeka. - Warszawa : Wydawnictwo SGGW, 2016*
- Ochrona środowiska i ochrona roślin / Magdalena Jaworska. - Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Rolniczego, 2012*

SYLABUS 28

Nazwa zajęć Geografia regionalna - ekonomiczna Polski		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	V	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Studiowanie literatury i innych źródeł			3	3	
Przygotowanie prezentacji			3	7	
Studiowanie map			4	8	
Ćwiczenia audytoryjne	25	17	5	13	1
Wykonanie prac pisemnych i opracowań kartograficznych			3	7	
Przygotowanie do ćwiczeń i kolokwium			2	6	
Razem	45	29	15	31	2
Metody dydaktyczne Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy, metoda problemowa, praca z materiałami źródłowymi, analiza map tematycznych, plansz i fotografii, dyskusja, metody statystyczne i kartograficzne, praca w grupach					
Wymagania wstępne Umiejętność zastosowania metod statystycznych i kartograficznych do interpretacji zjawisk fizycznych i społeczno-ekonomicznych. Podstawowa umiejętność analizowania treści map tematycznych.					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest kształcenie umiejętności analizy i interpretacji zjawisk społecznych i gospodarczych za pomocą metod opisowych, statystycznych i kartograficznych. Studenci powinni rozumieć procesy zachodzące w środowisku ekonomicznym Polski oraz dostrzegać ich wzajemne korelacje.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Regionalny układ gospodarki jako efekt czynników historyczno-politycznych. Zmiany w tempie rozwoju ludności Polski, Przebieg procesów demograficznych po II wojnie światowej. Współczesna struktura ludności Polski. System osadniczy Polski. Osadnictwo wiejskie i miejskie. KPZK2030. Zmiany funkcjonalne w okresie transformacji gospodarki. Funkcjonowanie gospodarki Polski w strukturach UE po zakończeniu transformacji. Gospodarka rolna i żywnościowa i jej przestrzenne zróżnicowanie. Główne problemy restrukturyzacji rolnictwa Polski. Funkcjonowanie rolnictwa Polski w strukturach UE po zakończeniu transformacji ustrojowej. Lasy i ich rola w gospodarce człowieka. Produkcja energii, krajowy system energetyczny. Przemysł elektromaszynowy i jego przekształcenia w okresie transformacji gospodarki i po jej zakończeniu w strukturach UE. Pozostałe gałęzie przemysłu przetwórczego, kierunki rozwoju w strukturach UE. Przemysł wysokiej technologii – możliwości rozwoju w strukturach UE. Nowe formy aktywizacji przemysłowej regionów – Specjalne Strefy Ekonomiczne i parki przemysłowe. System transportowy Polski. Rola poszczególnych środków transportu w przewozach pasażerskich i towarowych. Charakterystyka społeczno-gospodarcza regionów – specjalizacja gospodarcza regionów i wielkich miast.. Współpraca gospodarcza z zagranicą. Miejsce Polski w międzynarodowej wymianie handlowej. Polska w Unii Europejskiej. <u>Ćwiczenia</u>					

Zmiany w tempie rozwoju ludności Polski. Osadnictwo wiejskie i miejskie. Gospodarka rolna i żywnościowa i jej przestrzenne zróżnicowanie. Główne problemy restrukturyzacji rolnictwa. Produkcja energii. Przemysł elektromaszynowy. Przemysł wysokiej technologii. Nowe formy aktywizacji przemysłowej regionów. Charakterystyka społeczno-gospodarcza regionów. Procesy społeczno-ekonomiczne w przestrzeni geograficznej wybranego regionu Polski.

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 Opisuje cechy ludności Polski

W_02 Wymienia i lokalizuje podstawowe rodzaje działalności gospodarczej w Polsce

W_03 Wyjaśnia procesy społeczne i gospodarcze zachodzące obecnie w Polsce oraz dostrzega ich wzajemne korelacje

W_04 Określa gospodarczą pozycję Polski w Europie w kontekście procesów integracyjnych i globalizacyjnych

Umiejętności

U_01 Interpretuje w stopniu podstawowym mapy ogólnogeograficzne i tematyczne

U_02 Wykorzystuje wybrane metody opisowe, statystyczne i kartograficzne do analizy i interpretacji zjawisk społecznych i gospodarczych

U_03 Wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł

Kompetencje społeczne

K_01 Posiada świadomość konieczności stałej aktualizacji wiedzy

K_02 weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł

K_03 Współpracuje w zespole

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład: Egzamin

Ćwiczenia audytoryjne: Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_04 – egzamin pisemny

U_03; K_01 – aktywność w czasie wykładu,

Ćwiczenia audytoryjne:

W_02; K_02 – ocena wykonanych ćwiczeń

W_03- pisemne kolokwium zaliczeniowe, prezentacja multimedialna

U_01; U_02; K_03 – aktywne uczestnictwo w zajęciach,

Ocena końcowa wykładu:

ocena z egzaminu x 0,90 + ocena za aktywność x 0,10

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,35 + ocena przygotowanej prezentacji x 0,20 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,35

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04; K1_W11
W_02	K1_W13; K_W14; K1_W16
W_03	K1_W04; K1_W16; K1_W17
W_04	K1_W15; K1_W17
U_01	K1_U04
U_02	K1_U01; K1_U08, K1_U21
U_03	K1_U12; K1_U14; K1_U15; K1_U16
K_01	K1_K01; K1_K04
K_02	K1_K05
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Fierla I. (red.), Geografia gospodarcza Polski, PWE, 2004*
- Fierla I., (red.), Polska w Europie. Zarys geograficzno-ekonomiczny, PWE, 2011*
- Rogacki H., Geografia społeczno-gospodarcza Polski, PWN, 2007*
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Ministerstwo Rozwoju, 2015
- Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, Ministerstwo Rozwoju, 2017
- Raport o stanie polskiej gospodarki, Ministerstwo Rozwoju, 2015

B. Literatura uzupełniająca:

- Bański J., Geografia rolnictwa Polski, PWN, 2007
- Domański R., 2004, Geografia ekonomiczna ujęcie dynamiczne, Warszawa
- Fierla I., Geografia ekonomiczna Unii Europejskiej, 2007
- Gawryszewski A., 2005, Ludność Polski w XX wieku, Seria Monografie, nr 5, PAN, Warszawa
- Korcelli P., Gawryszewski A., Potrykowska A., 1992, Przestrzenna struktura ludności Polski. Tendencje i perspektywy, Warszawa
- Lijewski T., 1993, Zmiany przestrzennego zagospodarowania Polski w latach 1945-1989, Studia KPZK, 1.101, Warszawa
- Okólski M., 2004, Demografia zmiany społecznej, Warszawa
- Strykiewicz T., 1999, Adaptacja przestrzenna przemysłu w Polsce w warunkach transformacji, Poznań
- Węclawowicz G., 2002, Przestrzeń i społeczeństwo współczesnej Polski, Warszawa
- Aktualne raporty, opracowania i statystyka GUS

SYLABUS 29

Nazwa zajęć Geografia regionalna - fizyczna Polski		Forma zaliczenia W – E CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Studiowanie literatury i innych źródeł			2	2	
Studiowanie map			2	7	
Przygotowanie do egzaminu			6	9	
Ćwiczenia audytoryjne	25	17	5	13	1
Wykonanie prac pisemnych i opracowań kartograficznych			3	10	
Przygotowanie do ćwiczeń i kolokwium			2	3	
Razem	45	29	15	31	2
Metody dydaktyczne Wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, wykład informacyjny i problemowy, metoda problemowa, praca z materiałami źródłowymi, analiza map tematycznych, plansz i fotografii, dyskusja, metody statystyczne i kartograficzne, praca w grupach					
Wymagania wstępne Geologia, geomorfologia, hydrologia, klimatologia, gleboznawstwo. Umiejętność zastosowania metod statystycznych i kartograficznych do interpretacji zjawisk fizycznych i społeczno-ekonomicznych. Podstawowa umiejętność analizowania treści map tematycznych.					
Cele zajęć Podstawowym celem jest kształcenie umiejętności analizy i interpretacji zjawisk fizycznych za pomocą metod opisowych, statystycznych i kartograficznych. Studenci powinni rozumieć procesy zachodzące w środowisku geograficznym Polski oraz dostrzegać ich wzajemne korelacje.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Położenie i granice Polski w Europie, ewolucja krajobrazów Polski (do czwartorzędu). Ewolucja środowiska geograficznego w czwartorzędzie. Budowa geologiczna. Rzeźba Polski. Klimat Polski. Wody podziemne i powierzchniowe. Gleby Polski. Charakterystyka roślinności w Polsce. Zasady typologii oraz regionalizacji fizycznogeograficznej. Regiony fizycznogeograficzne Polski. Typy środowiska (typy krajobrazu). Przemiany antropogeniczne środowiska w Polsce. Ochrona środowiska w Polsce. Charakterystyka fizycznogeograficzna wybranych regionów (góry - Karpaty, Tatry, Sudety, wyżyny - Wyżyna Śląska, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska, niziny - Nizina Mazowiecka, Pojezierze Pomorskie). <u>Ćwiczenia audytoryjne</u>					

Położenie i granice Polski. Budowa geologiczna. Rzeźba Polski. Klimat Polski. Wody podziemne i powierzchniowe. Gleby Polski. Charakterystyka roślinności w Polsce. Charakterystyka fizycznogeograficzna wybranych regionów

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 Wymienia najważniejsze fakty z przeszłości geologicznej Polski, które zdeterminowały obecny stan środowiska geograficznego

W_02 Opisuje komponenty środowiska geograficznego w skali Polski i w podziale na prowincje fizycznogeograficzne

W_03 Zna zasady regionalizacji i typologii środowiska naturalnego Polski

Umiejętności

U_01 Interpretuje w stopniu podstawowym mapy ogólnogeograficzne i tematyczne

U_02 Wykorzystuje wybrane metody opisowe, statystyczne i kartograficzne do analizy i interpretacji zjawisk fizycznych, społecznych i gospodarczych

U_03 Wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł

Kompetencje społeczne

K_01 Posiada świadomość konieczności stałej aktualizacji wiedzy

K_02 weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł

K_03 Współpracuje w zespole

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02 – egzamin pisemny

W_02; U_01 – aktywność w czasie wykładu, Ćwiczenia audytoryjne:

W_03 – ocena wykonanych ćwiczeń, prezentacja multimedialna

U_01; U_02; U_03; K_01; K_02; K_03)– aktywne uczestnictwo w zajęciach,

Ocena końcowa wykładu: ocena z pisemnego egzaminu x 0,90 + ocena za aktywność x 0,10

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,7 + ocena przygotowanej prezentacji x 0,20 + ocena za aktywność x 0,10

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W03, K1_W05, K1_W07, K1_W09
W_02	K1_W02, K1_W09
W_03	K1_W02, K1_W05, K1_W06, K1_W08
U_01	K1_U04
U_02	K1_U01; K1_U08, K1_U21
U_03	K1_U12; K1_U14; K1_U15; K1_U16
K_01	K1_K01; K1_K04
K_02	K1_K05
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Kondracki J., 1988, Geografia Fizyczna Polski*

- Stankowski W., 1976, Rozwój środowiska fizycznogeograficznego Polski*

B. Literatura uzupełniająca:

- Dylkowa A., 1973, Geografia Polski - krainy geograficzne, PZWS, Warszawa

- Encyklopedia geograficzna świata, t. X Polska, 1997, red. A. Jelonek, Kraków

- Fierla I., Geografia ekonomiczna Unii Europejskiej, 2007

- Galon R. (red.), 1972, Geomorfologia Polski tom 2, Niż Polski
- Gawryszewski A., 2005, Ludność Polski w XX wieku, Seria Monografie, nr 5, PAN, Warszawa
- Klimaszewski M. (red.), 1972, Geomorfologia Polski tom 1, Polska Południowa, góry i wyżyny
- Starkel L. (red.), 1991, Geografia Polski – środowisko przyrodnicze

SYLABUS 30

Nazwa zajęć Geografia regionalna świata – kraje pozaeuropejskie	Forma zaliczenia W-E CAU -Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Analiza literatury			3	11	
Przygotowanie do egzaminu			12	10	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	10	18	1
Przygotowanie do ćwiczeń			4	7	
Przygotowanie sprawozdań			4	7	
Przygotowanie projektu			2	4	
Razem	35	21	25	39	2
Metody dydaktyczne Wykłady z dyskusją, lokalizacja na mapach lub na ekranie omawianych obiektów, zadania domowe – ćwiczeniowe.					
Wymagania wstępne umiejętności lokalizacji miejsc i zjawisk naturalnych na powierzchni Ziemi oraz orientowanie się w ich wzajemnym położeniu i zależności. Całościowe widzenie współczesnych problemów – naturalnych, ekologicznych, turystycznych, gospodarczych, społecznych i politycznych. Umiejętność realizowania tych problemów w kategoriach przestrzennych; ogólna wiedza o geografii fizycznej, ekonomicznej, turystycznej i politycznej świata. Dobra orientacja na mapach fizycznych i politycznych lądów i oceanów.					
Cele zajęć Przegląd wybranych problemów środowiska przyrodniczego oceanów i lądów oraz obszarów fizyczno-geograficznych, a w ich obrębie kompleksowych problemów wybranych państw.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> 1.GRS jako nauka, jej miejsce pośród nauk geograficznych, metody badawcze 2.Poznanie problemów fizyczno-geograficznych (zjawisk i procesów) i wykorzystanie społeczno-ekonomiczno-geograficznych zasobów i transportu Oceanu Światowego i jego części 3.Umiejętność dostrzeżenia problemów środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego poszczególnych lądów, regionów fizyczno-geograficznych, a w ich obrębie ogólnej charakterystyki wybranych państw pozaeuropejskich 4.Geograficzna charakterystyka wybranych państw pozaeuropejskich w oparciu o główne cechy środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego 5.Charakterystyka cech fizyczno-geograficznych lądów: obrazu, położenia i granic, budowy geologicznej i ukształtowania powierzchni, klimatu i wód śródlądowych, gleb i roślinności wraz ze światem zwierzęcym. <u>Ćwiczenia</u> Charakterystyka cech fizycznogeograficznych lądów. Geograficzna charakterystyka wybranych państw pozaeuropejskich w oparciu o główne cechy środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego.					
Efekty kształcenia Student:	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne				
Wiedza	A. Sposób zaliczenia				

<p>W_01 lokalizuje miejsca i zjawiska naturalne na powierzchni Ziemi, orientuje ich wzajemne położenie.</p> <p>W_02 zna współczesne problemy naturalne, ekologiczne, turystyczne itp. całego świata</p> <p>W_03 analizuje problemy społeczne, ekologiczne itp. w ujęciu przestrzennym;</p> <p>W_04 orientowanie się w geografii ekonomicznej, turystycznej, politycznej świata, lokalizacja na mapach</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Potrafi opisać procesy przyrodnicze występujące na różnych obszarach świata;</p> <p>U_02 Rozumie związki przyczynowe komponentów przyrodniczych i antropogenicznych świata;</p> <p>U_03 Potrafi scharakteryzować części świata podając typologie właściwą dla danego regionu;</p> <p>U_04 Potrafi przewidywać następstwa zmian zachodzących w przyrodzie oraz działaniach człowieka na podstawie analizy map.</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Współpracuje w zespole</p> <p>K_02 Potrafi formułować opinie na różne tematy geograficzne.</p>	<p><u>Wykład</u> - egzamin</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u> - zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>W_01, W_02, W_03, U_01, U_02, U_03 - egzamin pisemny</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - kolokwia pisemne (W_04, U_04) (50%) - ocena prac pisemnych, (U_01, U_02, K_02) (30%) - ocena wystąpienia ustnego, (U_02, K_01, K_02) (20%) <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>																						
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="81 958 790 1025">Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th data-bbox="790 958 1503 1025">Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="81 1025 790 1059">W_01</td> <td data-bbox="790 1025 1503 1059">K1_W05</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1059 790 1093">W_02</td> <td data-bbox="790 1059 1503 1093">K1_W09; K1_W10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1093 790 1126">W_03</td> <td data-bbox="790 1093 1503 1126">K1_W09; K1_W10</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1126 790 1160">W_04</td> <td data-bbox="790 1126 1503 1160">K1_W11</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1160 790 1193">U_01</td> <td data-bbox="790 1160 1503 1193">K1_U14</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1193 790 1227">U_02</td> <td data-bbox="790 1193 1503 1227">K1_U14, K1_U21</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1227 790 1261">U_03</td> <td data-bbox="790 1227 1503 1261">K1_U09</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1261 790 1294">U_04</td> <td data-bbox="790 1261 1503 1294">K1_U06</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1294 790 1328">K_01</td> <td data-bbox="790 1294 1503 1328">K1_K09</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1328 790 1348">K_02</td> <td data-bbox="790 1328 1503 1348">K1_K08</td> </tr> </tbody> </table>	Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K1_W05	W_02	K1_W09; K1_W10	W_03	K1_W09; K1_W10	W_04	K1_W11	U_01	K1_U14	U_02	K1_U14, K1_U21	U_03	K1_U09	U_04	K1_U06	K_01	K1_K09	K_02	K1_K08	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																						
W_01	K1_W05																						
W_02	K1_W09; K1_W10																						
W_03	K1_W09; K1_W10																						
W_04	K1_W11																						
U_01	K1_U14																						
U_02	K1_U14, K1_U21																						
U_03	K1_U09																						
U_04	K1_U06																						
K_01	K1_K09																						
K_02	K1_K08																						
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Makowski J., 2013: Geografia fizyczna świata. PWN* - Makowski J., 2012: Geografia regionalna świata. PWN* - Majewski A., 1992: Oceany i morza. PWN* - Mityk J., 1986: Geografia fizyczna części świata. PWN* <p><i>Obowiązuje ww. literatura i nowsza</i></p> <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bajkiewicz-Grabowska E., Magnuszewski A., Mikulski Z., 1993, Hydrometria, PWN, Warszawa; - Richling A., 1992: Kompleksowa geografia fizyczna. PWN - Warszńska J., 2003: Geografia turystyczna świata, cz. 1 i 2. PWN - Geografia państw świata, 1995. Muza - Atlas fizyczno-geograficzny świata, 2004. PWN - Warszńska J., 2003: Geografia turystyczna świata, cz. 1 i 2. PWN - Geografia państw świata, 1995. Muza - Atlas fizyczno-geograficzny świata, 2004. PWN 																							

SYLABUS 31

Nazwa zajęć Geografia regionalna świata - Europa		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	V	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	10	18	1
Analiza literatury			3	8	
Przygotowanie do egzaminu			7	10	
Ćwiczenia audytoryjne	25	17	5	13	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	4	
Przygotowanie sprawozdań			1	4	
Przygotowanie projektu			2	5	
Razem	45	29	15	31	2
Metody dydaktyczne Wykład: wykład problemowy, ilustrowany z prezentacją multimedialną, dyskusja Ćwiczenia audytoryjne: analiza materiałów źródłowych (w tym danych statystycznych), praca w grupach, analiza porównawcza, prezentacje z dyskusją; lokalizacja na mapach lub na ekranie omawianych obiektów, zadania domowe – ćwiczeniowe.					
Wymagania wstępne umiejętności lokalizacji miejsc i zjawisk naturalnych na powierzchni Ziemi oraz orientowanie się w ich wzajemnym położeniu i zależności. Całościowe widzenie współczesnych problemów – naturalnych, ekologicznych, turystycznych, gospodarczych, społecznych i politycznych. Umiejętność realizowania tych problemów w kategoriach przestrzennych; ogólna wiedza o geografii fizycznej, ekonomicznej, turystycznej i politycznej świata. Dobra orientacja na mapach fizycznych i politycznych lądów i oceanów.					
Cele zajęć Przegląd wybranych problemów środowiska przyrodniczego oceanów i lądów oraz obszarów fizycznogeograficznych, a w ich obrębie kompleksowych problemów wybranych państw.					
Treści programowe <u>Wykład</u> Wprowadzenie - tematyka przedmiotu, wymagania. Położenie i granice Europy. Ukształtowanie poziome kontynentu. Typy wybrzeży. Obszary fizycznogeograficzne Europy. Ukształtowanie pionowe Europy. Budowa geologiczna Europy. Klimat kontynentu. Wody śródlądowe i lodowce. Gleby i szata roślinna. Zarys rozmieszczenia ludność Europy, surowców mineralnych Europy oraz rolnictwa i przemysłu Europy. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Położenie i granice Europy. Ukształtowanie poziome kontynentu. Typy wybrzeży. Ukształtowanie pionowe Europy. Budowa geologiczna Europy. Klimat kontynentu. Gleby i szata roślinna. Ludność Europy. Surowce mineralne Europy. Rolnictwo i przemysł Europy.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		

W_01 lokalizuje miejsca i zjawiska naturalne na powierzchni Ziemi, orientuje ich wzajemne położenie.
W_02 zna współczesne problemy naturalne, ekologiczne, turystyczne itp. Europy
W_03 analizuje problemy społeczne, ekologiczne itp. w ujęciu przestrzennym;
W_04 orientowanie się w geografii ekonomicznej, turystycznej, politycznej świata, lokalizacja na mapach

Umiejętności

U_01 Potrafi opisać procesy przyrodnicze występujące na różnych obszarach Europy;
U_02 Rozumie związki przyczynowe komponentów przyrodniczych i antropogenicznych Europy;
U_03 Potrafi scharakteryzować części Europy podając typologie właściwą dla danego regionu;
U_04 Potrafi przewidywać następstwa zmian zachodzących w przyrodzie oraz działaniach człowieka na podstawie analizy map.

Kompetencje społeczne

K_01 Współpracuje w zespole
K_02 Potrafi formułować opinie na różne tematy geograficzne.

Wykład – egzamin
Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; W_03; W_04 – egzamin, pytania testowe (pytania otwarte i zamknięte) (80%)
 K_02 - Aktywność w czasie wykładu (20%)

Ćwiczenia audytoryjne

U_01; U_02; U_04; K_01 - Ocena wykonanych ćwiczeń, aktywność (50%)
 U_03, W_02 - ocena z kolokwium końcowego (50%)

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W05
W_02	K1_W09; K1_W10
W_03	K1_W09; K1_W10
W_04	K1_W11
U_01	K1_U14
U_02	K1_U14, K1_U21
U_03	K1_U09
U_04	K1_U06
K_01	K1_K09
K_02	K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Makowski J., 2005: Geografia fizyczna świata. PWN*
- Makowski J., 2006: Geografia regionalna świata. PWN*
- Majewski A., 1992: Oceany i morza. PWN*
- Mityk J., 1986: Geografia fizyczna części świata. PWN*

B. Literatura uzupełniająca

- Bajkiewicz-Grabowska E., Magnuszewski A., Mikulski Z., 1993, Hydrometria, PWN, Warszawa;
- Richling A., 1992: Kompleksowa geografia fizyczna. PWN
- Warszńska J., 2003: Geografia turystyczna świata, cz. 1 i 2. PWN
- Geografia państw świata, 1995. Muza
- Atlas fizyczno-geograficzny świata, 2004. PWN
- Warszńska J., 2003: Geografia turystyczna świata, cz. 1 i 2. PWN
- Geografia państw świata, 1995. Muza
- Atlas fizyczno-geograficzny świata, 2015. PWN

SYLABUS 32

Nazwa zajęć Podstawy gospodarki przestrzennej		Forma zaliczenia W - E, CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	I	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 50 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	10	6	20	24	1
Studiowanie literatury			12	16	
Przygotowanie do egzaminu			6	6	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
Analiza dokumentów i literatury			7	10	
Wykonywanie zadań pisemnych			6	9	
Konsultacje			2	2	
Razem	25	15	35	45	2
Metody dydaktyczne instrukcja, opis, pogadanka, praca z mapą, analiza dokumentów, wykonywanie map, rysunków, schematów i opisów					
Wymagania wstępne wymagania wstępne: Znajomość problematyki dotyczącej zachodzących zjawisk i procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych w skali światowej, kraju, regionu oraz lokalnej. Rozumienie istoty różnicowań społeczno-ekonomicznych jednostek samorządu terytorialnego oraz istnienia konfliktu w walce o przestrzeń. Umiejętność rozpoznawania zbiorowości terytorialnych i społeczności lokalnych oraz identyfikacji problemów społecznych i gospodarczych. przedmioty poprzedzające: : kartografia i topografia, geografia społeczna, geografia ekonomiczna, geografia osadnictwa, geologia, geomorfologia, hydrologia i oceanografia					
Cele przedmiotu Zrozumienie przez studentów procesów kształtowania i funkcjonowania przestrzennych struktur społeczno-gospodarczych. Poznanie możliwości stosowania podstawowych teorii gospodarki przestrzennej w wyjaśnianiu zależności między zjawiskami w przestrzeni i w podejmowaniu decyzji przestrzennych.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> 1. Pojęcie „gospodarka przestrzenna”, gospodarka przestrzenna jako: dyscyplina naukowa, praktyczna działalność, przestrzenna rzeczywistość gospodarki, gospodarka przestrzenna jako nauka – tradycje urbanistyczne i ekonomiczne, cele i treści kształcenia w zakresie „podstaw gospodarki przestrzennej”. 2. Przestrzenny wymiar gospodarki (przestrzenne różnicowanie: warunków przyrodniczych, popytu i podaży, kosztów produkcji). 3. Użyteczność miejsc. Odległość i koszty transportu (pojęcie „użyteczność miejsca”, wybór miejsca lokalizacji prowadzenia działalności gospodarczej, warianty lokalizacyjne, koszty transportu a odległość, koszty zmienne, taryfy transportowe, ich różnicowanie, lokalizacyjne implikacje przestrzennego różnicowania kosztów transportu, innowacje techniczne w transporcie). 4. Teorie lokalizacji działalności. Podstawowe teorie lokalizacji działalności gospodarczej. Modele gospodarki przestrzennej – typy modeli, przykłady modeli przestrzennego zagospodarowania miast i przestrzennych interakcji. 5. Miasta i regiony we współczesnej gospodarce (cechy współczesnej gospodarki, miasta i aglomeracje miejskie, ich rola w					

życiu społeczno-gospodarczym, problemy środowiskowe i społeczno-ekonomiczne w miastach, konkurencyjność miast, typy regionów, konkurencyjność regionów)

Ćwiczenia audytoryjne

1. KSRR2030
2. KPZK2030
3. Dokumenty planistyczne na poziomie województwa: RPO, PZPW
4. Dokumenty planistyczne na poziomie lokalnym: studium, MPZP, GPR
5. Czynniki przyrodnicze i antropogeniczne determinujące działalność człowieka
6. Teorie lokalizacji działalności gospodarczej, koszty transportu, teorie systemów osadniczych

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza:

W_01 Zna i rozumie podstawowe pojęcia, teorie i modele z zakresu gospodarki przestrzennej.

W_02 Posiada wiedzę na temat współczesnych problemów środowiskowych i społeczno-ekonomicznych obszarów zurbanizowanych

W_03 zna uwarunkowania ekonomiczne i podstawy prawne gospodarki przestrzennej

W_04 rozumie potrzebę interwencji publicznej w gospodarowaniu przestrzenią

Umiejętności:

U_01 opracowuje analizę uwarunkowań rozwoju wybranej jednostki terytorialnej biorąc pod uwagę elementy środowiska przyrodniczego i antropogenicznego

U_02 stosuje wiedzę teoretyczną do opisywania i wyjaśniania zróżnicowania przestrzennego zjawisk społeczno-gospodarczych oraz identyfikacji problemów środowiskowych i społeczno-ekonomicznych w skali lokalnej i regionalnej

U_03 wykorzystuje techniki komputerowe do przygotowania projektu

Kompetencje społeczne

K_01 poprawnie weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł

K_02 potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów w gospodarce przestrzennej i planowaniu przestrzennym

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykłady:

W_01; W_02; W_03; W_04; U_02; K_01 - test egzaminacyjny (pytania otwarte)

K_02; U_01 - aktywność podczas zajęć

Ćwiczenia audytoryjne

W_03; U_01; U_02; U_03; K_01 - Ocena realizowanych zadań, prezentacja multimedialna

K_02; U_02 - Ocena aktywności w dyskusji

Wykład = ocena z egzaminu *0,8 + aktywność *0,2

Ćwiczenia audytoryjne =

Srednia z ocen z kolokwiów x 0,70+ ocena za samodzielną pracę studenta x 0,30

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02
W_02	K1_W04
W_03	K1_W19
W_04	K1_W20
U_01	K1_U19
U_02	K1_U10
U_03	K1_U01
K_01	K1_K05
K_02	K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Domański R., 2006, Gospodarka przestrzenna, Podstawy teoretyczne, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*
- Kawińska A., 2008, Gospodarka przestrzenna. Uwarunkowania społeczno-kulturowe, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*
- Kupiec L. (red.), 2002, Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, „Gospodarka przestrzenna”, t. 5, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok*
- Markowski T., Stawasz D., (red.), 2001, Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów, Wydawnictwo UŁ, Łódź*
- Wieloński A., 2004, Lokalizacja działalności gospodarczej. Teoretyczne podstawy, UW, Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca

- Chojnicki Z., 1990, Współczesne problemy gospodarki przestrzennej, „Biuletyn KPZK PAN”, 146, s.203-219
- Gaczek W.M., 2003, Zarządzanie w gospodarce przestrzennej. Oficyna wydawnicza Branta, Bydgoszcz-Poznań, 2003.
- Kukliński A. (red.), 2000, Globalizacja metropolii polskich, Euroreg, Warszawa
- Markowski T., 2003, Zarządzanie rozwojem miast. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999.
- Parysek J. (red.), 1996, Rozwój lokalny i lokalna gospodarka przestrzenna, Bogucki Wyd. Nauk., Poznań
- Parysek J., 1997, Podstawy gospodarki lokalnej, Wyd. Nauk. UAM, Poznań
- Parysek J.J., 2007, Wprowadzenie do gospodarki przestrzennej, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań
- Słodczyk J., 2001, Przestrzeń miasta i jej przeobrażenia. Uniwersytet Opolski, Opole 2001.
- Stawasz D. (red.), 2004, Ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania rozwoju – teoria i praktyka, Wydawnictwo UŁ, Łódź
- Korenik S, J. Słodczyk, 2005, Podstawy gospodarki przestrzennej – wybrane aspekty. Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław
- Niewiadomski Z., Jaroszyński K., Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne: komentarz, Serie: Komentarze Becka, Wydawnictwo C. H. Beck, wyd. 5, 2009 (wyd. 4, 2008; wyd. 3 zaktualizowane i uzup., 2006)

SYLABUS 33

Nazwa zajęć Geografia regionalna Polski lub świata – ćwiczenia terenowe		Forma zaliczenia CT - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć wg	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
ćwiczenia terenowe	36	24	24	36	2
przygotowanie do ćwiczeń			24	36	
Razem	36	24	24	36	2
Metody dydaktyczne praca z materiałami źródłowymi, analiza map tematycznych, plansz i fotografii, projekt, metody kartograficzne, praca w grupach, ćwiczenia terenowe					
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi Geologia, geomorfologia, hydrologia, klimatologia, gleboznawstwo, geografia społeczna, geografia osadnictwa, geografia kultur Umiejętność zastosowania metod statystycznych i kartograficznych do interpretacji zjawisk fizycznych. Podstawowa umiejętność analizowania treści map tematycznych.					
Cele zajęć Studenci powinni rozumieć procesy zachodzące w środowisku geograficznym Polski lub świata oraz dostrzegać ich wzajemne korelacje.					
Treści programowe Charakterystyka fizycznogeograficzna wybranych regionów. Procesy fizyczne w przestrzeni geograficznej wybranego regionu Polski lub świata. Przemiany antropogeniczne środowiska w Polsce lub wybranego regionu świata. Ochrona środowiska w Polsce lub wybranego regionu świata.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Analizuje procesy i zjawiska społeczno-gospodarcze na tle uwarunkowań przyrodniczych w układach regionalnych Umiejętności U_01 Interpretuje w stopniu podstawowym mapy ogólnogeograficzne i tematyczne U_02 Wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł U_03 Ocenia zmiany w przestrzeni geograficznej na podstawie obserwacji terenowych Kompetencje społeczne K_01 Weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł K_02 Współpracuje w zespole			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, U_01, U_02, U_03, K_01 – ocena przygotowania do ćwiczeń terenowych (opracowanie pisemne i prezentacja ustna w terenie) 50% K_02, K_03 – ocena pracy podczas ćwiczeń 50% Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny		

K_03 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej i innych	studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W16
U_01	K1_U04
U_02	K1_U12; K1_U14; K1_U15; K1_U16
U_03	K1_U06, K1_U21
K_01	K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- mapy, przewodniki i opracowania regionalne wybranego regionu Polski lub świata

B. Literatura uzupełniająca:

- Dylikowa A., 1973, Geografia Polski - krainy geograficzne, PZWS, Warszawa
- Encyklopedia geograficzna świata, t. X Polska, 1997, red. A. Jelonek, Kraków
- Klimaszewski M. (red.), 1972, Geomorfologia Polski tom 1, Polska Południowa, góry i wyżyny
- Kondracki J., 1988, Geografia Fizyczna Polski
- Rogacki H., Geografia społeczno-gospodarcza Polski, PWN, 2007
- Stankowski W., 1976, Rozwój środowiska fizycznogeograficznego Polski
- Starkel L. (red), 1991, Geografia Polski – środowisko przyrodnicze Dane statystyczne Eurostat <http://epp.eurostat.cec.eu.int/>
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 34

Nazwa zajęć Geografia regionalna Polski lub świata – zajęcia projektowe	Forma zaliczenia zajęcia projektowe – Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
zajęcia projektowe	36	24	24	36	2
Wykonanie prac pisemnych i opracowań kartograficznych			10	14	
gromadzenie informacji			14	22	
Razem	36	24	24	36	2
Metody dydaktyczne praca z materiałami źródłowymi, analiza map tematycznych, plansz i fotografii, projekt, metody kartograficzne, praca w grupach, ćwiczenia terenowe					
Wymagania wstępne Geologia, geomorfologia, hydrologia, klimatologia, gleboznawstwo, ekonomia, geografia ekonomiczna, geografia społeczna, geografia osadnictwa, geografia kultur Umiejętność zastosowania metod statystycznych i kartograficznych do interpretacji zjawisk fizycznych. Podstawowa umiejętność analizowania treści map tematycznych.					
Cele zajęć Studenci powinni rozumieć procesy zachodzące w środowisku geograficznym Polski lub świata oraz dostrzegać ich wzajemne korelacje.					
Treści programowe Charakterystyka fizycznogeograficzna i wybranych regionów. Procesy fizyczne w przestrzeni geograficznej wybranego regionu Polski lub świata. Przemiany antropogeniczne środowiska w Polsce lub wybranego regionu świata. Ochrona środowiska w Polsce lub wybranego regionu świata.					
Efekty kształcenia Student: Wiedza W_01 Analizuje procesy i zjawiska społeczno-gospodarcze na tle uwarunkowań przyrodniczych w układach regionalnych Umiejętności U_01 Interpretuje w stopniu podstawowym mapy ogólnogeograficzne i tematyczne U_02 Wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł Kompetencje społeczne	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, U_01, U_02, K_01 – ocena wykonanego projektu 80% K_02, K_03 – ocena pracy zespołu projektowego 20% Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny				

K_01 Weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł K_02 Współpracuje w zespole K_03 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej i innych	studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W16
U_01	K1_U04
U_02	K1_U12; K1_U14; K1_U15; K1_U16
K_01	K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K07
Wykaz literatury A. Literatura podstawowa: mapy, przewodniki i opracowania regionalne wybranego regionu Polski lub świata	
B. Literatura uzupełniająca: - Domański R., 2004, Geografia ekonomiczna ujęcie dynamiczne, Warszawa - Dylikowa A., 1973, Geografia Polski - krainy geograficzne, PZWS, Warszawa - Encyklopedia geograficzna świata, t. X Polska, 1997, red. A. Jelonek, Kraków - Fierla I.,(red.), Polska w Europie. Zarys geograficzno-ekonomiczny, PWE, 2011 - Galon R. (red.), 1972, Geomorfologia Polski tom 2, Niż Polski - Klimaszewski M. (red.), 1972, Geomorfologia Polski tom 1, Polska Południowa, góry i wyżyny - Kondracki J., 1988, Geografia Fizyczna Polski - Rogacki H., Geografia społeczno-gospodarcza Polski, PWN, 2007 - Stankowski W., 1976, Rozwój środowiska fizycznogeograficznego Polski - Starkel L. (red), 1991, Geografia Polski – środowisko przyrodnicze	

SYLABUS 35

Nazwa zajęć Seminarium licencjackie		Forma zaliczenia S – Zo		Liczba punktów ECTS 12	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	V, VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 67% geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Seminarium	60	36	300	324	12
Przygotowanie do seminarium			10	20	
Samodzielne studiowanie literatury			75	80	
Konstrukcja harmonogramu i planu pracy dyplomowej			5	5	
Zgromadzenie materiału źródłowego do pracy dyplomowej			90	99	
Napisanie i przedłożenie pracy dyplomowej			120	120	
Razem	60	36	300	324	12
Metody dydaktyczne dyskusja, metoda seminaryjna, wykład konwersatoryjny, samokształcenie, aktywny udział studentów w postaci prezentacji planów prac licencjackich					
Wymagania wstępne Znajomość metod pomiaru, analizy i wnioskowania realizowanych w toku studiów na kierunku geografia, pogłębiona wiedza specjalnościowa					
Cele zajęć Uzyskanie wiadomości podstawowych z zakresu problematyki, w której osoby będą mogły realizować temat pracy licencjackiej z zakresu specjalności studiów. Uściślenie zainteresowań naukowych studentów, wypracowanie koncepcji pracy licencjackiej - temat i struktura. Zasadniczym celem seminarium w semestrze V jest teoretyczne i praktyczne przygotowanie studenta do napisania pracy licencjackiej, zaś w semestrze VI jest napisanie pracy licencjackiej zgodnie z wymogami metodyki i metodologii pracy naukowej					
Treści programowe Zapoznanie studentów z zakresem i celem przygotowywania pracy licencjackiej. Konstruowanie planu – konspektu pracy. Formułowanie celu i hipotez roboczych. Przygotowanie koncepcji pracy. Prace kameralne. Gromadzenie literatury i dokumentacji publikowanych i niepublikowanych. Materiały statystyczne, kartograficzne. Ocena i krytyczna analiza literatury i źródeł naukowych. Referowanie streszczeń monografii i artykułów z zakresu powiązanego z przewidzianymi do realizacji tematami prac licencjackich; aspekt metodyczny i merytoryczny analizowanych prac. Uzgadnianie metodyki i narzędzi prowadzonych badań. Przygotowanie planu badań i metod ich wizualizacji. Przygotowanie do samodzielnej pracy w terenie. Prowadzenie badań. Konstrukcja pracy licencjackiej. Omówienie oraz prezentacja technicznego przygotowania fragmentów oraz całej pracy licencjackiej.					
Efekty kształcenia Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		

Wiedza

W_01 Ma pogłębioną wiedzę teoretyczną z zakresu realizowanej specjalności tj. znajomości metod i technik analizy, modelowania, prognozowania zjawisk geograficznych, w tym w szczególności z użyciem technik informatycznych

W_02 Operuje podstawowymi pakietami oprogramowania użytkowego, celem opisanie wybranych elementów przestrzeni geograficznej

W_03 Zna podstawowe zasady z zakresu ochrony wartości intelektualnej i potrafi korzystać z zasobów informacji publicznej

Umiejętności

U_01 Pozyskuje informacje z literatury, baz danych oraz innych źródeł (badań terenowych, kwerend w instytucjach itp.), integrować je i dokonywać ich interpretacji

U_02 Krytycznie analizować teksty naukowe, dobierać i konstruować bazy źródłowo-przedmiotową w zakresie literatury dotyczącej zagadnień związanych z tematem pracy dyplomowej.

U_03 Formułuje i weryfikować hipotezy związane ze złożonym problemem badawczym

U_04 Wyjaśnia podstawowe zjawiska społeczno-ekonomiczne za pomocą wybranych metod matematyczno-statystycznych i graficznych

U_05 Konstruuje i redagować pracę o charakterze naukowym bazującą na rzeczowym, jasnym i precyzyjnym języku fachowym z tematyki pracy dyplomowej, spełniającą odpowiednie wymagania estetyczne przy użyciu komputerowych technik edycji tekstu

U_06 Efektywnie prezentuje wyniki własnych badań w formie ustnej i pisemnej prezentacji.

Kompetencje społeczne

K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową

K_02 Pyta i umiejętnie konstruuje wątpliwości do wyjaśnienia z zakresu problematyki badanej w pracy dyplomowej

K_03 Współpracować i formułować kompetentne pytania w relacjach z osobami realizującymi w praktyce problemy naukowe

K_04 Ma świadomość konieczności poszanowania praw autorskich

K_05 docenia wartość badań naukowych w życiu praktycznym i ich etyczne wykorzystanie do celów praktycznych

K_06 potrafi ocenić zagrożenia wynikające ze stosowanych technik badawczych i tworzenia warunków bezpiecznej pracy

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01; W_03; U_01; U_02; U_03; U_04; K_01; K_03; K_05; K_06 - dyskusja materiałów faktograficznych i wyników badań; aktywne uczestnictwo w zajęciach seminaryjnych

W_02; U_05; U_06; K_02; K_04 -prezentacja przygotowanych przez studentów części pracy licencjackiej; przyjęcie przedłożonej pracy licencjackiej

Ocena końcowa :

ocena z przygotowań pracy x 0,20 + ocena za aktywność x 0,10 + przedłożenie pracy licencjackiej x 0,70

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W17
W_03	K1_W21
U_01	K1_U01; K1_U13
U_02	K1_U13, K1_U25
U_03	K1_U09
U_04	K1_U14
U_05	K1_U01; K1_U25
U_06	K1_U24; K1_U25,
K_01	K1_K01

K_02	K1_K05; K1_K08
K_03	K1_K09
K_04	K1_K10
K_05	K1_K03
K_06	K1_K06, K1_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Gambarelli G., Łucki Z., 1998, Jak przygotować pracę dyplomową lub doktorską : wybór tematu, pisanie, prezentowanie, publikowanie, Universitas, Kraków*
- Plit F., 2007, Jak pisać prace licencjackie i magisterskie z geografii, UW, Warszawa*
- Ratajski L., 1989: Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, PPWK, Warszawa.*
- Weiner J., 2012: Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych, PWN, Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca

- Bem S., 1963: Rysunek map, PPWK, Warszawa.
- Zaczyński W. P., 1995, Poradnik autora prac seminaryjnych i magisterskich. Warszawa, Wyd. „Żak”
- Pioterek P., Zeleniecka B., 1997, Technika pisania prac dyplomowych Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań

SYLABUS 36

Nazwa zajęć Metodologia i metodyka pracy dyplomowej		Forma zaliczenia CL – zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	tak	nie	V, VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 75%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 25%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	90	102	4
Opracowanie wyznaczonych zagadnień problemowych			70	82	
Przygotowanie do egzaminu licencjackiego			18	18	
Konsultacje			2	2	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne dyskusja, metoda seminaryjna, wykład konwersatoryjny, samokształcenie, aktywny udział studentów w postaci prezentacji planów prac licencjackich					
Wymagania wstępne Znajomość metod pomiaru, analizy i wnioskowania realizowanych w toku studiów na kierunku geografia, pogłębiona wiedza specjalnościowa					
Cele zajęć Uzyskanie wiadomości podstawowych z zakresu problematyki, w której osoby będą mogły realizować temat pracy licencjackiej z zakresu specjalności studiów. Uściślenie zainteresowań naukowych studentów, wypracowanie koncepcji pracy licencjackiej - temat i struktura. Zasadniczym celem seminarium w semestrze V jest teoretyczne i praktyczne przygotowanie studenta do napisania pracy licencjackiej, zaś w semestrze VI jest napisanie pracy licencjackiej zgodnie z wymogami metodyki i metodologii pracy naukowej					
Treści programowe Rodzaje prac promocyjnych i ich ocena – szczegółowa analiza zgromadzonych przez studentów materiałów dotyczących konkretnych tematów prac. Omówienie działań związanych z pisaniem pracy – kolejność prowadzenia analiz i formułowania wniosków. Zapoznanie z metodami przetwarzania zgromadzonego materiału – dostosowanie metod poznanych przez studentów w toku studiów zgodnie ze specjalnością. Omówienie metod systematyzowania wyników – tworzenie tabel, opracowań kartograficznych, obliczanie wskaźników. Weryfikacja naukowych materiałów źródłowych w kontekście wybranego tematu pracy – przegląd czasopism (praca w czytelni uczelnianej). Przegląd literatury krajowej i zagranicznej. Analiza katalogu bibliotecznego (wykaz książek, czasopism i innych dokumentów ze zbiorów bibliecznych). Katalogi alfabetyczne, rzeczowe. Wydawnictwa bibliograficzne: „Przewodnik Bibliograficzny” i „Bibliografia Zawartości Czasopism” – sposób wykorzystania. Sporządzanie notatki bibliograficznej. Techniczne opracowanie pracy magisterskiej. Części składowe pracy. Tytułatura (karta tytułowa), teksty wprowadzające (wstęp), tekst główny (podział na rozdziały i podrozdziały), zakończenie (wnioski i podsumowanie). Kolejność pisania pracy. Struktura wywodów. Materiały uzupełniające tekst główny. Opracowanie tabel i tablic, materiałów ilustracyjnych i kartograficznych, załączników i aneksów, bibliografii oraz określenie ich zawartości. Wykonanie kartograficznych opracowań wykonanych badań. Omówienie sposobu wykonywania wykresów, schematów, rysunków i fotografii, map, kartogramów, kartodiagramów. Rodzaje i zasady tworzenia przypisów w pracy. Przypis zwykły, źródłowy, rozszerzony, polemiczny, dygresyjny, odsyłający. Elementy informacyjno-pomocnicze, numeracja stron. Wykazy skrótów i symboli. Spisy tabel i rycin. Słownik terminologiczny i indeksy. Spis treści. Postać graficzna strony. Format i układ tekstu. Akapity. Numeracja stron (paginacja). Wyróżnienia w tekście.					

Stosowanie spacji. Przygotowanie pracy licencjackiej

Efekty kształcenia

Student:

Wiedza

W_01 Ma pogłębioną wiedzę teoretyczną z zakresu realizowanej specjalności tj. znajomości metod i technik analizy, modelowania, prognozowania zjawisk geograficznych, w tym w szczególności z użyciem technik informatycznych

W_02 Operuje podstawowymi pakietami oprogramowania użytkowego, celem opisanego wybranych elementów przestrzeni geograficznej

W_03 Zna podstawowe zasady z zakresu ochrony wartości intelektualnej i potrafi korzystać z zasobów informacji publicznej

Umiejętności

U_01 Pozyskiwać informacje z literatury, baz danych oraz innych źródeł (badań terenowych, kwerend w instytucjach itp.), integrować je i dokonywać ich interpretacji

U_02 Krytycznie analizować teksty naukowe, dobierać i konstruować bazę źródłowo-przedmiotową w zakresie literatury dotyczącej zagadnień związanych z tematem pracy dyplomowej.

U_03 Formułować i weryfikować hipotezy związane ze złożonym problemem badawczym

U_04 Wyjaśniać podstawowe zjawiska społeczno-ekonomiczne za pomocą wybranych metod matematyczno-statystycznych i graficznych

U_05 Konstruować i redagować pracę o charakterze naukowym bazującą na

rzeczowym, jasnym i precyzyjnym języku fachowym z tematyki pracy dyplomowej, spełniającą odpowiednie wymagania estetyczne przy użyciu komputerowych technik edycji tekstu

U_06 Efektywnie prezentować wyniki własnych badań w formie ustnej i pisemnej prezentacji.

Kompetencje społeczne

K_01 Studiować samodzielnie literaturę naukową

K_02 Pytać i umiejętnie konstruować wątpliwości do wyjaśnienia z zakresu

problematyki badanej w pracy dyplomowej

K_03 Współpracować i formułować kompetentne pytania w relacjach z osobami realizującymi w praktyce problemy naukowe

K_04 Ma świadomość konieczności poszanowania praw autorskich

K_05 docenia wartość badań naukowych w życiu praktycznym i ich etyczne wykorzystanie do celów praktycznych

K_06 potrafi ocenić zagrożenia wynikające ze stosowanych technik badawczych i tworzenia warunków bezpiecznej pracy

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

ćwiczenia laboratoryjne - zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01; W_03; U_01; U_02; U_03; U_04; K_01; K_03; K_05; K_06 - dyskusja materiałów faktograficznych i wyników badań; aktywne uczestnictwo w zajęciach seminaryjnych (W_02; U_05; U_06; K_02; K_04) -prezentacja przygotowanych przez studentów części pracy licencjackiej;

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W18
W_02	K1_W26
W_03	K1_W29

U_01	K1_U01; K1_U13
U_02	K1_U12
U_03	K1_U09
U_04	K1_U01; K1_U08
U_05	K1_U01; K1_U24; K1_U25
U_06	K1_U24; K1_U25, K1_U21
K_01	K1_K01
K_02	K1_K05; K1_K08
K_03	K1_K09
K_04	K1_K10
K_05	K1_K03
K_06	K1_K06, K1_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Gambarelli G., Łucki Z., 1998, Jak przygotować pracę dyplomową lub doktorską : wybór tematu, pisanie, prezentowanie, publikowanie, Universitas, Kraków*
- Plit F., 2007, Jak pisać prace licencjackie i magisterskie z geografii, UW, Warszawa*
- Ratajski L., 1989: Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, PPWK, Warszawa.*
- Weiner J., 2012: Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych, PWN, Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca

- Bem S., 1963: Rysunek map, PPWK, Warszawa
- Zaczyński W. P., 1995, Poradnik autora prac seminaryjnych i magisterskich. Warszawa, Wyd. „Żak”

SYLABUS 37

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa		Forma zaliczenia zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 24	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SPS	nie		tak	IV/V/VI
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 67%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa (6-miesięczna)	-	-	720	720	24
Metody dydaktyczne -					
Wymagania wstępne -					
Cele zajęć Celem praktyki zawodowej jest poszerzenie wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Praktyka służy w szczególności nabyciu umiejętności powiązania wiedzy teoretycznej z jej praktycznym wykorzystaniem, a także ma na celu poznanie warunków panujących na rynku pracy. Praktyka zawodowa jest formą mini stażu, który przygotowuje do pracy w zawodzie zgodnym z kierunkiem i specjalnością studiów.					
Treści programowe Program praktyki zawodowej w znacznym stopniu uzależniony jest od specyfiki instytucji w której praktyka będzie realizowana. W czasie trwania praktyki, student powinien zapoznać się z następującą problematyką: <ul style="list-style-type: none"> - strukturą organizacyjną instytucji, obsadą kadrową i jej kwalifikacjami, modelem zarządzania i zasadami funkcjonowania instytucji, w tym z funkcjami i kompetencjami poszczególnych jednostek, - zapoznanie się z zagadnieniami prawnymi związanymi z funkcjonowaniem instytucji, - zapoznanie się z zagadnieniami finansowo-podatkowymi w instytucji, - zapoznanie się z powiązaniem przestrzennymi instytucji z otoczeniem, - stanem i kierunkami rozwoju instytucji, oceną pozycji konkurencyjnej instytucji, - procesem i możliwościami pozyskiwania środków finansowych na planowane działania, - głównymi problemami jednostki. Ponadto, student powinien brać udział w przygotowaniach i ważnych wydarzeniach w życiu jednostki pod kierunkiem opiekuna praktyki lub osoby przez niego wyznaczonej. Do tematyki praktyki zawodowej mogą być włączone inne zadania, uznane za ważne przez opiekuna praktyki.					
Efekty uczenia się *Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		

<p>Wiedza W_01 posiada wiedzę na temat struktury i organizacji funkcjonowania instytucji w której odbywa praktykę W_02 zna akty normatywne, normy etyczne oraz uwarunkowania organizacyjne związane z wykonywaniem pracy w instytucjach związanych z kierunkiem studiów W_03 posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucji</p> <p>Umiejętności: U_01 potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną związaną z kierunkiem i specjalnością studiów oraz wykorzystywać ją w praktyce U_02 potrafi planować czynności podczas odbywania praktyki zawodowej U_03 potrafi ewidencjonować dokumentację praktyki zawodowej</p> <p>Kompetencje społeczne: K_01 jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy instytucji; potrafi współdziałać z opiekunem praktyk w planowaniu zajęć, organizowaniu pracy, itp. K_02 jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy K_03 zna świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie konieczność samodoskonalenia, zdobywania dodatkowych kwalifikacji teoretycznych oraz praktycznych K_04 ma świadomość znaczenia profesjonalizmu i przestrzegania zasad etyki zawodowej</p>	<p>A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; U_01; U_02; U_03; K_01; K_02; K_03; K_04 - obecność na praktykach, prowadzenie dziennika praktyk, pozytywna ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki.</p> <p>Ocena końcowa: ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki x 0,70 + ocena za prowadzenie dziennika praktyk x 0,30</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>																						
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>																							
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="81 1406 831 1478">Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th data-bbox="831 1406 1500 1478">Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="81 1478 831 1518">W_01</td> <td data-bbox="831 1478 1500 1518">K1_W14</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1518 831 1559">W_02</td> <td data-bbox="831 1518 1500 1559">K1_W14, K1_W15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1559 831 1599">W_03</td> <td data-bbox="831 1559 1500 1599">K1_W20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1599 831 1639">U_01</td> <td data-bbox="831 1599 1500 1639">K1_U20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1639 831 1680">U_02</td> <td data-bbox="831 1639 1500 1680">K1_U20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1680 831 1720">U_03</td> <td data-bbox="831 1680 1500 1720">K1_U20</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1720 831 1760">K_01</td> <td data-bbox="831 1720 1500 1760">K1_K09, K1_K11</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1760 831 1800">K_02</td> <td data-bbox="831 1760 1500 1800">K1_K07</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1800 831 1841">K_03</td> <td data-bbox="831 1800 1500 1841">K1_K01, K1_K04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1841 831 1859">K_04</td> <td data-bbox="831 1841 1500 1859">K1_K10</td> </tr> </tbody> </table>	Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K1_W14	W_02	K1_W14, K1_W15	W_03	K1_W20	U_01	K1_U20	U_02	K1_U20	U_03	K1_U20	K_01	K1_K09, K1_K11	K_02	K1_K07	K_03	K1_K01, K1_K04	K_04	K1_K10	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																						
W_01	K1_W14																						
W_02	K1_W14, K1_W15																						
W_03	K1_W20																						
U_01	K1_U20																						
U_02	K1_U20																						
U_03	K1_U20																						
K_01	K1_K09, K1_K11																						
K_02	K1_K07																						
K_03	K1_K01, K1_K04																						
K_04	K1_K10																						
<p>Wykaz literatury</p>																							
<p>A. Literatura podstawowa:</p>																							
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>																							

SYLABUS 38

Nazwa zajęć Redakcja i opracowywanie map topograficznych	Forma zaliczenia CL – Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie do zajęć			2	3	
Samodzielna praca z programami i z mapami			5	10	
Opracowanie ćwiczeń			12	15	
Konsultacje			2	4	
Studiowanie samodzielne literatury			4	5	
Przygotowanie się do kolokwium/egzaminu			5	5	
Razem	30	18	30	42	2
Metody dydaktyczne Metody problemowe: metody operatywne: praca nad makietą; metody praktyczne: ćwiczenia techniczne (układ podstawowych elementów kompozycyjnych mapy, kompozycja legendy mapy, konstrukcja systemów znaków kartograficznych, generalizacja kartograficzna, napisy na mapach), rozwiązywanie zadań; ćwiczenia techniczne, laboratoryjne,					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z techniką redagowania mapy i jej opracowaniem zarówno pod względem merytorycznym, jak i graficznym.					
Treści programowe Tworzenie map: etap koncepcyjny (materiały kartograficzne, opracowanie makiety mapy), etap redakcyjny (kompozycja legendy mapy, zasady konstrukcji systemów znaków kartograficznych, generalizacja kartograficzna, rozmieszczenie napisów na mapach), etap wykonawczy (rozwój technologii przygotowania map do druku i powielania, współczesna technologia przygotowania do druku map i ich powielania).					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety W_02 Potrafi wymienić i wykonać analizy przestrzenne i interpretować je W_03 Rozumie podstawowe pojęcia z zakresu kartografii środowiskowej, topografii			A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne – Zo		
Umiejętności U_01 Potrafi wyszukać odpowiednie dane i wykorzystać je			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; U_03; K_01 – kolokwium pisemne U_01; U_02; U_03; K_02; K_03 - projekt		

<p>U_02 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne</p> <p>U_03 Opracowuje mapę topograficzną, tematyczną z wykorzystaniem dostępnych narzędzi i prawidłowo prezentuje wyniki badań</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową</p> <p>K_02 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych</p> <p>K_03 Potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter</p>	<p>opracowania kartograficznego</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14, K1_W17
W_02	K1_W17, K1_W15
W_03	K1_W17
U_01	K1_U01
U_02	K1_U01, K1_U08
U_03	K1_U25
K_01	K1_K05
K_02	K1_K08
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Morrison J., Sale R., Robinson A., 1988, Podstawy kartografii, PWN, Rozdziały V, XIII, XV, XVI, XVII*
- Paślowski J., 2006, Wprowadzenie do kartografii i topografii, Nowa Era*
- Ratajski L., 1989, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, Wyd. II, Warszawa-Wrocław, PPWK, Rozdziały VI, IX*
- Saliszczew K., 1998, Kartografia ogólna, PWN*
- Szaflarski J., 1955, Zarys kartografii, PPWK

B. Literatura uzupełniająca

- Pawlak W., 1988, Przedgraficzne stadium generalizacji kartograficznej, Polski Przegląd Kartograficzny' T. 20, nr 3, s. 125-130
- Ratajski L., 1971, Zasady logiczno-semiotyczne uporządkowania i standaryzacji znaków kartograficznych, Polski Przegląd Kartograficzny, T. 3, nr 3, s. 106-116; nr 4, s. 156-166
- Saliszczew K. A., 1972, Historia i współczesny rozwój generalizacji kartograficznej, Polski Przegląd Kartograficzny, T. 4, nr 1, s. 1-13
- Zarucka I. P., 1968, Generalizacja treści tematycznej map przyrody, Przegląd Zagranicznej Literatury Geograficznej, Z. 4, Ogólne zagadnienia kartografii tematycznej, s. 65-82
- Medyńska-Gulij B., 2007, Pragmatyczne podstawy kompilowania kartograficznego, Wyd. Naukowe UAM, Poznań

SYLABUS 39

Nazwa zajęć Kartografia środowiskowa		Forma zaliczenia CL – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów		poziom studiów		zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru
praktyczny		SPS		nie	Tak (dla GI)
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do zajęć			7	8	
Samodzielna praca z programami			7	8	
Opracowanie ćwiczeń			9	12	
Konsultacje			4	4	
Studiowanie samodzielne literatury			7	8	
Przygotowanie się do kolokwium/egzaminu			6	8	
RAZEM	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne Metody podające: instrukcja. Metody problemowe: metody operatywne: praca nad makietą; metody praktyczne: ćwiczenia techniczne, rozwiązywanie zadań; ćwiczenia techniczne, laboratoryjne.					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Zapoznanie z bazami danych i ich wykorzystanie w analizie środowiskowej. Nabycie umiejętności zdobywania danych przestrzennych oraz ich analiza. Zapoznanie się z działaniem programów umożliwiających analizy przestrzenne.					
Treści programowe Podstawowe definicje, pojęcia, problemy i zadania kartografii środowiskowej. Pomiary i modelowanie zjawisk geodynamicznych. Zastosowania kartografii środowiskowej, teledetekcji i geodezji satelitarnej.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety W_02 Zna podstawowe oprogramowanie GIS i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów W_03 Potrafi wymienić i wykonać analizy przestrzenne i interpretować je Umiejętności U_01 Potrafi wyszukać odpowiednie dane i wykorzystać je U_02 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne U_03 Potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania map Kompetencje społeczne			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne – Zo B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; K_01 – kolokwium pisemne U_01; U_02; U_03; K_02; K_03 - ćwiczenia pisemne/projekt opracowania kartograficznego Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem		

K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową K_02 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych K_03 Potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter	oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W14
W_03	K1_W14, K1_W17
U_01	K1_U01
U_02	K1_U02, K1_U01
U_03	K1_U03
K_01	K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Morrison J., Sale R., Robinson A., 1988, Podstawy kartografii, PWN, Rozdziały V, XIII, XV, XVI, XVII*
- Paślawski J., 2006, Wprowadzenie do kartografii i topografii, Nowa Era*
- Ratajski L., 1989, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, Wyd. II, Warszawa-Wrocław, PPWK, Rozdziały VI, IX*
- Saliszczew K., 1998, Kartografia ogólna, PWN*
- **Szaflarski J., 1955, Zarys kartografii, PPWK**

B. Literatura uzupełniająca

- Pawlak W., 1988, Przedgraficzne stadium generalizacji kartograficznej, Polski Przegląd Kartograficzny, T. 20, nr 3, s. 125-130
- Ratajski L., 1971, Zasady logiczno-semiotyczne uporządkowania i standaryzacji znaków kartograficznych, Polski Przegląd Kartograficzny, T. 3, nr 3, s. 106-116; nr 4, s. 156-166
- Saliszczew K. A., 1972, Historia i współczesny rozwój generalizacji kartograficznej, Polski Przegląd Kartograficzny, T. 4, nr 1, s. 1-13
- Zarucka I. P., 1968, Generalizacja treści tematycznej map przyrody, Przegląd Zagranicznej Literatury Geograficznej, Z. 4, Ogólne zagadnienia kartografii tematycznej, s. 65-82
- Medyńska-Gulij B., 2007, Pragmatyczne podstawy kompilowania kartograficznego, Wyd. Naukowe UAM, Poznań

SYLABUS 40

Nazwa zajęć Teledetekcja satelitarna		Forma zaliczenia CL - Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	Nie	Tak (dla GI)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do zajęć			4	5	
Samodzielna praca z programami			4	5	
Opracowanie ćwiczeń			4	5	
Konsultacje			2	3	
Studiowanie samodzielne literatury			2	2	
Przygotowanie się do kolokwium/egzaminu			4	4	
Razem	10	6	20	24	1
Metody dydaktyczne Metody problemowe: metody operatywne: praca nad makietą; metody praktyczne: ćwiczenia techniczne (układ podstawowych elementów kompozycyjnych mapy, kompozycja legendy mapy, konstrukcja systemów znaków kartograficznych, generalizacja kartograficzna, napisy na mapach), rozwiązywanie zadań; ćwiczenia techniczne, laboratoryjne,					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów informacyjnych wykorzystywanych w geografii. Nabycie umiejętności tworzenia map, zdobywania danych przestrzennych oraz ich analiza. Zapoznanie się z działaniem programów umożliwiających analizy przestrzenne. Nabycie umiejętności czytania obrazów lotniczych i satelitarnych					
Treści programowe Podstawowe definicje, pojęcia, problemy i zadania teledetekcji satelitarnej. Wyznaczenie trójwymiarowych pozycji we współrzędnych absolutnych i względnych. Podstawowe informacje o sztucznych satelitach Ziemi i stacjach naziemnych. Zastosowania teledetekcji. Opis i geometria obrazu satelitarnego. Metody przetwarzania obrazów satelitarnych. Podstawy odczytywania i interpretacji obrazów satelitarnych. Cechy rozpoznawcze obiektów. Teledetekcja poszczególnych elementów środowiska geograficznego oraz wybranych elementów środowiska kulturowego.					
Efekty kształcenia Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety W_02 Zna podstawowe oprogramowanie GIS i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów W_03 Potrafi wymienić i wykonać analizy przestrzenne i interpretować je W_04 Rozumie podstawowe pojęcia z zakresu teledetekcji satelitarnej			A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów kolokwium zaliczeniowe - (W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (K_01), (K_03) ćwiczenia i zadania wykonywane podczas zajęć - (U_01),		

<p>Umiejętności U_01 Potrafi wyszukać odpowiednie dane i wykorzystać je U_02 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne U_03 Potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania map U_04 Sprawnie posługuje się oprogramowaniem gis w celu tworzenie opracowań kartograficznych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową K_02 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych K_03 Docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji K_04 Potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter</p>	<p>(U_02), (U_03), (U_04), (K_02), (K_04)</p> <p><u>Ocena końcowa z CL=</u> Ocena kolokwium x 0,4 Ocena ćwiczeń i zadań x 0,6</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W14
W_03	K1_W16
W_04	K1_W14
U_01	K1_U01
U_02	K1_U25
U_03	K1_U25
U_04	K1_U25, K1_U31
K_01	K1_K01
K_02	K1_K09
K_03	K1_K03
K_04	K1_K09

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosiński w., 2012. Geodezja, PWN* - Magnuszewski A., 1999, GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa* <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG - Januszewski J., 2002, Systemy satelitarne w nawigacji morskiej, Fundacja Rozwoju Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni, Gdynia
--

SYLABUS 41

Nazwa zajęć Elementy geodezji i geodezji satelitarnej		Forma zaliczenia CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SPS	nie		Tak (Dla GI)	VI
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do zajęć			5	7	
Opracowanie ćwiczeń			7	7	
Przygotowanie do zaliczenia			6	8	
Konsultacje			2	2	
Razem	10	6	20	24	1
Metody dydaktyczne Metody problemowe: metody operatywne: praca nad makietą; metody praktyczne: rozwiązywanie zadań; ćwiczenia techniczne					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów informacyjnych wykorzystywanych w geografii. Nabycie umiejętności zdobywania danych przestrzennych oraz ich analiza. Zapoznanie się z działaniem programów umożliwiających analizy przestrzenne.					
Treści programowe Podstawowe definicje, pojęcia, problemy i zadania geodezji i geodezji satelitarnej. Klasyfikacje metod geodezji satelitarnej: geometryczne, dynamiczne, połączone, klasyfikacje bazujące na powiązaniu miejsca obserwacji z celem. Opis i geometria obrazu satelitarnego. Podstawy odczytywania i interpretacji obrazów satelitarnych.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 Rozumie podstawowe pojęcia z zakresu geodezji satelitarnej, teledetekcji satelitarnej, analizy przestrzennej oraz potrafi je zastosować do tworzenia map i opracowań kartograficznych różnych zjawisk geograficznych W_02 Ma pogłębioną wiedzę w zakresie możliwości wykorzystania badań satelitarnych i geodezyjnych do przygotowywania map i opracowań kartograficznych wykorzystywanych w życiu społeczno-gospodarczym			A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną		
Umiejętności U_01 Pozyskuje informacje z baz danych, analizy materiałów pierwotnych, integruje je i dokonuje ich interpretacji w zakresie koniecznym do przygotowania zadanego opracowania U_02 Uczy się samodzielnie w sposób ukierunkowany, poszerzając swoją			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; K_02 - kolokwium zaliczeniowe U_01; U_02; K_01 - wykonanie ćwiczeń Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie		

<p>wiedzę w zakresie wybranej specjalności</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych K_02 Docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji. Potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter</p>	<p>może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K1_W02</p>
<p>W_02</p>	<p>K1_W18</p>
<p>U_01</p>	<p>K1_U13</p>
<p>U_02</p>	<p>K1_U20</p>
<p>K_01</p>	<p>K1_K05</p>
<p>K_02</p>	<p>K1_K03</p>
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p>	
<p>- Kosiński w., 2012. Geodezja, PWN*</p>	
<p>- Magnuszewski A., 1999, GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca</p>	
<p>- Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG</p>	
<p>- Januszewski J., 2002, Systemy satelitarne w nawigacji morskiej, Fundacja Rozwoju Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni, Gdynia</p>	

SYLABUS 42

Nazwa zajęć Analiza przestrzenna z wykorzystaniem GIS		Forma zaliczenia CL- Zo CT- Zo		Liczba punktów ECTS 5	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GI)	IV, VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 60 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 40 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	60	72	3
Przygotowanie do zajęć			5	5	
Samodzielna praca z programami			15	15	
Opracowanie ćwiczeń			15	20	
Konsultacje			5	7	
Studiowanie samodzielne literatury			10	15	
Przygotowanie się do kolokwium/egzaminu			10	10	
Ćwiczenia terenowe	36	22	24	38	2
Zapoznanie ze sprzętem			5	10	
Zapoznanie z badanym obszarem			5	10	
Opracowanie mapy wektorowej terenu			14	18	
Razem	66	40	84	110	5
Metody dydaktyczne Metody podające: wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne), instrukcja. Metody problemowe: metody operatywne: praca nad makietą; metody praktyczne: ćwiczenia techniczne, ćwiczenia terenowe					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Zapoznanie z bazami danych i ich wykorzystanie w analizie środowiskowej. Nabycie umiejętności tworzenia map, zdobywania danych przestrzennych oraz ich analiza. Zapoznanie się z działaniem programów umożliwiających analizy przestrzenne.					
Treści programowe <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> Zajęcia w laboratorium obejmują poznanie oprogramowania GIS. Zadania w znacznej mierze będą oparte na oprogramowaniu QuantumGIS. A szczegółowiej dotyczyć będą: pozyskiwania i prezentacji danych przestrzennych, a w głównej mierze ich analizy; prezentacja danych za pomocą szeroko stosowanych metod prezentacji kartograficznej; digitalizacja map rastrowych; tworzenie map wektorowych; tabeli atrybutów; tworzenie map z baz danych; opracowanie map tematycznych; wykorzystanie warstw WMS; poznanie rodzajów plików w środowisku programu GIS, pliki danych xyz, pliki regularnej siatki wartości (gridding), pliki mapy bazowej, pliki projektu; warstwowa struktura mapy, mapa bazowa, mapa izolinii, mapa punktowa, klasyfikowana, mapa rastrowa, cieniowana mapa reliefowa, mapa wektorowa, mapa powierzchniowa, mapa szkieletowa; wizualizacja danych wektorowych, wizualizacja danych rastrowych. Praca z tabelami, tabela atrybutów. Wektoryzacja i edycja danych. Narzędzia analizy: macierz odległości (Distance Matrix), długość linii w poligonie, liczba punktów w poligonie, wyświetlanie unikalnych wartości, podstawowe statystyki, analiza najbliższego sąsiedztwa. Narzędzia geoprocесing, narzędzia geometrii, narzędzia zarządzania danymi. SagaGIS – analiza zdjęć lotniczych oraz zdjęć satelitarnych Landsat.					

Ćwiczenia terenowe

Zajęcia terenowe dotyczą praktycznej umiejętności weryfikacji informacji o wybranym terenie z różnych źródeł: zdjęć lotniczych, satelitarnych, map topograficznych, map tematycznych, dokonanie pomiarów i sporządzenie mapy wybranego obszaru z wykorzystaniem narzędzi GIS.

Efekty uczenia się

Student:

Wiedza

W_01 Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety

W_02 Zna podstawowe oprogramowanie GIS i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów

W_03 Potrafi wymienić i wykonać analizy przestrzenne i interpretować je

W_04 Zna zasady bezpiecznego wykorzystywania narzędzi pomiarowych

Umiejętności

U_01 Potrafi wyszukać odpowiednie dane i wykorzystać je

U_02 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne

U_03 Potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania map

U_04 Sprawnie posługuje się oprogramowaniem gis w celu tworzenie opracowań kartograficznych

U_05 Wykonuje proste pomiary w terenie posługując się prawidłowo mapą, busolą, taśmą mierniczą, niwelatorem

U_06 Opracowuje mapę topograficzną, tematyczną z wykorzystaniem dostępnych narzędzi i prawidłowo prezentuje wyniki badań

Kompetencje społeczne

K_01 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych

K_02 Jest odpowiedzialny za powierzony sprzęt, a także za realizację podjętych zadań

K_03 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej i innych

K_04 Potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia laboratoryjne – Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia terenowe – Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia laboratoryjne:

W_01; W_02; W_03; U_06 -kolokwium

U_01; U_02; U_03; U_04; U_06; K_01; K_04 - ćwiczenia pisemne/projekt opracowania kartograficznego –

Ćwiczenia terenowe:

W_03; W_04; U_05; K_02; K_03 – ocena prac wykonanych w terenie

Ocena końcowa z CL=

kolokwium x 0,7

Ocena wykonanych ćwiczeń x 0,3

Ocena końcowa z CT=

Ocena wykonanych ćwiczeń x 1

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W14
W_03	K1_W14, K1_W15
W_04	K1_W20
U_01	K1_U01
U_02	K1_U01, K1_U03
U_03	K1_U08
U_04	K1_U06
U_05	K1_U07
U_06	K1_U25
K_01	K1_K09
K_02	K1_K06
K_03	K1_K07
K_04	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Magnuszewski A., 1999, GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Pawlak W., 1988, Przedgraficzne stadium generalizacji kartograficznej, Polski Przegląd Kartograficzny' T. 20, nr 3, s. 125-130

- Compley, P., A., i inni. 2006, GIS. Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

- Gotlib D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS. Obszary zastosowań, PWN, Warszawa

- Januszewski J., 2002, Systemy satelitarne w nawigacji morskiej, Fundacja Rozwoju Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni, Gdynia

- Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG

SYLABUS 43

Nazwa zajęć Wstęp do geoinformacji	Forma zaliczenia W-E	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GI)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 67 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	70	78	3
Analiza wskazanej literatury			25	25	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			40	45	
Konsultacje			5	8	
Razem	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne Metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody eksponujące: prezentacje; metody programowane: z użyciem komputera. Dyskusja.					
Wymagania wstępne Podstawowe wiadomości z matematyki i informatyki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej. Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem. Wiedza z zakresu geografii niezbędna do pracy w danym przedsiębiorstwie					
Cele zajęć Zaznajomienie studenta z odpowiednim zarządzaniem odwołującym się do rozwiązań systemowych, wykorzystujących współczesne technologie komunikacyjne, które tworzą dedykowane systemy jej organizacji (SOW) oraz z wszelkiego rodzaju niezbędnymi narzędziami organizowania informacji, które umożliwiają zarządzanie skodyfikowaną w różnych środowiskach sieciowych wiedzą formalną, w tym w szczególności systemach informacji przestrzennych (GIS).					
Treści programowe Istota i znaczenie geoinformacji, aspekty naukowe, technologiczne i gospodarcze. Niepewność geoinformacji – nieokreśloność i niejednoznaczność w przestrzeni, pojęcia zbiorów rozmytych i przybliżonych. Geodane – kształt i wymiary Ziemi, systemy georeferencyjne, jakość danych, metadane. Pozyskiwanie Geodanych – pomiary naziemne, globalne systemy wyznaczania pozycji, pozyskiwanie danych katastralnych, digitalizacja, fotogrametria, obrazowanie lotnicze, obrazowanie satelitarne, teledetekcja. Modelowanie danych. Przekształcanie danych. Rozwój technologii geoinformacyjnych. Geoinformacja w Polsce.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Posiada rozszerzoną wiedzę na temat podstawowych narzędzi programowania i technologii informacyjnej (edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, baza danych, grafika prezentacyjna) W_02 Wymienia zagadnienia etyczne i prawne, związane z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych W_03 Bezpiecznie posługuje się komputerem i jego oprogramowaniem oraz korzysta z sieci komputerowej i Internetu, tworzy proste programy		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład - egzamin B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Egzamin pisemny – (W_01), (W_02), (W_03), (U_01), (U_02), (U_03) Aktywność w czasie wykładu – (K_01) Ocena końcowa z W=			

<p>Umiejętności U_01 Potrafi samodzielnie i swobodnie korzystać z komputera we wszystkich podstawowych dziedzinach jego zastosowań, w tym programowania U_02 Wyszukuje i wykorzystuje (gromadzi, selekcjonuje, przetwarza) informacje z różnych źródeł; współtworzy zasoby sieci U_03 Stosuje analizy danych przestrzennych i zastosowania praktyczne geoinformatyki, a w szczególności tworzy systemy organizacji danych i wiedzy oraz zarządza nimi z wykorzystaniem narzędzi geoinformacyjnych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Wykorzystuje komputer oraz programy do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin</p>	<p>Egzamin x 0,8 Aktywność w trakcie zajęć x 0,2</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14
W_02	K1_W21
W_03	K1_W14
U_01	K1_U01
U_02	K1_U4; K1_U12
U_03	K1_U31
K_01	K1_K01

Wykaz literatury
A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)
- Felcenloben D., 2011, Geoinformacja. Wprowadzenie do systemów organizacji danych i wiedzy, Wydawnictwo GALL*

B. Literatura uzupełniająca:
- Bylina B., 2007, Podstawy technologii informacyjnej i informatyki w przykładach i zadaniach, Wyd. UMCS
- Werner P., 2004, Wprowadzenie do systemów geoinformacyjnych, UW, Warszawa
- Bielecka E., 2006, Systemy informacji geograficznej. Teoria i zastosowania. Wydawnictwo PJWSTK

SYLABUS 44

Nazwa zajęć Podstawy informatyki		Forma zaliczenia W - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GI)	III	
Dyscyplina: informatyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	70	78	3
Analiza wskazanej literatury			25	25	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			40	45	
Konsultacje			5	8	
RAZEM	20	12	70	78	3
Metody dydaktyczne Metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody eksponujące: prezentacje; metody programowane: z użyciem komputera.					
Wymagania wstępne Podstawowe wiadomości z matematyki i informatyki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej. Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem. Wiedza z zakresu geografii niezbędna do pracy w danym przedsiębiorstwie					
Cele zajęć Zaznajomienie studenta z odpowiednim zarządzaniem odwołującym się do rozwiązań systemowych, wykorzystujących współczesne technologie komunikacyjne.					
Treści programowe Podstawowe pojęcia z zakresu systemów liczbowych i ich zastosowań. Zasady kodowania informacji w systemach cyfrowych. Elementy sprzętu i oprogramowania. Podstawowe informacje o sieciach i bezpieczeństwie. Prawne i etyczne aspekty informatyzacji.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Posiada rozszerzoną wiedzę na temat podstawowych narzędzi programowania i technologii informacyjnej (edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, baza danych, grafika prezentacyjna) W_02 Wymienia zagadnienia etyczne i prawne, związane z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych W_03 Bezpiecznie posługuje się komputerem i jego oprogramowaniem oraz korzysta z sieci komputerowej i Internetu, tworzy proste programy W_04 Zna podstawowe pojęcia związane z grafiką rastrową i wektorową oraz językiem programowania W_05 Zna podstawowe fakty z geometrii, istotne dla tworzenia płaskich obrazów i obiektów trójwymiarowych, w tym potrafi tworzyć proste programy do jej wytworzenia W_06 Zna podstawowe sposoby reprezentowania obiektów używanych jako modele przedmiotów przedstawianych na obrazach (m.in. krzywe,			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> - Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; W_04; W_05; W_06; U_01; U_02; U_03 – pisemne kolokwium zaliczeniowe K_01 - punktowana aktywność w czasie wykładu Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.		

powierzchnie, bryły, obiekty o nieokreślonej powierzchni) oraz sposoby budowania modeli obiektów złożonych z obiektów prostszych (konstrukcyjna geometria brył)

Umiejętności

U_01 Potrafi samodzielnie i swobodnie korzystać z komputera we wszystkich podstawowych dziedzinach jego zastosowań, w tym programowania

U_02 Wyszukuje i wykorzystuje (gromadzi, selekcjonuje, przetwarza) informacje z różnych źródeł; współtworzy zasoby sieci

U_03 Stosuje analizy danych przestrzennych i zastosowania praktyczne geoinformatyki, a w szczególności tworzy systemy organizacji danych i wiedzy oraz zarządza nimi z wykorzystaniem narzędzi geoinformacyjnych

Kompetencje społeczne

K_01 Wykorzystuje komputer oraz programy do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W21
W_03	K1_W20
W_04	K1_W14
W_05	K1_W14
W_06	K1_W14
U_01	K1_U01
U_02	K1_U02
U_03	K1_U03
K_01	K1_K01, K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Felcenloben D., 2011, Geoinformacja. Wprowadzenie do systemów organizacji danych i wiedzy, Wydawnictwo GALL*
- Foley J. D., van Dam A., Feiner S. K., Hughes J. F., Phillips R. L., 1995, Wprowadzenie do grafiki komputerowej, WNT, Warszawa*
- Jankowski M., 1990, Elementy grafiki komputerowej, WNT, Warszawa*
- Brookshear J. G., 2003, Informatyka w ogólnym zarysie, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne
- Sikorski W., 2005, Wykłady z podstaw informatyki, Mikom*
- Zabrocki J., 1994, Grafika komputerowa, metody i narzędzia, Wyd. Naukowo-Techniczne, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Bylina B., 2007, Podstawy technologii informacyjnej i informatyki w przykładach i zadaniach, Wyd. UMCS
- Grzywak A., Klamka J., Pochopień B., 2003, Współczesne problemy informatyki, Wyd. WSB, Dąbrowa Górnicza
- higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650)
- Kisielewicz A., 2002, Wprowadzenie do informatyki, Helion
- Zimek R., Oberlan Ł., 2004, ABC grafiki komputerowej, Helion

SYLABUS 45

Nazwa zajęć Podstawy grafiki komputerowej		Forma zaliczenia CL – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	IV	
Dyscyplina informatyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			5	12	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			24	12	
Samodzielne studiowanie literatury			5	12	
Przygotowanie do kolokwium			5	6	
Konsultacje			1	6	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne: Metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody eksponujące: prezentacje; metody programowane: z użyciem komputera. Dyskusja, doradztwo i pomoc w wyborze miejsca praktyki, rozwiązywanie problemów					
Wymagania wstępne Podstawowe wiadomości z matematyki i informatyki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej. Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem. Wiedza z zakresu geografii niezbędna do pracy w danym przedsiębiorstwie					
Cele zajęć Zaznajomienie studenta z podstawami teoretycznymi grafiki komputerowej oraz z wybranymi programami z zakresu grafiki komputerowej. Kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej – powiązanie wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów z jej praktycznym wykorzystaniem.					
Treści programowe Grafika wektorowa i rastrowa. Rozdzielczość obrazu cyfrowego. Barwa w grafice wektorowej. Kompresja obrazu cyfrowego. Podstawowe działania na obrazach cyfrowych (podstawy rysunku wektorowego; praca z tekstem; nadawanie wypełnień i konturów; precyzyjne rysowanie; edycja krzywych; modyfikacje obiektów; praca z bitmapami; narzędzia-efekty; palety-wypełnienia; maski).					
Efekty uczenia się Student:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne			
Wiedza		A. Sposób zaliczenia			
W_01 Zna podstawowe fakty z geometrii, istotne dla tworzenia płaskich obrazów i obiektów trójwymiarowych, w tym potrafi tworzyć proste programy do jej wytworzenia		Ćwiczenia laboratoryjne - Zaliczenie z oceną			
W_02 Zna podstawowe sposoby reprezentowania obiektów używanych jako modele przedmiotów przedstawianych na obrazach (m.in. krzywe, powierzchnie, bryły, obiekty o nieokreślonej powierzchni) oraz sposoby budowania modeli obiektów złożonych z obiektów prostszych (konstrukcyjna geometria brył)		B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów			
		(W_01), (W_02), (U_01), (U_02), (K_01), (K_02) - ocena z wykonanych ćwiczeń			
		Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.			

<p>Umiejętności U_01 Potrafi stosować zdobytą na ćwiczeniach wiedzę podczas wykonywania własnych działań na obrazach cyfrowych, w szczególności dobrać właściwe struktury danych i algorytmy do przedstawianych na obrazie obiektów U_02 Zna podstawowe techniki umożliwiające osiągnięcie rozmaitych efektów na obrazach rastrowych i wektorowych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Rozumie podstawowe algorytmy używane w dostępnych pakietach oprogramowania, a także ograniczenia w tworzeniu grafiki K_02 Potrafi się porozumieć z grafikami nie mającym wykształcenia informatycznego, podczas wspólnej pracy nad projektami graficznymi</p>	<p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14
W_02	K1_W14
U_01	K1_U32
U_02	K1_U31,
K_01	K1_K05
K_02	K1_K09

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Foley J. D., van Dam A., Feiner S. K., Hughes J. F., Phillips R. L., 1995, Wprowadzenie do grafiki komputerowej, WNT, Warszawa* - Jankowski M., 1990, Elementy grafiki komputerowej, WNT, Warszawa* - Brookshear J. G., 2003, Informatyka w ogólnym zarysie, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne - Sikorski W., 2005, Wykłady z podstaw informatyki, Mikom* - Zabrocki J., 1994, Grafika komputerowa, metody i narzędzia, Wyd. Naukowo-Techniczne, Warszawa* <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bylina B., 2007, Podstawy technologii informacyjnej i informatyki w przykładach i zadaniach, Wyd. UMCS - Grzywak A., Klamka J., Pochopień B., 2003, Współczesne problemy informatyki, Wyd. WSB, Dąbrowa Górnicza

SYLABUS 46

Nazwa zajęć Podstawy programowania	Forma zaliczenia W - E	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	IV	
Dyscyplina: informatyk100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza wskazanej literatury			10	15	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			30	30	
Konsultacje			5	6	
RAZEM	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody eksponujące: prezentacje; metody programowane: z użyciem komputera.					
Wymagania wstępne Podstawowe wiadomości z matematyki i informatyki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej. Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem. Wiedza z zakresu geografii niezbędna do pracy w danym przedsiębiorstwie					
Cele zajęć Zaznajomienie studenta z podstawami teoretycznymi grafiki komputerowej oraz z wybranymi programami z zakresu grafiki komputerowej. Kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej – powiązanie wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów z jej praktycznym wykorzystaniem.					
Treści programowe Wprowadzenie: historia rozwoju języków i technik programowania, języki wysokiego poziomu, translacja, kompilatory i interpretry, przegląd podstawowych koncepcji języków programowania, elementy programowania strukturalnego w języku C i językach pochodnych: C++, Java, C#. Programowanie niskopoziomowe. Programowanie proceduralne. Programowanie strukturalne. Podstawy programowania funkcjonalnego. Typy danych: typy podstawowe i definiowane, typy pochodne i typy złożone, kontrola typów, polimorfizm, typy wartościowe i referencyjne. Operatory. Zmienne i tablice. Odnośniki. Funkcje. Zmienne, funkcje i odnośniki w kontekście kompilacji. Programowanie bazujące na obiektach. Konstruktory i destruktory, konstruktory kopiujące, jawne i niejawnie wywołanie konstruktora. Zarządzanie nazwami. Konwersje. Podstawy programowania obiektowo orientowanego. Funkcje wirtualne. Klasy abstrakcyjne. Programowanie funkcyjne: funkcyjność, currying, klasy i obiekty funkcyjne, zalety i wady programowania funkcjonalnego. Programowanie w środowisku przeglądarki: języki skryptowe w środowisku przeglądarki, Document Object Model, zdarzenia, aplety.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Posiada rozszerzoną wiedzę na temat podstawowych narzędzi programowania i technologii informacyjnej (edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, baza danych, grafika prezentacyjna) W_02 Wymienia zagadnienia etyczne i prawne, związane z ochroną			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> - Egzamin B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (W_05), (W_06),		

<p>własności intelektualnej i ochroną danych</p> <p>W_03 Bezpiecznie posługuje się komputerem i jego oprogramowaniem oraz korzysta z sieci komputerowej i Internetu, tworzy proste programy</p> <p>W_04 Zna podstawowe pojęcia związane z grafiką rastrową i wektorową oraz językiem programowania</p> <p>W_05 Zna podstawowe fakty z geometrii, istotne dla tworzenia płaskich obrazów i obiektów trójwymiarowych, w tym potrafi tworzyć proste programy do jej wytworzenia</p> <p>W_06 Zna podstawowe sposoby reprezentowania obiektów używanych jako modele przedmiotów przedstawianych na obrazach (m.in. krzywe, powierzchnie, bryły, obiekty o nieokreślonej powierzchni) oraz sposoby budowania modeli obiektów złożonych z obiektów prostszych (konstrukcyjna geometria brył)</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Potrafi samodzielnie i swobodnie korzystać z komputera we wszystkich podstawowych dziedzinach jego zastosowań, w tym programowania</p> <p>U_02 Wyszukuje i wykorzystuje (gromadzi, selekcionuje, przetwarza) informacje z różnych źródeł; współtworzy zasoby sieci</p> <p>Zna podstawowe techniki umożliwiające osiąganie rozmaitych efektów na obrazach rastrowych i wektorowych</p> <p>U_03 Stosuje analizy danych przestrzennych i zastosowania praktyczne geoinformatyki, a w szczególności tworzy systemy organizacji danych i wiedzy oraz zarządza nimi z wykorzystaniem narzędzi geoinformacyjnych</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Wykorzystuje komputer oraz programy do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin</p> <p>K_02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny</p>	<p>(U_01), (U_02), (U_03) – egzamin pisemny (K_01), (K_02) - punktowana aktywność w czasie wykładu</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W21
W_03	K1_W20
W_04	K1_W14
W_05	K1_W14
W_06	K1_W14
U_01	K1_U01
U_02	K1_U03
U_03	K1_U03, K1_U31
K_01	K1_K01
K_02	K1_K11

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Brookshear J. G., 2003, Informatyka w ogólnym zarysie, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne
- Wirth N., 1978, Wprowadzenie do programowania systematycznego. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne. Warszawa
- Eckel B., 2002, Thinking in C, Beta 3
- Eckel B., 2002, Thinking in C++, Wydawnictwo Helion
- Grębosz J., 1993, Symfonia C++, Oficyna Kallimach, Kraków

B. Literatura uzupełniająca:

- Bylina B., 2007, Podstawy technologii informacyjnej i informatyki w przykładach i zadaniach, Wyd. UMCS

SYLABUS 47

Nazwa zajęć Organizacja systemów geoinformacyjnych	Forma zaliczenia W- Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	V	
Dyscyplina informatyka 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza wskazanej literatury			15	20	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			25	25	
Konsultacje			5	6	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne					
Metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody eksponujące: prezentacje; metody programowane: z użyciem komputera. Dyskusja, doradztwo i pomoc w wyborze miejsca praktyki, rozwiązywanie problemów					
Wymagania wstępne					
Podstawowe wiadomości z matematyki i informatyki na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej. Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem. Wiedza z zakresu geografii niezbędna do pracy w danym przedsiębiorstwie					
Cele zajęć					
Znajomienie studenta z odpowiednim zarządzaniem odwołującym się do rozwiązań systemowych, wykorzystujących współczesne technologie komunikacyjne, które tworzą dedykowane systemy jej organizacji (SOW) oraz z wszelkiego rodzaju niezbędnymi narzędziami organizowania informacji, które umożliwiają zarządzanie skodyfikowaną w różnych środowiskach sieciowych wiedzą formalną. Kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej – powiązanie wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie studiów z jej praktycznym wykorzystaniem.					
Treści programowe					
Zagadnienia związane z możliwością opisu świata rzeczywistego za pomocą wybranych modeli baz danych, ze szczególnym uwzględnieniem sposobu ich reprezentacji w modelach pojęciowych, wybrane zagadnienia dotyczące właściwości danych przestrzennych, sposoby klasyfikowania obiektów przestrzennych, a także istotny problem niepewności dotyczący przetwarzania danych geoinformacyjnych, związanych z reprezentacją poszczególnych encji świata rzeczywistego w modelach konceptualnych z wykorzystaniem systemów GIS.					
Efekty uczenia się:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Student:					
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 Posiada rozszerzoną wiedzę na temat podstawowych narzędzi programowania i technologii informacyjnej (edytor tekstu, arkusz kalkulacyjny, baza danych, grafika prezentacyjna)			Wykład – zaliczenie z oceną		
W_02 Wymienia zagadnienia etyczne i prawne, związane z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
W_03 Bezpiecznie posługuje się komputerem i jego oprogramowaniem oraz korzysta z sieci komputerowej i Internetu, tworzy proste programy			Kolokwium pisemne – (W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (W_05), (W_06), (U_01), (U_02), (U_03)		
W_04 Zna podstawowe pojęcia związane z grafiką rastrową i wektorową oraz językiem programowania			Punktowana aktywność w czasie wykładu – (K_01), (K_02)		
			<u>Ocena końcowa wykładu</u>		
			Ocena z kolokwium × 0,80		
			Ocena za aktywność × 0,20		

<p>W_05 Zna podstawowe fakty z geometrii, istotne dla tworzenia płaskich obrazów i obiektów trójwymiarowych, w tym potrafi tworzyć proste programy do jej wytworzenia</p> <p>W_06 Zna podstawowe sposoby reprezentowania obiektów używanych jako modele przedmiotów przedstawianych na obrazach (m.in. krzywe, powierzchnie, bryły, obiekty o nieokreślonej powierzchni) oraz sposoby budowania modeli obiektów złożonych z obiektów prostszych (konstrukcyjna geometria brył)</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Potrafi samodzielnie i swobodnie korzystać z komputera we wszystkich podstawowych dziedzinach jego zastosowań, w tym programowania</p> <p>U_02 Wyszukuje i wykorzystuje (gromadzi, selekcjonuje, przetwarza) informacje z różnych źródeł; współtworzy zasoby sieci</p> <p>U_03 Stosuje analizy danych przestrzennych i zastosowania praktyczne geoinformatyki, a w szczególności tworzy systemy organizacji danych i wiedzy oraz zarządza nimi z wykorzystaniem narzędzi geoinformacyjnych</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Wykorzystuje komputer oraz programy do poszerzania wiedzy i umiejętności z różnych dziedzin</p> <p>K_02 Potrafi myśleć i działać w sposób kreatywny</p>	<p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14
W_02	K1_W21
W_03	K1_W20
W_04	K1_W14
W_05	K1_W14
W_06	K1_W17
U_01	K1_U01
U_02	K1_U13
U_03	K1_U03
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K11

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Felcenloben D., 2011, Geoinformacja. Wprowadzenie do systemów organizacji danych i wiedzy, Wydawnictwo GALL*
- Foley J. D., van Dam A., Feiner S. K., Hughes J. F., Phillips R. L., 1995, Wprowadzenie do grafiki komputerowej, WNT, Warszawa*
- Jankowski M., 1990, Elementy grafiki komputerowej, WNT, Warszawa*
- Brookshear J. G., 2003, Informatyka w ogólnym zarysie, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne
- Sikorski W., 2005, Wykłady z podstaw informatyki, Mikom*
- Zabrocki J., 1994, Grafika komputerowa, metody i narzędzia, Wyd. Naukowo-Techniczne, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Bylina B., 2007, Podstawy technologii informacyjnej i informatyki w przykładach i zadaniach, Wyd. UMCS
- Grzywak A., Klamka J., Pochopień B., 2003, Współczesne problemy informatyki, Wyd. WSB, Dąbrowa Górnicza
- Kaczmarek L., Medyńska-Gulij B., 2007, Źródła i metody pozyskiwania danych przestrzennych w badaniach środowiska przyrodniczego, Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań, Rozdziały 1.3, 2.1
- Kodeks Pracy
- Kodeks Spółek Handlowych

- Magnuszewski A., 1999, GIS w geografii fizycznej, PWN, Warszawa, Rozdział 2
- Ratajski L., 1989, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej. PPWK, Warszawa
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r., w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650)
- Ustawa z dnia 17 lipca 2009 r. o praktykach absolwenckich (Dz.U. z 2009 r. Nr 127, poz. 1052)
- Werner P., 2004, Wprowadzenie do systemów geoinformacyjnych, UW, Warszawa
- Bielecka E., 2006, Systemy informacji geograficznej. Teoria i zastosowania. Wydawnictwo PJWSTK
- Brookshear J. G., 2003, Informatyka w ogólnym zarysie, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne
- Felcenloben D., 2011, Geoinformacja. Wprowadzenie do systemów organizacji danych i wiedzy, Wydawnictwo GALL
- Foley J. D., van Dam A., Feiner S. K., Hughes J. F., Phillips R. L., 2001, Wprowadzenie do grafiki komputerowej, WNT, Warszawa
- Gotlib D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS. Obszary zastosowań, PWN, Warszawa
- Jankowski M., 2005, Elementy grafiki komputerowej, WNT, Warszawa
- Kaczmarek L., Medyńska-Gulij B., 2007, Źródła i metody pozyskiwania danych w badaniach środowiska przyrodniczego, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań
- Kisielewicz A., 2002, Wprowadzenie do informatyki, Helion
- Longley P. A., Goodchild M. F., Maguire D. J., Rhin D. W., 2006, GIS. Teoria i praktyka. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Sikorski W., 2009, Wykłady z podstaw informatyki, Wyd. Salma Press
- Zabrocki J., 1994, Grafika komputerowa, metody i narzędzia, Wyd. Naukowo-Techniczne, Warszawa
- Zimek R., Oberlan Ł., 2004, ABC grafiki komputerowej, Helion
- Wirth N., 1978, Wprowadzenie do programowania systematycznego. Wydawnictwo Naukowo-Techniczne. Warszawa
- Eckel B., 2002, Thinking in C, Beta 3
- Eckel B., 2002, Thinking in C++, Wydawnictwo Helion
- Grębosz J., 1993, Symfonia C++, Oficyna Kallimach, Kraków

SYLABUS 48

Nazwa zajęć Elementy matematyki wyższej	Forma zaliczenia CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GI)	III	
Dyscyplina : matematyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			10	18	
Samodzielne wykonanie zadań domowych			25	25	
Konsultacje			5	5	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne: CAU: rozwiązywanie zadań, dyskusja					
Wymagania wstępne: wiedza i umiejętności matematyczne z zakresu szkoły ponadpodstawowej					
Cele zajęć: Poznanie podstawowych zagadnień i metod matematycznych wykorzystywanych w geoinformacji dla poprawnej analizy zjawisk przyrodniczych i społecznych.					
Treści programowe: Elementy geometrii analitycznej - układy współrzędnych na płaszczyźnie, wektory na płaszczyźnie i w przestrzeni, kąt między wektorami. Elementy analizy matematycznej – wybrane zastosowania rachunku różniczkowego, całki nieoznaczonej i oznaczonej.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 ma wiedzę w zakresie wybranych podstawowych pojęć i zagadnień z matematyki wyższej Umiejętności U_01 wykorzystuje wiadomości matematyczne oraz poprawnie je stosuje do analizy środowiska geograficznego Kompetencje społeczne K_01 pracuje samodzielnie oraz w grupie w celu pełnego zrozumienia poznanych treści oraz		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> : zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Praca pisemna- W_01, U_01, K_01 Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku			

rozwiązania zadania. Prezentuje rozwiązanie zadania	Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W18
U_01	K1_U08
K_01	K1_K04, K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)
 1. Jurlewicz T., Skoczylas Z.: Algebra liniowa: definicje, twierdzenia, wzory. Wrocław: Oficyna Wydawnicza GiS, 2005*
 2. Gewert M., Skoczylas Z.: Analiza matematyczna 1. Wrocław: Oficyna Wydawnicza GiS, 2011-2012.*

B. Literatura uzupełniająca:
 - Krywicki W., Włodarski L., Analiza matematyczna w zadaniach cz. 1, 2; Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2013

SYLABUS 49

Nazwa zajęć Metody statystyczne w geoinformacji		Forma zaliczenia Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	IV	
Dyscyplina: matematyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	60	72	3
Przygotowanie do zajęć			15	20	
Studiowanie samodzielne literatury			15	20	
Opracowanie ćwiczeń			20	20	
Przygotowanie do zaliczenia			8	10	
Konsultacje			2	2	
RAZEM	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne), ćwiczenia					
Wymagania wstępne brak					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień i metod statystycznych wykorzystywanych w geoinformacji dla poprawnej analizy zjawisk przyrodniczych i społecznych.					
Treści programowe Organizacja badań statystycznych. Wykorzystanie programów komputerowych do analiz statystycznych. Zbieranie danych statystycznych. Analiza zmiennej jednowymiarowej. Probabilistyczne podstawy wnioskowania statystycznego. Estymacja podstawowych parametrów populacji. Analiza zmiennej wielowymiarowej. Regresja liniowa. Zastosowanie metod statystycznych do wybranych analiz.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 ma wiedzę w zakresie podstawowych pojęć i zagadnień ze statystyki W_02 analizuje i wnioskuje o zjawiskach i procesach zachodzących w przestrzeni geograficznej na podstawie zastosowania metod matematycznych i statystycznych W_03 wymienia i opisuje techniki i narzędzia badawcze służące ocenie środowiska geograficznego Umiejętności U_01 potrafi wyszukać odpowiednie dane i wykorzystać je stosując komputer U_02 wykorzystuje wiadomości i metody statystyczne oraz poprawnie je stosuje do analizy środowiska geograficznego U_03 pozyskuje informacje z baz danych, badań terenowych, analizy materiałów pierwotnych, integruje je i dokonuje ich interpretacji w			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (K_01) – kolokwium zaliczeniowe (U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (K_01) - wykonanie ćwiczeń Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku		

<p>zakresie koniecznym do przygotowania zadanego opracowania U_04 formułuje problemy badawcze i posiada umiejętności ich zweryfikowania w praktyce</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju cywilizacji i gospodarki opartej na wiedzy</p>	<p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W18
W_02	K1_W17
W_03	K1_W14
U_01	K1_U02, K1_U01
U_02	K1_U08
U_03	K1_U13, K1_U14
U_04	K1_U25
K_01	K1_K01

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)
- Koronacki J., Mielniczuk J., Statystyka dla studentów kierunków technicznych i przyrodniczych. WNT 2006.*

B. Literatura uzupełniająca:
- Kołodziej W., 2009, Analiza matematyczna, PWN, W-wa
- Krysicki W., Włodarski L., 2011, Analiza matematyczna w zadaniach, cz. I, PWN, W-wa
- Moore D.S., McCabe G.P., Introduction to the Practice of Statistics, W.H. Freeman & Co., 2000

SYLABUS 50

Nazwa zajęć Bazy danych	Forma zaliczenia CL - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	VI	
Dyscyplina: informatyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	60	72	3
Analiza wskazanej literatury			5	5	
Przygotowanie do ćwiczeń			10	10	
Wykonanie projektów			20	32	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych projektów			15	15	
Samodzielne studiowanie literatury			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			5	5	
RAZEM	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne Metody podające: mini wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; m. praktyczne: wykonywanie projektów; metody eksponujące: prezentacje; m. programowane: z użyciem komputera					
Wymagania wstępne Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem					
Cele zajęć Uzyskanie wiedzy w zakresie teoretycznych podstaw organizacji baz danych oraz praktycznych umiejętności ich projektowania i wykorzystania w systemach geoinformacyjnych. Kształtowanie przekonania o zawodowej przydatności kształconych umiejętności.					
Treści programowe Access Instalacja programu Microsoft Access. Tworzenie bazy danych i definiowanie jej struktury. Dodawanie, usuwanie i modyfikowanie informacji. Wyszukiwanie, sortowanie i filtrowanie danych. Zarządzanie tabelami i zbiorami informacji. Używanie kwerend, raportów i formularzy. Definiowanie i uruchamianie makr. Administrowanie bazą danych i zabezpieczanie jej zawartości. SQL Teoretyczne podstawy funkcjonowania baz danych. Historia języka SQL i obowiązujące standardy zapytań. Odczytywanie, przeszukiwanie, łączenie i grupowanie danych. Korzystanie z podzapytań. Zapisywanie, modyfikacja i usuwanie danych. Transakcje i równoległy dostęp do danych. Tworzenie baz danych i modyfikacja ich struktury. Korzystanie z widoków i indeksów. Zarządzanie użytkownikami, rolami i prawami dostępu do baz danych.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Rozumie zadania związane z tworzeniem, formatowaniem, modyfikacją i zastosowaniem arkusza w wybranych obszarach zastosowania w pracy geografa W_02 Rozumie podstawowe zasady tworzenia i wykorzystania baz danych w systemach geoinformacyjnych			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne - Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; U_01; U_02 -kolokwium zaliczeniowe		

<p>Umiejętności U_01 Potrafi tworzyć standardowe formuły matematyczne i logiczne, używając podstawowych funkcji matematycznych, statystycznych i logicznych U_02 Wykazuje się wiedzą i umiejętnościami tworzenia i formatowania wykresów U_03 Potrafi budować relacje między tabelami, wybierać i przetwarzać informacje zawarte w bazie, używając zapytań i funkcji sortowania dostępnych w programie</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Pracując samodzielnie lub działając w zespole, jest odpowiedzialny za pracę własną i za wspólnie realizowane zadania K_02 Dbą o powierzony sprzęt oraz bezpieczeństwo pracy własnej i innych</p>	<p>pisemne U_03; K_01; K_02 - ocena z wykonanych projektów</p> <p><u>Ocena końcowa ćwiczeń</u> ocena z kolokwium × 0,80 + ocena z projektu × 0,20</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14
W_02	K1_W14, K1_W17
U_01	K1_U13; K1_U08
U_02	K1_U08, K1_U13
U_03	K1_U31
K_01	K1_K09
K_02	K1_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Mendrala D., Szeliga M., 2011, Access 2010 PL. Kurs, Helion*
- Mendrala D., Szeliga M., 2011, Praktyczny kurs SQL, Wydanie II, Helion*
- Excel 2010 : praktyczny kurs / Alicja Żarowska-Mazur, Waldemar Węglarz. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Frye C. D., 2011, Microsoft Access 2010 PL. Praktyczne podejście, Helion
- Gonet M., 2011, Excel w obliczeniach naukowych i inżynierskich, Wydanie II, Helion
- John Walkenbach J., 2011, Excel 2010 PL. Biblia, Helion

SYLABUS 51

Nazwa zajęć Arkusze kalkulacyjne	Forma zaliczenia CL - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	V	
Dyscyplina: matematyka 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	60	72	3
Analiza wskazanej literatury			5	5	
Przygotowanie do ćwiczeń			10	10	
Wykonanie projektów			20	32	
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych projektów			15	15	
Samodzielne studiowanie literatury			5	5	
Przygotowanie do kolokwium			5	5	
RAZEM	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne Metody podające: mini wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; m. praktyczne: wykonywanie projektów; metody eksponujące: prezentacje; m. programowane: z użyciem komputera					
Wymagania wstępne Student posiada podstawowe umiejętności posługiwania się komputerem					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z możliwościami narzędzia Microsoft Excel w zakresie wykonywania obliczeń naukowych oraz z wydajnym rozwiązywaniem problemów o dowolnym stopniu złożoności					
Treści programowe Praca z aplikacją: pierwsze kroki z arkuszem kalkulacyjnym; ustawienia programu. Komórki: wprowadzanie danych; zaznaczanie komórek; wiersze i kolumny; edycja danych; kopiowanie, przenoszenie, usuwanie; szukanie i zamiana; sortowanie danych. Arkusze: praca z arkuszami w skoroszytcie. Formuły i funkcje: formuły arytmetyczne; odwołania do komórek; funkcje. Formatowanie: liczby/daty; zawartość komórki; wyrównanie, obramowanie komórek. Wykresy i diagramy: tworzenie wykresów i diagramów. Formatowanie arkusza: ustawienia arkusza; przygotowanie do wydruku; drukowanie.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Rozumie zadania związane z tworzeniem, formatowaniem, modyfikacją i zastosowaniem arkusza w wybranych obszarach zastosowania w pracy geografa W_02 Zna sposoby analizy danych w arkuszu kalkulacyjnym W_03 Rozumie podstawowe zasady tworzenia i wykorzystania baz danych w systemach geoinformacyjnych Umiejętności U_01 Potrafi tworzyć standardowe formuły matematyczne i logiczne, używając podstawowych funkcji matematycznych, statystycznych i			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> - Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; U_01; U_02 -kolokwium zaliczeniowe pisemne U_03; K_01; K_02 - ocena z wykonanych projektów <u>Ocena końcowa ćwiczeń</u> ocena z kolokwium × 0,80		

<p>logicznych</p> <p>U_02 Wykazuje się wiedzą i umiejętnościami tworzenia i formatowania wykresów</p> <p>U_03 Umiejętnie posługuje się programem do obsługi baz danych; potrafi tworzyć i modyfikować tabele, zapytania, formularze, raporty w postaci gotowej do rozpowszechniania</p> <p>U_04 Potrafi budować relacje między tabelami, wybierać i przetwarzać informacje zawarte w bazie, używając zapytań i funkcji sortowania dostępnych w programie</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Pracując samodzielnie lub działając w zespole, jest odpowiedzialny za pracę własną i za wspólnie realizowane zadania</p> <p>K_02 Dbą o powierzony sprzęt oraz bezpieczeństwo pracy własnej i innych</p>	<p>+ ocena z projektu × 0,20</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14
W_02	K1_W17
W_03	K1_W17, K1_W14
U_01	K1_U30
U_02	K1_U32
U_03	K1_U32
U_04	K1_U31, K1_U13
K_01	K1_K09
K_02	K1_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Excel 2010 : praktyczny kurs / Alicja Żarowska-Mazur, Waldemar Węglarz. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2012.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Frye C. D., 2011, Microsoft Access 2010 PL. Praktyczne podejście, Helion

- Gonet M., 2011, Excel w obliczeniach naukowych i inżynierskich, Wydanie II, Helion

SYLABUS 52

Nazwa zajęć Zastosowanie GIS	Forma zaliczenia W-Zo	Liczba punktów ECTS 1			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GI)	V	
Dyscyplina - nauki o Ziemi i środowisku 50 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Przygotowanie do zajęć			1	1	
Przygotowanie do zaliczenia			10	15	
Konsultacje			1	2	
Samodzielna praca z programami			1	1	
Studiowanie samodzielne literatury			2	2	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne Wykład, wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne)					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego, metod statystycznych i analizy danych oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map tematycznych i topograficznych, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów informacyjnych wykorzystywanych w geografii.					
Treści programowe <u>Wprowadzanie danych</u> Pozyskiwane danych przestrzennych w drodze: pomiarów terenowych, również tych historycznych udokumentowanych przez szkice, dzienniki, zarysy; trójwymiarowej digitalizacji fotogrametrycznej (stereodigitalizacji) oraz innych metod fotogrametrii i teledetekcji; transferu danych z innych systemów; digitalizacji map; skanowania i wektoryzacji map; wprowadzanie danych opisowych interaktywnie lub wsadowo; wykrywanie błędów i redagowanie danych przestrzennych: kontrolowanie danych przestrzennych pod względem formalnym, tj. pod względem formatu i dopuszczalnych wartości, konstrukcji geometrycznej; interaktywna edycja obiektów (usuwanie, modyfikacja); wykrywanie błędów i redagowanie danych opisowych: kontrolowanie danych opisowych pod względem formalnym; wyszukiwanie i modyfikacja grupy danych. <u>Zarządzanie danymi</u> Określanie praw dostępu poszczególnych użytkowników; wyszukiwanie danych z zastosowaniem różnych warunków; kontrola poprawności; archiwizacja danych. <u>Przetwarzanie danych</u> Konwersje i zmiany struktury danych: automatyczne lub interaktywne łączenie fragmentów baz z uzgodnieniem styków; generalizacja; generowanie warstw na podstawie regularnych i nieregularnych siatek punktów terenowych; wygładzanie linii przez aproksymację jej przebiegu linia krzywą; transformacje: transformacja danych wektorowych lub rastrowych do układu określonego współrzędnymi punktów łącznych; obliczanie współrzędnych w różnych odwzorowaniach kartograficznych; analiza przestrzenna: nakładanie warstw; agregowanie obiektów; tworzenie obszarów buforowych; wyznaczanie pola części wspólnej obszarów; analiza sieciowa; obliczanie i bilansowanie objętości mas ziemnych; wyznaczanie obszarów zalewowych; wykonywanie przekrojów powierzchni oraz analiza widoczności; analiza statystyczna: ocena dokładności danych; analiza regresji i wariancji. <u>Udostępnianie danych</u>					

Wykonywanie rysunków na monitorach graficznych, ploterach i drukarkach; wykonywanie kopii obrazu wyświetlanego na ekranie; określenie znaków umownych, kolorów; generowanie zestawień i wyrysów; przekazywanie danych w ustalonych formatach zapisu; generowanie danych do standardowych serwisów internetowych WMS i WFS; inne formy udostępniania danych w Internecie; sporządzanie mapy: automatyczny wybór sposobu symbolizacji w zależności od obiektu z możliwością interaktywnej modyfikacji; interaktywne umieszczanie, tytułów, legend, i opisów map; automatyczne umieszczanie nazw z możliwością ich interaktywnego przesuwania.

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 Rozumie istotę i specyfikę geograficznych systemów informacyjnych, ich rozwój, zastosowania w praktyce

W_02 Zna podstawowe oprogramowanie gis i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów

W_03 Opisuje podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych i ich zastosowania praktyczne

W_04 Zna podstawową terminologię w języku polskim i obcym umożliwiającą wykorzystanie technik i narzędzi GIS, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi

Umiejętności

U_01 Użytkuje komputer w zakresie koniecznym do sprawnego wykorzystania oprogramowania GIS

U_02 Potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania i poprawnej interpretacji map

Kompetencje społeczne

K_01 Docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa informacyjnego

K_02 Weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł (szczególnie Internetu i innych mediów masowych)

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01; W_02; W_03; K_01 - Kolokwium zaliczeniowe pisemne

W_02; W_04; U_01; U_02; K_02 - Wykonanie zadań zaliczeniowych

Ocena końcowa z W=

Kolokwium x 0,7

Wykonanie zadań x 0,3

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
W_02	K1_W14
W_03	K1_W17
W_04	K1_W19
U_01	K1_U01, K1_U02
U_02	K1_U03
K_01	K1_K01
K_02	K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- GIS : teoria i praktyka / [aut.] Paul A. Longley [i in.] ; red. nauk. Artur Magnuszewski ; przekł. z jęz. ang. Maciej Lenartowicz [i in.]. - Wyd.1, 1 dodruk. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008*

- Morrison J., Sale R., Robinson A., 1988, Podstawy kartografii, PWN, Rozdziały V, XIII, XV, XVI, XVII.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Magnuszewski A., GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999

- Gotlib, D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS. Obszary zastosowań, Wydawnictwo Naukowe PWN

- Osada E., 2001, Geodezja, Politechnika Wrocławska

- Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG

SYLABUS 53

Nazwa zajęć Programy GIS	Forma zaliczenia W-Zo CL- Zo		Liczba punktów ECTS 4		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	IV	
Dyscyplina - nauki o Ziemi i środowisku 50 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Przygotowanie do zajęć			1	1	
Przygotowanie do zaliczenia			9	12	
Konsultacje			1	2	
Samodzielna praca z programami			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			2	4	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	60	72	3
Przygotowanie do zajęć			8	8	
Gromadzenie materiałów do zajęć			10	10	
Samodzielna praca z programami			40	52	
Konsultacje			2	2	
Razem	45	27	75	93	4
Metody dydaktyczne					
Wykład Wykład, wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne)					
Ćwiczenia laboratoryjne Wykonywanie zadań w oprogramowaniu GIS, analiza danych statystycznych, prezentacja multimedialna, dyskusja					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego, metod statystycznych i analizy danych oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map tematycznych i topograficznych, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów informacyjnych wykorzystywanych w geografii. Zaznajomienie studentów z podstawowym oprogramowaniem GIS, jego zastosowaniem w praktyce oraz podstawami wykorzystywania w ujęciu poszanowania praw autorskich					
Treści programowe					
Wykład Omówienie historii tworzenia i zastosowania oprogramowania GIS. Wskazanie aktualnego zastosowania oprogramowania GIS na przykładzie różnych dziedzin życia. Omówienie funkcjonalności oraz możliwości wykorzystania wybranych aplikacji GIS takich jak: <u>Desktop GIS</u> Programy używane do tworzenia, edycji, zarządzania, analizowania i wyświetlania danych geoprzestrzennych. Są one niekiedy sklasyfikowane w trzech kategoriach funkcjonalności: GIS Viewer, GIS Editor i GIS Analyst. <u>DBMS</u> Przestrzenne systemy zarządzania bazami danych są używane do przechowywania danych, ale często również analizy i zarządzania danymi. <u>Serwery mapowe (WebMap)</u> Oprogramowanie do wyświetlania i dystrybucji map w Internecie. <u>Server GIS</u> Takie same funkcje jak desktop GIS, tylko że online. <u>WebGIS</u> Programy służące do wyświetlania danych, a także zawierające funkcje analizy i zapytań przez przeglądarki					

internetowe, np. Google Maps - funkcje wyświetlania i zapytań, również tworzenie i edycja danych (budowa własnych map).
Mobile GIS Oprogramowanie dla telefonów komórkowych i komputerów przenośnych.

Quantum GIS Aplikacja umożliwia zarządzanie danymi geograficznymi, tworzenie własnych danych, w tym zastosowanie współrzędnych GPS, wykonywanie analiz przestrzennych oraz tworzenie map.

ArcGIS Oprogramowanie umożliwia tworzenie i przetwarzanie istniejących map, analizę danych przestrzennych oraz ich wizualizację oraz zarządzanie danymi w geobazach.

Ćwiczenia laboratoryjne

Wykonanie ćwiczeń, analiz i wizualizacji z wykorzystaniem aplikacji GIS omawianych na wykładzie:

- Desktop GIS
- DBMS
- Serwery mapowe (WebMap)
- Server GIS
- WebGIS
- Mobile GIS
- Quantum GIS
- ArcGIS

Efekty kształcenia

Student:

Wiedza

W_01 Rozumie istotę i specyfikę geograficznych systemów informacyjnych, ich rozwój, zastosowania w praktyce

W_02 Zna podstawowe oprogramowanie gis i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów

W_03 Opisuje podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych i ich zastosowania praktyczne

W_04 Zna podstawową terminologię w języku polskim i obcym umożliwiającą wykorzystanie technik i narzędzi GIS, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi

Umiejętności

U_01 Użytkuje komputer w zakresie koniecznym do sprawnego wykorzystania oprogramowania GIS

U_02 Potrafi wykorzystać odpowiednie środowisko gis do wykonania i poprawnej interpretacji map

U_03 Formułuje problemy badawcze i posiada umiejętności ich zweryfikowania w praktyce

U_04 Uczy się samodzielnie w sposób ukierunkowany, poszerzając swoją wiedzę w zakresie wybranej specjalności

U_05 Opracowuje zadanie z wykorzystaniem dostępnych narzędzi GIS i prawidłowo prezentuje wyniki badań

Kompetencje społeczne

K_01 Docenia wartość badań naukowych z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa informacyjnego

K_02 Weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł (szczególnie Internetu i innych mediów masowych)

K_03 Rozumie i docenia znaczenie uczciwości intelektualnej w działaniach własnych i innych osób, postępuje etycznie

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – zaliczenie z oceną

Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; W_03; U_04; K_01 - Kolokwium zaliczeniowe

Ćwiczenia laboratoryjne:

W_02; W_04; U_01; U_02; U_03; U_05; K_02; K_03 -

Wykonanie ćwiczeń i prac zaliczeniowych -

Ocena końcowa z W=

Kolokwium zaliczeniowe x 1

Ocena końcowa z CL=

Wykonanie ćwiczeń i prac zaliczeniowych x 1

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
W_02	K1_W14
W_03	K1_W17
W_04	K1_W19
U_01	K1_U01

U_02	K1_U03
U_03	K1_U09
U_04	K1_U20
U_05	K1_U25, K1_U31
K_01	K1_K09
K_02	K1_K05
K_03	K1_K10

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- GIS : teoria i praktyka / [aut.] Paul A. Longley [i in.] ; red. nauk. Artur Magnuszewski ; przekł. z jęz. ang. Maciej Lenartowicz [i in.]. - Wyd.1, 1 dodruk. - Warszawa Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008*

- Morrison J., Sale R., Robinson A., 1988, Podstawy kartografii, PWN, Rozdziały V, XIII, XV, XVI, XVII.*

B. Literatura uzupełniająca:

– Magnuszewski A., GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999

– Compley, P., A., i inni. 2006. GIS, Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

– Gotlib, D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS. Obszary zastosowań, Wydawnictwo Naukowe PWN

– Januszewski J., 2002, Systemy satelitarne w nawigacji morskiej, Fundacja Rozwoju Wyższej Szkoły Morskiej w Gdyni, Gdynia

– Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG

SYLABUS 54

Nazwa zajęć Zagadnienia prawne w GIS	Forma zaliczenia W-Zo	Liczba punktów ECTS 1			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GI)	VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 50 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Przygotowanie do zaliczenia			10	15	
Konsultacje			1	1	
Studiowanie samodzielne literatury			4	5	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne Wykład, wykład interaktywny z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne)					
Wymagania wstępne Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego, metod statystycznych i analizy danych oraz podstawowej obsługi oprogramowania w środowisku Windows, umiejętność analizowania map tematycznych i topograficznych, zdjęć lotniczych i satelitarnych					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z podstawami wykorzystywania GIS w ujęciu poszanowania praw autorskich					
Treści programowe Wybrane elementy prawa cywilnego. Wybrane elementy prawa administracyjnego. Regulacje prawne w zakresie geodezji i kartografii oraz katastru. Prawo wspólnotowe w zakresie informacji przestrzennej. Organizacja, prowadzenie i modernizacja Państwowego Zasobu Geodezyjno-Kartograficznego. Partnerstwo publiczno-prywatne. Pozyskiwanie środków na realizację projektów geomatycznych. Podstawy tworzenia planu biznesowego i studium wykonalności. Zarządzanie projektami geomatycznymi. Podstawy funkcjonowania spółek prawa handlowego.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Zna podstawową terminologię w języku polskim i obcym umożliwiającą wykorzystanie technik i narzędzi GIS, zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi Umiejętności U_01 Opracowuje zadanie z wykorzystaniem dostępnych narzędzi GIS i prawidłowo prezentuje wyniki badań Kompetencje społeczne K_01 Rozumie i docenia znaczenie uczciwości intelektualnej w działaniach własnych i innych osób, postępuje etycznie			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01 - Kolokwium zaliczeniowe pisemne U_01, K_01 - Wykonanie zadań zaliczeniowych Ocena końcowa z W= Kolokwium zaliczeniowe x 0,7 Wykonanie zadań zaliczeniowych x 0,3 Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.		

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01
U_01	K1_U25
K_01	K1_K10

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- GIS : teoria i praktyka / [aut.] Paul A. Longley [i in.] ; red. nauk. Artur Magnuszewski ; przekł. z jęz. ang. Maciej Lenartowicz [i in.]. - Wyd.1, 1 dodruk. - Warszawa Wydawnictwo Naukowe PWN, 2008*
- Morrison J., Sale R., Robinson A., 1988, Podstawy kartografii, PWN, Rozdziały V, XIII, XV, XVI, XVII.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Magnuszewski A., GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999
- Compey, P., A., i inni. 2006. GIS, Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Gotlib, D., Iwaniak A., Olszewski R., 2007, GIS. Obszary zastosowań, Wydawnictwo Naukowe PWN

SYLABUS 55

Nazwa zajęć:		Forma zaliczenia:		Liczba punktów ECTS		
Pedagogika		E		4		
Kierunek studiów	ścieżka kształcenia nauczycielskiego					
Charakterystyka zajęć:						
Profil studiów	Poziom studiów	Zajęcia obowiązkowe dla studentów		Zajęcia do wyboru	Semestr/y	
ogólnoakad./prakt.	SPS	nie		tak (dla N)	III	
Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia		osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Pedagogiki						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne [razem]	30	30	30	30		
• Wykład	30	30	30	30		
• Przygotowanie eseju na zaliczenie	-	-	10	10	2	
• Studiowanie literatury	-	-	10	10		
• Przygotowanie do egzaminu			10	10		
Zajęcia praktyczne CAU	15	15	15	15		
• Ćwiczenia praktyczne, analiza tekstów, dyskusja	14	14	-	-		
• Kolokwium	1	1	-	-	1	
• Samodzielne studiowanie literatury i przygotowanie się do kolokwium	-	-	10	10		
• Esej pedeutologiczny – przygotowanie	-	-	5	5		
Zajęcia praktyczne CW	15	15	15	15		
• Dyskusja i analiza zdarzeń podczas praktyk	15	15				
• Przygotowanie zadania 1			7	7		
• Przygotowanie się do merytorycznego udziału w zajęciach – zadanie 2 (prezentacja przez studenta wybranego zaobserwowanego problemu podczas praktyk wraz z propozycją działań pedagogicznych)			8	8	1	
Łącznie:	60	60			4	

N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.

Metody dydaktyczne:

Zajęcia teoretyczne:

• **zajęcia z udziałem nauczycieli:**

Wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, test wiedzy z pytaniami otwartymi i/lub zamkniętymi

• **samodzielna praca studenta:**

percepcja treści wykładów, sporządzanie i gromadzenie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do zaliczenia przedmiotu w formie testu

Zajęcia praktyczne:

• **zajęcia z udziałem nauczycieli:**

Wykład wprowadzający, analiza tekstów źródłowych z dyskusją, dyskusja, praca w grupach, objaśnienia wykonania zadań, indywidualne projekty studenckie, konsultacje indywidualne i zespołowe, Kolokwia

• **samodzielna praca studenta:**

percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie materiałów na zajęcia, przygotowanie do zajęć i dyskusji

SYLABUS 56

Nazwa zajęć:		Forma zaliczenia:		Liczba punktów ECTS		
Psychologia		E		4		
Kierunek studiów	ścieżka kształcenia nauczycielskiego					
Charakterystyka zajęć:						
Profil studiów	Poziom studiów	Zajęcia obowiązkowe dla studentów		Zajęcia do wyboru	Semestr/y	
ogólnoakad./prakt.	SPS	nie		tak (dla N)	III	
Dyscyplina: Psychologia						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia		osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Pedagogiki						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia teoretyczne WYKŁAD	30	30	30	30	2	
• Wykład	30	30	30	30		
• Przygotowanie eseju na zaliczenie	-	-	10	10		
• Studiowanie literatury	-	-	10	10		
• Przygotowanie do egzaminu			10	10		
Zajęcia praktyczne CAU	15	15	15	15	1	
• Analiza tekstów, dyskusja	2	2	-	-		
• Ćwiczenia praktyczne	12	12	-	-		
• Test wiadomości	1	1	-	-		
• Samodzielne studiowanie literatury	-	-	5	5		
• Wykonywanie prac domowych (przygotowanie się do ćwiczeń) i przygotowanie się do zaliczenia (test)	-	-	10	10		
Zajęcia praktyczne CW	15	15	15	15	1	
• Dyskusja i analiza zdarzeń podczas praktyk	15	15				
• Przygotowanie eseju dotyczący zdarzeń podczas praktyk z odniesieniem się wiedzy psychologicznej			7	7		
• Przygotowanie notatek z praktyk do pracy podczas ćwiczeń warsztatowych			8	8		
Łącznie:	60	60			4	
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						

Zajęcia teoretyczne:		Zajęcia praktyczne:	
• zajęcia z udziałem nauczycieli:		• zajęcia z udziałem nauczycieli:	
Wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, esej problemowy		Wykład wprowadzający, analiza tekstów źródłowych z dyskusją, dyskusja, praca w grupach, objaśnienia wykonania zadań, indywidualne projekty studenckie, konsultacje indywidualne i zespołowe, Kolokwia	
• samodzielna praca studenta:		• samodzielna praca studenta:	
percepcja treści wykładów, sporządzanie i gromadzenie notatek; studiowanie literatury, przygotowanie do zaliczenia przedmiotu w formie testu		percepcja treści zajęć; sporządzanie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie materiałów na zajęcia, przygotowanie do zajęć i dyskusji	
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Przedmioty wprowadzające:		Przedmioty wprowadzające:	
-		-	
Cele zajęć:			
• Zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami z zakresu psychologii			
• Zapoznanie studentów ze sposobami praktycznego zastosowania wiedzy psychologicznej w szkole			
• Przygotowanie studentów do samodzielnej, krytycznej analizy tekstów zawierających informacje z zakresu psychologii			
Treści programowe:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1	Psychologia jako nauka społeczna, współczesne kierunki i metody badawcze w psychologii oraz zastosowanie wiedzy psychologicznej w szkole	2	2
2	Procesy poznawcze (spostrzeganie, uwaga, pamięć, rozumowanie)	4	4
3	Czynniki kognitywne a uczenie się, formowanie się pojęć a rozwój poznawczy i mowy w szkole	4	4
5	Teorie inteligencji oraz metody jej pomiaru	4	4
6	Teorie emocji i motywacji, motywacja uczenia się	3	3
7	Różnice indywidualne w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego	3	3
8	Proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa i adolescencji: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny	8	8
9	Pojęcie o normie rozwojowej, zaburzeniach w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, dysharmonii i zaburzeniach rozwojowych uczniów	2	2
Razem zajęć teoretycznych:		30	30
zajęcia praktyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1	Charakterystyka procesów poznawczych (spostrzeganie, uwaga, pamięć, rozumowanie)	4	4

	oraz metod ich rozwoju w szkole		
2	Charakterystyka pojęcia strefy najbliższego rozwoju oraz jej praktycznego zastosowania w szkole	3	3
3	Charakterystyka psychologiczno-pedagogiczna procesów rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny	4	4
4	Charakterystyka psychologiczno-pedagogiczna procesów rozwoju ucznia w okresie adolescencji: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny	4	4
5	Omówienie najważniejszych i najtrudniejszych aktualnych problemów edukacyjnych według wspólnego schematu teoretycznego: <ul style="list-style-type: none"> • prezentacja konkretnego przypadku ilustrującego konkretny problem edukacyjny • wszechstronne i pogłębione naukowe wyjaśnienie problemu • ukazanie praktycznych implikacji wynikających z przedstawionej wiedzy i dotyczących praktycznych działań nauczycieli służących rozwiązaniu określonego problemu edukacyjnego • propozycje praktycznych działań i zastosowania wiedzy psychologicznej w praktyce edukacyjnej 	15	15
Razem zajęć praktycznych:		30	30
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		60	60
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się dla zajęć:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	Student zna i rozumie podstawowe pojęcia psychologii: procesy poznawcze, spostrzeganie, odbiór i przetwarzanie informacji, mowę i język, myślenie i rozumowanie, uczenie się i pamięć, rolę uwagi, emocje i motywacje w procesach regulacji zachowania, zdolności i uzdolnienia, psychologię różnic indywidualnych – różnice w zakresie inteligencji, temperamentu, osobowości i stylu poznawczego.	
	W_02	Student zna i rozumie proces rozwoju ucznia w okresie dzieciństwa, adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój fizyczny, motoryczny i psychoseksualny, rozwój procesów poznawczych (myślenie, mowa, spostrzeganie, uwaga i pamięć), rozwój społeczno-emocjonalny i moralny, zmiany fizyczne i psychiczne w okresie dojrzewania, rozwój wybranych funkcji psychicznych, normę rozwojową, rozwój i kształtowanie osobowości, rozwój w kontekście wychowania, zaburzenia w rozwoju podstawowych procesów psychicznych, teorie integralnego rozwoju ucznia, dysharmonie i zaburzenia rozwojowe u uczniów, zaburzenia zachowania, zagadnienia: nieśmiałości i nadpobudliwości, szczególnych uzdolnień, zaburzeń funkcjonowania w okresie dorastania, obniżenia nastroju, depresji, krystalizowania się tożsamości, dorosłości, identyfikacji z nowymi rolami społecznymi, a także kształtowania się stylu życia.	
	W_03	Student zna i rozumie proces uczenia się: modele uczenia się, w tym koncepcje klasyczne i współczesne ujęcia w oparciu o wyniki badań neuropsychologicznych, metody i techniki uczenia się z uwzględnieniem rozwijania metapoznania, trudności w uczeniu się, ich przyczyny i strategie ich przezwyciężania.	
umiejętności	U_01	Student potrafi obserwować procesy rozwojowe uczniów;	
	U_02	Student potrafi obserwować zachowania społeczne i ich uwarunkowania	
	U_03	Student potrafi rozpoznawać bariery i trudności uczniów w procesie uczenia się	
kompetencje społeczne	K_01	Student jest gotów do wykorzystania zdobytej wiedzy psychologicznej do analizy zdarzeń pedagogicznych	
Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów uczenia się:			

forma zaliczenia:					
warunki i kryteria zaliczenia:		<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. 			
sposób zaliczenia zajęć teoretycznych (wykłady):					
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Lp.	Sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	1	Esej1	W_01; W_02; W_03	100	2
	SUMA:			100%	
sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):					
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	P	Prace domowe	U_01; U_02; U_03	20	1
	T	Test wiedzy	W_01; W_02; W_03	60	
	Z1	Aktywne uczestniczenie w ćwiczeniach	K_01	20	
SUMA:				100%	
sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia warsztatowe):					
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	2	Esej2	U_01; U_02; U_03	50	1
	Z2	Merytoryczny udział w dyskusjach podczas CW	K_01	50	
SUMA:			100%		
sposób wyliczenia oceny końcowej za wykład i ćwiczenia wg wzoru:	$OCENA \text{ za wykład i ćwiczenia CAU i CW} = O(w) \times ECTS + O(CAU) \times ECTS + O(CW) \times ECTS / \text{Suma ECTS}$				
sposób zaliczenia EGZAMINU					
sposób wyliczenia oceny	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	

i weryfikacji efektów uczenia się:	EG	Test z pytaniami otwartymi i zamkniętymi	W_01; W_02; W_03	100
	SUMA:			100%

Sposób zaliczenia CAŁYCH ZAJĘĆ

sposób wyliczenia oceny końcowej zajęć	<p>OCENA za zajęcia = $O(w) \times ECTS + O(CAU) \times ECTS + O(CW) \times ECTS / \text{Suma ECTS} \times 40\% + \text{Ocena za EGZAMIN} \times 60\%$</p> <p><i>Szczegółowe zasady zaliczania zajęć określają zapisy Regulaminu studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przyjmuje się, że oceny wyliczane na podstawie średniej ważonej ustala się wg zasady:</i></p> <p style="text-align: center;">2,50 – 3,24 – dostateczny (3,0) 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5) 3,75 – 4,24 – dobry (4,0) 4,25 – 4,74 – dobry plus (4,5) 4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do szczegółowych efektów uczenia się	Odniesienie do ogólnych efektów uczenia się
W_01	B1.W1	SN1_W02
W_02	B1.W2	SN1_W02
W_03	B1.W4	SN1_W02
U_01	B1.U1	SN1_U01
U_02	B1.U2	SN1_U01
U_03	B1.U5	SN1_U01
K_01	B1.K2	SN1_K07

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Becelewska, Daniela (2006). *Repetitorium z rozwoju człowieka*. Jelenia Góra: Mała Poligrafia, s. 6-219.
- Bee Helen (2004). *Psychologia rozwoju człowieka*. Poznań: Zysk i S-ka Wydawnictwo, s. 128-395.
- Fontana David (1998). *Psychologia dla nauczycieli*. Zysk i S-ka, Poznań, s. 19-418.
- *Psychologia ucznia i nauczyciela* (2012). Podręcznik akademicki pod red. Stanisława Kowalika, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 13-367.
- Wadeley Alison, Birch Ann, Malim Tony (2000). *Wprowadzenie do psychologii*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, s. 9-59.

B. Literatura uzupełniająca:

- Brzezińska, A. I. (2005). *Psychologiczne portrety człowieka. Praktyczna psychologia rozwojowa*. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
- Bühler, Ch. (1999). *Bieg życia ludzkiego*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Harwas-Napierała, B.; Trempała, J. (2004). *Psychologia rozwoju człowieka*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Schaffer, H. R. (2011). *Psychologia dziecka*. Warszawa: PWN.
- Trempała, J. (1999). *Koncepcje rozwoju człowieka*. W: J. Strelau (red.), *Psychologia*. Podręcznik akademicki (tom I, s. 256-282). Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

SYLABUS 57

Nazwa zajęć:		Forma zaliczenia:		Liczba ECTS		
Praktyka zawodowa (psychologiczno-pedagogiczna)		Zo		1		
Kierunek studiów	ścieżka kształcenia nauczycielskiego					
Charakterystyka zajęć:						
Profil studiów		poziom kształcenia	semestr/y	Tryb studiów		
ogólnoakademicki/praktyczny		SPS	III	SS/SNS		
Dyscyplina: Pedagogika						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:		osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Pedagogiki						
Nazwa zajęć:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]			30	30	1	
• Organizacja, specyfika, podstawy prawne, warunki pracy i BHP danej placówki			3	3		
• Obserwacja i uczestnictwo w pracy placówki i przygotowanie oraz wykonanie zadań zleconych przez opiekuna			24	24		
• Przygotowanie i prowadzenie dziennika praktyk			3	3		
Łącznie:			30	30	1	
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne: całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w przewidzianych godzinach praktyk oraz punktach ECTS						
Zajęcia praktyczne:						
• zajęcia z udziałem nauczycieli:						
Obserwowanie i współdziałanie z opiekunem praktyk z ramienia placówki w sprawowaniu opieki nad uczniami, podejmowanie działań wychowawczych i prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych.						
• samodzielna praca studenta:						
Zapoznanie z literaturą, przygotowanie i prowadzenie dziennika praktyk, obserwacja zajęć/czynności wykonywanych przez pracowników w danej placówce, zapoznanie z dokumentacją placówki.						
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Zajęcia wprowadzające:			Wymagania wstępne:			
• brak			• student posiada ogólne wiadomości z zakresu pedagogiki i psychologii			
Cele zajęć:						

Celem praktyki jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

Treści programowe:

zajęcia praktyczne:

numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Organizacja, specyfika, podstawy prawne, warunki pracy danej placówki, zasady BHP w danej placówce.	3	3
2.	<ul style="list-style-type: none"> Asystowanie, obserwacja różnych zadań w placówce (obserwacja pracy wychowawcy klasy, obserwacja sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów, obserwacja pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas, obserwacja pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich). Wykonywanie różnych zadań merytorycznych zleconych przez opiekuna praktyk w placówce i współdziałanie w tym zakresie z innymi nauczycielami i specjalistami (zaplanowanie i przeprowadzenie zajęć wychowawczych pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych) 	24	24
3.	Przygotowanie dokumentacji dot. praktyki (dziennika praktyk)	3	3
Razem zajęć praktycznych:		30	30

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się dla zajęć:

kategoria	numer	Treść
wiedza	W_01	Student zna i rozumie zadania charakterystyczne dla szkoły lub placówki systemu oświaty oraz środowisko, w jakim one działają;
	W_02	Student zna i rozumie organizację, statut i plan pracy szkoły, program wychowawczo-profilaktyczny oraz program realizacji doradztwa zawodowego;
	W_03	Student zna i rozumie zasady zapewniania bezpieczeństwa uczniom w szkole i poza nią.
umiejętności	U_01	Student potrafi wyciągać wnioski z obserwacji pracy wychowawcy klasy, jego interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planuje i przeprowadza zajęcia wychowawcze;
	U_02	Student potrafi wyciągać wnioski z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli przedmiotów;
	U_03	Student potrafi wyciągać wnioski, w miarę możliwości, z bezpośredniej obserwacji pracy rady pedagogicznej i zespołu wychowawców klas;
	U_04	Student potrafi wyciągać wnioski z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach

		międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;
	U_05	Student potrafi zaplanować i przeprowadzić zajęcia wychowawcze pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
	U_06	Student potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk
kompetencje społeczne	K_01	Student jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i z nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów kształcenia:

forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.

sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	Z1	Notatki z obserwacji i wykonywanych zadań w dzienniku praktyk	U_01; U_02; U_03; U_04; U_05; U_06; K_01	50	1
	Z2	Ocena przydatności do zawodu z wynikiem pozytywnym	W_01; W_02; W_03	50	
SUMA:				100%	

sposób wyliczenia oceny końcowej za wykład i ćwiczenia wg wzoru:	$OCENA \text{ za } \acute{c}wiczenia = \frac{O(\acute{c}w) \times ECTS(\acute{c}w)}{\text{Suma } ECTS}$ <p>Szczegółowe zasady zaliczania przedmiotów określa Regulamin studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przyjmuje się, że oceny wyliczane na podstawie średniej ważonej ustala się wg zasady:</p> <p>2,50 – 3,24 – dostateczny (3,0) 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5) 3,75 – 4,24 – dobry (4,0)</p>
---	---

4, 25 – 4,74 – *dobry plus (4,5)*
 4,75 – 5,0 – *bardzo dobry (5,0)*

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do Szczegółowych efektów uczenia się	Odniesienie do ogólnych efektów uczenia się
W_01	B3.W1	SN1_W04
W_02	B3.W2	SN1_W04
W_03	B3.W3	SN1_W04; SN1_W09
U_01	B3.U1	SN1_U01
U_02	B3.U2	SN1_U01
U_03	B3.U3	SN1_U01
U_04	B3.U4	SN1_U01
U_05	B3.U5	SN1_U05; SN1_U02
U_06	B3.U5	SN1_U01
K_01	B3.K1	SN1_K07

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Ustawa o ochronie danych osobowych, Statut wewnętrzny instytucji, Ustawa o Systemie Oświaty, **Ustawa z 13 czerwca 2019 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela.**

SYLABUS 58

Nazwa zajęć:		Forma zaliczenia:				
Emisja głosu		Zo				
Kierunek studiów	ścieżka kształcenia nauczycielskiego					
Charakterystyka zajęć:						
Profil studiów			poziom kształcenia	semestr/y	Tryb studiów	
ogólnoakademicki/praktyczny			SPS	IV	SS/SNS	
Dyscyplina:						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:						
Instytut Pedagogiki						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				liczba punktów ECTS	
	N (nauczyciel)		S (student)			razem
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	15	15	15	15	30	1
• Zajęcia wprowadzające.	1	1				
• Ćwiczenia audytoryjne	13	13				
• Kolokwium.	1	1				
• Studiowanie literatury.			4	4		
• Opracowanie materiałów na zajęcia.			7	7		
• Przygotowanie do kolokwium.			4	4		
Łącznie:	15	15	15	15	30	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
Zajęcia praktyczne:						
• zajęcia z udziałem nauczycieli:						
Wykład z prezentacją multimedialną, pokaz, ćwiczenia praktyczne, ćwiczenia warsztatowe, dyskusja						
• samodzielna praca studenta:						
Ćwiczenia symulacyjne, praktyczne, studiowanie literatury, przygotowanie materiałów na zajęcia, przygotowanie do dyskusji, przygotowanie do kolokwium						
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Zajęcia wprowadzające:			Wymagania wstępne:			
brak			<ul style="list-style-type: none"> • sprawny aparat artykulacyjny; umiejętność sprawnego głośnego czytania nieznanego tekstu literackiego 			
Cele zajęć:						
<ul style="list-style-type: none"> • Profilaktyka chorób narządu głosu. • Nauka prawidłowej techniki emisji głosu i oddychania 						

- Przygotowanie studenta do dalszej świadomej pracy nad głosem

Treści programowe:

zajęcia praktyczne:

numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające. Zapoznanie z sylabusem oraz formami zaliczenia. Opanowanie podstawowych wiadomości teoretycznych z anatomii, fizjologii, fonetyki i akustyki, związanych z procesem kształcenia głosu.	2	2
2.	Nabywanie w toku kształcenia głosu praktycznej umiejętności oceny postępów w zakresie emisji, a także przeprowadzania niezbędnej korekty błędów emisyjnych.	2	2
3.	Ćwiczenia oddechowe poprawiające panowanie nad oddechem.	1	1
4.	Ćwiczenia artykulacyjne. Ćwiczenie narządów artykulacyjnych mających usprawnić wymowę.	2	2
5.	Ćwiczenie różnych technik mowy oraz dykcji.	2	2
6.	Ćwiczenia fonacyjne. Kształcenie umiejętności odpowiedniego czytania tekstu poprzez recytację, melorecytację, rytmizację tekstu.	2	2
7.	Zasady higieny głosu. Opanowanie umiejętności posługiwania się postawionym głosem.	2	2
8.	Choroby zawodowe związane z emisją głosu. Ochrona głosu przed przeciążeniem.	1	1
9.	Kolokwium. Sprawdzian nabytej wiedzy.	1	1
Razem zajęć praktycznych:		15	15

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się dla zajęć:

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	Student zna zagadnienia związane z emisją głosu – budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu.
umiejętności	U_01	Student sprawnie posługuje się zgodnie z zasadami aparatem emisji głosu
kompetencje społeczne	K_01	Student wykazuje komunikatywność i staranność w mowie. Zachowuje otwartość w czasie dialogu i pracy z grupą

Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów uczenia się:

forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną
warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie

lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.

sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	O1	Ćwiczenie praktyczne. Przygotowanie i przeprowadzenie ćwiczeń oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych.	U_01	40	1
	O2	Kolokwium pisemne – znajomość zagadnień teoretycznych omawianych podczas zajęć.	W_01,	30	
	O3	Obserwacja podczas zajęć – aktywność, komunikatywność, staranność w mowie otwartość i dialogiczność podczas pracy na zajęciach	K_01	30	
SUMA:				100%	

sposób wyliczenia oceny końcowej za wykład i ćwiczenia wg wzoru:

$$OCENA \text{ za } \acute{c}wiczenia = \frac{O(\acute{c}w) \times ECTS(\acute{c}w)}{\text{Suma } ECTS}$$

Szczegółowe zasady zaliczania przedmiotów określa Regulamin studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przyjmuje się, że oceny wyliczane na podstawie średniej ważonej ustala się wg zasady:

- 2,5 – 3,24 – dostateczny (3,0)
- 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5)
- 3,75 – 4,24 – dobry (4,0)
- 4, 25 – 4,74 – dobry plus (4,5)
- 4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)

Matryca

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:		
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do Szczegółowych efektów uczenia się	Odniesienie do ogólnych efektów uczenia się
W_01	C. W7	SN1_W10
U_01	C.U7	SN1_U16
K_01	C.K2	SN1_K01

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

- Bogumiła Toczyska „Głośno i Wyraźnie. 9lekcji dobrego mówienia” Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne. Gdańsk 2007
- Bogumiła Tarasiewicz „Mówię i śpiewam świadomie” Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac naukowych UNIVERSITAS. Kraków 2006

- T. Zaleski, T. Gałkowski, Z. Tarkowski „*Diagnoza i terapia zaburzeń mowy*” Lublin 1993
- M. Śliwińska-Kowalska „*Głos narzędziem pracy. Poradnik dla nauczycieli*”, IMP Łódź, 1999
- „*Zarys higieny głosu*” opracowanie zespołowe pod redakcją S. Klajmana, Warszawa 1977

B. Literatura uzupełniająca:

- Gniazdowski „*Promocja zdrowia w miejscu pracy. Teoria i zagadnienia praktyczne*”, IMP, Łódź 1997
- B. Dudek „*Rozwiązywanie problemów związanych ze stresem w miejscu pracy*”, Zakład Psychologii Pracy, IMP, Łódź 1998

SYLABUS 59

Nazwa zajęć:		Forma zaliczenia:		Liczba punktów ECTS		
Podstawy dydaktyki		Zo		3		
Kierunek studiów	ścieżka kształcenia nauczycielskiego					
Charakterystyka zajęć:						
Profil studiów	Poziom studiów	Zajęcia obowiązkowe dla studentów	Zajęcia do wyboru	Semestr		
ogólnoakad./prakt.	SPS	nie	ścieżka nauczycielska	IV		
Dyscyplina: pedagogika						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia		osoby prowadzące zajęcia:				
Instytut Pedagogiki						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin				razem	liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)			
	SS	SNS	SS	SNS		
Wykład	15	15	15	15	30	1
• Zajęcia wprowadzające	1	1				
• Wykłady	14	14				
• Analiza literatury			5	5		
• Opracowanie eseju			5	5		
• Przygotowanie do zaliczenia (kolokwium)			5	5		
Ćwiczenia audytoryjne	30	30	30	30	60	2
• Zajęcia wprowadzające	1	1				
• Ćwiczenia audytoryjne	28	28				
• Kolokwium	1	1				
• Przygotowanie projektu			5	5		
• Przygotowanie do ćwiczeń			20	20		
• Przygotowanie do kolokwium			5	5		
Łącznie:	45	45	45	45	90	3
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
Zajęcia teoretyczne:			Zajęcia praktyczne:			
• zajęcia z udziałem nauczycieli:			• zajęcia z udziałem nauczycieli:			

Wykład, wykład konwersatoryjny z dyskusją, wykład z prezentacją multimedialną	Metody podające - objaśnienie lub wyjaśnienie, konwersatorium, prezentacja multimedialna, dyskusja dydaktyczna, praca indywidualna i zespołowa, analiza materiałów źródłowych, gry dydaktyczne		
• samodzielna praca studenta:	• samodzielna praca studenta:		
Percepcja treści wykładów, sporządzenie i gromadzenie notatek, studiowanie literatury, przygotowanie do zaliczenia przedmiotu	Percepcja treści zajęć, sporządzanie notatek, przygotowanie materiałów do zajęć, przygotowanie do zajęć i dyskusji, przygotowanie do zaliczenia.		
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:			
Zajęcia wprowadzające:	Wymagania wstępne:		
Pedagogika, psychologia	znajomość podstawowych pojęć z zakresu pedagogiki i psychologii (ścieżka nauczycielska)		
Cele zajęć:			
<ul style="list-style-type: none"> Zapoznanie studentów z miejscem i rolą dydaktyki jako subdyscypliny pedagogiki. Kształtowanie umiejętności projektowania i wdrażania nowoczesnego, konstruktywistycznego modelu kształcenia. Zdobycie wiedzy teoretycznej i praktycznej z dydaktyki, m.in. na temat przedmiotu i zadań dydaktyki, systemów edukacyjnych, założeń terminologicznych procesu kształcenia, celów kształcenia i wychowania, metod edukacyjnych, zasad dydaktycznych, form organizacyjnych, środków dydaktycznych oraz sposobów wykorzystania nowoczesnej technologii. Zapoznanie z istotą oraz zasadami opracowywania programu edukacyjnego. Poznanie modeli bycia nauczycielem, zadań nauczyciela i szkoły wobec uczniów, koncepcji partnerstwa edukacyjnego. 			
Treści programowe:			
zajęcia teoretyczne:			
numer tematu	treści kształcenia	liczba godzin	
		SS	SNS
1	Zajęcia organizacyjno-wprowadzające 1. Prezentacja i omówienie programu zajęć i opisu modułu kształcenia (sylabus) 2. Szczegółowe omówienie warunków zaliczenia przedmiotu	1	1
2	Dydaktyka jako subdyscyplina pedagogiczna. Przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki. Dydaktyka ogólna a dydaktyki szczegółowe. Główne nurty myślenia o szkole i edukacji szkolnej	4	4
3	Szkoła jako instytucja wspomagająca rozwój jednostki i społeczeństwa. Modele współczesnej szkoły: tradycyjny, humanistyczny, refleksyjny i emancypacyjny. Szkolnictwo alternatywne. Współczesne koncepcje nauczania. Modele profesjonalizmu i ich implikacje dla edukacji nauczycieli. Edukacja do refleksyjnej praktyki	3	3
4	Proces nauczania – uczenia się. Środowisko uczenia się. Szkolne uczenie się. Cele kształcenia - źródła, sposoby formułowania i rodzaje. Zasady dydaktyki. Metody nauczania. Organizacja procesu kształcenia i pracy uczniów. Style i techniki pracy z uczniami. Formy organizacji uczenia się	3	3
5	System oświaty. Organizacja i funkcjonowanie. Szkoła (w tym szkoła specjalna) i jej program. Wzorce i modele programów nauczania. Programy autorskie. Ewaluacja programów. Treści nauczania. Plany pracy dydaktycznej	3	3
7.	Kolokwium i zaliczenie przedmiotu	1	1
Razem zajęć teoretycznych:		15	15
zajęcia praktyczne:			
numer	treści kształcenia	liczba godzin	

tematu		SS	SNS
1	Zajęcia organizacyjno-wprowadzające 1. Prezentacja i omówienie programu zajęć i opisu modułu kształcenia (sylabus) 2. Szczegółowe omówienie warunków zaliczenia przedmiotu	1	1
2	Proces nauczania – uczenia się Lekcja (jednostka dydaktyczna) i jej budowa. Style i techniki pracy z uczniami. Formy organizacji uczenia się. Środki dydaktyczne	5	5
3	Klasa szkolna jako środowisko edukacyjne. Style kierowania klasą. Procesy społeczne w klasie. Integracja klasy szkolnej. Ład i dyscyplina w szkole i w klasie. Poznawanie uczniów i motywowanie ich do nauki. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w klasie szkolnej. Edukacja włączająca. Indywidualizacja nauczania. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna w szkole	5	5
4	Projektowanie działań edukacyjnych w aspekcie wykorzystania nowoczesnej technologii. Formy kształcenia uczniów /różnicowane, zindywidualizowane i zespołowe	4	4
5	Diagnoza, kontrola i ocena wyników kształcenia. Wewnątrzszkolny system oceniania, sprawdziany i egzaminy zewnętrzne. Ocenianie osiągnięć szkolnych uczniów oraz efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości pracy szkoły	5	5
6	Język jako narzędzie pracy nauczyciela. Porozumiewanie się w celach dydaktycznych – sztuka wykładania, sztuka zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów. Edukacyjne zastosowania mediów	5	5
7.	Prezentacja projektów zespołowych wraz z obrona zawartych w nim tez	4	4
8.	Kolokwium i zaliczenie przedmiotu	1	1
Razem zajęć praktycznych:		30	30
Łącznie zajęcia teoretyczne i praktyczne:		45	45
Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.			
Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne			
Efekty uczenia się dla zajęć:			
kategoria	numer	treść	
wiedza	W_01	Student zna i rozumie usytuowanie dydaktyki w zakresie pedagogiki, a także przedmiot i zadania współczesnej dydaktyki oraz relację dydaktyki ogólnej do dydaktyk szczegółowych;	
	W_02	Student zna zagadnienie klasy szkolnej jako środowiska edukacyjnego: style kierowania klasą, problem ładu i dyscypliny, procesy społeczne w klasie, integrację klasy szkolnej, tworzenie środowiska sprzyjającego postępowi w nauce oraz sposób nauczania w klasie zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego;	
	W_03	Student zna i rozumie współczesne koncepcje nauczania i cele kształcenia – źródła, sposoby ich formułowania oraz ich rodzaje; zasady dydaktyki, metody nauczania, treści nauczania i organizację procesu kształcenia oraz pracy uczniów;	
	W_04	Student zna zagadnienie lekcji jako jednostki dydaktycznej oraz jej budowę, modele lekcji i sztukę prowadzenia lekcji, a także style i techniki pracy z uczniami; interakcje w klasie; środki dydaktyczne;	
	W_05	Student zna i rozumie konieczność projektowania działań edukacyjnych dostosowanych do	

		zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów, w szczególności możliwości psychofizycznych oraz tempa uczenia się, a także potrzebę i sposoby wyrównywania szans edukacyjnych, znaczenie odkrywania oraz rozwijania predyspozycji i uzdolnień oraz zagadnienia związane z przygotowaniem uczniów do udziału w konkursach i olimpiadach przedmiotowych; autonomię dydaktyczną nauczyciela;
	W_06	Student zna i rozumie sposoby i znaczenie oceniania osiągnięć szkolnych uczniów: ocenianie kształtujące w kontekście efektywności nauczania, wewnątrzszkolny system oceniania, rodzaje i sposoby przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów zewnętrznych; tematykę oceny efektywności dydaktycznej nauczyciela i jakości działalności szkoły oraz edukacyjną wartość dodaną;
	W_07	Student zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela: problematykę pracy z uczniami z ograniczoną znajomością języka polskiego lub zaburzeniami komunikacji językowej, metody porozumiewania się w celach dydaktycznych – sztukę wykładania i zadawania pytań, sposoby zwiększania aktywności komunikacyjnej uczniów,
umiejętności	U_01	Student potrafi zidentyfikować potrzeby dostosowania metod pracy do klasy zróżnicowanej pod względem poznawczym, kulturowym, statusu społecznego lub materialnego
	U_02	Student potrafi zaprojektować działania służące integracji klasy szkolnej
	U_03	Student potrafi dobierać metody nauczania do nauczanych treści i zorganizować pracę uczniów
	U_04	Student potrafi wybrać model lekcji i zaprojektować jej strukturę
	U_05	Student potrafi zaplanować pracę z uczniem zdolnym, przygotowującą go do udziału w konkursie przedmiotowym lub współzawodnictwie sportowym
	U_06	Student potrafi dokonać oceny pracy ucznia i zaprezentować ją w formie oceny kształtującej
	U_07	Student potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim.
kompetencje społeczne	K_01	Student jest gotowy do twórczego poszukiwania najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających postępom uczniów
	K_02	Student jest gotowy do skutecznego korygowania swoich błędów językowych
Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów uczenia się:		
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną	
warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów 	

	<p>oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności.
--	--

sposób zaliczenia zajęć teoretycznych (wykłady):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się	Symbol	Sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkty ECTS
	E	Esej z treści wykładów z uwzględnieniem krytycznej analizy stanu postulowanego (teoretycznego) ze stanem praktycznych implikacji oraz własnych doświadczeń dydaktyczno-wychowawczych	K_01	30%	1
	K1	Kolokwium z treści wykładów	W_01; W_03; W_05	70%	
SUMA:				100%	

sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):

sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się	Symbol	sposób weryfikacji		waga oceny w %	Punkty ECTS
	P	Projekt zespołowy teoretyczno-praktyczny (częściowo przygotowywany podczas zajęć – obserwacja podczas zajęć postępów w pracy nad projektem) Prezentacja projektu podczas zajęć	U_01; U_02; U_03; U_04; U_05; U_06; U_07; K_01; K_02	50%	2
	K	Kolokwium	W_02; W_03; W_04; W_05; W_06; W_07	50%	
SUMA:				100%	

Sposób zaliczenia CAŁYCH ZAJĘĆ

sposób wyliczenia oceny końcowej	<p style="text-align: center;">OCENA za przedmiot = $\frac{O(w) \times ECTS(w) + O(\acute{c}w) \times ECTS(\acute{c}w)}{\text{Suma ECTS}}$</p> <p><i>Szczegółowe zasady zaliczania zajęć określa Regulamin studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przyjmuje się, że oceny wyliczane na podstawie średniej ważonej ustala się wg zasady:</i></p> <p>2,50 – 3,24 – <i>dostateczny (3,0)</i> 3,25 – 3,74 – <i>dostateczny plus (3,5)</i> 3,75 – 4,24 – <i>dobry (4,0)</i> 4,25 – 4,74 – <i>dobry plus (4,5)</i> 4,75 – 5,0 – <i>bardzo dobry (5,0)</i></p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć:

Numer (symbol)	Odniesienie do Szczegółowych efektów uczenia	Odniesienie do ogólnych efektów uczenia się
----------------	--	---

efektu uczenia się	się	
W_01	C.W1	SN1_W02
W_02	C.W2	SN1_W01; SN1_W02
W_03	C.W3	SN1_W02; SN1_W11; SN1_W12
W_04	C.W4	SN1_W02; SN1_W12
W_05	C.W5	SN1_W05
W_06	C.W6	SN1_W02; SN1_W12
W_07	C.W7	SN1_W05; SN1_W10
U_01	C.U1	SN1_U02; SN1_U03; SN1_U12
U_02	C.U2	SN1_U04
U_03	C.U3	SN1_U02; SN1_U03; SN1_U06; SN1_U09; SN1_U13
U_04	C.U4	SN1_U02
U_05	C.U5	SN1_U03; SN1_U07
U_06	C.U6	SN1_U10
U_07	C.U8	SN1_U15
K_01	C.K1	SN1_K02; SN1_K04
K_02	C.K2	SN1_K01

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

Bereźnicki F., Podstawy dydaktyki, Impuls, Kraków 2011.
 Klus-Stańska D., Dydaktyka wobec chaosu pojęć i zdarzeń, Warszawa 2010.
 Klus-Stańska D., Konstruowanie wiedzy w szkole, Olsztyn 2000.
 Hurlo L., Klus-Stańska D., Łojko M., Paradygmaty współczesnej pedagogiki, Kraków 2009.
 Kupisiewicz Cz., Dydaktyka. Podręcznik akademicki, Impuls, Kraków 2012.
 Okoń W., Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej, Żak, Warszawa 2003.

B. Literatura uzupełniająca:

Bauman T., Uczenie się jako przedsięwzięcie na całe życie, Kraków 2005.
 Konarzewski K. (red.), Sztuka nauczania. Szkoła, PWN, Warszawa 2008.
 Kruszewski K.(red.), Sztuka nauczania. Czynności nauczyciela, PWN, Warszawa 2013.
 Kupisiewicz Cz., Szkoła w XX wieku, PWN, Warszawa 2006.
 Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki, t. I i II, Wyd. Nauk PWN, Warszawa 2007.
 Niemierko B., Szkolne kształcenie. Podręcznik skutecznej dydaktyki, Wyd. Nauk. i Prof., Warszawa 2008.

SYLABUS 60

Nazwa zajęć Dydaktyka geografii w szkole podstawowej		Forma zaliczenia W-E CL- Zo		Liczba punktów ECTS 6	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (dla N)	V	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	30		30		2
Analiza i czytanie wskazanej literatury			5		
Analiza treści przestawionych na wykładzie			10		
Przygotowanie do egzaminu			15		
Ćwiczenia laboratoryjne	60		60		4
Przygotowanie do ćwiczeń			10		
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			10		
Samodzielne studiowanie literatury			20		
Przygotowanie do kolokwium			10		
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			10		
RAZEM	90	50	90		6
Metody dydaktyczne					
wykład – wykład z użyciem metod audiowizualnych (prezentacje multimedialne, przeźrocza);					
ćwiczenia laboratoryjne – metody podające: wykład informacyjny, instrukcja, opis, pogadanka; metody problemowe; analiza związków przyczynowo-skutkowych, ćwiczenia laboratoryjne, obserwacja.					
Wymagania wstępne					
Znajomość zagadnień ogólnogeograficznych na poziomie szkoły średniej (poziom rozszerzony).					
Cele zajęć					
Celem przedmiotu jest wyposażenie studentów w wiedzę i umiejętności niezbędne do planowania dydaktycznego procesu nauczania/uczenia się geografii w szkole podstawowej, do prowadzenia zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w ramach edukacji geograficznej oraz do prowadzenia procesu ewaluacji realizowanych programów edukacji geograficznej.					
Treści programowe					
1. Metody poszukujące w nauczaniu geografii. Opracowanie konspektu lekcji geografii prowadzonej metodą problemową.					
2. Metody waloryzacyjne w nauczaniu geografii. Opracowanie konspektów lekcji prowadzonych metodą waloryzacyjną, ekspresyjną i grą dydaktyczną.					
3. Zajęcia terenowe w nauczaniu geografii.					
4. Obserwacje meteorologiczne, astronomiczne w procesie kształcenia geograficznego.					
5. Projekty jako metoda realizacji zadań szkoły.					
6. Wyniki kształcenia. Sytuacje sprawdzania, jakość sprawdzania (rzetelność, trafność, obiektywizm). Sprawdzanie osiągnięć w sferze motywacyjnej. Sprawdzanie osiągnięć i ocena uczniów. Zasady oceniania, przedmiot, rodzaje i metody kontroli. Funkcje oceniania. Testy diagnozujące.					
7. Wynikowy rozkład treści kształcenia (wykonanie wynikowego rozkładu treści kształcenia).					

8. Planowanie i standaryzacja testów dydaktycznych (wykonanie planu testu, konstruowanie testu, standaryzacja testu).
9. Ewaluacja programów nauczania geografii w szkole podstawowej. Cele i procedury ewaluacji.
10. Cechy nauczyciela geografii. Rola społeczna, funkcje, wiedza, dylematy. Modelowy obraz nauczyciela geografii - opis postaci. Drogi awansu zawodowego nauczyciela geografii. Podstawy prawa oświatowego. Plan rozwoju zawodowego nauczyciela.
11. Warsztat pracy nauczyciela; pracownia, klasa - pracownia, ogródek geograficzny.
12. Zajęcia pozalekcyjne; SKKT, kółko geograficzne, zajęcia fakultatywne, olimpiady i konkursy geograficzne.
13. Praca domowa uczniów; jej cele i funkcje.
14. Kształtowanie u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, aktywności i samodzielności poznawczej oraz motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego pogłębiania wiedzy.

Efekty uczenia

Student:

Wiedza:

D.1.W1. zna miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych;

D.1.W2. zna podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć;

D.1.W3. zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału;

D.1.W4. zna kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym;

D.1.W5. zna i rozumie konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć;

D1.W6. zna metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - egzamin

Ćwiczenia laboratoryjne - zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

D.1.W2. D.1.W3. D.4.W1. D.1.W5. D.1.W6. D.1.W7. D.1.W10. D.1.W12. D.1.W15.

D.1.K2. D.1.K5. – egzamin pisemny

D.1.K7. D.1.K8. D.1.U1. D.1.U2. D.1.U5. D.1.U7. D.1.U11. – sprawozdania z ćwiczeń

Ocena końcowa wykładu:

ocena z egzaminu x 1

Ocena końcowa ćwiczeń laboratoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 1

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej

dydaktycznym;

D.1.W7. zna organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową;

D.1.W10. zna rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny;

D.1.W.12. rozumie diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności;

D.1.W15. rozumie potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy.

Umiejętności:

D.1.U1. potrafi identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi;

D.1.U2. przeanalizować rozkład materiału;

D.1.U5. kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy;

D.1.U7. potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne;

D.1.U11. potrafi przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia.

Kompetencje społeczne

D.1.K2. jest gotów do popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym;

D.1.K5. jest gotów do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów;

D.1.K7. jest gotów do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia;

D.1.K8. jest gotów do kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu;

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
D.1.W1.	SN1_W01
D.1.W2.	SN1_W02
D.1.W3.	SN1_W12
D.1.W4.	SN1_W02
D.1.W5.	SN1_W12
D.1.W6.	SN1_W04, SN1_W10
D.1.W7.	SN1_W05
D.1.W10.	SN1_W05
D.1.W12.	SN1_W12
D.1.W15.	SN1_W03
D.1.U1.	SN1_U01
D.1.U2.	SN1_U04
D.1.U5.	SN1_U07
D.1.U7.	SN1_U02
D.1.U11.	SN1_U14
D.1.K2.	SN1_K04
D.1.K5.	SN1_K04
D.1.K7.	SN1_K04
D.1.K8.	SN1_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)	
- Piskorz S. (red.), 1997, Zarys dydaktyki geografii, PWN, Warszawa.*	
- Dydaktyka geografii : przewodnik do ćwiczeń / Maria M. Wilczyńska-Wołoszyn. - Warszawa : Uniwersytet Warszawski. Wydział Geografii i Studiów Regionalnych, 2001*	
- Osuch W., 2010, Kompetencje przedmiotowe i dydaktyczne nauczycieli geografii oraz studentów geografii - kandydatów na nauczycieli. Wyd. Naukowe UP w Krakowie.*	
B. Literatura uzupełniająca:	
Bieżące numery czasopisma przedmiotowo-metodycznego "Geografia w Szkole".	

SYLABUS 61

Nazwa zajęć:		Forma zaliczenia:				
Pierwsza pomoc		Zo				
Kierunek studiów	ścieżka kształcenia nauczycielskiego					
Charakterystyka zajęć:						
Profil studiów			poziom kształcenia	semestr/y	Tryb studiów	
ogólnoakademicki/praktyczny			SPS	IV	SS/SNS	
Dyscyplina: nauki o Ziemi i środowisku						
nazwa jednostki prowadzącej zajęcia:						
Instytut Nauk o Zdrowiu						
Podział czasu kształcenia z uwzględnieniem nakładu pracy studenta:						
formy zajęć/ samodzielnej pracy studenta	liczba godzin					liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		razem	
	SS	SNS	SS	SNS		
Zajęcia praktyczne [razem]	15	15	15	15	30	1
• Zajęcia wprowadzające	1	1				
• Ćwiczenia symulacyjne/ warsztatowe	14	14				
• Przygotowanie materiałów na zajęcia.			10	10		
• Przygotowanie do zaliczenia.			5	5		
Łącznie:	15	15	15	15	30	1
N – zajęcia z nauczycielem; S – samodzielna praca studenta; SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne.						
Metody dydaktyczne:						
Zajęcia praktyczne:						
• zajęcia z udziałem nauczycieli:						
pokaz, metoda symulacyjna z wykorzystaniem symulatorów i sprzętu ratowniczego, praca w grupach „studium przypadku”						
• samodzielna praca studenta:						
Ćwiczenia symulacyjne, praktyczne, przygotowanie materiałów na zajęcia, przygotowanie do zaliczenia						
Wymagania formalne związane z dopuszczeniem studentów do zajęć:						
Zajęcia wprowadzające:			Wymagania wstępne:			
brak			• znajomość budowy człowieka w zakresie szkoły średniej			
Cele zajęć:						
• nauczenie studenta zasad udzielania pierwszej pomocy w wybranych stanach zagrożenia życia zgodnie z: „Ramowym programem i planem szkolenia przygotowującym nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy”						
• nauczyć studentów udzielenia pierwszej pomocy zgodnie z obowiązującymi wytycznymi Polskiej i Europejskiej Rady Resuscytacji						

- nauczyć studentów zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności do zapewnienia sobie i osobom ratowanym bezpieczeństwa
- nauczyć studentów umiejętności współpracy w zespole wielozadaniowym w stanach nagłych

Treści programowe:

zajęcia praktyczne:

numer tematu	treści kształcenia	ilość godzin	
		SS	SNS
1.	Zajęcia wprowadzające: cele i efekty uczenia się; treści kształcenia; organizacja zajęć; zasady zaliczenia ćwiczeń symulacyjnych	0,5	0,5
2.	Podstawy anatomii i fizjologii	0,5	0,5
3.	Wezwanie pomocy	0,5	0,5
4.	Bezpieczeństwo własne, poszkodowanego miejsca zdarzenia	0,5	0,5
5.	Poszkodowany nieprzytomny	0,5	0,5
6.	Resuscytacja krążeniowo-oddechowa	1	1
7.	Defibrylacja z użyciem AED	0,5	0,5
8.	Zadławienia	0,5	0,5
9.	Urazy i skutki urazów	0,5	0,5
10.	Tamowanie krwotoków zewnętrznych i opatrywanie ran zewnętrznych	0,5	0,5
11.	Wstrząs – zasady postępowania przeciw wstrząsowego	0,5	0,5
12.	Unieruchamianie złamań i zwichnięć	0,5	0,5
13.	Pierwsza pomoc w przypadku wychłodzenia i przegrzania	0,5	0,5
14.	Nagłe zachorowania i inne stany zagrożenia zdrowotnego	1	1
15.	Zatrucia	0,5	0,5
16.	Wsparcie psychiczne poszkodowanego	0,5	0,5
17.	Ewakuacja ze strefy zagrożenia	0,5	0,5
18.	Udzielanie pierwszej pomocy w sytuacjach symulowanych	5	5
19.	Zajęcia końcowe: podsumowanie ćwiczeń; wystawienie ocen końcowych.	0,5	0,5
Razem zajęć praktycznych:		15	15

Uwaga: podział dotyczy zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli lub zajęć na platformie e-learningowej.

Użyte skróty: SS – studia stacjonarne; SNS – studia niestacjonarne

Efekty uczenia się dla zajęć:

kategoria	numer	treść
wiedza	W_01	Zna zasady prawidłowego funkcjonowania narządów i układów w organizmie człowieka
	W_02	Zna zasady udzielania pierwszej pomocy w sytuacjach nagłych
	W_03	Wie jak prawidłowo wezwać pomoc
	W_04	Wie jak udzielać wsparcia psychicznego poszkodowanym
	W_05	Zna zasady ewakuacji ze strefy zagrożenia
umiejętności	U_01	Umie udzielać pierwszej pomocy w wybranych sytuacjach nagłych
	U_02	Potrafi wezwać pomoc i udzielić wsparcia psychicznego poszkodowanym

	U_03	Umie prawidłowo przeprowadzić ewakuację ze strefy zagrożenia			
Zaliczenie zajęć/weryfikacja efektów uczenia się:					
forma zaliczenia:	Zaliczenie z oceną				
warunki i kryteria zaliczenia:	<ul style="list-style-type: none"> • Student wykazuje dostateczny (3,0) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje od 50% do 60% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dostateczny (3,5) stopień wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 61% do 70% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje dobry stopień (4,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 71% do 80% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje plus dobry stopień (4,5) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 81% do 90% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. • Student wykazuje bardzo dobry stopień (5,0) wiedzy/umiejętności, gdy na egzaminie lub na sprawdzianach (pracach kontrolnych) uzyskuje powyżej 91% do 100% sumy punktów oceniających stopień wymaganej wiedzy/umiejętności. 				
sposób zaliczenia zajęć praktycznych (ćwiczenia):					
sposób wyliczenia oceny i weryfikacji efektów uczenia się:	Symbol	sposób weryfikacji	odniesienie do efektów	waga oceny w %	Punkt y ECTS
	O1	Obserwacja i ocena umiejętności praktycznych. Ocena zadania wykonanego samodzielnie i grupowo.	W_01, W_02, W_03, W_04, W_05 U_01, U_02, U_03	100	1
	SUMA:			100%	
sposób wyliczenia oceny końcowej za wykład i ćwiczenia wg wzoru:	$\text{OCENA za ćwiczenia} = \frac{O(\acute{c}w) \times \text{ECTS}(\acute{c}w)}{\text{Suma ECTS}}$ <p>Szczegółowe zasady zaliczania przedmiotów określa Regulamin studiów Akademii Pomorskiej w Słupsku. Przyjmuje się, że oceny wyliczane na podstawie średniej ważonej ustala się wg zasady:</p> <p>3,0 – 3,24 – dostateczny (3,0) 3,25 – 3,74 – dostateczny plus (3,5) 3,75 – 4,24 – dobry (4,0) 4, 25 – 4,74 – dobry plus (4,5) 4,75 – 5,0 – bardzo dobry (5,0)</p>				
Matryca					
Matryca efektów uczenia się dla zajęć:					
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do szczegółowych efektów uczenia się	Odniesienie do ogólnych efektów uczenia się			

W_01	PP.W1	SN1_W09
W_02	PP.W2	SN1_W09
W_03	PP.W3	SN1_W09
W_04	PP.W4	SN1_W09
W_05	PP.W5	SN1_W09
U_01	B2.U5; PP.U1	SN1_U17
U_02	B2.U5; PP.U2	SN1_U17
U_03	B2.U5; PP.U3	SN1_U17

Wykaz literatury:

A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):

1. Anders J.: Wytyczne resuscytacji 2015, Polska Rada Resuscytacji, 2016
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 sierpnia 2009 r. w sprawie przygotowania nauczycieli do prowadzenia zajęć edukacyjnych w zakresie udzielania pierwszej pomocy, Dz. U. Nr 139, poz. 1132

B. Literatura uzupełniająca:

•

SYLABUS 62

Nazwa zajęć Krajoznawstwo i turystyka w szkole		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla N)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 50%, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 50%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	10		50		2
Opracowanie zagadnień			20		
Przygotowanie prezentacji multimedialnej			20		
Analiza piśmiennictwa			10		
Ćwiczenia CAU	20		40		2
Przygotowanie do ćwiczeń			20		
Opracowanie przewodnika tur. po regionie			60		
Analiza piśmiennictwa			30		
Razem	30		150		4
Metody dydaktyczne - Metoda podająca - wkład informacyjny. - Metody problemowe - ćwiczenia					
Wymagania wstępne Podstawowa znajomość różnicowania przyrodniczego, kulturowego i społeczno- ekonomicznego Polski. Historia Polski.					
Cele przedmiotu Celem nauczania jest przygotowanie studenta do prowadzenia zajęć z zakresu krajoznawstwa i turystyki w szkole; w obszarze umiejętności - integrowania wiedzy z wielu dyscyplin naukowych; Celem nauczania jest kształtowanie postawy studenta do pogłębiania wiedzy interdyscyplinarnej.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Krajoznawstwo – pojęcie. Popularyzacja krajoznawstwa i wiedzy krajoznawczej. Formy i kierunki działalności krajoznawczej. Metodyka krajoznawstwa. Metody przekazywania i odbioru wiedzy krajoznawczej. Efekty przekazu krajoznawczego. Walory krajoznawcze. Interpretacja dziedzictwa Metodyka prowadzenia imprez turystycznych - warsztat krajoznawczy prowadzącego grupę (nauczyciela). Akty prawne dot. organizacji imprez krajoznawczych i turystycznych w szkole. Propozycje imprez krajoznawczych i turystycznych w danym regionie. <u>Ćwiczenia audytorijne</u> Popularyzacja krajoznawstwa i wiedzy krajoznawczej. Formy i kierunki działalności krajoznawczej. Metodyka krajoznawstwa. Metody przekazywania i odbioru wiedzy krajoznawczej. Efekty przekazu krajoznawczego. Walory krajoznawcze. Interpretacja dziedzictwa Metodyka prowadzenia imprez turystycznych - warsztat krajoznawczy prowadzącego grupę (nauczyciela). Akty prawne dot. organizacji imprez krajoznawczych i turystycznych w szkole. Propozycje imprez krajoznawczych i turystycznych w danym regionie. Opracowanie przewodnika turystycznego.					
Efekty uczenia się: Student:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne			
Wiedza		A. Sposób zaliczenia			

<p>W_01 zna akty prawne dot. organizacji imprez krajoznawczych i turystycznych w szkole oraz metodykę krajoznawstwa.</p> <p>W_02 Potrafi powiązać cechy regionów z ich sytuacją gospodarczą i uwarunkowaniami politycznymi i kulturowymi</p> <p>Umiejętności U_01. Potrafi opisać wybrany region lub miejscowość U_02. Umie integrować wiedzę z wielu dyscyplin naukowych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Wykazuje kreatywność w pozyskiwaniu nowych informacji. K_02 Jest odpowiedzialny za bezpieczeństwo pracy własnej oraz współpracowników</p>	<p>Wykład – zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01 – kolokwium pisemne W_02; U_01; U_02; K_01; K_02 – sprawozdanie z zajęć praktycznych W_02; U_01; U_02; K_01; K_02 – ocena aktywności na zajęciach</p> <p>Wykład – ocena z kolokwium x1 Ćwiczenia audytoryjne = Ocena zs sprawozdań x0,7 + ocena za aktywność x0,3</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K_W14,
W_02	K_W10
U_01.	K_U18,
U_02.	K_U20,
K_01	K_K01, K_K05
K_02	K_K07

Wykaz literatury

A. literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Kruczek Z., Kurek A., Nowacki M., Krajoznawstwo : teoria i metodyka. - Kraków : Wydawnictwo "Proksenia", 2012. *
- Wędrychowska A., Polska Niezwykła, Demart, Warszawa 2007.*

B. Literatura uzupełniająca

- Faryna – Paszkiewicz H., Omilanowska M., Piaseczny R., Atlas zabytków architektury w Polsce. PWN, Warszawa, 2003
- Glinka T., Piasecki M., „Polska. Najpiękniejsze miejsca. 62 miasta.” Poznań 2002
- Stasiak A. (red. nauk.), Geografia turystyki Polski : przewodnik do ćwiczeń krajoznawczych - Warszawa : Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2009.
- Pilichowie M., P., Polska. Ilustrowany przewodnik; Sport i Turystyka; Muza SA; Warszawa; 2000r.*
- www.polskaniezwykla.pl
- <http://www.pttk.pl/kznw/kznw.php>

SYLABUS 63

Nazwa zajęć Biogeografia	Forma zaliczenia CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Nie	Tak (dla N)	V	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20		40		2
Przygotowanie do ćwiczeń			10		
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			10		
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			10		
Samodzielne studiowanie literatury			10		
Razem	20		40		2
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, dyskusja, uczestnictwo w zajęciach praktycznych					
Wymagania wstępne Zgodnie z programem studiów					
Cele zajęć Celem przedmiotu jest poznanie czynników kształtujących rozmieszczenie roślin i zwierząt na kuli ziemskiej teraz i w przeszłości. Przedmiot ukazuje współczesne rozmieszczenie gatunków na Ziemi w ujęciu ekologicznym (formacje, biomy), jak i w ujęciu chorologicznym (zasięgi, państwa roślinne, królestwa zwierzęce). Student poznaje zasady regionalizacji chorologicznych lądów i oceanów. Omawiane są także zagadnienia dotyczące biogeografii Polski.					
Treści programowe Biogeografia jako nauka: cele i zadania biogeografii, kierunki badawcze. Różnorodność gatunkowa na świecie i jej geograficzna zmienność. Czynniki wpływające na rozmieszczenie roślin i zwierząt na lądach i w oceanach. Biomy zonalne i azonalne. 2. Powstawanie i dynamika zasięgów lądowych i morskich gatunków roślin i zwierząt. Dyspersja i jej rola w kształtowaniu zasięgów gatunków. Zasięgi endemiczne i reliktowe. 3. Historia Ziemi a obecne rozmieszczenie gatunków. Teoria Wegenera a teoria tektoniki płyt. 4. Biogeografia Polski: regionalizacja biogeograficzna, przejściowość flory i fauny, endemity i relikty. Cechy biogeograficzne flory i fauny Bałtyku.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 wyjaśnia obecne rozmieszczenie roślin i zwierząt na lądzie i w oceanach w oparciu o czynniki działające obecnie jak i w przeszłości W_02 charakteryzuje biomy zonalne i azonalne wskazując na ich rolę w biosferze. W_03 porządkuje zasięgi taksonów pod względem wielkości, kształtu, dynamiki w czasie. W_04 postrzega relacje między położeniem geograficznym a bioróżnorodnością w Polsce i na świecie.	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> W_01, W_02, W_03, W_04, U_01, K_01 - Kolokwium zaliczeniowe (test+2 pytania otwarte) sprawdzające W_01, W_02, W_03, W_04, U_01, K_01 Prezentacja multimedialna				

<p>Umiejętności U_01 posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu biogeografii, rozumiejąc ich znaczenie.</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 wyszukuje w różnorodnych źródłach informacje potrzebne do przygotowania prezentacji ustnej z wykorzystaniem technik multimedialnych</p>	<p><u>Zaliczenie końcowe z ćwiczeń laboratoryjnych:</u> kolokwium 80% + prezentacja multimedialna 20%</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W05
W_02	K1_W05, K1_W06
W_03	K1_W02
W_04	K1_W05, K1_W06
U_01	K1_U21
K_01	K1_K05, K1_K01

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Kornaś J., Medwecka-Kornaś A. 2002. Geografia roślin. PWN. Warszawa.*
- Kostrowicki A. 1999. Geografia biosfery – biogeografia dynamika łądów. PWN. Warszawa. .
- Podbielkowski Z. 1991. Geografia roślin. PWN. Warszawa.*
- Starkel L. (red.) 1999. Geografia Polski. Środowisko przyrodnicze. PWN. Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca

- Podbielkowski Z. 1987. Fitogeografia części świata. PWN. Warszawa.
- Stanley S.M. 2002. Historia Ziemi. PWN. Warszawa.
- Umiński T. 1986. Zwierzęta i kontynenty. WSiP.
- Umiński T. 1986. Zwierzęta i oceany. WSiP
- Weiner J. 1999. Życie i ewolucja biosfery. PWN. Warszawa

SYLABUS 64

Nazwa zajęć Antropogeografia		Forma zaliczenia CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SPS	Nie		Tak (dla N)	IV
Dyscypliny: Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna-75% Nauki o Ziemi i środowisku-25%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20		40		2
Ćwiczenia	20		40		
Razem	20		40		2
Metody dydaktyczne Metody podające: wykład informacyjny, odczyt, instrukcja, opis, pogadanka Metody problemowe: opis porównujący, klasyfikujący, uzasadniający i wyjaśniający, praca z mapą (analizowanie, prowadzenie tras wycieczek), Metody eksponujące: pokaz					
Wymagania wstępne Ogólna wiedza z zakresu geografii fizycznej, biogeografii, geografii społeczno-kulturowej. Znajomość środowiska geograficznego i podstawowych antropogenicznych kształtujących powierzchnię Ziemi, posiada umiejętność korzystania z mapy i przetwarzania informacji źródłowych, znajomość mapy fizycznej Polski i świata.					
Cele zajęć Podstawowym celem przedmiotu jest nabycie przez studentów kompetencji w zakresie przetwarzania i wykorzystywania danych i wiedzy o zjawiskach i procesach demograficznych, społecznych, gospodarczych i politycznych zachodzących w ramach przestrzeni geograficznej. Uczestnicy zajęć powinni rozumieć zjawiska i procesy społeczno-ekonomiczne oraz relacje jakie pomiędzy nimi zachodzą w skali regionalnej, w skali konkretnych państw jak i całego świata. Kształtowanie umiejętności dotyczących analizy zjawisk i procesów z zakresu geografii społeczno-ekonomicznej z wykorzystaniem podstawowych narzędzi badawczych.					
Treści programowe <i>W ramach geografii społecznej:</i> Przestrzeń i jej struktura. Pojęcie przestrzeni, ład przestrzenny, podział przestrzeni. Rozwój liczby ludności na świecie. Czynniki wpływające na rozwój demograficzny ludności. Rozmieszczenie ludności rozpatrywane w skali lokalnej i globalnej. Struktury demograficzno-ekonomiczne ludności. Problemy społeczne na wybranych przykładach z Polski i ze świata. Terytorialne nierówności w poziomie życia ludności. Składniki i mierniki społecznego dobrobytu, nierówności społeczne, międzynarodowe nierówności w poziomie życia ludności. Regionalne zróżnicowanie poziomu życia ludności. W ramach <i>geografii ekonomicznej:</i> Przyrodnicze uwarunkowania działalności produkcyjnej człowieka. Rola i regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej w gospodarkach państw. Kierunki produkcji roślinnej i zwierzęcej. Produkcja żywności. Czynniki lokalizacji przemysłu. Struktura przemysłu i jej zmiany. Zróżnicowanie uprzemysłowienia regionów świata. Transport i jego rola w rozwoju ekonomicznym regionów. Rola międzynarodowej wymiany handlowej w aktywizacji gospodarczej. Pojęcie regionu ekonomicznego. Globalizacja gospodarki. W ramach <i>geografii osadnictwa:</i> Terminy i definicje w geografii osadnictwa. Czynniki kształtujące osadnictwo – rozwój społeczny, gospodarczy i cywilizacyjny oraz rola i znaczenie środowiska przyrodniczego. Osadnictwo wiejskie – formy i rodzaje. Powstanie i rozwój miast. Funkcje miejskie i ich klasyfikacja. Urbanizacja w Polsce i na świecie – pojęcia, fazy, zróżnicowania przestrzenne. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miast. Strefa podmiejska. Systemy osadnicze – modele systemów osadniczych, hierarchia ośrodków w układach osadniczych. W ramach <i>geografii kultur:</i> Podstawowe terminy i definicje występujące w geografii kultur (kultura, region kulturowy, krąg kulturowy, grupa etnograficzna, grupa etniczna, tożsamość kulturowa, świadomość narodowa, język, wspólnota wyznania, krajobraz kulturowy). Przyczyny różnic kulturowych na świecie. Charakterystyka największych regionów kulturowych świata – zachodni, prawosławny, latynoamerykański, islamski, hinduistyczny, chiński, afrykański, buddyjski, japoński, kraje na rozdrożu, kraje					

rozszczerzone). W ramach **geografii politycznej**: Geopolityczne koncepcje współczesnego rozwoju świata. Mapa polityczna świata i jej zmiany na przełomie wieku XX i XXI. Terytorium państwa i jego granice, położenie i funkcje stolic, morfologiczne modele państw. Podział polityczny mórz i oceanów. Funkcje i klasyfikacja granic, współpraca transgraniczna. Współczesne systemy gospodarcze i polityczne świata i regionów.

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

- W_01** Zna czynniki wpływające na rozmieszczenie i funkcjonowanie systemu osadniczego i ludności świata.
- W_02** Zna czynniki i uwarunkowania funkcjonowania różnorodnych sektorów gospodarki w skali globalnej i regionalnej
- W_03** Zna czynniki wpływające na zróżnicowanie kulturowe i polityczne w skali globalnej i regionalnej

Umiejętności

- U_01** Potrafi wskazać rozmieszczenie kluczowych elementów sieci osadniczej, transportowej i zaplecza surowcowego
- U_02** Potrafi ocenić poziom rozwoju i warunki życia w poszczególnych państwach i regionach świata
- U_03** Potrafi dokonać oceny zróżnicowania atrakcyjności osadniczej i gospodarczej wybranych regionów świata

Kompetencje społeczne

- K_01** Wykazuje się inicjatywą i inwencją w pracy własnej nad zrozumieniem zasad funkcjonowania gospodarki i warunków życia ludności
- K_02** Docenia wartość środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zasobów społeczno-gospodarczych
- K_03** Ma świadomość konieczności zachowania walorów przyrodniczych i antropogenicznych dla następnych pokoleń

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia audytoryjne:

Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia:

(W_01), (W_02), (W_03), (U_01), (U_02), (U_03), (K_01), (K_02), (K_03) – kolokwium pisemne
 (W_01), (W_02), (K_01) – esej
 (U_01), (U_02), (U_03), (K_01), (K_02), (K_03) – ocena aktywności na zajęciach

Ocena końcowa z ćwiczeń:

Ocena z kolokwium zaliczeniowego referatu x 0,5

Ocena z referatu x 0,2

Aktywność na zajęciach x 0,3

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W14
W_02	K1_W02, K1_W03,
W_03	K1P_W03, K1_W05
U_01	K1_U01, K1_U04, K1_U12,
U_02	K1_U13, K1_U14, K1_U18
U_03	K1_U14, K1_U15, K1_U18
K_01	K1_K05, K1_K08, K1_K10
K_02	K1_K03, K1_K08
K_03	K1_K01, K1_K03

Wykaz literatury

Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Fierla I. (red.), Geografia gospodarcza świata, PWE, 2005*
- Wrona J., Rek J., Podstawy geografii ekonomicznej, PWE, 2006*
- Huntington S., 2007, Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego, Wyd. 9, WWL Muza, Warszawa.
- Wielkie kultury świata. Islam, Chiny, Japonia, Kultury andyjskie, 1998, pr. zbiorowa, Muza SA, Warszawa
- Maik W., 1997, Podstawy geografii miast, UMK, Toruń*
- Rajman J., 2000, Geografia ludności i osadnictwa. Przewodnik metodyczny, AP w Krakowie, Kraków*
- Rajman J., 2003, Geografia ludności i osadnictwa. Słownik terminologiczny, AP w Krakowie, Kraków*

- Szymańska D., 2007, Urbanizacja na świecie, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*
- Buczarow M., Suliborski A., 2002, Kompendium wiedzy o geografii politycznej i geopolityce, PWN, Warszawa – Łódź*
- Czerny M., 2005, Globalizacja a rozwój, PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Domański R., Geografia ekonomiczna – ujęcie dynamiczne, PWN, 2005
- Fierla I., Geografia ekonomiczna Unii Europejskiej, 2007
- Otok S., Geografia polityczna, PWN, 2007
- Nacjonalizm, etniczność i wielokulturowość na Bliskim i Dalekim Wschodzie, 2011, (red.) Adam W. Jelonek, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków
- Dziewoński K., 1990, Koncepcje i metody badawcze z dziedziny osadnictwa, „Prace Geograficzne IGiPZ PAN”, Warszawa, nr 154
- Kielczewska-Zaleska M., 1978, Geografia osadnictwa, Warszawa
- Maik W., 2001, Osadnictwo jako przedmiot badań geograficznych, [w:] Człowiek i przestrzeń, Uniwersytet Jagielloński, Kraków, s. 101-111
- Jażewicz I., 2009, Funkcjonowanie małych miast Pomorza Środkowego w okresie transformacji systemowej, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk
- Rydz E., (red.), 2007, Podstawy i perspektywy rozwoju małych miast, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk.
- Rydz E., 1994, Przeobrażenia demograficzno-osadnicze struktur wewnętrznych aglomeracji nadmorskich, WSP w Słupsku, Słupsk
- Szymańska W., 2007, Zróżnicowanie przestrzenne zamożności mieszkańców w średnich miastach regionów nadmorskich, [w:] Jądzewska I. (red.), Polska geografia osadnictwa. Dotychczasowy dorobek. Program badań, XX Konwersatorium Wiedzy o Mieście, Łódź, s. 197-210
- Szymańska W., 2011, Społeczna przestrzeń w średnich miastach na Pomorzu. (Przykład Lęborka, Szczecinka i Wałcza), Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk
- Zdrojewski E.Z., 1994, Zarys geografii osadnictwa. Przewodnik do ćwiczeń, Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Słupsku, Słupsk
- Stiglitz J. S., 2004, Globalizacja, PWN, Warszawa

C. Źródła internetowe:

Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>

Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>

Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 65

Nazwa zajęć Zajęcia laboratoryjne w pracy nauczyciela	Forma zaliczenia CL - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Nie	Tak (dla N)	V	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	15		45		2
Przygotowanie do ćwiczeń			15		
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			15		
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			15		
Razem	15		45		2
Metody dydaktyczne Wykład wprowadzający, dyskusja, uczestnictwo w zajęciach praktycznych					
Wymagania wstępne Zgodnie z programem studiów					
Cele zajęć Celem zajęć jest poznanie podstawowych badań laboratoryjnych związanych z badaniem środowiska przyrodniczego oraz opanowanie wybranych analiz laboratoryjnych, które można wykorzystać w pracy w szkole.					
Treści programowe: - analiza uziarnienia przy pomocy papieru milimetrowego - terenowa analiza zawartości węgla wapnia - analiza pH osadu przy użyciu pehametru - określanie koloru osadu przy pomocy skali barw Munsella - obserwacja pod mikroskopem próbek wody pobranej z różnych obszarów miasta					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Poznaje przy pomocy prostych narzędzi wybrane cechy fizyczne gleb i wody Umiejętności U_01 Student wykonuje podstawowe analizy wybranych cech gleby i wody Kompetencje społeczne K_01 Jest odpowiedzialny za powierzony sprzęt i oraz bhp K_02 Potrafi pracować w grupie	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, W_02, W_03, W_04, U_01, K_01 - Kolokwium zaliczeniowe (test+2 pytania otwarte) sprawdzające: W_01, W_02, W_03, W_04, U_01, K_01 -ocena prezentacji multimedialnej <u>Zaliczenie końcowe z ćwiczeń laboratoryjnych:</u> kolokwium 80% + prezentacja multimedialna 20%				

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W07, K1_W08
U_01	K1_U05
K_01	K1_K06, K1_K09

Wykaz literatury

C. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Kowalkowski A., Swaldek M. 1994: Analiza podstawowych chemicznych właściwości gleb z elementami analityki : (ćwiczenia dla geografów i biologów). WSP Kielce*

D. Literatura uzupełniająca

- Mycielska-Dowgiałło E., Rutkowski J., (red.), 1995, Badania osadów czwartorzędowych. Wybrane metody i interpretacja wyników, Wyd. Wydz. Geogr. i Stud. Region. UW, PIGeol., Komisja Litologii i Genezy Osadów Czwartorzędowych Kom. Bad. Czwartorzędu PAN, Warszawa.

SYLABUS 66

Nazwa zajęć Edukacja ekologiczna	Forma zaliczenia CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (dla N)	VI	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	20		70		3
Przygotowanie do ćwiczeń			20		
Opracowanie prezentacji multimedialnej/projektu/ćwiczeń			20		
Konstrukcja wniosków z przeprowadzonych ćwiczeń			10		
Samodzielne studiowanie literatury			20		
Razem	20		70		3
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, dyskusja, uczestnictwo w zajęciach praktycznych					
Wymagania wstępne Zgodnie z programem studiów					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z podstawowymi kierunkami polityki ekologicznej państwa, polityki ekologicznej Unii Europejskiej oraz zasadami opracowania i realizacji lokalnej polityki ekologicznej przez samorządy terytorialne. Zapoznanie z celami, zasadami prowadzenia edukacji ekologicznej dzieci, młodzieży oraz dorosłych					
Treści programowe Podstawowe pojęcia (kompetencje ekologiczne, edukacja ekologiczna, edukacja dla zrównoważonego rozwoju), przedmiot i zakres pedagogiki ekologicznej, wybrane elementy dydaktyki ochrony środowiska (metody i środki dydaktyczne), edukacja ekologiczna w świetle dokumentów międzynarodowych (Międzynarodowa Strategia Edukacji ekologicznej; raporty Klubu Rzymskiego, Raport J. Delors'a, Raport F. Mayor'a); Polska Strategia Edukacji Ekologicznej).					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 – zna podstawowe założenia obowiązującej Polityki Ekologicznej Państwa W_02 – określa założenia lokalnej polityki ekologicznej W_03 – definiuje pojęcie kompetencji ekologicznych i edukacji ekologicznej W_04 – określa cele edukacji ekologicznej na różnych etapach kształcenia W_05 – zna założenia polskiej i międzynarodowej strategii edukacji ekologicznej W_06 – opisuje metody stosowane w edukacji ekologicznej Umiejętności U_01 – analizuje treści dokumentów określających politykę	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Ćwiczenia audytoryjne (zaliczenie z oceną)</u> W_01, W_02, W_03, W_04, W_05, W_06, W_05, U_01, U_02, K_01, K_02, K_03 - Kolokwium zaliczeniowe (test+2 pytania otwarte) sprawdzające <u>Zaliczenie końcowe z ćwiczeń audytoryjnych:</u> kolokwium 100%				

<p>ekologiczną państwa i UE U_02 – proponuje metody możliwe do zastosowania w edukacji ekologicznej na różnych etapach kształcenia</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 – deklaruje przekonanie o słuszności podejmowania działań politycznych na rzecz realizacji idei zrównoważonego rozwoju. K_02- posiada umiejętność pracy w grupie K_03- jest przekonany o znaczeniu edukacji ekologicznej w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju</p>	<p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W09, K1_W11
W_02	K1_W09
W_03	K1_W09
W_04	K1_W09
W_05	K1_W09
W_06	K1_W17
U_01	K1_U12, K1_U24
U_02	K1_U10
K_01	K1_K08
K_02	K1_K09
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Tkaczyński J.W.2009. Prawo i polityka ochrony środowiska naturalnego Unii Europejskiej. PWN Warszawa*
- Poskrobko B. 2007. Zarządzanie środowiskiem. PWN Warszawa*
- Poskrobko B., Poskrobko T. 2012. Zarządzanie środowiskiem w Polsce. PWE, Warszawa*

Literatura uzupełniająca

- Delors J. (red) 2000. Edukacja, jest w niej ukryty skarb. Wyd. IBE. Warszawa
- Kowalak A. 2001. Edukacja ekologiczna w Polsce – wybrane problemy. Fundacja CEEW Krosno
- Mayor F.. Wspólnie z Biurem UNESCO. 2001. Przyszłość Świata. Wyd. Fundacja Studiów i Badań edukacyjnych, warszawa
- Międzynarodowe Strategia Edukacji Środowiskowej (UNESCO)1990. LOP Warszawa
- Paczuski R. Ochrona środowiska. Zarys wykładu. 2008.Wyd. Branta, Bydgoszcz
- Borys T. (red). 2005. Wskaźniki ekorozwoju. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok
- Kowalak A. 2010. Globalizacja a środowisko jako dobro wspólne, [w:] Globalizacja a problematyka ochrony środowiska. Wyd. GWSA, Gdańsk
- Kozłowski S. 2002. Ekorozwój. Wyzwanie XXI wieku. PWN Warszawa Cichy D. (red) 2002 Edukacja środowiskowa – programy, metody, efekty. Zeszyty naukowe PAN nr 28, Komitet Naukowy „Człowiek i Środowisko”
- Kowalak A. 2009. Realizacja idei zrównoważonego rozwoju w podstawie programowej. Aura 10/2009 (Dodatek dla szkół s. 1-4)
- Kowalak A. 2012. Wieś w programach szkolnych. Aura 12/12 (Dodatek dla szkół str. 1-4
- Kowalak A. 2013. Edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców wsi elementem edukacji całościowej. Aura 4/13 s.23-25
- Polska Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do trwałego i zrównoważonego rozwoju”. Biuletyn LOP nr 1,2,3. 1996

SYLABUS 67

Nazwa zajęć Strefy Krajobrazowe Ziemi		Forma zaliczenia CAU- Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	Tak (dla N)	VI	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i Środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytorijne	20		70		3
Przygotowanie do ćwiczeń			30		
Studiowanie samodzielne literatury			20		
Przygotowanie do kolokwium			20		
Razem	20		70		3
Metody dydaktyczne Wykłady, wykłady z prezentacją Ćwiczenia laboratoryjne, analiza map tematycznych, analiza przypadku,					
Wymagania wstępne Podstawy geografii fizycznej, biogeografia, podstawy botaniki, zoologii, geologii					
Cele zajęć Poszerzenie i utrwalenie wiedzy z zakresu Stref Krajobrazowych Ziemi					
Treści programowe Teorie rozwoju krajobrazu abiotycznego. Struktura wewnętrzna i sekwencyjna ewolucja krajobrazów Ziemi. Ekologiczna koncepcja krajobrazu. Biomy świata a strefy klimatyczne – przegląd. Formy i strategie ochrony krajobrazu: parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, chronione krajobrazy wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości UNESCO. Krajobrazy kulturowe Ziemi i ich rodzaje (według podziałów UNESCO): krajobrazy fosylne, krajobrazy ewoluujące, krajobrazy stowarzyszone. Wartość przyrodnicza i estetyczna krajobrazów Ziemi. Krajobrazy Ziemi w literaturze i sztuce. Współczesne, naturalne i antropogeniczne przekształcenia krajobrazów. Metody oceny atrakcyjności krajobrazów dla potrzeb turystyki i możliwości ochrony krajobrazu.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Zna podstawowe pojęcia dotyczące krajobrazów W_02 Wie, jakie komponenty składają się na wygląd krajobrazu określonego obszaru Ziemi; Umiejętności U_01 Potrafi wykazać jakie czynniki wpływają na kształtowanie krajobrazu, co warunkuje różnicowanie krajobrazowe na Ziemi; U_02 Potrafi wykorzystać wiedzę do wyjaśniania różnicowania krajobrazów w Polsce i na świecie Kompetencje społeczne K_01 Wykazuje się pomysłowością i własną inwencją pracy własnej przy wykonywaniu zleconych zadań K_02 Potrafi samodzielnie dokonywać selekcji literatury			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia audytorijne – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, W_02 K_02 – kolokwium pisemne ćwiczenia U_01, U_02 K_01 – sprawozdanie z ćwiczeń Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku		

naukowej	Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
----------	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1P_W05, K1P_W08
W_02	K1P_W05, K1P_W08
U_01	K1P_U01, K1P_U07, K1P_U09
U_02	K1P_U01, K1P_U04, K1P_U16,
K_01	K1P_K01, K1P_K02, K1P_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Richling A., Solon J., 2011, Ekologia krajobrazu, PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca:

- Długosz Z., 2006, Zarys geograficzno-regionalny walorów i atrakcji turystycznych krajów

Europejskich, Wydawnictwo WSU w Kielcach, Kielce

- Kondracki J., 1994, Geografia Polski. Mezoregiony fizycznogeograficzne, PWN, Warszawa

- Kondracki J., 2002, Geografia regionalna Polski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa

- Wyrzykowski J. (red.), 1991, Ocena krajobrazu Polski w aspekcie fizjonomicznym na potrzeby turystyki, Uniwersytet Wrocławski, Zakład Geografii Regionalnej i Turystyki, Wrocław

- Bogdanowski J. (red.). 2001, Krajobraz kulturowy Polski. Województwo Małopolskie, Stowarzyszenie Natura i Kultura. Kraków-Warszawa

- Krajobrazy Ziemi i cuda przyrody, Wielka Encyklopedia Geografii, t. 12, Oxford Educational, 2008.

- Bogdanowski J., 1993, Krajobraz Polski. Ochrona i kształtowanie dla rekreacji, Teka Komisji Urbanistyki

SYLABUS 68

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa (dydaktyczna) / Praktyka w szkole podstawowej – Geografia)		Forma zaliczenia zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SPS	nie		tak (dla N)	V
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa (dydaktyczna 2-miesięczna)	-	-	120	-	4
Metody dydaktyczne -					
Wymagania wstępne -					
Cele zajęć Zasadniczym celem praktyki zawodowej jest zapoznanie z funkcjonowaniem i organizacją instytucji zajmujących się działalnością oświatową (placówek oświatowych) a przede wszystkim samodzielne przeprowadzenie lekcji. Ponadto celem jest, wykorzystanie w praktyce wiedzy nabytej w trakcie studiów oraz zdobycie praktycznych umiejętności w instytucjach prowadzących w/w działalność.					
Treści programowe W czasie trwania praktyki, student powinien poznać się z następującą problematyką: - strukturą organizacyjną instytucji, modelem zarządzania, zasadami funkcjonowania - przeprowadzeniem lekcji - hospitowaniem lekcji - udziałem w radach pedagogicznych i zebraniach z rodzicami - strukturą organizacyjną instytucji, modelem zarządzania, zasadami funkcjonowania, w tym z funkcjami i kompetencjami poszczególnych stanowisk pracy, - podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi w realizacji zadań związanych z organizacją placówki, - uczestniczeniem w codziennym funkcjonowaniu instytucji (placówki), - z powiązaniem przestrzennymi instytucji (placówki) z otoczeniem - stanem, kierunkami rozwoju i głównymi problemami instytucji (placówki), - procesem i możliwościami pozyskiwania środków finansowych na planowane działania, Ponadto, student powinien brać udział w przygotowaniu i ważnych wydarzeniach w życiu jednostki pod kierunkiem opiekuna praktyki lub osoby przez niego wyznaczonej. Do tematyki praktyki zawodowej mogą być włączone inne zadania, uznane za ważne przez opiekuna praktyki.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza D.2.W1. zna zadania dydaktyczne realizowane przez szkołę lub placówkę systemu oświaty; D.2.W2. zna sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej szkoły lub placówki systemu oświaty; D2.W3. zna rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w szkole lub placówce systemu oświaty.		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Praktyka zawodowa - Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów D.2.W1. D.2.W2. D2.W3. D.2.U1 D.2.U2. D.2.U3. D.2.K1. - obecność na praktykach, prowadzenie dziennika praktyk,			

<p>Umiejętności D.2.U1. potrafi wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej; D.2.U2. potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć; D.2.U3. potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk.</p> <p>Kompetencje społeczne D.2.K1. gotów: skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzenia swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.</p>	<p>pozytywna ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki.</p> <p>Ocena końcowa: ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki x 0,70 + ocena za prowadzenie dziennika praktyk x 0,30</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>																
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>																	
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="89 846 831 902">Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th data-bbox="839 846 1492 902">Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="89 902 831 936">D.2.W1.</td> <td data-bbox="839 902 1492 936">SN1_W07</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 936 831 969">D.2.W2.</td> <td data-bbox="839 936 1492 969">SN1_W06</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 969 831 1003">D.2.W3.</td> <td data-bbox="839 969 1492 1003">SN1_W04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1003 831 1037">D.2.U1.</td> <td data-bbox="839 1003 1492 1037">SN1_U01</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1037 831 1070">D.2.U2.</td> <td data-bbox="839 1037 1492 1070">SN1_U02, SN1_U04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1070 831 1104">D.2.U3.</td> <td data-bbox="839 1070 1492 1104">SN1_U06, SN1_U12</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1104 831 1131">D.2.K1.</td> <td data-bbox="839 1104 1492 1131">SN1_K04 SN1_K07</td> </tr> </tbody> </table>	Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	D.2.W1.	SN1_W07	D.2.W2.	SN1_W06	D.2.W3.	SN1_W04	D.2.U1.	SN1_U01	D.2.U2.	SN1_U02, SN1_U04	D.2.U3.	SN1_U06, SN1_U12	D.2.K1.	SN1_K04 SN1_K07	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																
D.2.W1.	SN1_W07																
D.2.W2.	SN1_W06																
D.2.W3.	SN1_W04																
D.2.U1.	SN1_U01																
D.2.U2.	SN1_U02, SN1_U04																
D.2.U3.	SN1_U06, SN1_U12																
D.2.K1.	SN1_K04 SN1_K07																
<p>Wykaz literatury</p>																	
<p>A. Literatura podstawowa: -</p>																	
<p>B. Literatura uzupełniająca: -</p>																	

SYLABUS 69

Nazwa zajęć Praktyka zawodowa		Forma zaliczenia zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 16	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku		zajęcia do wyboru	semestr/y
praktyczny	SPS	nie		GN	III, V
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 67%; geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Praktyka zawodowa (4-miesięczna)	-	-	480		16
Metody dydaktyczne -					
Wymagania wstępne -					
Cele zajęć Celem praktyki zawodowej jest poszerzenie wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Praktyka służy w szczególności nabyciu umiejętności powiązania wiedzy teoretycznej z jej praktycznym wykorzystaniem, a także ma na celu poznanie warunków panujących na rynku pracy. Praktyka zawodowa jest formą mini stażu, który przygotowuje do pracy w zawodzie zgodnym z kierunkiem i specjalnością studiów.					
Treści programowe Program praktyki zawodowej w znacznym stopniu uzależniony jest od specyfiki instytucji, w której praktyka będzie realizowana. Zaleca się aby student odbywał praktyki w instytucjach związanych z nauką i oświatą (np. urzędy administracji publicznej, urzędy statystyczne, ODN, itp.). W czasie trwania praktyki, student powinien zapoznać się z następującą problematyką: <ul style="list-style-type: none"> - strukturą organizacyjną instytucji, obsadą kadrową i jej kwalifikacjami, modelem zarządzania i zasadami funkcjonowania instytucji, w tym z funkcjami i kompetencjami poszczególnych jednostek, - zapoznanie się z zagadnieniami prawnymi związanymi z funkcjonowaniem instytucji, - zapoznanie się z zagadnieniami finansowo-podatkowymi w instytucji, - zapoznanie się z powiązaniem przestrzennymi instytucji z otoczeniem, - stanem i kierunkami rozwoju instytucji, oceną pozycji konkurencyjnej instytucji, - procesem i możliwościami pozyskiwania środków finansowych na planowane działania, - głównymi problemami jednostki. Ponadto, student powinien brać udział w przygotowaniu i ważnych wydarzeniach w życiu jednostki pod kierunkiem opiekuna praktyki lub osoby przez niego wyznaczonej. Do tematyki praktyki zawodowej mogą być włączone inne zadania, uznane za ważne przez opiekuna praktyki.					
Efekty uczenia się Wiedza W_01 posiada wiedzę na temat struktury i organizacji funkcjonowania instytucji w której odbywa praktykę W_02 zna akty normatywne, normy etyczne oraz uwarunkowania organizacyjne związane z wykonywaniem pracy w instytucjach związanych z kierunkiem studiów W_03 posiada wiedzę na temat bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucji			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (U_01), (U_02), (U_03), (K_01) - obecność na praktykach, prowadzenie dziennika praktyk,		

<p>Umiejętności: U_01 potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną związaną z kierunkiem i specjalnością studiów oraz wykorzystywać ją w praktyce U_02 potrafi planować czynności podczas odbywania praktyki zawodowej U_03 potrafi ewidencjonować dokumentację praktyki zawodowej</p> <p>Kompetencje społeczne: K_01 jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy instytucji; potrafi współdziałać z opiekunem praktyk w planowaniu zajęć, organizowaniu pracy, itp.</p>	<p>pozytywna ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki.</p> <p>Ocena końcowa: ocena opiekuna praktyki sprawującego nadzór nad praktykantem w miejscu odbywania praktyki x 0,70 + ocena za prowadzenie dziennika praktyk x 0,30</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>	
<p>Numer (symbol) efektu uczenia się</p>	<p>Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</p>
<p>W_01</p>	<p>K1_W14</p>
<p>W_02</p>	<p>K1_W14, K1_W15</p>
<p>W_03</p>	<p>K1_W20</p>
<p>U_01</p>	<p>K1_U20</p>
<p>U_02</p>	<p>K1_U20</p>
<p>U_03</p>	<p>K1_U20</p>
<p>K_01</p>	<p>K1_K09, K1_K11</p>
<p>Wykaz literatury</p>	
<p>A. Literatura podstawowa:</p>	
<p>-</p>	
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p>	
<p>-</p>	

SYLABUS 70

Nazwa zajęć Polityka regionalna	Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 33 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 67 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	45	51	2
Analiza literatury			10	10	
Przygotowanie do zaliczenia			15	11	
Przygotowywanie prezentacji			20	30	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
Przygotowanie do ćwiczeń			2	4	
Opracowywanie ćwiczeń			4	4	
Przygotowywanie projektu			3	4	
Przygotowanie do zaliczenia			4	5	
Studiowanie literatury			2	4	
Razem	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, wykład informacyjny, wykład utrwalający, metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza, różne formy graficznej prezentacji wyników), dyskusja problemowa, gra decyzyjna, ćwiczenia audytoryjne					
Wymagania wstępne podstawowa wiedza dotycząca znajomości gospodarki światowej oraz polskiej, student powinien znać podstawowe pojęcia związane z ekonomią i polityką, student powinien być w stanie prawidłowo odróżnić i scharakteryzować główne mechanizmy gospodarcze w skali globalnej, rozumienie istoty różnicowań społeczno-ekonomicznych ludności, identyfikacja problemów społecznych; przedmioty poprzedzające: geografia ekonomiczna, geografia społeczna, ekonomia, socjologia					
Cele przedmiotu Zapoznanie studentów z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, podmiotami oraz instytucjami związanymi z realizacją polityki regionalnej. Wyjaśnienie studentom znaczenia polityki regionalnej w całokształcie zrównoważonego rozwoju w Polsce i krajach Unii Europejskiej.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Pojęcie polityki regionalnej. Region jako przestrzenny system społeczno-gospodarczy. Istota, czynniki i bariery rozwoju regionalnego i lokalnego. Cele polityki regionalnej. Polityka regionalna Unii Europejskiej. Struktura instytucjonalna rozwoju regionalnego w Polsce. Instrumenty finansowe polityki regionalnej. Podmioty i instytucje polskiej polityki regionalnej. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020. Istota i czynniki konkurencyjności regionu. Samorząd województwa i jego rola w kreowaniu polityki rozwoju regionalnego. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Polityka regionalna UE na wybranych przykładach. KSSR 2010-2020. Nowy paradygmat polityki regionalnej na przykładzie KSSR2030. Instrumenty finansowe polityki regionalnej na wybranych przykładach. RPO na przykładzie województwa pomorskiego. Czynniki i bariery rozwoju regionalnego na przykładzie wybranego regionu. Czynniki i bariery rozwoju lokalnego na przykładzie wybranej gminy. Istota konkurencyjności miast i regionów.					

<p>Efekty uczenia się: Student:</p> <p>Wiedza W_01 definiuje pojęcia regionu i rozwoju regionalnego, polityki strukturalnej UE W_02 wymienia i charakteryzuje organy i instytucje odpowiedzialne za politykę regionalną Unii Europejskiej, podmioty i instytucje odpowiedzialne za realizację polityki regionalnej i ekonomicznej w Polsce</p> <p>Umiejętności U_01 na podstawie literatury określa czynniki konkurencyjności regionu, zasady polityki ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, społecznej i gospodarczej U_02 prezentuje zadania samorządów wojewódzkich w realizacji polityki regionalnej U_03 wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne U_04 poznaje strukturę organizacyjną i system funkcjonowania jednostki samorządowej, państwowej lub instytucji</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 studiuje samodzielnie literaturę naukową i materiały źródłowe, weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł K_02 Praca zespołowa nad projektem K_03 dyskutuje na tematy związane z przedmiotem</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>B. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> – zaliczenie z oceną <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; U_01; K_01 - kolokwium pisemne U_04; U_02; U_03; K_01 – prezentacja multimedialna K_03 – aktywność w dyskusji</p> <p>Ćwiczenia audytoryjne <i>Srednia z ocen z kolokwiów x 0,70+ ocena za samodzielną pracę studenta x 0,30</i></p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04
W_02	K1_W14
U_01	K1_U12
U_02	K1_U19
U_03	K1_U12, K1_U13
U_04	K1_U20
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K08

<p>Wykaz literatury</p>
<p>C. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosiedowski W., 2005, Samorząd terytorialny w procesie rozwoju regionalnego i lokalnego, Tonik, Toruń* - Strzelecki Z., 2008, Gospodarka regionalna i lokalna, PWN, Warszawa*
<p>D. Literatura uzupełniająca</p> <ul style="list-style-type: none"> - Brodecki Z., 2005, Regiony, Lewis Nexis, Warszawa - Wojtaszczyk K. A., Fundusze strukturalne i polityka regionalna Unii Europejskiej, OW Aspra-JR, Warszawa - Latoszek E., 2007, Integracja Europejska. Mechanizmy. Wyzwania. Nadzieje. Książka i Wiedza, Warszawa - Churski P., 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unia Europejską, UAM, Poznań

SYLABUS 71

Nazwa zajęć Polityka społeczna		Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	IV	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
studiowanie literatury i dokumentów			10	10	
przygotowanie do egzaminu/kolokwium zaliczeniowego			15	11	
przygotowanie prezentacji lub referatu			20	30	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
przygotowanie do ćwiczeń			2	4	
opracowanie ćwiczeń			3	4	
przygotowanie prezentacji/projektu			3	4	
przygotowanie się do kolokwium zaliczeniowego			4	5	
samodzielne studiowanie literatury			3	4	
RAZEM	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, wykład informacyjny, wykład utrwalający, metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza, różne formy graficznej prezentacji wyników), dyskusja problemowa, gra decyzyjna, projekt, ćwiczenia audytoryjne					
Wymagania wstępne podstawowa wiedza dotycząca znajomości gospodarki światowej oraz polskiej; student powinien znać podstawowe pojęcia związane z ekonomią i polityką, student powinien być w stanie prawidłowo odróżnić i scharakteryzować główne mechanizmy gospodarcze w skali globalnej, rozumienie istoty różnicowań społeczno-ekonomicznych ludności, identyfikacja problemów społecznych.					
Cele zajęć Zapoznanie studenta z podstawową wiedzą na temat polityki społecznej a w szczególności zobrazowanie ekonomicznych, społecznych i ekologicznych skutków regulacji i interwencji państwa w gospodarkę i życie społeczeństwa. Ponadto student zostanie zapoznany z genezą, istotą, celem, funkcjami oraz instrumentami poszczególnych polityki społecznej. Wyjaśnienie studentom znaczenia sfery społecznej w całości kształcie zrównoważonego rozwoju w Polsce i krajach Unii Europejskiej.					
Treści programowe Pojęcie, przedmiot i geneza polityki społecznej. Podmioty polityki społecznej. Modele polityki społecznej. Zabezpieczenie społeczne. Polityka ludnościowa. Społeczne problemy rodziny. Bezrobocie jako kwestia społeczna. Polityka edukacyjna. Procesy pauperyzacji i marginalizacji, ubóstwo. Polityka zdrowotna.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Wiedza W_01 przedstawia i interpretuje czynniki i bariery rozwoju			A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną		

<p>regionalnego, podstawowe problemy społeczne w Polsce i UE, określa związki pomiędzy polityką a ochroną środowiska, charakteryzuje przesłanki polityki ochrony środowiska w Polsce, w tym koncepcję rozwoju zrównoważonego</p> <p>W_02wymienia podmioty polityki społecznej i ich zadania na poziomie świata, Europy, państwa</p> <p>W_03rozdziela podstawowe kategorie, dziedziny, współczesne teorie i koncepcje polityki społecznej</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 na podstawie literatury określa czynniki konkurencyjności regionu, zasady polityki ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, społecznej i gospodarczej</p> <p>U_02wykorzystuje wiedzę o społeczeństwie w skali mikro i makro do budowania aktywności własnej oraz otaczającej go społeczności</p> <p>U_03diagnozuje różnorodne problemy społeczne i sposoby ich przezwyciężania</p> <p>U_04 adaptuje zdobytą wiedzę i umiejętności do określenia lokalnego problemu społecznego</p> <p>U_05 wyjaśnia znaczenie sfery społecznej dla zrównoważonego rozwoju oraz warunków życia ludności</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 studiuje samodzielnie literaturę naukową i materiały źródłowe, weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł</p> <p>K_02 Praca zespołowa nad projektem</p> <p>K_03 dyskutuje na tematy związane z przedmiotem</p>	<p><u>Ćwiczenia audytorijne</u> – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01), (W_02), (W_03), (U_01), (U_02), (U_03), (U_04), (K_01) - kolokwia pisemne (W_02), (W_03), (U_05), (K_01) - ocena prac pisemnych (W_02), (U_01), (U_02), (K_01), (K_02) - ocena przygotowanej prezentacji/projektu: (K_03) - aktywność w dyskusji</p> <p>Ocena końcowa wykładu: ocena z zaliczenia x 0,7 Prezentacja/referat x 0,3</p> <p>Ocena końcowa ćwiczeń: ocena z testu zaliczeniowego x 0,50 ocena z projektu x 0,50</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W11, K1_W04
W_02	K1_W14
W_03	K1_W02, K1_W14
U_01	K1_U12
U_02	K1_U16
U_03	K1_U06
U_04	K1_U14
U_05	K1_U10
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K08

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M., (red.), 2008, Polityka społeczna. Podręcznik akademicki, PWN Warszawa* - Winiarski B., 2006, Polityka gospodarcza, PWN, Warszawa* <p><i>Obowiązuje w/w literatura i nowsza</i></p> <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dziewięcka-Bokun L., 2000, Systemowe determinanty polityki społecznej, UW, Wrocław - Leksykon polityki gospodarczej, pod red. U. Kaliny-Prasznic, Wydawnictwo Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004. - Orczyk J., 2005, Polityka społeczna. Uwarunkowania i cele, AE, Poznań - Stupińska J., 1991, Dylematy polityki społecznej, IPS UW, Warszawa - Auleytner J., 2005, Polska polityka społeczna. Kreowanie ładu społecznego, WSP TWP, Warszawa - Churski P., 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską, UAM, Poznań
--

SYLABUS 72

Nazwa zajęć Polityka ekonomiczna		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	VI	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
studiowanie literatury i dokumentów			10	10	
przygotowanie do egzaminu			15	11	
przygotowanie prezentacji lub referatu			20	30	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
przygotowanie do ćwiczeń			2	4	
opracowanie ćwiczeń			4	4	
przygotowanie prezentacji/ projektu			3	4	
przygotowanie się do kolokwium zaliczeniowego			3	5	
Razem	15	18	60	72	3
Metody dydaktyczne wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, wykład informacyjny, wykład utrwalający, metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza, różne formy graficznej prezentacji wyników), dyskusja problemowa, gra decyzyjna, projekt, ćwiczenia audytoryjne					
Wymagania wstępne podstawowa wiedza dotycząca znajomości gospodarki światowej oraz polskiej; student powinien znać podstawowe pojęcia związane z ekonomią i polityką, student powinien być w stanie prawidłowo odróżnić i scharakteryzować główne mechanizmy gospodarcze w skali globalnej, rozumienie istoty różnicowań społeczno-ekonomicznych ludności, identyfikacja problemów społecznych					
Cele zajęć Zapoznanie studenta z podstawową wiedzą na temat polityki ekonomicznej a w szczególności zobrazowanie ekonomicznych skutków regulacji i interwencji państwa w gospodarce i życie społeczeństwa. Nabędzie umiejętności przewidywania ekonomicznych skutków zastosowanych poszczególnych instrumentów polityki regionalnej, gospodarczej, społecznej i polityki zrównoważonego rozwoju. Wyjaśnienie studentom znaczenia polityki ekonomicznej w całokształcie zrównoważonego rozwoju w Polsce i krajach Unii Europejskiej.					
Treści programowe Definicje polityki gospodarczej, podmiot i przedmiot polityki gospodarczej. Pojęcie nauki polityki ekonomicznej i jej podziały. Ustroje gospodarcze. Doktryny społeczno-ekonomiczne na przestrzeni dziejów. Ustroje społeczno-ekonomiczne. Systemy społeczno-ekonomiczne i ich podział. Ekonomiczne funkcje państwa i polityki gospodarczej. Rola państwa w gospodarce rynkowej. Sektor publiczny w gospodarce, pojęcie i jego mieszany charakter. Sektor publiczny a niedoskonałość rynku. Wydatki i dochody publiczne. Prywatyzacja zadań publicznych. Pojęcie „społecznej gospodarki rynkowej”. Polityka antyinflacyjna. Inflacja i jej klasyfikacja. Pomiar inflacji. Przyczyny inflacji. Spirala inflacyjna. Społeczne i ekonomiczne skutki inflacji. Sposoby					

tlumienia inflacji. Polityka pieniężna. Rynek pieniężny. Istota i funkcje polityki pieniężnej. Strategie polityki pieniężnej. Narzędzia polityki pieniężnej. Zagraniczne uwarunkowania polityki pieniężnej – integracja Polski ze strefą euro. Polityka budżetowa. Giełdy i ich rola w gospodarce. Istota działania rynku kapitałowego. Geneza, istota i funkcje giełdy. Przekształcenia własnościowe w gospodarce. Cele, przesłanki i rodzaje prywatyzacji. Polityka przemysłowa, cele rodzaje i instrumenty oddziaływań.

Efekty uczenia się
Student:

Wiedza

W_01 definiuje pojęcia regionu i rozwoju regionalnego, polityki strukturalnej UE

W_02 wymienia i charakteryzuje organy i instytucje odpowiedzialne za politykę regionalną Unii Europejskiej, podmioty i instytucje odpowiedzialne za realizację polityki regionalnej i ekonomicznej w Polsce

W_03 wymienia społeczno-ekonomiczne skutki prywatyzacji

Umiejętności

U_01 na podstawie literatury określa czynniki konkurencyjności regionu, zasady polityki ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, społecznej i gospodarczej

U_02 prezentuje zadania samorządów wojewódzkich w realizacji polityki regionalnej

U_03 wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne

Kompetencje społeczne

K_01 studiuje samodzielnie literaturę naukową i materiały źródłowe, weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł

K_02 praca zespołowa nad projektem

K_03 dyskutuje na tematy związane z przedmiotem

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład

W_01; W_02; W_03; U_01; K_01 - Egzamin pisemny

U_01; K_01 - ocena przygotowanej prezentacji/referatu:

K_03 - aktywność w dyskusji:

Ćwiczenia audytoryjne

W_03; U_01 - Kolokwium zaliczeniowe pisemne

W_02; U_02; U_03; K_01 - ocena prac pisemnych

U_01; U_02; U_03; K_01; K_02 - ocena

przygotowanej prezentacji/projektu:

Ocena końcowa z wykładu:

ocena z egzaminu x 0,7

Prezentacja/referat x 0,2

Aktywność x0,1

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,50

średnia arytmetyczna ocen z prac zaliczeniowych i

oceny z projektu x 0,50

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04
W_02	K1_W14
W_03	K1_W14
U_01	K1_U10
U_02	K1_U18

U_03	K1_U12, K1_U13
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K09
K_03	K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Ćwikliński H., 2004, Polityka gospodarcza, UG, Gdańsk*
- Firlit-Fesnak G., Szyłko-Skoczny M., (red.), 2008, Polityka społeczna. Podręcznik akademicki, PWN Warszawa
- Polityka ekonomiczna : współczesne wyzwania / red. nauk. Mirosława Klamut ; [aut.] Mirosława Klamut [i in.]. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2007.*

B. Literatura uzupełniająca

- Bożyk P., 2004, Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna, Warszawa
- Leksykon polityki gospodarczej, pod red. U. Kaliny-Prasznic, Wydawnictwo Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004.
- Wojtaszczyk K. A., Fundusze strukturalne i polityka regionalna Unii Europejskiej, OW Aspra-JR, Warszawa
- Fajerek A., 1999, Polityka ekonomiczna, AE, Kraków
- Regulowana gospodarka rynkowa, pod red. U. Kaliny-Prasznic, Wydawnictwo Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2003.

SYLABUS 73

Nazwa zajęć Polityka zrównoważonego rozwoju		Forma zaliczenia W -Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	V	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 50 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
wykład	15	9	45	51	2
studiowanie literatury i dokumentów			10	10	
przygotowanie do egzaminu/kolokwium zaliczeniowego			20	25	
przygotowanie prezentacji lub referatu			15	16	
RAZEM	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, wykład informacyjny, wykład utrwalający					
Wymagania wstępne podstawowa wiedza dotycząca znajomości gospodarki światowej oraz polskiej; student powinien znać podstawowe pojęcia związane z ekonomią i polityką, student powinien być w stanie prawidłowo odróżnić i scharakteryzować główne mechanizmy gospodarcze w skali globalnej, rozumienie istoty różnicowań społeczno-ekonomicznych ludności, identyfikacja problemów społecznych.					
Cele zajęć Wyjaśnienie studentom znaczenia sfery społecznej w całokształcie zrównoważonego rozwoju w Polsce i krajach Unii Europejskiej.					
Treści programowe Podstawowe pojęcia w obrębie problematyki rozwoju zrównoważonego; związki polityki z ochroną środowiska; koncepcje i programy polityczne a ochrona środowiska; rola polityki i prawa w zarządzaniu ochroną środowiska; zrównoważony rozwój w Unii Europejskiej - podstawowe założenia; polityka zrównoważonego rozwoju państwa (kierunki działań systemowych: ochrona środowiska w strategiach sektorowych; aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, polityczne aspekty zarządzania środowiskiem; udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska; rozwój badań i postęp techniczny; aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym; ochrona zasobów naturalnych; bezpieczeństwo ekologiczne); lokalna polityka zrównoważonego rozwoju (strategie rozwoju i programy ochrony środowiska w gminach, powiatach i województwach); edukacja ekologiczna – brakujący element polityki zrównoważonego rozwoju; rola mediów w realizacji polityki zrównoważonego rozwoju.					
Efekty uczenia się Student:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne			
Wiedza W_01 rozumie związki między polityką ochrony środowiska a realizacją założeń zrównoważonego rozwoju i ich znaczenia w życiu społeczno-gospodarczym W_02 ma podstawową wiedzę na temat organizacji politycznych i innych podmiotów, które tworzą i realizują politykę zrównoważonego rozwoju		A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; U_01; U_02; U_04; U_4; K_01 - kolokwia pisemne U_01; U_02; U_03; K_01 - ocena prac pisemnych:			

<p>Umiejętności U_01 na podstawie literatury określa czynniki konkurencyjności regionu, zasady polityki ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju, społecznej i gospodarczej U_02 prezentuje zadania samorządów wojewódzkich w realizacji polityki regionalnej U_03 wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne U_04 wyjaśnia znaczenie sfery społecznej dla zrównoważonego rozwoju oraz warunków życia ludności</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 studiuje samodzielnie literaturę naukową i materiały źródłowe, weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł K_02 dyskutuje na tematy związane z przedmiotem</p>	<p>U_4; U_01; U_03; K_01; K_02 - ocena przygotowanej prezentacji/projektu K_02 - aktywność w dyskusji</p> <p>Ocena końcowa wykładu: ocena z egzaminu/zaliczenia x 0,7 Prezentacja/referat x 0,2 Aktywność na zajęciach x0,1</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W09
W_02	K1_W10, K1_W15
W_03	K1_U12
U_01	K1_U19
U_02	K1_U12, K1_U13
U_03	K1_U10
U_04	K1_U14, K1_U18
K_01	K1_K01, K1_K05
K_02	K1_K08

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kosiedowski W., 2005, Samorząd terytorialny w procesie rozwoju regionalnego i lokalnego, Tonik, Toruń* - Churski P., 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unia Europejską, UAM, Poznań* Winiarski B., 2006, Polityka gospodarcza, PWN, Warszawa* <p><i>Obowiązuje w/w literatura i nowsza</i></p> <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bożyk P., 2004, Zagraniczna i międzynarodowa polityka ekonomiczna, Warszawa - Brodecki Z., 2005, Regiony, Lewis Nexis, Warszawa - Leksykon polityki gospodarczej, pod red. U. Kaliny-Prasznic, Wydawnictwo Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004. - Wojtaszczyk K. A., Fundusze strukturalne i polityka regionalna Unii Europejskiej, OW Aspra-JR, Warszawa - Strzelecki Z., 2008, Gospodarka regionalna i lokalna, PWN, Warszawa

SYLABUS 74

Nazwa zajęć Fundusze strukturalne	Forma zaliczenia W - Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	VI	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
wykład	15	9	45	51	2
studiowanie literatury i dokumentów			10	10	
przygotowanie do egzaminu/kolokwium zaliczeniowego			20	25	
przygotowanie prezentacji lub referatu			15	16	
RAZEM	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne wykład konwersatoryjny, wykład problemowy, wykład informacyjny, wykład					
Wymagania wstępne podstawowa wiedza dotycząca znajomości gospodarki światowej oraz polskiej; student powinien znać podstawowe pojęcia związane z ekonomią i polityką, student powinien być w stanie prawidłowo odróżnić i scharakteryzować główne mechanizmy gospodarcze w skali globalnej, rozumienie istoty różnicowań społeczno-ekonomicznych ludności, identyfikacja problemów społecznych.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, podmiotami oraz instytucjami związanymi z realizacją polityki regionalnej. Zapoznanie studenta z podstawową wiedzą na temat polityki ekonomicznej, społecznej i środowiskowej, w szczególności zobrazowanie ekonomicznych, społecznych i ekologicznych skutków regulacji i interwencji państwa w gospodarkę i życie społeczeństwa poprzez wykorzystywanie funduszy strukturalnych.					
Treści programowe Fundusze strukturalne w okresie programowania 2007-2013: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Programy operacyjne współfinansowane z funduszy strukturalnych: PO Kapitał Ludzki, PO Innowacyjna Gospodarka, PO Infrastruktura i Środowisko, PO 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, PO Polska Wschodnia. Tworzenie projektu współfinansowanego z funduszy strukturalnych. Ocena, monitoring i ewaluacja projektów.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 definiuje pojęcia regionu i rozwoju regionalnego, polityki strukturalnej UE W_02 przedstawia i interpretuje czynniki i bariery rozwoju regionalnego, podstawowe problemy społeczne w Polsce i UE, określa związki pomiędzy polityką a ochroną, środowiska, charakteryzuje przesłanki polityki ochrony środowiska w Polsce, w tym koncepcję rozwoju zrównoważonego w ramach funduszy strukturalnych.	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; U_01; U_02; U_3; K_01 - kolokwia pisemne W_03; U_01; U_02; U_03; U_04; K_01 - ocena prac pisemnych W_03; U_01; U_03; U_04; U_02; K_01; K_02) - ocena				

<p>W_03 ma podstawową wiedzę na temat organizacji politycznych i innych podmiotów, które tworzą i realizują politykę zrównoważonego rozwoju</p> <p>Umiejętności U_01 zbiera dane źródłowe i konstruuje za pomocą właściwych narzędzi sposób analizy i prezentacji wyników U_02 prezentuje zadania samorządów wojewódzkich w realizacji polityki regionalnej U_03 wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne U_04 potrafi korzystać z elektronicznego generatora wniosków UE (przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie)</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 studiuje samodzielnie literaturę naukową i materiały źródłowe, weryfikuje informacje pochodzące z różnych źródeł K_02 praca zespołowa nad projektem</p>	<p>przygotowanej prezentacji/projektu K_02; U_02 - aktywność w dyskusji</p> <p>Ocena końcowa wykładu: ocena z egzaminu/zaliczenia x 0,7 Prezentacja/referat x 0,2 Aktywny udział w zajęciach x0,1</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>																				
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>																					
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="89 752 815 808">Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th data-bbox="823 752 1508 808">Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="89 815 815 842">W_01</td> <td data-bbox="823 815 1508 842">K1_W04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 848 815 875">W_02</td> <td data-bbox="823 848 1508 875">K1_W11, K1_W03, K1_W04</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 882 815 909">W_03</td> <td data-bbox="823 882 1508 909">K1_W10, K1_W15</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 916 815 943">U_01</td> <td data-bbox="823 916 1508 943">K1_U08, K1_U14</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 949 815 976">U_02</td> <td data-bbox="823 949 1508 976">K1_U19</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 983 815 1010">U_03</td> <td data-bbox="823 983 1508 1010">K1_U12, K1_U13</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1016 815 1043">U_04</td> <td data-bbox="823 1016 1508 1043">K1_U01</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1050 815 1077">K_01</td> <td data-bbox="823 1050 1508 1077">K1_K01</td> </tr> <tr> <td data-bbox="89 1084 815 1111">K_02</td> <td data-bbox="823 1084 1508 1111">K1_K09</td> </tr> </tbody> </table>	Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K1_W04	W_02	K1_W11, K1_W03, K1_W04	W_03	K1_W10, K1_W15	U_01	K1_U08, K1_U14	U_02	K1_U19	U_03	K1_U12, K1_U13	U_04	K1_U01	K_01	K1_K01	K_02	K1_K09	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																				
W_01	K1_W04																				
W_02	K1_W11, K1_W03, K1_W04																				
W_03	K1_W10, K1_W15																				
U_01	K1_U08, K1_U14																				
U_02	K1_U19																				
U_03	K1_U12, K1_U13																				
U_04	K1_U01																				
K_01	K1_K01																				
K_02	K1_K09																				
<p>Wykaz literatury</p>																					
<p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ćwikliński H., 2004, Polityka gospodarcza, UG, Gdańsk* - Kosiedowski W., 2005, Samorząd terytorialny w procesie rozwoju regionalnego i lokalnego, Tonik, Toruń* - Churski P., 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską, UAM, Poznań* <p><i>Obowiązuje w/w literatura i nowsza</i></p>																					
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Balicki W., 2008, Makroekonomia, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bankowej, Poznań - Brodecki Z., 2005, Regiony, Lewis Nexis, Warszawa - Fedorowicz Z., 1999, Polityka fiskalna, WSB, Poznań - Kaźmierczak, Polityka pieniężna w gospodarce otwartej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008. - Leksykon polityki gospodarczej, pod red. U. Kaliny-Prasznick, Wydawnictwo Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2004. - Wojtaszczyk K. A., Fundusze strukturalne i polityka regionalna Unii Europejskiej, OW Aspra-JR, Warszawa - Fajerek A., 1999, Polityka ekonomiczna, AE, Kraków - Latoszek E., 2007, Integracja Europejska. Mechanizmy. Wyzwania. Nadzieje. Książka i Wiedza, Warszawa 																					

SYLABUS 75

Nazwa zajęć Podstawy gospodarki lokalnej		Forma zaliczenia W - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (GS)	III	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (100%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	20	12	40	48	2
Analiza literatury			20	24	
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego			20	24	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne wykład problemowy, metody operatywne, dyskusja problemowa, projekt, metoda symulacyjna					
Wymagania wstępne Znajomość zagadnień geografii ekonomicznej i ekonomii					
Cele przedmiot Zaznajomienie studentów z genezą marketingu terytorialnego, strukturą samorządu terytorialnego i rodzajami produktu lokalnego. Wyjaśnienie roli samorządu lokalnego w kreowaniu rozwoju miast, gmin, powiatów. Zaznajomienie z narzędziami i metodami zarządzania rozwojem lokalnym. Określenie wpływu sektora MŚP na kreowanie wizerunku jednostek terytorialnych i ich znaczenie dla rozwoju gospodarki i społeczeństwa.					
Treści programowe Przedmiot, cele i istota gospodarki lokalnej w warunkach gospodarki rynkowej. Podmioty gospodarki lokalnej. Samorząd terytorialny i jego rola w rozwoju lokalnym. Geneza, cechy, model rozwoju lokalnego. Teorie rozwoju lokalnego – teoria lokalizacji, bazy ekonomicznej, ośrodków centralnych, wzajemnego oddziaływania, biegunów wzrostu, terytorialne systemy społeczne, samoorganizacja przestrzenna, dyfuzja innowacji. Czynniki kształtujące rozwój lokalny – potrzeby społeczności lokalnych, środowisko przyrodnicze, zasoby pracy, infrastruktura, potencjał gospodarczy, rynek lokalny, kapitał inwestycyjny, kapitał innowacyjny, korzyści lokalizacji, rozwój nauki i kompetencji. Proces planowania rozwoju lokalnego. Wymiar przestrzenny gospodarki lokalnej. Definicje, czynniki i regulacje prawne MŚP. Kryteria przynależności do MŚP. Specyfika i zróżnicowanie sektora MŚP. Polityczne i gospodarcze znaczenie sektora MŚP. Sposoby wspierania i źródła finansowania MŚP. Regionalne sieci małych i średnich przedsiębiorców. Wpływ MŚP na gospodarkę lokalną. Przykłady wspierania rozwoju MŚP przez samorządy lokalne.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Tłumaczy ogólne warunki i czynniki rozwoju lokalnego, marketingu terytorialnego, planowania strategicznego, wspierania finansowego MŚP W_02 Demonstruje i porównuje koncepcje teoretyczne i praktyczne zarządzania lokalnego, marketingu jednostki terytorialnej, planowania strategicznego W_03 Przedstawia system tworzenia i dostarczania wartości w marketingu			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01, W_02, W_03, U_01, U_02 -kolokwium pisemne K_01, K_02 - uczestnictwo w dyskusji <u>Końcowa ocena z wykładu:</u>		

<p>miast i regionów, we wspieraniu działalności MŚP, w zarządzaniu lokalnym</p> <p>W_04 Dobiera odpowiednie metody zbierania danych, analizy i prezentacji wyników założonego problemu</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Określa istotę, cechy i rodzaje partnerstwa terytorialnego, różnicuje metody i techniki stosowane w zarządzaniu jednostką terytorialną, wyjaśnia znaczenie teorii i koncepcji naukowych</p> <p>U_02 Listuje funkcje i typy wizerunku miast i regionów, rodzaje strategii lokalnych, sposoby wspierania MŚP</p> <p>U_03 Zbiera dane źródłowe i konstruuje za pomocą właściwych narzędzi sposób analizy i prezentacji wyników</p> <p>U_04 Czyta ze zrozumieniem dokumenty i akty prawne, w szczególności strategię rozwoju lokalnego</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową, materiały źródłowe</p> <p>K_02 Pomaga (korzystając z własnej wiedzy i umiejętności) w przygotowywaniu oferty marketingowej, ułożeniu koncepcji nowej strategii</p>	<p>kolokwium zaliczeniowe x 0,9 dyskusja x 0,1 Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W15, K1_W18
W_03	K1_W20
W_04	K1_W23
U_01	K1_U09; K1_U10, K1_U24, K1_U25
U_02	K1_U18; K1_U19
U_03	K1_U13; K1_U14
U_04	K1_U12
K_01	K1_K01
K_02	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Markowski T., Stawasz D., (red.), 2001, Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź*
- Parysek J.J., 1997, Podstawy gospodarki lokalnej, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań*

B. Literatura uzupełniająca

- Adamczyk J., 2007, Marketing: Doświadczenia i trendy, OWPRz, Rzeszów
- Karwowski J., (red.), 2002, Marketing w rozwoju regionu, US, Szczecin
- Markowski T., (red.), 2002, Marketing terytorialny, KPZK PAN, Warszawa
- Stanowiska-Traczyk A., 2008, Kształtowanie wizerunku miasta na przykładzie miast polskich, BRANTA, Bydgoszcz
- Szromnik A., 2008, Marketing terytorialny, Wolters Kulwer Polska, Kraków
- Strategiczne dokumenty wybranych miast i gmin.
- Bieniecki J, Szczupak B, *Strategia rozwoju lokalnego*, [w:] *Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym*, red. A. Klasik, F. Kuźnik, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2001.
- Broszkiewicz R., 1997, Podstawy gospodarki miejskiej, Wydawnictwo AE we Wrocławiu, Wrocław.
- Florek M., 2007, Podstawy marketingu terytorialnego, AE, Poznań

C. Strony internetowe

akty prawne – www.sejm.gov.pl

Portal Unii Europejskiej – www.europa.eu

SYLABUS 76

Nazwa zajęć Strategia rozwoju lokalnego		Forma zaliczenia CL - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	IV	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			6	8	
Przygotowanie projektu			6	8	
Zgromadzenie materiału źródłowego do przygotowania projektu			6	6	
Przygotowanie prezentacji			6	6	
Przygotowanie się do kolokwium			8	10	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie literatury			6	8	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne metody operatywne, dyskusja problemowa, projekt, metoda symulacyjna, ćwiczenia laboratoryjne					
Wymagania wstępne Znajomość zagadnień geografii ekonomicznej i ekonomii					
Cele przedmiot Zaznajomienie studentów z genezą marketingu terytorialnego, strukturą samorządu terytorialnego i rodzajami produktu lokalnego. Wyjaśnienie roli samorządu lokalnego w kreowaniu rozwoju miast, gmin, powiatów. Zaznajomienie z narzędziami i metodami zarządzania rozwojem lokalnym. Określenie wpływu sektora MŚP na kreowanie wizerunku jednostek terytorialnych i ich znaczenie dla rozwoju gospodarki i społeczeństwa.					
Treści programowe <u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> Pojęcie strategii i jej podstawowe elementy. Poziomy planowania strategicznego. Podstawy prawne planowania strategicznego. Strategia jako dokument w zarządzaniu jednostką terytorialną i jej implementacja. Typy strategii lokalnych w budowaniu przewag konkurencyjnych: strategia maksymalizacji korzyści i urbanizacji, strategia maksymalizacji korzyści aglomeracji, strategia selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju, strategia dywersyfikacji gospodarki lokalnej w powiązaniu ze strategią eliminacji negatywnych efektów zewnętrznych, strategia budowania przewagi konkurencyjnej poprzez współpracę międzyregionalną, strategia budowania przewagi konkurencyjnej przy sektorach dopiero się wyłaniających, strategia budowania przewagi konkurencyjnej przy występowaniu lub pozyskiwaniu sektorów globalnych, strategia budowania przewagi konkurencyjnej w regionach zmarginalizowanych. Studia przypadku – analiza porównawcza wybranych strategii gminy.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Tłumaczy ogólne warunki i czynniki rozwoju lokalnego, marketingu terytorialnego, planowania strategicznego, wspierania finansowego MŚP			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia laboratoryjne:</u> zaliczenie z oceną		

<p>W_02 Demonstruje i porównuje koncepcje teoretyczne i praktyczne zarządzania lokalnego, marketingu jednostki terytorialnej, planowania strategicznego</p> <p>W_03 Przedstawia system tworzenia i dostarczania wartości w marketingu miast i regionów, we wspieraniu działalności MŚP, w zarządzaniu lokalnym</p> <p>W_04 Dobiera odpowiednie metody zbierania danych, analizy i prezentacji wyników założonego problemu</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Określa istotę, cechy i rodzaje partnerstwa terytorialnego, różnicuje metody i techniki stosowane w zarządzaniu jednostką terytorialną, wyjaśnia znaczenie teorii i koncepcji naukowych</p> <p>U_02 Listuje funkcje i typy wizerunku miast i regionów, rodzaje strategii lokalnych, sposoby wspierania MŚP</p> <p>U_03 Zbiera dane źródłowe i konstruuje za pomocą właściwych narzędzi sposób analizy i prezentacji wyników</p> <p>U_04 Czyta ze zrozumieniem dokumenty i akty prawne, w szczególności strategię rozwoju lokalnego</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową, materiały źródłowe</p> <p>K_02 Pomaga (korzystając z własnej wiedzy i umiejętności) w przygotowywaniu oferty marketingowej, ułożeniu koncepcji nowej strategii</p>	<p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>U_01; U_03; U_04; W_04; K_02 - Ocena wykonanych ćwiczeń (projekt)</p> <p>W_01; W_02; W_03; U_02; K_01 - Ocena z kolokwium- test – pytania otwarte i zamknięte</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna w jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W15, K1_W18
W_03	K1_W14
W_04	K1_W17
U_01	K1_U09; K1_U10, K1_U14
U_02	K1_U18; K1_U19
U_03	K1_U13; K1_U14
U_04	K1_U12
K_01	K1_K01
K_02	K1_K09

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Markowski T., Stawasz D., (red.), 2001, Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź* - Parysek J.J., 1997, Podstawy gospodarki lokalnej, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań* <p>B. Literatura uzupełniająca</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adamczyk J., 2007, Marketing: Doświadczenia i trendy, OWPRz, Rzeszów - Karwowski J., (red.), 2002, Marketing w rozwoju regionu, US, Szczecin - Markowski T., (red.), 2002, Marketing terytorialny, KPZK PAN, Warszawa - Stanowiska-Traczyk A., 2008, Kształtowanie wizerunku miasta na przykładzie miast polskich, BRANTA, Bydgoszcz - Szromnik A., 2008, Marketing terytorialny, Wolters Kulwer Polska, Kraków - Strategiczne dokumenty wybranych miast i gmin. - Bieniecki J, Szczupak B, <i>Strategia rozwoju lokalnego</i>, [w:] <i>Zarządzanie strategiczne rozwojem lokalnym i regionalnym</i>, red. A. Klasik, F. Kuźnik, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Katowice 2001. - Broszkiewicz R., 1997, Podstawy gospodarki miejskiej, Wydawnictwo AE we Wrocławiu, Wrocław. - Florek M., 2007, Podstawy marketingu terytorialnego, AE, Poznań <p>C. Strony internetowe</p> <p>akty prawne – www.sejm.gov.pl</p> <p>Portal Unii Europejskiej – www.europa.eu</p>

SYLABUS 77

Nazwa zajęć Marketing terytorialny		Forma zaliczenia CL - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	V	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (100%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	20	12	40	48	2
Przygotowanie do ćwiczeń			6	8	
Przygotowanie projektu			6	8	
Zgromadzenie materiału źródłowego do przygotowania projektu			6	6	
Przygotowanie prezentacji			6	6	
Przygotowanie się do kolokwium			8	10	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			6	8	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne metody operatywne, dyskusja problemowa, projekt, metoda symulacyjna, ćwiczenia laboratoryjne					
Wymagania wstępne Znajomość zagadnień geografii ekonomicznej i ekonomii					
Cele przedmiot Zaznajomienie studentów z genezą marketingu terytorialnego, strukturą samorządu terytorialnego i rodzajami produktu lokalnego. Wyjaśnienie roli samorządu lokalnego w kreowaniu rozwoju miast, gmin, powiatów. Zaznajomienie z narzędziami i metodami zarządzania rozwojem lokalnym. Określenie wpływu sektora MŚP na kreowanie wizerunku jednostek terytorialnych i ich znaczenie dla rozwoju gospodarki i społeczeństwa.					
Treści programowe Geneza i warunki rozwoju marketingu terytorialnego. Pojęcie, cele, miejsce, sfery i poziomy marketingu terytorialnego. Marketing własny i obcy jednostki terytorialnej. Marketing terytorialny wg. H. Mefferta. Marketing terytorialny jako rynkowa koncepcja pozyskiwania czynników rozwojowych jednostek przestrzenno-administracyjnych. Typologia rynków docelowych w marketingu terytorialnym. Założenia kształtowania orientacji marketingowej jednostki przestrzenno-administracyjnej. Terytorialny marketing mix. Marketing terytorialny w Polsce – stan obecny i możliwości dalszego rozwoju. Problematyka ćwiczeń: Korzyści dla klientów – użytkowników jako podstawa koncepcji produktu w marketingu terytorialnym. Partnerstwo podmiotów działających na rynku miast i regionów – koncepcja marketingowa. Marketingowy wizerunek jednostki osadniczej. Marketingowe instrumenty oddziaływania na inwestorów zagranicznych – zarys koncepcji marketingu mix miast i regionów.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Tłumaczy ogólne warunki i czynniki rozwoju lokalnego, marketingu terytorialnego, planowania strategicznego, wspierania finansowego MŚP W_02 Demonstruje i porównuje koncepcje teoretyczne i praktyczne zarządzania lokalnego, marketingu jednostki terytorialnej, planowania strategicznego			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne: - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; U_02 - kolokwia pisemne W_02; U_03; W_03; W_04; U_01; K_02 - ocena prac pisemnych U_04; K_01 - aktywność na zajęciach/dyskusja		

<p>W_03 Przedstawia system tworzenia i dostarczania wartości w marketingu miast i regionów, we wspieraniu działalności MŚP, w zarządzaniu lokalnym</p> <p>W_04 Dobiera odpowiednie metody zbierania danych, analizy i prezentacji wyników założonego problemu</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Określa istotę, cechy i rodzaje partnerstwa terytorialnego, różnicuje metody i techniki stosowane w zarządzaniu jednostką terytorialną, wyjaśnia znaczenie teorii i koncepcji naukowych</p> <p>U_02 Listuje funkcje i typy wizerunku miast i regionów, rodzaje strategii lokalnych, sposoby wspierania MŚP</p> <p>U_03 Zbiera dane źródłowe i konstruuje za pomocą właściwych narzędzi sposób analizy i prezentacji wyników</p> <p>U_04 Czyta ze zrozumieniem dokumenty i akty prawne, w szczególności strategię rozwoju lokalnego</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową, materiały źródłowe</p> <p>K_02 Pomaga (korzystając z własnej wiedzy i umiejętności) w przygotowywaniu oferty marketingowej, ułożeniu koncepcji nowej strategii</p>	<p><u>Końcowa ocena z ćwiczeń laboratoryjnych:</u> kolokwium zaliczeniowe x 0,4 prace pisemne x 0,4 aktywność/dyskusja x 0,2</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02; K1_W04
W_02	K1_W15, K1_W18
W_03	K1_W14
W_04	K1_W14
U_01	K1_U09; K1_U10, K1_U25
U_02	K1_U18; K1_U19
U_03	K1_U13; K1_U14
U_04	K1_U12
K_01	K1_K01
K_02	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Markowski T., Stawasz D., (red.), 2001, Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź*
- Parysek J.J., 2001, Podstawy gospodarki lokalnej, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań*

B. Literatura uzupełniająca

- Adamczyk J., 2007, Marketing: Doświadczenia i trendy, OWPRz, Rzeszów
- Karwowski J., (red.), 2002, Marketing w rozwoju regionu, US, Szczecin
- Markowski T., (red.), 2002, Marketing terytorialny, KPZK PAN, Warszawa
- Stanowiska-Traczyk A., 2008, Kształtowanie wizerunku miasta na przykładzie miast polskich, BRANTA, Bydgoszcz
- Szromnik A., 2008, Marketing terytorialny, Wolters Kulwer Polska, Kraków
- Strategiczne dokumenty wybranych miast i gmin.
- Broszkiewicz R., 1997, Podstawy gospodarki miejskiej, Wydawnictwo AE we Wrocławiu, Wrocław.
- Florek M., 2007, Podstawy marketingu terytorialnego, AE, Poznań

SYLABUS 78

Nazwa zajęć Geografia rolnictwa	Forma zaliczenia W -Zo CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 67 %, geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Studiowanie samodzielne literatury			25	26	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			20	25	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	4	
Przygotowanie prezentacji			3	5	
Wykonanie prac pisemnych			4	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			4	4	
RAZEM	25	15	65	75	3
Metody dydaktyczne					
(W) wykład: wykład problemowy, wykład wspomagany pokazem multimedialnym (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Wymagania wstępne					
znajomość podstawowych reguł gospodarki rynkowej ze szczególnym uwzględnieniem miar makroekonomicznych, znajomość uwarunkowań procesów globalizacji, biegła znajomość mapy świata, umiejętność podstawowych obliczeń z zakresu statystyki, umiejętność tworzenia map i prezentacji kartograficznych, wiedza w zakresie rolnictwa i przemysłu na poziomie szkoły średniej.					
Cele zajęć					
Zaznajomienie studentów z przedmiotem i metodami badawczymi stosowanymi w geografii rolnictwa, typologią rolnictwa świata, geografiami upraw głównych gatunków roślin, historią rolnictwa oraz czynnikami rozwoju rolnictwa na świecie. Ponadto, zaprezentowanie idei wielofunkcyjnego rozwoju wsi oraz zrównoważonego rozwoju. Zdobywanie wiadomości z materiałów źródłowych, dostrzeganie związków przyczynowo-skutkowych między polityką gospodarczą krajów wysoko rozwiniętych a problemami wyżywienia ludności, charakteryzowanie zmian w strukturze użytkowania ziemi na przykładzie wybranych państw świata oraz wskazywanie ich przyczyn, określenie znaczenia hodowli zwierząt dla produkcji żywności i rozwoju gospodarki, wskazanie założeń europejskiej polityki rolnej.					
Treści programowe					
<u>Wykład:</u> Przedmiot, zakres oraz metody badawcze geografii rolnictwa. Cechy organizacyjno-techniczne i produkcyjne rolnictwa. Systemy rolnictwa na świecie – klasyfikacja systemów uprawy roślin i chowu zwierząt. Współczesne systemy gospodarowania na świecie. Wielofunkcyjny rozwój wsi. Rozwój gospodarstw ekologicznych. Rolnictwo w procesie globalnego rozwoju. Europejska polityka rolna – Agenda 2000, PROW. Polskie rolnictwo na tle rolnictwa Unii Europejskiej. Problemy wyżywienia ludności świata. Żywność genetycznie modyfikowana. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa na świecie. Rolnicze użytkowanie ziemi na					

świecie – podział form użytkowania gruntów. Struktura własnościowa i analiza współczesnych form władania ziemią. Rozmieszczenie i produkcja roślin zbożowych, korzeniowych i bulwiastych oraz przemysłowych na świecie – wymagania klimatyczne i glebowe, znaczenie gospodarcze. Chów zwierząt na świecie – tendencje zmian w wielkości pogłowia i produkcji zwierząt hodowlanych. Gospodarka leśna na świecie - przyrodnicze i gospodarcze znaczenie lasów.

Efekty uczenia się
Student:

Wiedza

W_01 Wymienia i analizuje warunki rozwoju rolnictwa, jego cechy i specyfikę

W_02 Analizuje współczesne systemy gospodarowania na świecie – wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój wsi

Umiejętności

U_01 Wykonuje i interpretuje wykresy, mapy, kartogramy i kartodiagramy przedstawiające podstawowe zagadnienia z zakresu geografii rolnictwa, przemysłu i usług

U_02 Określa i analizuje zmiany w strukturze użytkowania ziemi na przykładzie wybranych państw świata oraz wskazuje ich przyczyny

U_03 Dostrzega związki przyczynowo-skutkowe między polityką gospodarczą krajów wysoko rozwiniętych a problemami żywienia ludności

Kompetencje społeczne

K_01 Studiuj samodzielnie literaturę naukową

K_02 Proponuje własne rozstrzygnięcia problemów

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład - Zaliczenie z oceną

Ćwiczenia audytoryjne - Zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; K_01 - kolokwium zaliczeniowe pisemne (pytania otwarte)

K_02 - aktywność w czasie wykładu, dyskusja

Ćwiczenia audytoryjne

U_02; K_02 - aktywne uczestnictwo w zajęciach, prezentacja multimedialna

U_01 - ocena wykonanych ćwiczeń

U_03; (K_01 - pisemne kolokwium zaliczeniowe (pytania otwarte)

Ocena końcowa wykładu:

ocena z pisemnego kolokwium x 0,90 + ocena za aktywność x 0,10

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,35 + ocena przygotowanej prezentacji x 0,20 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,35

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W12
W_02	K1_W14
U_01	K1_U04, K1_U08
U_02	K1_U14, K1_U21
U_03	K1_U16
K_01	K1_K01, K_K05
K_02	K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bański J., 2005, Geografia polskiej wsi, PWE, Warszawa*

- Falkowski J., Kostrowicki J., 2005, Geografia rolnictwa świata, PWN, Warszawa*

- Fierla I. (red.), 2001, Geografia gospodarcza Polski, PWE, Warszawa*

- Głębocki B., Parysek J., Rogacki H., 2000, Wielka encyklopedia geografii świata, Polska, t. XX, Kurpisz, Poznań*

- Program rozwoju wsi i rolnictwa na lata 2007-2013, 2006, MRiRW, Warszawa

- Wielofunkcyjna gospodarka na obszarach wiejskich (ze szczególnym uwzględnieniem Pomorza Środkowego), 1996, Wyd.

Nauk. WSP, Słupsk*

Obowiązuje w/w literatura i nowsza

B. Literatura uzupełniająca:

- Europejska Polityka Rolna na lata 2007-2013, MRiRW, Warszawa
- Grzebiusz W., Szramka H., 1998, Wielka encyklopedia geografii świata, Rolnictwo i leśnictwo, t. XI, Kurpisz, Poznań
- Janasz W., 2006, Zarys strategii rozwoju przemysłu, Wyd. Difin, Warszawa.
- Kostrowicki J., 1973, Zarys geografii rolnictwa, PWN, Warszawa
- Kłodziński M., Dzun W. (red.), 2003, Aktywizacja wiejskich obszarów problemowych, Warszawa
- Kulikowski R., Czapiewski K. (red.), 2005, Dorobek naukowy geografii rolnictwa w Polsce, Studia obszarów wiejskich, t. 7, Warszawa
- Nowiński M., 1970, Dzieje upraw i roślin uprawnych, PWRiL, Warszawa
- Olszewski T., 1985, Geografia rolnictwa Polski, PWE, Warszawa
- Rudnicki R., 1996, Gospodarka ziemią rolniczą w Polsce, Warszawa
- Runge J., 2006, Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej, Wyd. Nauk. UŚ Katowice.
- Stola W., Szczęsny R., 1976, Geografia rolnictwa Polski, Warszawa
- Rudnicki R. (red.), 2010, Fundusze Unii Europejskiej jako czynnik modernizacji rolnictwa polskiego, Bogucki, Poznań
- Szramka H., 1998, Zarys geografii lasów na świecie, AR, Poznań

SYLABUS 79

Nazwa zajęć Geografia przemysłu i usług	Forma zaliczenia W - E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 66,7% geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33,3%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Studiowanie samodzielne literatury			25	26	
Przygotowanie do egzaminu/kolokwium			20	25	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń			3	4	
Przygotowanie prezentacji			3	5	
Wykonanie prac pisemnych			4	5	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			2	2	
Studiowanie samodzielne literatury			4	4	
Razem	25	15	45	75	3
Metody dydaktyczne (W) wykład: wykład problemowy, wykład wspomagany pokazem multimedialnym (CAU) ćwiczenia audytoryjne: metody aktywizujące – dyskusja; metody praktyczne – praca z mapą, analiza materiału badawczego, praca w grupach zadaniowych, pokaz; metody operatywne – analiza porównawcza, analiza danych statystycznych; ćwiczenia techniczne – wykonywanie map, wykresów, obliczeń					
Wymagania wstępne znajomość podstawowych reguł gospodarki rynkowej ze szczególnym uwzględnieniem miar makro-ekonomicznych, znajomość uwarunkowań procesów globalizacji, biegła znajomość mapy świata, umiejętność podstawowych obliczeń z zakresu statystyki, umiejętność tworzenia map i prezentacji kartograficznych, wiedza w zakresie rolnictwa i przemysłu na poziomie szkoły średniej					
Cele zajęć Ukazanie i wyjaśnienie podstawowych mechanizmów funkcjonowania przemysłu i usług w skali lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej, ze szczególnym uwzględnieniem teorii lokalizacji ujęciu historycznym, światowych megatrendów w przemyśle i usługach, a także specyfiki adaptacji przestrzennej jednostek produkcyjnych i nieprodukcyjnych do zmieniających się warunków otoczenia. Nabycie umiejętności obliczania podstawowych miar charakteryzujących przemysłowe i usługowe podmioty gospodarcze. Umiejętność interpretacji zjawisk gospodarczych					
Treści programowe <u>Wykład</u> Przedmiot, zakres oraz metody badawcze geografii przemysłu i usług. Podziały i klasyfikacje działalności przemysłowej. Przemysły zaawansowanej technologii. Megatrendy w działalności przemysłowej. Mierniki potencjału przemysłowego i wskaźniki uprzemysłowienia. Procesy restrukturyzacji przemysłu. Procesy zmian funkcjonowania przedsiębiorstw przemysłowych. Oddziaływanie przemysłu na środowisko. Rola przemysłu, w gospodarce narodowej. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Czynniki lokalizacji przemysłu. Formy koncentracji przemysłu. Koncentracja przestrzenna przemysłu. Struktura działowa przemysłu. Zmiany na mapie przemysłowej świata. Przegląd i ocena źródeł statystycznych i elektronicznych baz danych dla geografii przemysłu. Metody kartograficzne i graficzne prezentacji zjawisk stosowane w geografii gospodarczej.					
Efekty kształcenia		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria			

<p>Student:</p> <p>Wiedza W_01 Wyjaśnia podstawowe struktury i mechanizmy funkcjonowania przemysłu i usług w skali lokalnej krajowej i globalnej W_02 Lokalizuje rozmieszczenie i omawia strukturę przemysłu na świecie</p> <p>Umiejętności U_01 Wykonuje i interpretuje wykresy, mapy, kartogramy i kartodiagramy przedstawiające podstawowe zagadnienia z zakresu geografii rolnictwa, przemysłu i usług U_02 Wyjaśnia podstawowe miary charakteryzujące przemysłowe i usługowe podmioty gospodarcze</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową K_02 Proponuje własne rozstrzygnięcia problemów</p>	<p>oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> Egzamin <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład:</u> W_01; W_02; K_01 - egzamin pisemny (pytania otwarte), kolokwium zaliczeniowe K_02 - aktywność w czasie wykładu <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> K_02 - aktywne uczestnictwo w zajęciach, prezentacja multimedialna U_01 - ocena wykonanych ćwiczeń U_02; K_01 - pisemne kolokwium zaliczeniowe (pytania otwarte)</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z egzaminu x 0,90 + ocena za aktywność x 0,10 <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,35 + ocena przygotowanej prezentacji x 0,20 + ocena za aktywność x 0,10 + ocena z kolokwium zaliczeniowego x 0,35</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14, K1_W16
W_02	K1_W14
U_01	K1_U04, K1_U08
U_02	K1_U08, K1_U15
K_01	K1_K01, K_K05
K_02	K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Fierla I. (red.), 2001, Geografia gospodarcza Polski, PWE, Warszawa*

- Stryjakiewicz T., 1999. Adaptacja przestrzenna przemysłu w Polsce w warunkach transformacji., Wyd. Nauk. UAM, Poznań.*

- Wieloński A., 2005. Geografia przemysłu. Wyd. Nauk. UW, Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Berezowski S., 1963, Geografia ekonomiczna Polski, PWN, Warszawa

- Benko G., 1993. Geografia technopolii. Wyd. PWN, Warszawa.
- Dobosiewicz Z., Olszewski T., 1994, Geografia ekonomiczna świata, PWE, Warszawa
- Fierla I. (red.), 1998, Geografia gospodarcza świata, PWE, Warszawa
- Runge J., 2006, Metody badań w geografii społeczno–ekonomicznej, Wyd. Nauk. UŚ Katowice.
- Wrona J., Rek J., 1997, Podstawy geografii ekonomicznej, PWE, Warszawa
- Dodatkowo: Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego, z lat 2000 – 2014, Wyd. UP Kraków, Warszawa-Kraków
- Janasz W., 2006, Zarys strategii rozwoju przemysłu, Wyd. Difin, Warszawa.
- Troc M., 1991, Ćwiczenia z geografii przemysłu, Wyd. Nauk. WSP, Kraków.

SYLABUS 80

Nazwa zajęć Finanse samorządów terytorialnych		Forma zaliczenia W - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (dla GS)	VI	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Kwerenda literatury i materiałów źródłowych			10	12	
Studiowanie literatury			15	17	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			18	20	
Konsultacje			2	2	
RAZEM	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany (z prezentacją multimedialną), wykład konwersatoryjny, metoda projektu, metoda symulacyjna, praca w grupie, dyskusja, prezentacje multimedialne studentów, samodzielne studiowanie literatury aktów prawnych i materiałów źródłowych, praca z tekstem, badania terenowe, badania ankietowe, wywiad kwestionariuszowy.					
Wymagania wstępne Podstawowe wiadomości o zależnościach gospodarczych i ekonomicznych w rozwoju podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego.					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z podstawami organizacyjnymi, prawnymi i ekonomicznymi oraz kompetencjami i zasadami funkcjonowania samorządów lokalnych.					
Treści programowe Gospodarka finansowa i system finansowy - pojęcie i zakres finansów samorządu terytorialnego (finansów samorządowych). Budżet i gospodarka budżetowa - pojęcie budżetu i względy prawne, ekonomiczne, polityczne, organizacyjne jego istnienia, pojęcie i zakres samorządowej gospodarki budżetowej i jej zasady, system budżetowy na szczeblu, formy organizacyjne samorządowej gospodarki budżetowej i pozabudżetowej. Procedura budżetowa w. Dochody - rodzaje dochodów, gwarancje samodzielności finansowej, modele systemu dochodów samorządu, dochody samorządu terytorialnego w krajach Unii Europejskiej. Wydatki. Deficyt i dług. Obligacje komunalne. Samorząd terytorialny na rynku finansowym w tym zasoby finansowe i cateringi.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 – definiuje podstawowe pojęcia dotyczące samorządu terytorialnego i samorządności; państwa unitarnego, związkowego i totalitarnego, zna podstawowe pojęcia, model i struktury finansowe JST W_02 – zna podstawowe kompetencje poszczególnych szczebli samorządu (gminnego, powiatowego i wojewódzkiego) W_03 – określa zadania samorządu terytorialnego w realizacji			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_04; U_01 – kolokwium testowe (pytania otwarte)		

<p>polityki gospodarczej i społecznej</p> <p>W_04 – zna powiązania pomiędzy kluczowymi agregatami ekonomicznymi oraz związki przyczynowo skutkowe występujące w gospodarce finansowej JST.</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 – określa z pomocą prowadzącego zadania samorządu w dziedzinie gospodarki i spraw społecznych (oświaty, kultury, służby zdrowia);</p> <p>U_02 – analizuje i ocenia wykonywanie przez samorząd zadań gospodarczych i społecznych w wybranych gminach i powiatach.</p> <p>U_03 – potrafi wyjaśniać i analizować procesy ekonomiczne zachodzące w gospodarce samorządowej na podstawie dostępnych źródeł.</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 – Widzi potrzebę aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty samorządowej</p> <p>K_02 – Widzi potrzebę podejmowania działań dla dobra miejsca swojego zamieszkania, gminy, regionu.</p> <p>K_03 – samodzielnie podejmuje działania mające na celu weryfikację danych w zakresie analizy wybranego zjawiska lub procesu gospodarczego</p> <p>K_04 – docenia znaczenie kompetencji i sprawności działania administracji samorządowej</p>	<p>K_01; K_02; K_04 - aktywność podczas zajęć U_03; U_02), (K_03), (W_03) przygotowanie projektu budżetu</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z testu zaliczeniowego x 0,60 ocena z projektu x 0,30 ocena za aktywność x 0,10</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W04
W_02	K1_W12, K1_W04
W_03	K1_W04, K1_W14
W_04	K1_W14
U_01	K1_U09, K1_U25
U_02	K1_U10, K1_U12
U_03	K1_U14
K_01	K1_K09
K_02	K1_K11
K_03	K1_K04
K_04	K1_K01; K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bukowski Z. Jędrzejewski T., Rączka P., 2005. Ustrój samorządu terytorialnego. Towarzystwo Naukowe „Dom Organizatora” Toruń*
- Izdebski H. 2014. Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności. Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa*
- Jędrzejewski L. 2007. Gospodarka finansowa Samorządu terytorialnego w Polsce. Oficyna wydawnicza Branta. Bydgoszcz-Gdańsk*
- Konstytucja RP. 1997. Dz. U. 1997.*

B. Literatura uzupełniająca:

- obowiązujące akty prawne dotyczące gospodarki samorządowej i finansów publicznych
- Kosek-Wojnar M., Surówka. 2007 Podstawy finansów samorządu terytorialnego. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa
- Patrzalek L. 2010. Finanse samorządu terytorialnego, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław
- Ruśkowski B., Salachna J. 2007. Finanse lokalne po akcesji. Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa

SYLABUS 81

Nazwa zajęć Zarządzanie samorządem terytorialnym		Forma zaliczenia CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak	V	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	45	51	2
Studiowanie literatury i tekstów źródłowych			10	11	
Przygotowanie prezentacji			11	12	
Przygotowanie projektów			11	13	
Przygotowanie do zaliczenia			11	13	
Konsultacje			2	2	
RAZEM	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne: metoda projektu, metoda symulacyjna, praca w grupie, dyskusja, prezentacje multimedialne studentów, samodzielne studiowanie literatury aktów prawnych i materiałów źródłowych.					
Wymagania wstępne Podstawowe wiadomości o zależnościach gospodarczych i ekonomicznych w rozwoju podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego.					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z podstawami organizacyjnymi, prawnymi i ekonomicznymi oraz kompetencjami i zasadami funkcjonowania samorządów lokalnych.					
Treści programowe Czym jest zarządzanie i na czym polega specyfika zarządzania samorządowego. Ekonomiczno-rynkowe oblicze samorządu terytorialnego. Samorząd terytorialny w systemie politycznym. Przejrzystość zarządzania publicznego. Struktura organizacyjna JST i zarządzanie administracją. Zarządzanie usługami publicznymi jako zadaniami JST. Przekształcenia majątkowe w gospodarce samorządowej. Zarządzanie lokalnym rozwojem gospodarczym oraz instrumenty strategiczne i planistyczne.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 – definiuje podstawowe pojęcia dotyczące samorządu terytorialnego i samorządności; państwa unitarnego, związkowego i totalitarnego, zna podstawowe pojęcia, model i struktury finansowe jst W_02 – zna podstawową strukturę administracyjną urzędów samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, powiatu i województwa W_03 – zna podstawowe kompetencje poszczególnych szczebli samorządu (gminnego, powiatowego i wojewódzkiego) W_04 – określa zadania samorządu terytorialnego w realizacji polityki gospodarczej i społecznej W_05 – zna powiązania pomiędzy kluczowymi agregatami ekonomicznymi oraz związki przyczynowo skutkowe			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> - Zaliczenie z oceną. B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> W_01; W_02; W_03; W_04 – kolokwium pisemne U_02; K_01; K_02; W_05 – aktywność na zajęciach U_01; U_03; U_04; U_5; K_03; K_04 - prace pisemne/projekt <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u>		

<p>występujące w gospodarce finansowej jst.</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 – określa z pomocą prowadzącego zadania samorządu w dziedzinie gospodarki i spraw społecznych (oświaty, kultury, służby zdrowia);</p> <p>U_02 – analizuje i ocenia wykonywanie przez samorząd zadań gospodarczych i społecznych w wybranych gminach i powiatach.</p> <p>U_03 – potrafi wyjaśniać i analizować procesy ekonomiczne zachodzące w gospodarce samorządowej na podstawie dostępnych źródeł</p> <p>U_04 – potrafi samodzielnie opracować projekt dotyczący działalności samorządów, prezentowana własnego stanowiska w grupie oraz argumentacji popartej informacjami zaczerpniętymi ze źródeł naukowych</p> <p>U_05 – pozyskuje informacje z literatury, aktów prawnych i materiałów źródłowych oraz dokonuje ich analizy</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 – Widzi potrzebę aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty samorządowej</p> <p>K_02 – Widzi potrzebę podejmowania działań dla dobra miejsca swojego zamieszkania, gminy, regionu.</p> <p>K_03 – samodzielnie podejmuje działania mające na celu weryfikację danych w zakresie analizy wybranego zjawiska lub procesu gospodarczego</p> <p>K_04 – docenia znaczenie kompetencji i sprawności działania administracji samorządowej</p>	<p>kolokwium zaliczeniowe x 0,40 prace pisemne x 0,50 aktywność x 0,10</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W04
W_02	K1_W02, K1_W14
W_03	K1_W12, K1_W04
W_04	K1_W04
W_05	K1_W14
U_01	K1_U09, K1_U25
U_02	K1_U10, K1_U12
U_03	K1_U14, K1_U12
U_04	K1_U01, K1_U21
U_05	K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K09
K_02	K1_K11
K_03	K1_K04
K_04	K1_K01; K1_K08

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bukowski Z. Jędrzejewski T., Rączka P., 2005. Ustrój samorządu terytorialnego. Towarzystwo Naukowe „Dom Organizatora” Toruń* - Izdebski H. 2014. Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności. Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa* - Jędrzejewski L. 2007. Gospodarka finansowa Samorządu terytorialnego w Polsce. Oficyna wydawnicza Branta. Bydgoszcz-Gdańsk* - Konstytucja RP. 1997. Dz. U. 1997.*
<p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> -obowiązujące akty prawne dotyczące gospodarki samorządowej i finansów publicznych - Kosek-Wojnar M., Surówka. 2007 Podstawy finansów samorządu terytorialnego. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa - Patrzalek L. 2010. Finanse samorządu terytorialnego, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław - Ruśkowski B., Salachna J. 2007. Finanse lokalne po akcesji. Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa

SYLABUS 82

Nazwa zajęć Samorząd terytorialny		Forma zaliczenia W - E, CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 33% Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 67%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	45	51	2
Kwerenda literatury i materiałów źródłowych			15	17	
Studiowanie literatury			13	16	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			15	16	
Konsultacje			2	2	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Studiowanie literatury i tekstów źródłowych			4	5	
Przygotowanie prezentacji			4	5	
Przygotowanie projektów			5	5	
Przygotowanie do zaliczenia			5	7	
Konsultacje			2	2	
Razem	25	15	65	75	3
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany (z prezentacją multimedialną), wykład konwersatoryjny, metoda projektu, metoda symulacyjna, praca w grupie, dyskusja, prezentacje multimedialne studentów, samodzielne studiowanie literatury aktów prawnych i materiałów źródłowych, praca z tekstem, badania terenowe, badania ankietowe, wywiad kwestionariuszowy					
Wymagania wstępne Wymagania wstępne: podstawowe wiadomości o zależnościach gospodarczych i ekonomicznych w rozwoju podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego					
przedmioty poprzedzające: : geografia ekonomiczna, ekonomia, moduł gospodarka lokalna, polityka regionalna, polityka społeczna					
Cele przedmiotu Zaznajomienie studentów z podstawami organizacyjnymi, prawnymi i ekonomicznymi oraz kompetencjami i zasadami funkcjonowania samorządów lokalnych.					
Treści programowe <u>Wykład</u> Podstawowe pojęcia (samorządność, samorząd, demokracja, władza, władztwo publiczne, państwo unitarne, państwo związkowe, prawo krajowe, prawo lokalne), samorząd terytorialny w systemie władz publicznych, europejskie modele samorządu terytorialnego (samorząd w państwie unitarnym i w państwie związkowym), tradycje samorządu terytorialnego w Polsce, podział terytorialny państwa, podstawy prawne funkcjonowania samorządu terytorialnego, udział społeczeństwa w sprawowaniu władzy, zadania samorządu w świetle wybranych ustaw prawa materialnego, organy samorządu terytorialnego gminnego, powiatowego i wojewódzkiego i ich kompetencje, aparat jednostek samorządu terytorialnego, mienie samorządu terytorialnego, podstawy finansowania samorządu terytorialnego; Europejska Karta Samorządu Lokalnego; zagadnienia etyczne w działalności samorządów, nadzór nad działalnością samorządu, współpraca jednostek samorządu terytorialnego, współpraca międzynarodowa					

jednostek samorządu terytorialnego.

Ćwiczenia audytorcyjne

Zadania samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego w dziedzinie gospodarki przestrzennej, gospodarki nieruchomościami, oświaty i szkolnictwa, kultury, ochrony środowiska, służby zdrowia i gospodarki komunalnej. Rodzaje jednostek samorządu terytorialnego i podstawowe pojęcia związane z JST. Akty prawne regulujące funkcjonowanie JST.

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 – definiuje podstawowe pojęcia dotyczące samorządu terytorialnego i samorządności; państwa unitarnego, związkowego i totalitarnego, zna podstawowe pojęcia, model i struktury finansowe
W_02 – zna podstawową strukturę administracyjną urzędów samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, powiatu i województwa
W_03 – zna podstawowe kompetencje poszczególnych szczebli samorządu (gminnego, powiatowego i wojewódzkiego)
W_04 – określa zadania samorządu terytorialnego w realizacji polityki gospodarczej i społecznej
W_05 – zna powiązania pomiędzy kluczowymi agregatami ekonomicznymi oraz związki przyczynowo skutkowe występujące w gospodarce finansowej JST.

Umiejętności

U_01 – określa z pomocą prowadzącego zadania samorządu w dziedzinie gospodarki i spraw społecznych (oświaty, kultury, służby zdrowia);
U_02 – analizuje i ocenia wykonywanie przez samorząd zadań gospodarczych i społecznych w wybranych gminach i powiatach.
U_03 – potrafi wyjaśniać i analizować procesy ekonomiczne zachodzące w gospodarce samorządowej na podstawie dostępnych źródeł
U_04 – potrafi samodzielnie opracować projekt dotyczący działalności samorządów, prezentowana własnego stanowiska w grupie oraz argumentacji popartej informacjami zaczerpniętymi ze źródeł naukowych
U_05 – pozyskuje informacje z literatury, aktów prawnych i materiałów źródłowych oraz dokonuje ich analizy
U_06 – potrafi opracować i przeprowadzić badania kwestionariuszowe (wywiad kwestionariuszowy)
U_07 – interpretuje ze zrozumieniem treść przepisów prawnych regulujących prawa i obowiązki pracowników samorządowych

Kompetencje społeczne

K_01 – Widzi potrzebę aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty samorządowej
K_02 – Widzi potrzebę podejmowania działań dla dobra miejsca swojego zamieszkania, gminy, regionu.
K_03 – samodzielnie podejmuje działania mające na celu weryfikację danych w zakresie analizy wybranego zjawiska lub procesu gospodarczego
K_04 – docenia znaczenie kompetencji i sprawności działania administracji samorządowej

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

C. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia audytorcyjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Wykład:

W_01; W_02; W_03; W_04; W_05; U_07 – egzamin pisemny

U_01; K_04 – aktywność na zajęciach

Ćwiczenia audytorcyjne

W_02; W_03 – kolokwium pisemne
W_04; U_01; U_04; U_05; U_06; K_03 – prace pisemne, projekt
U_02; U_03; K_01; K_02 – prace pisemne
K_02; U_02 - Ocena aktywności w dyskusji

Wykład:

Egzamin x 0,9 + aktywność x 0,1

Ćwiczenia:

Średnia z ocen z kolokwiów x 0,70+ ocena za samodzielną pracę studenta x 0,30

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_1	K1_W02, K1_W04
W_2	K1_W02, K1_W14
W_3	K1_W12, K1_W04
W_4	K1_W04, K1_W14
W_5	K1_W14

U_1	K1_U09, K1_U25
U_2	K1_U10, K1_U12
U_3	K1_U14
U_4	K1_U01, K1_U21
U_5	K1_U13, K1_U14
U_6	K1_U09, K1_U12
U_7	K1_U12, K1_U14
K_1	K1_K09
K_2	K1_K11
K_3	K1_K04
K_4	K1_K01; K1_K08

Wykaz literatury

E. Literatura podstawowa (pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bukowski Z. Jędrzejewski T., Rączka P., 2005. Ustrój samorządu terytorialnego. Towarzystwo Naukowe „Dom Organizatora” Toruń*
- Izdebski H. 2014. Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności. Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa*
- Jędrzejewski L. 2007. Gospodarka finansowa Samorządu terytorialnego w Polsce. Oficyna wydawnicza Branta. Bydgoszcz-Gdańsk*
- Konstytucja RP. 1997. Dz. U. 1997.*

F. Literatura uzupełniająca

- obowiązujące akty prawne dotyczące gospodarki samorządowej i finansów publicznych
- Kosek-Wojnar M., Surówka. 2007 Podstawy finansów samorządu terytorialnego. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa
- Patrzalek L. 2010. Finanse samorządu terytorialnego, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław
- Ruśkowski B., Salachna J. 2007. Finanse lokalne po akcesji. Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa

SYLABUS 83

Nazwa zajęć Samorząd terytorialny gmin		Forma zaliczenia CT - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak	IV	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia terenowe	36	22	24	38	2
Studiowanie literatury			5	10	
Przygotowanie, przeprowadzenie i opracowanie wywiadu			6	8	
Spotkania z pracownikami urzędów gmin			8	8	
Opracowanie sprawozdania z ćwiczeń			3	10	
Konsultacje			2	2	
Razem	36	22	24	38	2
Metody dydaktyczne metoda symulacyjna, praca w grupie, dyskusja, prezentacje multimedialne studentów, samodzielne studiowanie literatury aktów prawnych i materiałów źródłowych, praca z tekstem, badania terenowe, badania ankietowe, wywiad kwestionariuszowy.					
Wymagania wstępne podstawowe wiadomości o zależnościach gospodarczych i ekonomicznych w rozwoju podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego					
Cele przedmiot Zaznajomienie studentów z podstawami organizacyjnymi, prawnymi i ekonomicznymi oraz kompetencjami i zasadami funkcjonowania samorządów lokalnych.					
Treści programowe <u>Problematyka ćwiczeń terenowych:</u> Struktura organizacyjna samorządu gminy na przykładzie wybranej gminy; struktura organizacyjna samorządu gminy miejskiej na wybranym przykładzie. Status prawny wójta, burmistrza, prezydenta miasta, i członka organu wykonawczego powiatu i województwa. Organ wykonawczy gmin, powiatu i województwa; organ uchwałodawczy gminy, powiatu i województwa; Status prawny pracowników samorządowych. Zadania samorządu w zakresie promocji gminy.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 – definiuje podstawowe pojęcia dotyczące samorządu terytorialnego i samorządności; państwa unitarnego, związkowego i totalitarnego, zna podstawowe pojęcia, model i struktury finansowe JST W_02 – zna podstawową strukturę administracyjną urzędów samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, powiatu i województwa W_03 – zna podstawowe kompetencje poszczególnych szczebli samorządu (gminnego, powiatowego i wojewódzkiego) W_04 Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa, higieny pracy oraz ergonomii			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; W_03; W_04 – sprawozdanie podsumowujące U_01; U_02; K_01; K_02 – aktywność		

<p>Umiejętności U_01 – potrafi opracować i przeprowadzić badania kwestionariuszowe (wywiad kwestionariuszowy) U_02 – interpretuje ze zrozumieniem treść przepisów prawnych regulujących prawa i obowiązki pracowników samorządowych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 – Widzi potrzebę podejmowania działań dla dobra miejsca swojego zamieszkania, gminy, regionu. K_02 – docenia znaczenie kompetencji i sprawności działania administracji samorządowej</p>	<p><u>Ocena końcowa ćwiczeń terenowych:</u> sprawozdanie podsumowujące x 0,75 ocena za aktywność x 0,25</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W04
W_02	K1_W02, K1_W14
W_03	K1_W12, K1_W04
W_04	K1_W20
U_01	K1_U09, K1_U12
U_02	K1_U12, K1_U14
K_01	K1_K11
K_02	K1_K01; K1_K08

Wykaz literatury

- A. Literatura podstawowa:** (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)
- Bukowski Z. Jędrzejewski T., Rączka P., 2005. Ustrój samorządu terytorialnego. Towarzystwo Naukowe „Dom Organizatora” Toruń*
 - Izdebski H. 2014. Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności. Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa*
 - Jędrzejewski L. 2007. Gospodarka finansowa Samorządu terytorialnego w Polsce. Oficyna wydawnicza Branta. Bydgoszcz-Gdańsk*
 - Konstytucja RP. 1997. Dz. U. 1997.*

B. Literatura uzupełniająca

- obowiązujące akty prawne dotyczące gospodarki samorządowej i finansów publicznych
- Kosek-Wojnar M., Surówka. 2007 Podstawy finansów samorządu terytorialnego. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa
- Patrzalek L. 2010. Finanse samorządu terytorialnego, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław
- Ruśkowski B., Salachna J. 2007. Finanse lokalne po akcesji. Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa

SYLABUS 84

Nazwa zajęć Status pracownika samorządowego		Forma zaliczenia Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	Tak (dla GS)	III	
Dyscyplina Geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
Studiowanie literatury i tekstów źródłowych			3	4	
Przygotowanie prezentacji			3	5	
Przygotowanie projektów			3	5	
Przygotowanie do zaliczenia			4	5	
Konsultacje			2	2	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne metoda projektu, metoda symulacyjna, praca w grupie, dyskusja, prezentacje multimedialne studentów, samodzielne studiowanie literatury aktów prawnych i materiałów źródłowych, praca z tekstem, badania terenowe, badania ankietowe, wywiad kwestionariuszowy.					
Wymagania wstępne podstawowe wiadomości o zależnościach gospodarczych i ekonomicznych w rozwoju podmiotów gospodarczych i jednostek samorządu terytorialnego					
Cele przedmiot Zaznajomienie studentów z podstawami organizacyjnymi, prawnymi i ekonomicznymi oraz kompetencjami i zasadami funkcjonowania samorządów lokalnych oraz pracowników samorządu.					
Treści programowe Aparat administracyjny jednostek samorządu terytorialnego; status prawny wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i członka organu wykonawczego powiatu i województwa; urzędy jednostek samorządu terytorialnego; stanowiska obligatoryjne w samorządzie gminnym i powiatowym (skarbnik i sekretarz); samorządowe jednostki organizacyjne; pracownicy samorządowi; ochrona prawna pracowników samorządowych; zagadnienia etyczne; uwarunkowania prawne - Kodeks Postępowania Administracyjnego.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 – zna podstawową strukturę administracyjną urzędów samorządu terytorialnego na szczeblu gminy, powiatu i województwa W_02 – zna podstawowe kompetencje poszczególnych szczebli samorządu (gminnego, powiatowego i wojewódzkiego) W_03 Zna podstawowe zasady bezpieczeństwa, higieny pracy oraz ergonomii Umiejętności U_01 – potrafi opracować i przeprowadzić badania kwestionariuszowe (wywiad kwestionariuszowy) U_02 – interpretuje ze zrozumieniem treść przepisów prawnych regulujących prawa i obowiązki pracowników samorządowych			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Ćwiczenia audytoryjne:</u> W_01; W_02; K_02 – kolokwium pisemne -test W_02; U_02; K_03 - prace pisemne/projekt U_01; K_01; W_03 - aktywność na zajęciach, prace pisemne <u>Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:</u> kolokwium zaliczeniowe x 0,40 prace pisemne x 0,50		

<p>Kompetencje społeczne K_01 – Widzi potrzebę aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty samorządowej K_02 – Widzi potrzebę podejmowania działań dla dobra miejsca swojego zamieszkania, gminy, regionu. K_03 – docenia znaczenie kompetencji i sprawności działania administracji samorządowej</p>	<p>aktywność x 0,10 Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W02, K1_W14
W_02	K1_W12, K1_W04
W_03	K1_W20
U_01	K1_U09, K1_U12
U_02	K1_U12, K1_U14
K_01	K1_K09
K_02	K1_K11
K_03	K1_K01; K1_K08

Wykaz literatury

C. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)
- Bukowski Z. Jędrzejewski T., Rączka P., 2005. Ustrój samorządu terytorialnego. Towarzystwo Naukowe „Dom Organizatora” Toruń*
- Izdebski H. 2014. Samorząd terytorialny. Podstawy ustroju i działalności. Wydawnictwo Prawnicze Lexis-Nexis, Warszawa*
- Jędrzejewski L. 2007. Gospodarka finansowa Samorządu terytorialnego w Polsce. Oficyna wydawnicza Branta. Bydgoszcz-Gdańsk*
- Konstytucja RP. 1997. Dz. U.1997.*

D. Literatura uzupełniająca

-obowiązujące akty prawne dotyczące gospodarki samorządowej i finansów publicznych
- Kosek-Wojnar M., Surówka. 2007 Podstawy finansów samorządu terytorialnego. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa
- Patrzalek L. 2010. Finanse samorządu terytorialnego, Wyd. Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław
- Ruśkowski B., Salachna J. 2007. Finanse lokalne po akcesji. Oficyna Wolters Kluwer, Warszawa

SYLABUS 85

Nazwa zajęć Metody analizy przestrzennej		Forma zaliczenia CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GS)	VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 50 % geografia społeczno-ekonomiczna i przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			13	15	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			10	20	
Przygotowanie do egzaminu			5	5	
Konsultacje			2	2	
Razem	30	18	30	42	2
Metody dydaktyczne metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza, różne formy graficznej prezentacji wyników), metoda kartograficzna (wykonywanie map, diagramów, kartogramów, kartodiagramów), metody aktywizujące (metoda zajęć praktycznych, dyskusja), metody praktyczne (pokaz, praca z mapą, analiza materiału badawczego, ćwiczenia techniczne - wykonywanie map, wykresów, obliczeń)					
Wymagania wstępne Student posiada wiedzę i umiejętności z zakresu zjawisk i procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym, społecznym i gospodarczym oraz umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, roczników statystycznych, tablic geograficznych, internetowych baz danych, map tematycznych					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z techniką projektowania badań, problematyką organizacji badań, umiejętnością stawiania hipotez naukowych i ich weryfikacji. Zapoznanie studentów z metodą naukową oraz metodami badawczymi stosowanymi w geografii społeczno – ekonomicznej, a w szczególności z metodami sondażowymi oraz statystycznymi. Przygotowanie studentów do umiejętnego stosowania metod zbierania danych, analizy, prezentacji i oceny wyników. Wykształcenie umiejętności przedstawiania i interpretacji różnych zjawisk w aspekcie przestrzennym.					
Treści programowe - Założenia metodologiczne w badaniach i analizach przestrzennych. Metodologia w badaniach geograficznych, podstawowe wzorce, modele, teorie i prawa naukowe analiz przestrzennych. Klasyfikacje metod badań analizy przestrzennej. Badania podstawowe, skierowane i stosowane, pole badań, wyniki badań i ich wykorzystanie. Zakres i poziomy badań przestrzennych. - Opis przestrzeni geograficznej. Wykorzystanie map topograficznych, opracowań kartograficznych w różnych skalach i różnej treści, technik GIS-owskich do opisu przestrzeni geograficznej. - Podstawowe modele i metody matematyczno-statystyczne. Metody zbierania danych, prognozowanie, modele matematyczne, modele powiązań systemu społeczno-ekonomicznego a środowiska geograficznego, metody badania dynamiki zjawisk, symulacja, optymalizacja, analiza systemowa, modele dyfuzji i innowacji, metody grafowe i sieciowe, modele grawitacji i potencjału, metoda reprezentacyjna, testy statystyczne, analiza wariancji, analiza korelacji i regresji, analiza jedno- i wielozmienna. - Przestrzenna struktura gospodarki i społeczeństwa. Przestrzeń i pojęcia pokrewne. Poszukiwanie ładu przestrzennego. Opracowania fizjograficzne. Typologia, klasyfikacja i regionalizacja – teoria i podstawowe narzędzia badawcze. Koncepcja usieciowienia w badaniach przestrzennie-ekonomicznych. Metody analizy struktur w badaniach przestrzennych. - Praktyczne metody i techniki analizy zjawisk w przestrzeni: wykorzystanie map topograficznych, map ogólnogeograficznych, ortofotomapy, map tematycznych do analizy wybranego zjawiska w przestrzeni – czytanie treści map. Metoda bonitacji					

punktowej – analiza wybranego zjawiska przyrodniczego, społecznego o złożonej strukturze, wykorzystanie narzędzi zmiany cech ilościowych na jakościowe i odwrotnie. Metoda izarytmiczna – do prezentowania zjawisk ciągłych, wyznaczanie zasięgów i natężenia wybranych zjawisk z wykorzystaniem programów GIS. Wybrane metody taksonomiczne – diagram Czekanowskiego, taksonomia wrocławska, wskaźnik syntetyczny, dostępność topologiczna. Przestrzenne miary koncentracji i centralności

**Efekty uczenia się
Student:**

Wiedza

W_01 Zna podstawy metody naukowej oraz orientacje metodologiczne geografii społeczno - ekonomicznej

W_02 Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć, praw, modeli i teorii analiz przestrzennych

W_03 Definiuje w stopniu podstawowym i rozróżnia podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych i społecznych

W_04 Zna metody opisu statystycznego, metody sondażowe oraz metody analizy przestrzennej i wykorzystuje je do prezentacji procesów i zjawisk zachodzących w przestrzeni

Umiejętności

U_01 Potrafi samodzielnie zastosować odpowiednie metody do zbierania i analizy materiału empirycznego w badaniach przestrzennych i geograficznych

U_02 Proponuje samodzielne analizy i interpretacje na podstawie wyników zastosowanych metod

U_03 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne oraz materiały źródłowe

U_04 Planuje i przeprowadza badania kwestionariuszowe

Kompetencje społeczne

K_01 Rozumie konieczność uczenia się przez całe życie, potrafi współdziałać i pracować w grupie

K_02 Docenia skuteczność metod i narzędzi naukowych do wyjaśniania zjawisk geograficznych i dokonuje ich krytycznej oceny

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia

W_01; W_02; W_03; U_01; K_02 – kolokwium pisemne

W_04; U_01; U_02; U_03; U_04; K_01; K_02 – sprawozdania z ćwiczeń

Ocena końcowa ćwiczeń:

Kolokwium pisemne – 50%
sprawozdania – 50%

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01; K1_W14
W_02	K1_W01; K1_W14
W_03	K1_W02, K1_W17, K1_W04
W_04	K1_W18,
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U25
U_02	K1_U03; K1_U08; K1_U10
U_03	K1_U13
U_04	K1_U11
K_01	K1_K01; K1_K09
K_02	K1_K03

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

– Chojnicki Z. (red.), 1977, Metody ilościowe i modele w geografii, PWN, Warszawa*

– Chojnicki Z., 1999, Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań*

– Rogacki H. (red.), 2001, Koncepcje teoretyczne i metody badań geografii społeczno- ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, Wydawnictwo UAM, Poznań*

– Sobczyk M., 2010, Statystyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca

– Czyż T., 1973, Zastosowanie metod i modeli matematycznych w geografii polskiej, „Przegląd Geograficzny”, z. 1, s. 29-51

– Dziewoński K., 1990, Koncepcje i metody badawcze z dziedziny osadnictwa, „Prace Geograficzne”, IGiPZ PAN,

Ossolineum, Wrocław, nr 154

- Hyczak Z., 1986, Waloryzacja rekreacyjna środowiska geograficznego metodą bonitacji punktowej (na przykładzie Wyżyny Częstochowskiej), „Studia nad Ekonomiką Regionu”, ŚIN, Katowice, t. 15, s. 82-111
- Nowak E., 2004, Metody klasyfikacji w badaniach geograficznych (analiza porównawcza), Akademia Świętokrzyska, Wydawnictwo Naukowe Bogucki, Kielce-Poznań

SYLABUS 86

Nazwa zajęć Metody badań w geografii społecznej i gospodarczej		Forma zaliczenia CAU – Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GS)	V	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytorjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie do ćwiczeń			14	20	
Wykonanie ćwiczeń pisemnych			10	16	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Konsultacje			2	2	
Razem	30	18	30	42	2
Metody dydaktyczne metody operatywne (analiza danych statystycznych, analiza porównawcza, różne formy graficznej prezentacji wyników), metoda kartograficzna (wykonywanie map, diagramów, kartogramów, kartodiagramów), metody aktywizujące (metoda zajęć praktycznych, dyskusja), metody praktyczne (pokaz, praca z mapą, analiza materiału badawczego, ćwiczenia techniczne - wykonywanie map, wykresów, obliczeń)					
Wymagania wstępne Student posiada wiedzę i umiejętności z zakresu zjawisk i procesów zachodzących w środowisku przyrodniczym, społecznym i gospodarczym oraz umiejętność korzystania z różnych źródeł informacji, roczników statystycznych, tablic geograficznych, internetowych baz danych, map tematycznych					
Cele zajęć Zaznajomienie studentów z techniką projektowania badań, problematyką organizacji badań, umiejętnością stawiania hipotez naukowych i ich weryfikacji. Zapoznanie studentów z metodą naukową oraz metodami badawczymi stosowanymi w geografii społeczno – ekonomicznej, a w szczególności z metodami sondażowymi oraz statystycznymi. Przygotowanie studentów do umiejętnego stosowania metod zbierania danych, analizy, prezentacji i oceny wyników. Wykształcenie umiejętności przedstawiania i interpretacji różnych zjawisk w aspekcie przestrzennym.					
Treści programowe - Założenia metodologiczne w geografii społeczno-ekonomicznej. Metodologia w badaniach geograficznych, rozwój i klasyfikacje metod badań w geografii społeczno-ekonomicznej. Badania podstawowe, skierowane i stosowane, pole badań, wyniki badań i ich wykorzystanie. - Podstawowe modele i metody matematyczno-statystyczne w geografii społeczno-ekonomicznej. Metody zbierania danych, prognozowanie, modele matematyczne, modele powiązań systemu społeczno-ekonomicznego a środowiska geograficznego, metody badania dynamiki zjawisk, symulacja, optymalizacja, analiza systemowa, modele dyfuzji i innowacji, metody grafowe i sieciowe, modele grawitacji i potencjału, metoda reprezentacyjna, testy statystyczne, analiza wariancji, analiza korelacji i regresji, analiza jedno- i wielozmienna. - Przestrzenna struktura gospodarki i społeczeństwa. Przestrzeń i pojęcia pokrewne. Poszukiwanie ładu przestrzennego. Typologia, klasyfikacja i regionalizacja – teoria i podstawowe narzędzia badawcze. Koncepcja usieciowienia w badaniach przestrzenno-ekonomicznych. Metody analizy struktur w badaniach geografii społeczno-ekonomicznej. - Metody analizy hierarchii w badaniach geograficznych. Reguła wielkości kolejności Zipfa, Teoria ośrodków centralnych Christallera. Globalizacja a rozwój lokalny w geografii społeczno-ekonomicznej. - Dynamika w badaniach geograficznych. Skale pomiaru i metody stosowane w badaniach dynamiki i zmienności zjawisk społeczno-ekonomicznych. - Podstawowe techniki zbierania materiału badawczego. Ankieta i wywiad kwestionariuszowy. Dobór próby do przeprowadzenia					

badania ankietowego. Metody kartograficzne i techniki graficzne w geografii społeczno – ekonomicznej. Analiza statystyczna materiału badawczego.

- Podstawowe wskaźniki stosowane w geografii społeczno – ekonomicznej. Wykorzystanie map topograficznych, opracowań kartograficznych w różnych skalach i różnej treści, technik GIS-owskich do opisu przestrzeni geograficznej, prezentowania zjawisk społecznych i ekonomicznych. Metody przedstawienia graficznego analiz statystycznych - zastosowanie trójkąta Ossana do analizy struktury zatrudnienia w wybranych krajach świata, konstrukcja i analiza wykresu Witthauera w badaniach przyrostu naturalnego w Polsce, wykresy logarytmiczne jako metoda badania zależności powierzchni i liczby ludności w gminach województwa pomorskiego, reguła Zipfa, krzywa koncentracji Lorenza i jej zastosowania. Metody regionalizacji i taksonomii - wskaźnik syntetyczny, Perkala i jego zastosowanie przy pomiarze zagadnień demograficznych województwa pomorskiego i zachodniopomorskiego, mapy koncentracji i potencjału, metody korelacji i regresji – metoda średnich, struktura funkcjonalna jednostek – metoda bazy ekonomicznej miast.

**Efekty uczenia się
Student:**

Wiedza

W_01 Zna podstawy metody naukowej oraz orientacje metodologiczne geografii społeczno - ekonomicznej

W_02 Zna i rozumie znaczenie podstawowych pojęć, praw, modeli i teorii analiz przestrzennych

W_03 Definiuje w stopniu podstawowym i rozróżnia podstawy teoretyczne technik pozyskiwania danych geograficznych i społecznych

W_04 Zna metody opisu statystycznego, metody sondażowe oraz metody analizy przestrzennej i wykorzystuje je do prezentacji procesów i zjawisk zachodzących w przestrzeni

Umiejętności

U_01 Potrafi samodzielnie zastosować odpowiednie metody do zbierania i analizy materiału empirycznego w badaniach przestrzennych i geograficznych

U_02 Proponuje samodzielne analizy i interpretacje na podstawie wyników zastosowanych metod

U_03 Wyszukuje i selekcjonuje dane statystyczne oraz materiały źródłowe

U_04 Planuje i przeprowadza badania kwestionariuszowe

Kompetencje społeczne

K_01 Rozumie konieczność uczenia się przez całe życie, potrafi współdziałać i pracować w grupie

K_02 Docenia skuteczność metod i narzędzi naukowych do wyjaśniania zjawisk geograficznych i dokonuje ich krytycznej oceny

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

Ćwiczenia audytoryjne

W_01; W_02; W_03; U_01; K_02 - kolokwium pisemne

W_04; U_01; U_02; U_03; U_04; K_01; K_02 - ćwiczenia pisemne

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

Kolokwium pisemne – 50%

prace pisemne – 50%

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01; K1_W14
W_02	K1_W01; K1_W14, K1_W04,
W_03	K1_W17
W_04	K1_W18
U_01	K1_U01, K1_U02, K1_U25
U_02	K1_U03; K1_U08; K1_U9
U_03	K1_U13
U_04	K1_U11
K_01	K1_K01; K1_K09
K_02	K1_K03

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Berezowski S., 1986, Metody badań w geografii ekonomicznej, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne.*
- Chojnicki Z. (red.), 1977, Metody ilościowe i modele w geografii, PWN, Warszawa*
- Chojnicki Z., 1999, Podstawy metodologiczne i teoretyczne geografii, Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań*
- Rogacki H. (red.), 2001, Koncepcje teoretyczne i metody badań geografii społeczno- ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, Wydawnictwo UAM, Poznań*
- **Sobczyk M., 2010, Statystyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa***

B. Literatura uzupełniająca

- Czyż T., 1973, Zastosowanie metod i modeli matematycznych w geografii polskiej, „Przegląd Geograficzny”, z. 1, s. 29-51
- Dziewoński K., 1990, Koncepcje i metody badawcze z dziedziny osadnictwa, „Prace Geograficzne”, IGiPZ PAN, Ossolineum, Wrocław, nr 154
- Hyrczak Z., 1986, Waloryzacja rekreacyjna środowiska geograficznego metodą bonitacji punktowej (na przykładzie Wyżyny Częstochowskiej), „Studia nad Ekonomiką Regionu”, SIN, Katowice, t. 15, s. 82-111
- Isard W., 1965, Metody analizy regionalnej. Wprowadzenie do nauki o regionach, PWN, Warszawa.
- Jażdżewska I., 2003, Statystyka dla geografów, Wydawnictwo UŁ, Łódź
- Kocimowski K., Kwiatek J., 1976, Wykresy i mapy statystyczne, GUS, Warszawa
- Kostrubiec B., 1977, Metody badania koncentracji przestrzennej, [w:] Chojnicki Z. (red.), Metody ilościowe i modele w geografii, PWN, Warszawa, s. 63-76
- Nowak E., 1990, Problem informacji w modelowaniu ekonometrycznym, PWN, Warszawa
- Parysek J.J., 1982, Modele klasyfikacji w geografii, „Prace UAM”, Seria „Geografia”, Poznań, nr 31
- Ratajski L., 1973, Metodyka kartografii społeczno-gospodarczej, PPWK, Warszawa
- Roeske-Słomka I. (red.), 2002, Prace statystyczne i demograficzne, „Zeszyty Naukowe”, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, Poznań, 17
- Runge J., 1992, Wybrane zagadnienia analizy przestrzennej w badaniach geograficznych, Uniwersytet Śląski, Katowice
- Kukuła K., 2003, Elementy statystyki w zadaniach, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
- Runge J., 2006, Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej – elementy metodologii, wybrane narzędzia badawcze, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice
- Nowak E., 2004, Metody klasyfikacji w badaniach geograficznych (analiza porównawcza), Akademia Świętokrzyska, Wydawnictwo Naukowe Bogucki, Kielce-Poznań
- Bartkowski T., 1977, Metody badań w geografii fizycznej, PWN, Warszawa

C. Źródła internetowe:

- Dane statystyczne Banku Światowego <http://web.worldbank.org/>
- Dane statystyczne Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.eu.int/>
- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl/bdl

SYLABUS 87

Nazwa zajęć Prawo administracyjne	Forma zaliczenia W - Zo	Liczba punktów ECTS 1			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GS)	VI	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Przygotowanie do zajęć			2	5	
Samodzielne studiowanie literatury			7	10	
Przygotowanie prezentacji multimedialnych			4	4	
Konsultacje			2	2	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne Wykład z prezentacją multimedialną, wykład problemowy, metody operatywne, metody aktywizujące, konwersatorium, dyskusja, ćwiczenia audytoryjne, metody eksponujące: pokaz multimedialnych prezentacji					
Wymagania wstępne Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z administracją i polityką. Powinien być w stanie prawidłowo od-różnić i scharakteryzować główne mechanizmy prawne					
Cele zajęć Przedmiotem zajęć jest przedstawienie i zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami i instytucjami prawnymi w zakresie prawa administracyjnego. Nabywanie przez studentów umiejętności i kompetencji w zakresie funkcjonowania administracji publicznej. Umożliwienie zorganizowanej dyskusji nad problematyką funkcjonowania administracji publicznej w Polsce.					
Treści programowe Administracja i prawo administracyjne. Źródła prawa administracyjnego. Prawne formy działania administracji publicznej. Stosunki administracyjnoprawne i sytuacje administracyjnoprawne. Publiczne prawo podmiotowe. Struktura administracji publicznej. Teoria podmiotów administrujących i łączących je stosunków. Zakład administracyjny. Administracja centralna. Administracja terenowa. Kontrola administracji publicznej. Europeizacja polskiego prawa administracyjnego. Prawo jako instrument ograniczenia patologii w demokratycznym państwie i jego administracji.					
Efekty uczenia się: Student:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne			
Wiedza W_01 Zna i rozumie podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa administracyjnego W_02 Opisuje strukturę administracji publicznej w Polsce W_03 Krytycznie ocenia problematykę reglamentacji administracji publicznej w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem roli samorządu terytorialnego		A. Sposób zaliczenia Wykład: Zaliczenie z oceną			
Umiejętności U_01 Wykorzystuje teorie, modele i metody badawcze z zakresu prawa administracyjnego		B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Wykład W_01; W_02; W_03; U_01; U_02; U_03; K_01 – kolokwium pisemne			
		Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku			

<p>U_02 Proponuje własne rozwiązania zadanego problemu, samodzielnie dobierając metody i materiały źródłowe</p> <p>U_03 Potrafi zaprezentować wyniki własnych badań w formie ustnej i za pomocą prezentacji multimedialnej</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Studiuje samodzielnie literaturę naukową</p>	<p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W14
W_02	K1_W14
W_03	K1_W14
U_01	K1_U14
U_02	K1_U14, K1_U21
U_03	K1_U01
K_01	K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Prawo administracyjne / [aut.] Zygmunt Niewiadomski [i in.]. - Wyd.2. - Warszawa : Wydawnictwo Prawnicze "LexisNexis", 2006.
- Prawo administracyjne / Jan Zimmermann. - Wyd.8. - Stan prawny na 12 marca 2018 r. - Warszawa : Wolters Kluwer Polska, 2018
- Prawo i postępowanie administracyjne w pigułce / red. Aneta Gacka-Asiewicz. - 5. wyd. - Warszawa : Wydawnictwo C.H. Beck, 2017

B. Literatura uzupełniająca:

- Ura E., 2010, *Prawo administracyjne*, LexisNexis, Warszawa.
- Leoński Z., 2005, *Materialne prawo administracyjne*, C.H.Beck, Warszawa.
- Leoński Z., 2000, *Zarys prawa administracyjnego*, Warszawa.
- Zimmerman J. (red.), 2007, *Koncepcja systemu prawa administracyjnego*, Warszawa.
- Maurer H., 2003, *Ogólne prawo administracyjne*, Wrocław
- Stahl M. (redakcja naukowa), 2009, *Materialne prawo administracyjne, pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*, Warszawa
- Cieślak Z., Lipowicz I., Niewiadomski Z., 2000, *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Warszawa
- Filipek J., 2003, *Prawo administracyjne. Instytucje ogólne prawa administracyjnego*, Zakamycze.

SYLABUS 88

Nazwa zajęć System przyrodniczy i jego funkcjonowanie	Forma zaliczenia W – E CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Geografia	SPS	nie	tak (dlaGKz)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	45	51	2
Samodzielne studiowanie literatury			10	11	
Wykonanie pracy semestralnej			10	10	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			25	30	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Analiza literatury przedmiotu			5	8	
Wykonywanie ćwiczeń pisemnych			7	8	
Wykonanie projektu/ prezentacji			5	6	
Konsultacje			2	2	
Razem	25	15	65	73	3
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny, metoda problemowa, dyskusja, praca w zespołach, projekt, metoda analizy kartograficznej i statystycznej					
Wymagania wstępne Astronomiczne podstawy geografii, elementy fizyki i chemii Ziemi, geologia, geomorfologia, klimatologia i meteorologia, hydrologia i oceanografia, kartografia i topografia.					
Cele zajęć Nabycie przez studentów wiedzy na temat struktury i funkcjonowania systemu przyrodniczego w skali globalnej i regionalnej, znajomości podstawowych elementów i procesów związanych z przepływem energii i materii w różnych systemach przyrodniczych Ziemi					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Teoria systemów i jej miejsce w naukach geograficznych. Modele systemu przyrodniczego Ziemi w ujęciu globalnym i lokalnym. Właściwości i cechy systemów przyrodniczych. Typy systemów przyrodniczych. Pojęcia sprzężeń zwrotnych, regulacji i równowagi systemu przyrodniczego. Prawidłowości w systemach przyrodniczych. Podsystemy: atmosfera, hydrosfera, litosfera, pedosfera i biosfera – budowa, właściwości i podstawowe procesy. Cykle przyrodnicze. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Przykłady różnych systemów przyrodniczych i sposoby ich rozpatrywania (ekosystemy lądowe i wodne). Łańcuchy powiązań między elementami w systemach naturalnych i zmienionych przez działalność człowieka (agroekosystem, ekosystem miejski). Bariery i granice w systemach środowiska przyrodniczego. Człowiek w systemie przyrodniczym: podatność i odporność systemów przyrodniczych na czynniki naturalne i antropogeniczne, oddziaływania antropogeniczne na systemy przyrodnicze i ich reakcje obronne, miary antropizacji systemów przyrodniczych (koncepcja hemerobii).					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Posiada wiedzę teoretyczną dotyczącą budowy		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład – egzamin			

<p>podstawowych elementów systemu przyrodniczego Ziemi, potrafi wyjaśnić genezę zjawisk i przebieg procesów przyrodniczych.</p> <p>W_02 Zna i rozumie zależności pomiędzy elementami systemu przyrodniczego, potrafi podać ich przykłady w różnych typach systemów przyrodniczych.</p> <p>W_03 Opisuje i ocenia formy oddziaływania człowieka na system przyrodniczy oraz ich skutki.</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Wykorzystuje teorie i modele z zakresu struktury i funkcjonowania systemu przyrodniczego, stosując podejście systemowe w analizie i rozwiązywaniu problemów naukowych.</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową.</p> <p>K_02 Potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów geograficznych.</p>	<p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u> – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p><u>Wykład</u></p> <p>K_02 – ocena aktywności w czasie wykładu</p> <p>W_01, W_02; W_03; U_01 - Egzamin pisemny (pytania opisowe)</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u></p> <p>W_03; U_01; K_01 -ocena zadań wykonywanych na zajęciach</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W03
W_02	K1_W05, K1_W07, K1_W08
W_03	K1_W09
U_01	K1_U02
K_01	K1_K03, K1_K04
K_02	K1_K08

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Allen P.A., 2000: Procesy kształtujące powierzchnię Ziemi. Wyd. naukowe PWN, Warszawa.* – Bartkowski T., 1986: Zastosowania geografii fizycznej. PWN, Warszawa.* – Chełmicki W. 2002. Woda – zasoby, degradacja, ochrona. PWN Warszawa* – Craig J.R., Vaughan D.J., Skinder B.J., 2003: Zasoby Ziemi. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.* – Karczewska A. 2008, Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych, Wydawnictwo UWP, Wrocław* – Kompendium wiedzy o ekologii. 2001, pr. zb. pod red. Jana Strzałko i Teresy Mossor-Pietraszewskiej. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa-Poznań.* <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Boryczka J., i in. 1998: Współczesne zmiany klimatu i ich uwarunkowania. W: Zjazd PTG Sosnowiec. – Brown R.L., Kane H., Roodman D.M., 1995: Świat, w którym żyjemy. Trendy kształtujące przyszłość.. KiW. – Kowalik P., 2001, Ochrona środowiska glebowego, PWN, Warszawa.
--

SYLABUS 89

Nazwa zajęć Konflikty człowiek-środowisko	Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 4			
Kierunek studiów geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 50 % geografia społeczno-ekonomiczna i przestrzenna 50 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	45	51	2
Samodzielne studiowanie literatury			10	10	
Wykonanie pracy semestralnej			10	30	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			25	11	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	45	51	2
Analiza literatury przedmiotu			5	5	
Wykonywanie ćwiczeń pisemnych			25	31	
Wykonanie projektu/ prezentacji			10	10	
Konsultacje			5	5	
Razem	30	18	90	102	4
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny, metoda problemowa, dyskusja, praca w zespołach, projekt, metoda analizy kartograficznej i statystycznej.					
Wymagania wstępne astronomiczne podstawy geografii, elementy fizyki i chemii Ziemi, geologia, geomorfologia, klimatologia i meteorologia, hydrologia i oceanografia, kartografia i topografia.					
Cele zajęć Dostrzeżenie wpływu człowieka jako elementu modyfikującego naturalne systemy przyrodnicze. Przedstawienie roli człowieka jako czynnika generującego zmiany w środowisku.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Podstawowe pojęcia z zakresu relacji człowiek - środowisko. Zmiany użytkowania środowiska. Zmiany stanu środowiska. Konflikty człowiek - środowisko w kontekście globalnego ocieplenia. Konflikty człowiek - środowisko, których efektem jest zanieczyszczenie atmosfery. Zagrożenia różnorodności gatunkowej. Degradacja gleb. Zagrożenia lasów. Niedobory i zanieczyszczenie wód. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Degradacja środowiska a zdrowie człowieka. Przyczyny kulturowe, naukowe i techniczne konfliktów człowiek - środowisko. Przyczyny ekonomiczne konfliktów człowiek – środowisko. Analiza bieżących konfliktów człowiek – środowisko.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 Zna i rozumie zależności pomiędzy elementami systemu przyrodniczego, potrafi podać ich przykłady w różnych typach systemów przyrodniczych. W_02 Zna podstawowe pojęcia z zakresu relacji człowiek – środowisko W_03 Omawia momenty przełomowe w rozwoju cywilizacyjnym i wynikające z tego zmiany oddziaływania na środowisko			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Wykład:		

<p>Umiejętności U_01 Wykorzystuje teorie i modele z zakresu struktury i funkcjonowania systemu przyrodniczego, stosując podejście systemowe w analizie i rozwiązywaniu problemów naukowych. U_02 Dostrzega konflikty wynikające z funkcjonowania człowieka w środowisku U_03 Dokonuje oceny stopnia przekształceń antropogenicznych atmosfery, hydrosfery, litosfery, pedosfery i biosfery w oparciu o wyniki badań z wykorzystaniem fachowej literatury (w tym również aktów prawnych określających normy jakości poszczególnych składowych środowiska); potrafi wyjaśnić przyczyny przekształceń środowiska w danym miejscu w oparciu o dostępne dane i analizę sytuacji w terenie</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową. K_02 Potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów geograficznych. K_03 Dostrzega potrzebę zrównoważonego rozwoju człowieka w środowisku</p>	<p>W_01, W_02, U_2 K_01 – kolokwium pisemne K_01; K_02; K_03 – ocena z aktywności na zajęciach W = Kolokwium x0,9 + aktywność x 0,1</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u> W_03 U_1; U_03; K_02 K_03 - ćwiczenia pisemne W_03 U_1; U_03; K_02 K_03 - projekt/prezentacja</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W05, K1_W07, K1_W08
W_02	K1_W01, K1_W05
W_03	K1_W02
U_01	K1_U02
U_02	K1_U14
U_03	K1_U09; K1_U13; K1_U14
K_01	K1_K03
K_02	K1_K08
K_03	K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Chelmiński W. 2002. Woda – zasoby, degradacja, ochrona. PWN Warszawa*
- Craig J.R., Vaughan D.J., Skinder B.J., 2003: Zasoby Ziemi. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.*
- Karczewska A. 2008, Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych, Wydawnictwo UWP, Wrocław*
- Kompendium wiedzy o ekologii. 2001, pr. zb. pod red. Jana Strzałko i Teresy Mossor-Pietraszewskiej. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa-Poznań.*
- Krebs Ch.,J., 1996: Ekologia. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.*
- MacKenzie A., Ball A.S., Virdee S.R., 2002: Krótkie wykłady. Ekologia. PWN, Warszawa. *

B. Literatura uzupełniająca

- Boryczka J., i in. 1998: Współczesne zmiany klimatu i ich uwarunkowania. W: Zjazd PTG Sosnowiec.
- Brown R.L., Kane H., Roodman D.M., 1995: Świat, w którym żyjemy. Trendy kształtujące przyszłość.. KiW.
- Dynowska J., (red.) 1993, Przemiany stosunków wodnych w Polsce w wyniku procesów naturalnych i antropogenicznych. UJ, Kraków
- Pasieczna A., 2003, Atlas zanieczyszczeń gleb miejskich w Polsce, Wydawnictwo PIG
- Kordowski J., Brykała D., Bartczak A., Kaczmarek H., Słowiński M. 2010. Antropogeniczne i naturalne przemiany środowiska geograficznego województwa kujawsko-pomorskiego – wybrane przykłady. Wydawnictwo PAN, Warszawa
- Kowalik P., 2001, Ochrona środowiska glebowego, PWN, Warszawa
- Pietrzak M., 1998: Syntezy krajobrazowe. Założenia, problemy, zastosowania. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.

- Roo-Zielińska E., Solon J., Degórski M., 2007, Ocena stanu i przekształceń środowiska przyrodniczego na podstawie wskaźników geobotanicznych, krajobrazowych i glebowych, PAN Warszawa
- Mannion A.M., 2001: Zmiany środowiska Ziemi. Historia środowiska przyrodniczego i kulturowego. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Obrębska-Starkel B., Starkel L., 1991: Efekt cieplarniany a globalne zmiany środowiska przyrodniczego. Zeszyty Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, zeszyt 4.

SYLABUS 90

Nazwa zajęć Ekologia krajobrazu	Forma zaliczenia W-Zo		Liczba punktów ECTS 2		
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku (50%) geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Samodzielne studiowanie literatury			20	26	
Wykonanie pracy semestralnej			5	5	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			20	20	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny, metoda problemowa, dyskusja, praca w zespołach, projekt, metoda analizy kartograficznej i statystycznej.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza dotycząca budowy Ziemi i procesów związanych z powstawaniem i przepływem materii i energii w przyrodzie. Umiejętność czytania i interpretacji map topograficznych, znajomość podstawowych metod prezentacji kartograficznej.					
Cele zajęć Nabycie wiedzy w zakresie kompleksowych ujęć układów przyrodniczych, struktury krajobrazu w aspekcie regionalnym i lokalnym, znaczenia dla procesów decyzyjnych /np. planistycznych/.					
Treści programowe Podstawowe pojęcia i definicje. Holistyczna koncepcja przyrody. Funkcjonowanie struktur krajobrazu. Zmiany antropogeniczne układów i struktur krajobrazu. Terenowe badania krajobrazu. Restrukturyzacja struktur przestrzennych krajobrazu.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Opisuje i ocenia formy oddziaływania człowieka na system przyrodniczy oraz ich skutki. W_02 Omawia momenty przełomowe w rozwoju cywilizacyjnym i wynikające z tego zmiany oddziaływania na środowisko Umiejętności U_01 Wykorzystuje teorie i modele z zakresu struktury i funkcjonowania systemu przyrodniczego, stosując podejście systemowe w analizie i rozwiązywaniu problemów naukowych.	Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> W_01; W_02; U_01; K_01; K_03 - praca semestralna K_02 aktywność w czasie wykładu <u>Ocena końcowa z wykładu</u> praca semestralna – 80%				

<p>Kompetencje społeczne K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową problemów geograficznych. K_02 Dostrzega potrzebę zrównoważonego rozwoju człowieka w środowisku K_03 Ma świadomość różnych przejawów antropopresji na środowisko i jej nieuchronności, ale widzi konieczność dążenia do możliwie racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi podejmując odpowiednie działania w różnej skali</p>	<p>aktywność na zajęciach – 20%</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W09
W_02	K1_W02
U_01	K1_U02
K_01	K1_K03
K_02	K1_K08
K_03	K1_K03; K1_K05; K1_K08

<p>Wykaz literatury A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej) - Ostaszewska K., 2002: Geografia krajobrazu, PWN, W-wa* - Richling A., Solon J., 2011: Ekologia krajobrazu. PWN, Warszawa.* B. Literatura uzupełniająca: - Pietrzak M., 1998: Syntezy krajobrazowe. Założenia, problemy, zastosowania. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań</p>

SYLABUS 91

Nazwa zajęć Antropogeniczne przekształcenia środowiska		Forma zaliczenia W-Zo, CAU-Zo		Liczba punktów ECTS 3	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak; w zakresie specjalności KIZŚP,	VI	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 66,7 % geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33,3 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	45	51	2
Samodzielne studiowanie literatury			30	31	
Wykonanie pracy semestralnej			5	10	
Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia			10	10	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Analiza literatury przedmiotu			5	6	
Wykonywanie ćwiczeń pisemnych			10	13	
Wykonanie projektu/ prezentacji			4	4	
Konsultacje			1	1	
Razem	25	15	65	75	3
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny, metoda problemowa, dyskusja, praca w zespołach, projekt, metoda analizy kartograficznej i statystycznej					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza dotycząca budowy Ziemi i procesów związanych z powstawaniem i przepływem materii i energii w przyrodzie. Umiejętność czytania i interpretacji map topograficznych, znajomość podstawowych metod prezentacji kartograficznej.					
Cele zajęć Przedstawienie roli człowieka jako czynnika generującego zmiany w środowisku. Omówienie antropogenicznych form przekształceń środowiska oraz ich skutków ekologicznych i gospodarczych w skali globalnej i regionalnej. Nabycie wiedzy w zakresie kompleksowych ujęć układów przyrodniczych, struktury krajobrazu w aspekcie regionalnym i lokalnym, znaczenia dla procesów decyzyjnych /np. planistycznych/.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Człowiek jako czynnik generujący zmiany w środowisku. Klasyfikacja antropogenicznych przekształceń środowiska.. Przekształcenia geomechaniczne i hydrologiczne litosfery i pedosfery. Przekształcenia chemiczne i biologiczne litosfery i pedosfery. Antropogeniczne przekształcenia biosfery. Antropoprosja a bioróżnorodność. Antropogeniczne przekształcenia lasów na obszarze Polski. Gospodarka rolna jako czynniki przekształceń krajobrazu, biosfery, gleb i wód. Górnictwo jako czynniki przekształceń środowiska. Przemysł i transport jako czynniki przekształceń środowiska. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Antropogeniczne przekształcenia atmosfery oraz ich skutki ekologiczne i gospodarcze. Antropogeniczne przekształcenia hydrosfery oraz ich skutki ekologiczne i gospodarcze. Antropogeniczne przekształcenia Morza Bałtyckiego. Środowiskowe skutki pożarów, katastrof ekologicznych i działań militarnych.					
Efekty uczenia się Student:			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia		
Wiedza					

<p>W_01 Opisuje i ocenia formy oddziaływania człowieka na system przyrodniczy oraz ich skutki.</p> <p>W_02 Zna podstawowe pojęcia z zakresu relacji człowiek – środowisko</p> <p>Umiejętności</p> <p>U_01 Dokonuje oceny stopnia przekształceń antropogenicznych atmosfery, hydrosfery, litosfery, pedosfery i biosfery w oparciu o wyniki badań z wykorzystaniem fachowej literatury (w tym również aktów prawnych określających normy jakości poszczególnych składowych środowiska); potrafi wyjaśnić przyczyny przekształceń środowiska w danym miejscu w oparciu o dostępne dane i analizę sytuacji w terenie</p> <p>Kompetencje społeczne</p> <p>K_01 Ma świadomość różnych przejawów antropopresji na środowisko i jej nieuchronności, ale widzi konieczność dążenia do możliwie racjonalnej gospodarki zasobami naturalnymi podejmując odpowiednie działania w różnej skali</p>	<p><u>Wykład</u> zaliczenie z oceną</p> <p><u>Ćwiczenia audytoryjne</u> zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>Wykład: W_01; W_02; K_01) - kolokwium (pytania opisowe)</p> <p>Ćwiczenia audytoryjne: U_01; K_01 – ćwiczenia pisemne</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W09
W_02	K1_W01, K1_W05
U_01	K1_U09; K1_U13; K1_U14
K_01	K1_K03; K1_K05; K1_K08

<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Chełmicki W. 2002. Woda – zasoby, degradacja, ochrona. PWN Warszawa* – Pasieczna A., 2003, Atlas zanieczyszczeń gleb miejskich w Polsce, Wydawnictwo PIG* – Mannion A.M., 2001: Zmiany środowiska Ziemi. Historia środowiska przyrodniczego i kulturowego. Wyd. Naukowe PWN* <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Kordowski J., Brykała D., Bartczak A., Kaczmarek H., Słowiński M. 2010. Antropogeniczne i naturalne przemiany środowiska geograficznego województwa kujawsko-pomorskiego – wybrane przykłady. Wydawnictwo PAN, Warszawa – Kowalik P., 2001, Ochrona środowiska glebowego, PWN, Warszawa – Pietrzak M., 1998: Syntezy krajobrazowe. Założenia, problemy, zastosowania. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań. – Roo-Zielińska E., Solon J., Degórski M., 2007, Ocena stanu i przekształceń środowiska przyrodniczego na podstawie wskaźników geobotanicznych, krajobrazowych i glebowych, PAN Warszawa – Wiąckowski S.K., 2000: Przyrodnicze podstawy inżynierii środowiska. Kielce. – Wielka Encyklopedia Geografii Świata. Lata wydania: 1995-2002. T. 1-22. Wydawnictwo Kurpisz, Poznań. (wybrane tomy i rozdziały przez prowadzącego wykłady). – Boryczka J., i in. 1998: Współczesne zmiany klimatu i ich uwarunkowania. W: Zjazd PTG Sosnowiec. – Dynowska J., (red.) 1993, Przemiany stosunków wodnych w Polsce w wyniku procesów naturalnych i antropogenicznych. UJ, Kraków

SYLABUS 92

Nazwa zajęć Modelowanie środowiska	Forma zaliczenia W-E CAU-Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	VI	
Dyscyplina Nauki o Ziemi i Środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykłady	15	9	45	51	2
Analiza literatury przedmiotu			20	26	
Przygotowanie do zaliczenia			15	15	
Wykonanie prac semestralnych			10	10	
Ćwiczenia audytorjne	10	6	20	24	1
Samodzielna praca z programami			5	5	
Opracowanie danych i wykonywanie ćwiczeń graficznych			8	10	
Studiowanie samodzielne literatury			2	4	
Przygotowanie do kolokwium			5	5	
Razem	25	15	65	75	3
Metody dydaktyczne					
Wykład multimedialny i problemowy, metody aktywizujące, dyskusja, praca w grupach (m. burza mózgów), analiza kartograficzna i statystyczna, wykonywanie zadań za pomocą oprogramowania GIS, wykorzystanie pomiarów GPS, obserwacja i pomiar.					
Wymagania wstępne					
Podstawowa wiedza na temat struktury (budowa) i funkcjonowania (procesy) środowiska przyrodniczego, podstawowa wiedza dotycząca antropopresji, metod ochrony i zasad kształtowania środowiska w aspekcie lokalnym, regionalnym i globalnym. Znajomość form ukształtowania terenu i użytkowania terenu. Umiejętność czytania mapy topograficznej i orientacji jej w terenie. Znajomość form ochrony środowiska oraz form degradujących środowisko naturalne. Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania GIS, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych.					
Cele zajęć					
Nabywanie przez studentów wiedzy teoretycznej na temat podstawowych metod modelowania zjawisk i procesów przyrodniczych, identyfikacja systemów informacyjnych wykorzystywanych w badaniach geograficznych oraz zdobycie umiejętności wykonywania map i zastosowania różnych metod modelowania do przestrzennych analiz środowiskowych.					
Treści programowe					
<u>Wykłady</u> Modelowanie zjawisk i procesów przyrodniczych: podstawowe pojęcia i definicje (model w naukach empirycznych, teoria naukowa, prawo, prawidłowość, proces przyrodniczy, przykłady praw i prawidłowości z dziedziny nauk o Ziemi). Klasyfikacja modeli naukowych: statystyczne, ekspertowe, matematyczne, statyczne, dynamiczne, konceptualne, zero-, jedno- i dwuwymiarowe (przykłady). Modelowanie systemów krajobrazowych: modele koncepcyjne, koncepcyjno-kartograficzne i matematyczne.					
<u>Ćwiczenia audytorjne</u> Przykłady: modele migracji i akumulacji materii i energii w systemach krajobrazowych, strefowo-pasmowo-węzłowy model struktury i funkcjonowania systemów krajobrazowych.					
Pozyskiwanie i prezentacja danych przestrzennych: digitalizacja map rastrowych, tworzenie map wektorowych i tabeli atrybutów, tworzenia map z baz danych i opracowanie map tematycznych, wykorzystanie warstw WMS.					

Praca na programach: Surfer i Quantum GIS – rodzaje plików, operacje na siatkach wartości, interpolacyjne metody griddingu, modelowanie nieciągłości, wizualizacja danych wektorowych i rastrowych, wektoryzacja i edycja danych.

Efekty uczenia się
Student:

Wiedza

W_01 Posiada wiedzę teoretyczną dotyczącą modelowania zjawisk i procesów przyrodniczych: definiuje pojęcie modelu naukowego, zna typy modeli naukowych wykorzystywanych w badaniach środowiska geograficznego, potrafi scharakteryzować co najmniej trzy modele opisujące wybrany proces, zjawisko lub strukturę przyrodniczą oraz określić ich znaczenie dla nauki oraz zastosowanie praktyczne.

W_02 Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety.

W_03 Zna przynajmniej trzy programy gis i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów.

W_04 Potrafi wykonywać analizy przestrzenne za pomocą określonych narzędzi GIS i interpretować je.

Umiejętności

U_01 Wykorzystuje teorie i modele z zakresu struktury i funkcjonowania systemu przyrodniczego, stosując podejście systemowe w analizie i rozwiązywaniu problemów naukowych.

U_02 Potrafi wyszukiwać, selekcjonować i wykorzystywać odpowiednie dane do analiz przestrzennych.

U_03 Sprawnie posługuje się oprogramowaniem GIS w celu tworzenia opracowań kartograficznych

Kompetencje społeczne

K_01 Samodzielnie studiuje literaturę naukową.

K_02 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych.

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykłady - egzamin

Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01 W_02 W_03 W_04 K_01 – egzamin pisemny; kolokwium pisemne

U_01 U_02 U_03 – ocena wykonanych zadań

K_02 - Wykonanie opracowania topograficznego

Ocena końcowa z wykładu:

Ocena z egzaminu

Ocena końcowa z ćwiczeń audytoryjnych:

Kolokwia pisemne x 0.5

Ćwiczenie zaliczeniowe x 0.2

Opracowanie topograficzne x 0,3

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01, K1_W03
W_02	K1_W14
W_03	K1_W14
W_04	K1_W14, K1_W15
U_01	K1_U09
U_02	K1_U02, K1_U03
U_03	K1_U01
K_01	K1_K05, K1_K08
K_02	K1_K03, K1_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Bartkowski T., 1970: Prognozowanie zmian w środowisku geograficznym – nowy etap rozwoju geografii. Przegl. Geogr., t. XLII, z.4, s. 611-629.
- Cieślak M., 1993: Prognozowanie gospodarcze. PWE, Warszawa.*
- Gutry –Korycka M., Soczyńska U., 1991: Modelowanie obiegu wody; atmosfera, biosfera, pedosfera. Wydawnictwa UW, Warszawa.
- Kistowski M., Staszek W., 1999: Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Pomorski UW, Gdańsk.*
- Kozłowski S., red. 1995: Prognoza ostrzegawcza zmian środowiskowych warunków życia człowieka w Polsce na początku XXI wieku. Instytut Ekologii PAN, Dziekanów Leśny.*

– Siedlecka U., 1996: Prognozowanie ostrzegawcze w gospodarce. PWE, Warszawa.*

B. Literatura uzupełniająca:

- Baranowski M., Ciołkosz A., 1997: Nowa mapa użytkowania ziemi w Polsce jako pochodna bazy danych „CORINE Land Cover”. Polski Przegląd Kartograficzny, t.29, nr 4.
- Tadeusiewicz R. i in., 2012: Wprowadzenie do modelowania systemów biologicznych oraz ich symulacji w środowisku MATLAB. UMCS, Lublin.
- Radzikowska B. (red.). Metody prognozowania. Zbiór zadań. Wyd. Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław 2001.
- Dubel K., 1990: Zasady sporządzania powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej gmin. W: „Przyroda i człowiek”, zeszyt 1, WSP w Opolu.
- Richling A., 2006: Geograficzne badania środowiska przyrodniczego. PWN, Warszawa.
- Roo-Zielińska E., Solon J., Degórski M., 2007: Ocena stanu przekształceń środowiska przyrodniczego na podstawie wskaźników geobotanicznych, krajobrazowych i glebowych. PAN IGiPZ, monografie 9, Warszawa. Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG
- Zeliaś A., 1997: Teoria prognozy. PWE, Warszawa.

SYLABUS 93

Nazwa zajęć Inwentaryzacja i kartowanie środowiska		Forma zaliczenia CL – Zo CT - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie się do ćwiczeń			5	8	
Samodzielna praca z programami			5	8	
Wykonywanie ćwiczeń graficznych			5	8	
Studiowanie literatury			5	8	
Przygotowanie do kolokwium/egzaminu			5	5	
Konsultacje			5	5	
Ćwiczenia terenowe	36	22	24	38	2
Rekonesans terenowy –zapoznanie z badanym obszarem			6	10	
Prace kameralne – wykonanie opracowania topograficznego			10	20	
Analiza źródeł i literatury			8	8	
Razem	66	40	54	80	4
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny i problemowy, metody aktywizujące, dyskusja, praca w grupach (m. burza mózgów), analiza kartograficzna i statystyczna, wykonywanie zadań za pomocą oprogramowania GIS, wykorzystanie pomiarów GPS, obserwacja i pomiar.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza na temat struktury (budowa) i funkcjonowania (procesy) środowiska przyrodniczego, podstawowa wiedza dotycząca antropopresji, metod ochrony i zasad kształtowania środowiska w aspekcie lokalnym, regionalnym i globalnym. Znajomość form ukształtowania terenu i użytkowania terenu. Umiejętność czytania mapy topograficznej i orientacji jej w terenie. Znajomość form ochrony środowiska oraz form degradujących środowisko naturalne. Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania GIS, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z etapami i metodami kartowania poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, metodami analizy kameralnej (sposobami opisywania kartowanych elementów środowiska) oraz możliwościami graficznej prezentacji danych. Wykształcenie umiejętności tworzenia opracowań sozologicznych.					
Treści programowe Ćwiczenia laboratoryjne i terenowe 1. Wyjaśnienie pojęć, etapy oraz metody kartowania i prezentacji graficznej danych terenowych, podkłady i wyposażenie do badań terenowych, opis położenia obszaru badań.					

2. Kartowanie rzeźby powierzchni terenu: identyfikacja form rzeźby terenu, podstawowe czynniki i procesy modelujące współcześnie powierzchnię ziemi, zakres treści i legendy mapy geomorfologicznej, etapy i metody kartowania terenowego rzeźby terenu, rodzaje geomorfologicznych map analitycznych.
3. Kartowanie utworów powierzchniowych: etapy i metody prac terenowych, analiza kameralna - makroskopowa identyfikacja wybranych cech utworów powierzchniowych, rodzaje opracowań kameralnych /mapa dokumentacyjna, profile, mapa litologiczna – przykład legendy/.
4. Terenowe prace kartograficzno-glebowe: czynniki glebotwórcze i ich znaczenie w terenowych pracach glebowo-kartograficznych, rozmieszczenie w terenie, sposoby badania i opisywania odkrywek glebowych, mapa glebowo-rolnicza - treść legendy, skale opracowania.
5. Kartowanie wód powierzchniowych i podziemnych: rodzaje materiałów źródłowych dotyczących warunków wodnych na obszarze Polski, etapy kartowania zjawisk wodnych, opis elementów hydrograficznych podczas badań terenowych /cieków, zbiorników wodnych, mokradeł, źródeł, obszarów bezodpływowych/, rodzaje pomiarów hydrometrycznych, pomiary poziomu wód gruntowych, przykłady map analitycznych dotyczących warunków wodnych, antropogeniczne obiekty wodne.
6. Kartowanie szaty roślinnej: ogólne zasady klasyfikacji roślinności, rodzaje map roślinności.
7. Kartowanie form użytkowania ziemi: formy użytkowania ziemi wyróżnione w programie „CORINE Land Cover”, podstawowe zasady uproszczonego kartowania użytkowania ziemi w różnych skalach: kartowanie terenów zurbanizowanych, rolnych /kierunki użytkowania pól uprawnych/, leśnych i łąkowych.
8. Kartowanie czynników i procesów degradujących środowisko przyrodnicze – elementy treści mapy sozologicznej.
9. Powszechna inwentaryzacja przyrodnicza – cel, podstawy prawne, założenia i metody.
10. Zakres treściowy kartowania terenowego dla potrzeb inwentaryzacji środowiska przyrodniczego gminy – szczegółowe omówienie zagadnień.

<p>Efekty uczenia się Student:</p> <p>Wiedza W_01 posiada wiedzę teoretyczną i definiuje podstawowe pojęcia z zakresu kartowania cech i właściwości poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego W_02 rozpoznaje zróżnicowanie powierzchni Ziemi pod względem struktury geomorfologicznej, rzeźby terenu, gleb, zjawisk wodnych i klimatu oraz form użytkowania ziemi W_03 potrafi zidentyfikować podstawowe czynniki i przejawy degradacji środowiska przyrodniczego</p> <p>Umiejętności U_01 określa etapy kartowania terenowego oraz wykorzystuje podstawowe metody i techniki badawcze w rozpoznaniu struktury przyrodniczej obszaru U_02 opisuje zróżnicowanie przestrzeni przyrodniczej i antropogenicznej na podstawie pomiarów terenowych oraz analiz kameralnych z zastosowaniem metod kartograficznej, fotointerpretacyjnej, informatycznej U_03 posiada umiejętności rozumienia i analizowania zjawisk i przyrodniczo- antropogenicznych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Potrafi pracować zespołowo i wykazuje postawę odpowiedzialności za pracę własną i całego zespołu</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia</p> <p><u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> – zaliczenie z oceną <u>Ćwiczenia terenowe</u> - zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p><u>Ćwiczenia laboratoryjne</u> (W_01) (W_02) (W_03) (U_03) – test pisemny (pytania otwarte i zamknięte) (W_02) (W_03) (U_02) (U_03) (K_01) - Wykonywane ćwiczenia na zajęciach <u>Ćwiczenia terenowe</u> (W_02) (W_03) (U_01) (U_02) (K_01) Pomiary i zadania w terenie oraz pisemne sprawozdanie końcowe.</p> <p><u>Ocena końcowa z ćwiczeń laboratoryjnych:</u> Średnia arytmetyczna z poszczególnych ćwiczeń x 0,5 Test x 0,5 <u>Ocena z ćwiczeń terenowych:</u> Wykonanie kartowania terenowego x 0,4 Opracowanie końcowe x 0,6</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p>
---	--

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17, K1_W16, K1_W03
W_02	K1_W05,
W_03	K1_W09
U_01	K1_U02
U_02	K1_U06, K1_U25
U_03	K1_U14
K_01	K1_K06, K1_K07

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Cieślak M., 1997: Prognozowanie gospodarcze. PWE, Warszawa.*
- Chmielewski T.J., 2013: Systemy krajobrazowe. Struktura-funkcjonowanie-planowanie. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.*
- Kistowski M., Staszek W., 1999: Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Pomorski UW, Gdańsk. *
- Mapa sozologiczna Polski w skali 1: 50 000. Wytyczne techniczne K-3.6. MGPIB, 1990, Warszawa.
- Przewodnik do hydrograficznych badań terenowych. 1996, pr. zb. pod redakcją Małgorzaty Gutry-Koryckiej i Heleny Werner-Więckowskiej. PWN, Warszawa.*
- Richling A., 2007: Geograficzne badania środowiska przyrodniczego. PWN, Warszawa. *

B. Literatura uzupełniająca

- Baranowski M., Ciołkosz A., 1997: Nowa mapa użytkowania ziemi w Polsce jako pochodna bazy danych „CORINE Land Cover”. Polski Przegląd Kartograficzny, t.29, nr 4.
- Richling A., 1993: Metody szczegółowych badań geografii fizycznej. Wyd. PWN, Warszawa.
- Bartkowski T., 1970: Prognozowanie zmian w środowisku geograficznym – nowy etap rozwoju geografii. Przegl. Geogr., t. XLII, z.4, s. 611-629.
- Flis A., 2007: Prognoza rozwoju krajobrazu na obszarze Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” w świetle zmian jego struktury przestrzennej. Wyd. AP, Słupsk.
- **Dubel K., 1990: Zasady sporządzania powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej gmin. W: „Przyroda i człowiek”, zeszyt 1, WSP w Opolu.**

SYLABUS 94

Nazwa zajęć Prognozowanie zmian środowiska		Forma zaliczenia Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	V	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	10	6	20	24	1
Samodzielna praca z programami			5	6	
Opracowanie danych i wykonywanie ćwiczeń graficznych			8	10	
Studiowanie samodzielne literatury			3	4	
Przygotowanie do kolokwium			4	4	
Razem	10	6	20	24	1
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny i problemowy, metody aktywizujące, dyskusja, praca w grupach (m. burza mózgów), analiza kartograficzna i statystyczna, wykonywanie zadań za pomocą oprogramowania GIS, wykorzystanie pomiarów GPS, obserwacja i pomiar.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza na temat struktury (budowa) i funkcjonowania (procesy) środowiska przyrodniczego, podstawowa wiedza dotycząca antropopresji, metod ochrony i zasad kształtowania środowiska w aspekcie lokalnym, regionalnym i globalnym. Znajomość form ukształtowania terenu i użytkowania terenu. Umiejętność czytania mapy topograficznej i orientacji jej w terenie. Znajomość form ochrony środowiska oraz form degradujących środowisko naturalne. Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania GIS, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z metodami prognozowania i możliwościami ich praktycznego zastosowania.					
Treści programowe 1. Wprowadzenie – wyjaśnienie pojęć, cele i funkcje prognozy. 2. Organizacja procesu prognostycznego – dane wykorzystywane w procesie prognozowania /źródła i typy danych, zasady doboru danych/, fazy i etapy prognozowania. 3. Przegląd metod prognozowania : <ul style="list-style-type: none"> • Metody analizy i prognozowania szeregów czasowych • Metody prognozowania przyczynowo-skutkowego (modele ekonometryczne, behawiorystyczne, modele symulacyjne) • Metody analogowe • Metody heurystyczne („burza mózgów”, m. delficka, m. ankietowa, m. wpływów krzyżowych) • Metody scenariuszy 4. Klasyfikacja prognoz. 5. Badania aktualistyczne jako podstawa prognozowania rozwoju środowiska. 6. Prognoza emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych na świecie, analiza emisji dwutlenku węgla w wybranych krajach, analiza obecnych i prognozowanych emisji gazowych i pyłowych. 7. Prognoza produkcji odpadów wg województw, analiza ilości odpadów wytworzonych, analiza wg stopnia odzyskania. 8. Prognoza zmiany środowiska w wyniku nadzwyczajnego zagrożenia, prognoza zmiany środowiska w wyniku awarii transportowej z udziałem niebezpiecznej substancji chemicznej w wybranych obszarach.					

9. Prognoza zmian w środowisku w wyniku inwestycji znacząco oddziaływującej na środowisko, prognozowanie zmian w środowisku w przypadku budowy zbiornika retencyjnego.
10. Prognoza rozwoju społeczeństwa na świecie, zmiany liczby ludności na przestrzeni wieków i prognoza.

<p>Efekty uczenia się Student:</p> <p>Wiedza W_01 Zna podstawowe pojęcia związane z procesem prognozowania, potrafi wymienić podstawowe metody prognozowania i wie na czym one polegają. W_02 Rozumie istotę i specyfikę geograficznego ujęcia rzeczywistości, potrafi zidentyfikować, analizować i weryfikować dane geograficzne przydatne w procesie prognozowania zmian środowiska.</p> <p>Umiejętności U_01 posiada umiejętności rozumienia i analizowania zjawisk i przyrodniczo- antropogenicznych U_02 samodzielnie dobiera materiały źródłowe, dane geograficzne i metodę prognozowania proponując własną wersję rozwiązania problemu badawczego U_03 stosuje podejście systemowe w interpretacji i prognozowaniu zjawisk przyrodniczych i antropogenicznych, uwzględnia wiedzę z różnych działów geografii, jak również aspekty poza geograficzne</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Potrafi pracować zespołowo i wykazuje postawę odpowiedzialności za pracę własną i całego zespołu K_02 Samodzielnie studiuje literaturę naukową. K_03 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych.</p>	<p>Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów</p> <p>W_01 W_02 U_01 U_02 U_03 K_02 K_03 – kolokwium pisemne K_01 – realizacja ćwiczeń</p> <p><u>Ocena końcowa z ćwiczeń audytoryjnych:</u> kolokwium x 0,50 średnia z oceny z ćwiczeń x 0,50</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej</p>
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W21, K1_W14
W_02	K1_W21, K1_W03
U_01	K1_U14
U_02	K1_U02, K1_U14
U_03	K1_U09, K1_U21
K_01	K1_K06, K1_K07
K_02	K1_K05, K1_K08
K_03	K1_K03, K1_K06

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Cieślak M., 1997: Prognozowanie gospodarcze. PWE, Warszawa.*
- Chmielewski T.J., 2013: Systemy krajobrazowe. Struktura-funkcjonowanie-planowanie. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.*
- Kistowski M., Staszek W., 1999: Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Pomorski UW, Gdańsk. *
- Mapa sozologiczna Polski w skali 1: 50 000. Wytyczne techniczne K-3.6. MGPIB, 1990, Warszawa.
- Przewodnik do hydrograficznych badań terenowych. 1996, pr. zb. pod redakcją Małgorzaty Gutry-Koryckiej i Heleny Werner-Więckowskiej. PWN, Warszawa.*
- Richling A., 2007: Geograficzne badania środowiska przyrodniczego. PWN, Warszawa. *

B. Literatura uzupełniająca:

- Sołowiej D., 1992: Podstawy metodyki oceny środowiska przyrodniczego człowieka. Wyd. UAM, Poznań. (rozdz. 4.4.3. Wybrane zagadnienia prognozowania krajobrazowego).
- Richling A., 1993: Metody szczegółowych badań geografii fizycznej. Wyd. PWN, Warszawa.

SYLABUS 95

Nazwa zajęć Systemy informacji przestrzennej w zarządzaniu środowiskiem	Forma zaliczenia CL-Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia laboratoryjne	30	18	30	42	2
Przygotowanie się do ćwiczeń			5	8	
Samodzielna praca z programami			5	8	
Wykonywanie ćwiczeń graficznych			5	8	
Studiowanie literatury			5	8	
Przygotowanie do kolokwium/egzaminu			5	5	
Konsultacje			5	5	
Razem	30	18	30	42	2
Metody dydaktyczne Wykład multimedialny i problemowy, metody aktywizujące, dyskusja, praca w grupach (m. burza mózgów), analiza kartograficzna i statystyczna, wykonywanie zadań za pomocą oprogramowania GIS, wykorzystanie pomiarów GPS, obserwacja i pomiar.					
Wymagania wstępne Podstawowa wiedza na temat struktury (budowa) i funkcjonowania (procesy) środowiska przyrodniczego, podstawowa wiedza dotycząca antropopresji, metod ochrony i zasad kształtowania środowiska w aspekcie lokalnym, regionalnym i globalnym. Znajomość form ukształtowania terenu i użytkowania terenu. Umiejętność czytania mapy topograficznej i orientacji jej w terenie. Znajomość form ochrony środowiska oraz form degradujących środowisko naturalne. Obsługa komputera, znajomość arkusza kalkulacyjnego oraz podstawowej obsługi oprogramowania GIS, umiejętność analizowania map, zdjęć lotniczych i satelitarnych.					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień dotyczących systemów wykorzystywanych w obsłudze i zarządzaniu środowiskiem. Zapoznanie z bazami danych i ich wykorzystanie w analizie środowiskowej.					
Treści programowe Możliwości systemów informacji przestrzennej w szeroko pojętym procesie decyzyjnym. Analiza przestrzenna pod kątem planowania rozmieszczenia nowych obiektów usługowych, handlowych, planowania przestrzennego; poszukiwanie optymalnych lokalizacji określonych inwestycji, analiz, tworzenia map i opracowań tematycznych na podstawie różnych baz danych. Wykorzystanie danych statystycznych do analiz przestrzennych. Prognozowania potencjalnych zagrożeń dla środowiska; wspieranie działań określonych służb ratowniczych, wyznaczanie stref zagrożenia oraz negatywnego oddziaływania na środowiska					
Efekty uczenia się:		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria			

<p>Student:</p> <p>Wiedza W_01 posiada wiedzę teoretyczną i definiuje podstawowe pojęcia z zakresu kartowania cech i właściwości poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego W_02 Wymienia typy map cyfrowych oraz ich wady i zalety. W_03 Zna przynajmniej trzy programy gis i potrafi wykorzystać je do odpowiednich celów. W_04 Potrafi wykonywać analizy przestrzenne za pomocą określonych narzędzi GIS i interpretować je.</p> <p>Umiejętności U_01 Potrafi wyszukiwać, selekcionować i wykorzystywać odpowiednie dane do analiz przestrzennych. U_02 Sprawnie posługuje się oprogramowaniem GIS w celu tworzenia opracowań kartograficznych U_03 samodzielnie dobiera materiały źródłowe, dane geograficzne i metodę prognozowania proponując własną wersję rozwiązania problemu badawczego</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Potrafi zaplanować etapy tworzenia opracowań kartograficznych.</p>	<p>oceny/wymagania egzaminacyjne</p> <p>A. Sposób zaliczenia Ćwiczenia laboratoryjne – zaliczenie z oceną</p> <p>B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów Ćwiczenia laboratoryjne (W_02) (W_03) (W_04) (U_02) (U_03) (K_01) - Średnia arytmetyczna ocen z wykonanych poszczególnych zadań (W_01) (W_04) (U_01) - Kolokwium pisemne</p> <p>Ocena końcowa z CL= wykonanie zadań – średnia arytmetyczna x 0,60 kolokwium zaliczeniowe x 0,40</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej</p>																		
<p>Matryca efektów uczenia się dla zajęć</p>																			
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="81 1075 813 1142">Numer (symbol) efektu uczenia się</th> <th data-bbox="813 1075 1500 1142">Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="81 1142 813 1176">W_01</td> <td data-bbox="813 1142 1500 1176">K1_W17, K1_W03</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1176 813 1209">W_02</td> <td data-bbox="813 1176 1500 1209">K1_W17</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1209 813 1243">W_03</td> <td data-bbox="813 1209 1500 1243">K1_W17, K1_W14,</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1243 813 1276">W_04</td> <td data-bbox="813 1243 1500 1276">K1_W14, K1_W17</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1276 813 1310">U_01</td> <td data-bbox="813 1276 1500 1310">K1_U02, K1_U03</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1310 813 1344">U_02</td> <td data-bbox="813 1310 1500 1344">K1_U01, K1_U03</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1344 813 1377">U_03</td> <td data-bbox="813 1344 1500 1377">K1_U02, K1_U14</td> </tr> <tr> <td data-bbox="81 1377 813 1433">K_01</td> <td data-bbox="813 1377 1500 1433">K1_K03, K1_K06</td> </tr> </tbody> </table>	Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku	W_01	K1_W17, K1_W03	W_02	K1_W17	W_03	K1_W17, K1_W14,	W_04	K1_W14, K1_W17	U_01	K1_U02, K1_U03	U_02	K1_U01, K1_U03	U_03	K1_U02, K1_U14	K_01	K1_K03, K1_K06	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku																		
W_01	K1_W17, K1_W03																		
W_02	K1_W17																		
W_03	K1_W17, K1_W14,																		
W_04	K1_W14, K1_W17																		
U_01	K1_U02, K1_U03																		
U_02	K1_U01, K1_U03																		
U_03	K1_U02, K1_U14																		
K_01	K1_K03, K1_K06																		
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Chmielewski T.J., 2013: Systemy krajobrazowe. Struktura-funkcjonowanie-planowanie. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.* – Compey, P., A., i inni. 20018. GIS, Teoria i praktyka, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa* <p>B. Literatura uzupełniająca:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Magnuszewski A.: GIS w geografii fizycznej, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999. – Gotlib, D., Iwaniak A., Olszewski R. GIS obszary zastosowań, Wydawnictwo Naukowe PWN – Kistowski M., Iwańska M., 1997: Systemy Informacji Geograficznej – podstawy techniczne i metodyczne, przegląd pakietów oprogramowania i zastosowań w badaniach środowiska przyrodniczego. Wyd. Naukowe „Bogucki”, Poznań., rozdz. 9.7 (Systemy prognostyczne). – Urbański J., 2008, GIS w badaniach przyrodniczych, Wyd. UG, 																			

SYLABUS 96

Nazwa zajęć Wycena środowiska przyrodniczego		Forma zaliczenia CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku (50%), geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
Przygotowanie do ćwiczeń			10	13	
Przygotowanie prezentacji			5	8	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne Prezentacja multimedialna , stadium przypadku, dyskusja, praca w grupach zadaniowych, wykład informacyjny i problemowy, ćwiczenia indywidualne					
Wymagania wstępne Znajomość problematyki ochrony środowiska w Polsce i UE (antropogenicznych przekształceń środowiska					
Cele zajęć Przybliżenie metodologii wycen środowiskowych. Dokonywanie właściwego doboru metody wyceny. Zapoznanie z zaletami i wadami poszczególnych rodzajów wycen środowiskowych. Tworzenie prostej wyceny.					
Treści programowe Metody wyceny środowiska. Waloryzacja środowiska. Metodologia wycen środowiskowych: Metoda kosztów podróży, Metoda kosztów choroby, Metoda cen hedonicznych, Metoda płac hedonicznych, Metoda kapitału ludzkiego, Metoda deklarowanych preferencji, Metoda wyceny warunkowej, Metoda efektów produkcyjnych, Metoda nakładów prewencyjnych i kosztów restytucji, Metoda opierająca się na funkcji produkcji zdrowia, Metoda oparta na funkcji produkcji gospodarstwa domowego, Analiza następstw ekonomicznych, Analiza energetyczna, Przykłady wycen środowiskowych.					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 wymienia i opisuje techniki i narzędzia badawcze służące wycenie i ocenie środowiska geograficznego (w tym na potrzeby OOS) W_02 opisuje i klasyfikuje przejawy degradacji przyrody, wskazuje instrumenty jej ochrony. Rozumie potrzebę wyceny środowiska i sporządzania ocen oddziaływania na środowisko Umiejętności U_01 posługuje się podstawowymi metodami matematycznymi i statystycznymi do opisu zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej i analizy danych U_02 wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł U_03 analizuje przyczyny konfliktów społecznych (w procedurze OOS) oraz przewiduje ich ekonomiczne następstwa			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów W_01; W_02; U_01; U_02; U_03 kolokwium zaliczeniowe (test) U_02; U_03; U_04; K_01; K_02; K_03 projekt przykładowej wyceny <u>Ocena końcowa ćwiczeń:</u> test x 0,75 projekt x 0,25		

<p>U_04 użytkuje komputer w zakresie koniecznym do wyszukiwania informacji oraz sporządzania raportów i prezentacji wyników</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter K_02 potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów (inwestycja-środowisko) K_03 rozumie potrzebę dalszego kształcenia w zakresie ekonomii środowiskowej</p>	<p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W24
W_02	K1_W09
U_01	K1_U08, K1_U25
U_02	K1_U14
U_03	K1_U17, K1_U21
U_04	K1_U01
K_01	K1_K09
K_02	K1_K08
K_03	K1_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Winpenny James T. Wartość środowiska. Metody wyceny ekonomicznej wyd. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1995* W. Lenart, A. Tyszecki, Poradnik przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko, EKO-konsult, Gdańsk 1998*
- Lenart W., Zakres informacji przyrodniczych na potrzeby ocen oddziaływania na środowisko, EKO-konsult, Gdańsk 2002*
- Bernaciak, W.M. Gaczek, Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2001*

B. Literatura uzupełniająca:

- Bencla A., Czaja S., Zielińska A., Analiza kosztów-korzyści w wycenie środowiska przyrodniczego, wyd. Difin, Warszawa 2012
- Żylicz P. Ekonomia wobec problemów środowiska przyrodniczego, wyd. PWN 1989
- Podgajnik T., Behnke M., Szymański J., Wybrane aspekty oddziaływań środowiskowych, EKO-konsult, Gdańsk 2003
- Kowalczyk R., Szulczewska B., Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko do planów zagospodarowania przestrzennego, EKO-konsult, Gdańsk 2002
- Żylicz P., Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych, PWE, Warszawa 2004
- Synowiec A., U. Rzeszot, Oceny oddziaływania na środowisko – poradnik, Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa 1995

SYLABUS 97

Nazwa zajęć Analiza oddziaływań inwestycji na środowisko	Forma zaliczenia W – Zo CAU - Zo	Liczba punktów ECTS 3			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 67% geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 33%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Studia literatury			45	51	
Ćwiczenia audytoryjne	15	9	15	21	1
Przygotowanie prezentacji			8	11	
Przygotowanie do ćwiczeń			7	10	
Razem	30	18	60	72	3
Metody dydaktyczne Prezentacja multimedialna , stadium przypadku, dyskusja, praca w grupach zadaniowych, wykład informacyjny i problemowy, ćwiczenia indywidualne					
Wymagania wstępne Znajomość matematyki, podstaw ekonomii oraz problematyki ochrony środowiska w Polsce i UE (antropogenicznych przekształceń środowiska)					
Cele zajęć Przybliżenie procedury sporządzania oceny oddziaływania inwestycji na środowisko. Pozyskanie umiejętności identyfikowania zagrożeń środowiskowych oraz przeciwdziałania im w poszczególnych fazach rozwoju inwestycji: planów, budowy, eksploatacji i zamknięcia. Ocena powiązań i skali zagrożenia środowiskowego przy pomocy macierzy. Posługiwanie się algorytmami w procesach lokalizacyjnych. Tworzenie cząstkowych raportów OOS.					
Treści programowe <u>Wykłady</u> Analiza procedury ocen oddziaływania inwestycji na środowisko na poziomie administracyjnym i inwestorskim. Aspekt prawny OOS. Tworzenie raportów oddziaływania na środowisko inwestycji z I i II grupy. Omówienie znaczenia konsultacji społecznych i negocjacji w procesie OOS. Analiza ocen oddziaływania na środowisko inwestycji liniowych na przykładzie gazociągów i autostrad. <u>Ćwiczenia audytoryjne</u> Przegląd ocen środowiskowych wykonywanych w branżach górniczej, hutniczej, ciepłowniczej, gazowniczej itd. Sporządzanie ocen w procesie lokalizacyjnym inwestycji np. składowisk odpadów. Określenie zakresu ocen środowiskowych w planowaniu przestrzennym.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 wymienia i opisuje techniki i narzędzia badawcze służące wycenie i ocenie środowiska geograficznego (w tym na potrzeby OOS) W_02 opisuje i klasyfikuje przejawy degradacji przyrody, wskazuje instrumenty jej ochrony. Rozumie potrzebę wyceny środowiska i sporządzania ocen oddziaływania na środowisko W_03 operuje elementami statystyki opisowej i matematycznej w			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład – zaliczenie z oceną Ćwiczenia audytoryjne - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> (W_01), (W_02), (U_01) (K_01) (U_03), (K_02) - Kolokwium zaliczeniowe (test)		

<p>zakresie pozwalającym na analizę ekonomiczną</p> <p>Umiejętności U_01 posługuje się podstawowymi metodami matematycznymi i statystycznymi do opisu zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej i analizy danych U_02 wyjaśnia analizowane zjawiska i procesy na podstawie danych pochodzących z różnych źródeł U_03 analizuje przyczyny konfliktów społecznych (w procedurze OOS) oraz przewiduje ich ekonomiczne następstwa U_04 użytkuje komputer w zakresie koniecznym do wyszukiwania informacji oraz sporządzania raportów i prezentacji wyników U_05 opisuje wybrany region, wyjaśniając przyczyny zróżnicowania warunków naturalnych i zjawisk ekonomicznych</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 potrafi pracować zespołowo, rozumie konieczność systematycznej pracy nad wszelkimi projektami, które mają długofalowy charakter K_02 potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów (inwestycja-środowisko)</p>	<p><u>Ćwiczenia audytorijne</u> (U_01) (U_03) (U_04) - przygotowanie prezentacji OOS wskazanej inwestycji (w formie multimedialnej) (K_02), (W_03), (U_02), (U_04), (U_05), (K_01) - sporządzenie oceny dla wybranej inwestycji</p> <p><u>Ocena końcowa z wykładu:</u> Kolokwium zaliczeniowe (test) x 1,00 <u>Ocena końcowa z ćwiczeń audytorijnych:</u> przygotowanie prezentacji OOS wskazanej inwestycji (w formie multimedialnej) x 0,50 sporządzenie oceny dla wybranej inwestycji x 0,50</p> <p>Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17, K1_W14
W_02	K1_W09
W_03	K1_W18
U_01	K1_U08, K1_U25
U_02	K1_U14
U_03	K1_U17, K1_U21
U_04	K1_U01
U_05	K1_U18, K1_U21
K_01	K1_K09
K_02	K1_K08

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Folmer H., Gabel L., Opschoor H., *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*, wyd. Krupski i S-ka, Warszawa 1996*
- Lenart W., Tyszecki A., *Poradnik przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko*, EKO-konsult, Gdańsk 1998*
- Winpenny James T. *Wartość środowiska. Metody wyceny ekonomicznej* wyd. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1995 *
- Obowiązujące akty prawne

B. Literatura uzupełniająca:

- Bencla A., Czaja S., Zielińska A., *Analiza kosztów-korzyści w wycenie środowiska przyrodniczego*, wyd. Difin, Warszawa 2012
- Kowalczyk R., Szulczewska B., *Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko do planów zagospodarowania przestrzennego*, EKO-konsult, Gdańsk 2002
- Podgajnik T., Behnke M., Szymański J., *Wybrane aspekty oddziaływań środowiskowych*, EKO-konsult, Gdańsk 2003
- Żylicz P., *Ekonomia wobec problemów środowiska przyrodniczego*, wyd. PWN 1989
- Żylicz P., *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych*, PWE, Warszawa 2004
- Bernaciak, W.M. Gaczek, *Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska*, wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2001
- Lenart W., *Zakres informacji przyrodniczych na potrzeby ocen oddziaływania na środowisko*, EKO-konsult, Gdańsk 2002
- Synowiec A., U. Rzeszot, *Oceny oddziaływania na środowisko – poradnik*, Instytut Ochrony Środowiska, Warszawa 1995

SYLABUS 98

Nazwa zajęć Ekonomia środowiska		Forma zaliczenia W – Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina geografia-społeczno ekonomiczna i gospodarka przestrzenna					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Studia literatury			15	21	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne Prezentacja multimedialna , stadium przypadku, dyskusja, wykład informacyjny i problemowy					
Wymagania wstępne Znajomość matematyki, podstaw ekonomii oraz problematyki ochrony środowiska w Polsce i UE (antropogenicznych przekształceń środowiska)					
Cele zajęć Poznanie podstawowych zagadnień ekonomii środowiskowej.					
Treści programowe Środowisko w przestrzeni społeczno-gospodarczej. Teoria ekonomii a środowisko. Wartość i własność dóbr i usług środowiskowych. Racjonalizacja i optymalizacja działań gospodarczych. Koszty produkcji. Rachunek sozoeconomicznej efektywności przedsięwzięć. Ekonomiczno-prawne aspekty procesów społeczno-gospodarczych w środowisku. Problemy środowiskowe w procesach gospodarczych. Ekomarketing.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 wymienia i opisuje techniki i narzędzia badawcze służące wycenie i ocenie środowiska geograficznego W_02 opisuje i klasyfikuje przejawy degradacji przyrody, wskazuje instrumenty jej ochrony. Rozumie potrzebę wyceny środowiska i sporządzania ocen oddziaływania na środowisko W_03 definiuje podstawowe pojęcia i procesy ekonomii środowiskowej oraz rozumie wpływ czynników środowiskowych na procesy i prawidłowości ekonomiczne W_04 operuje elementami statystyki opisowej i matematycznej w zakresie pozwalającym na analizę ekonomiczną Umiejętności U_01 posługuje się podstawowymi metodami matematycznymi i statystycznymi do opisu zjawisk zachodzących w przestrzeni geograficznej i analizy danych U_02 analizuje przyczyny konfliktów społecznych oraz przewiduje ich ekonomiczne następstwa			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia Wykład - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład</u> (W_01), (W_02), (W_03) (W_04) (U_01) - kolokwium zaliczeniowe (test) (U_01), (U_02), (K_01), (K_02) - ćwiczenia pisemne <u>Ocena końcowa z przedmiotu:</u> test x 0,50 średnia arytmetyczna ocen z poszczególnych wykonanych zadań x 0,50 Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani. Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku		

Kompetencje społeczne K_01 potrafi formułować opinie na temat podstawowych problemów K_02 rozumie potrzebę dalszego kształcenia w zakresie ekonomii środowiskowej	Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17, K1_W14
W_02	K1_W09
W_03	K1_W04
W_04	K1_W18
U_01	K1_U08, K1_U25
U_02	K1_U17, K1_U21
K_01	K1_K08
K_02	K1_K04
Wykaz literatury	
A. Literatura podstawowa: - Folmer H., Gabel L., Opschoor H., <i>Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych</i> , wyd. Krupski i S-ka, Warszawa 1996* - <i>Zarządzanie środowiskiem w Polsce / Bazyli Poskrobko.</i> - Warszawa : Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2012.*	
B. Literatura uzupełniająca: - Bencla A., Czaja S., Zielińska A., <i>Analiza kosztów-korzyści w wycenie środowiska przyrodniczego</i> , wyd. Difin, Warszawa 2012 - Podgajnik T., Behnke M., Szymański J., <i>Wybrane aspekty oddziaływań środowiskowych</i> , EKO-konsult, Gdańsk 2003 - Bernaciak, W.M. Gaczek, <i>Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska</i> , wyd. AE w Poznaniu, Poznań 2001 - Żylicz P., <i>Ekonomia wobec problemów środowiska przyrodniczego</i> , wyd. PWN 1989 - Żylicz P., <i>Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych</i> , PWE, Warszawa 2004	

SYLABUS 99

Nazwa zajęć Organizacja i zarządzanie kształtowaniem środowiska		Forma zaliczenia W – E CAU - Zo		Liczba punktów ECTS 4	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	V	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza literatury			18	22	
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego lub egzaminu			14	16	
Projekt (wniosek o dofinansowanie z WFOŚiGW i PO IiŚ)			10	10	
Konsultacje			3	3	
Ćwiczenia audytoryjne	20	12	40	48	2
Konsultacje			1	1	
Samodzielne studiowanie literatury			17	20	
Przygotowanie pracy semestralnej			12	15	
Przygotowanie do kolokwium			10	12	
Razem	35	21	85	99	4
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany, prezentacje multimedialne, praca z tekstem, referaty i prezentacje studentów, dyskusja problemowa, gra decyzyjna, projekt					
Wymagania wstępne Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z polityką ekologiczną, wycenę środowiska przyrodniczego, podstawy prawne ochrony środowiska, systemy informacji przestrzennej w zarządzaniu środowiskiem					
Cele zajęć Nabycie przez studentów i ugruntowanie wiedzy z zakresu zarządzania środowiskiem. Nabycie umiejętności identyfikacji i analizy problemów środowiskowych organizacji (przedsiębiorstwa, instytucji publicznej, gminy i innych). Przygotowanie studentów do realizacji praktycznych standardowych zadań niezbędnych we wdrażaniu systemu zarządzania środowiskowego.					
Treści programowe <u>Problematyka wykładu</u> 1. Podstawowe pojęcia (gospodarowanie, zarządzanie, administrowanie, kształtowanie środowiska, polityka reaktywna, polityka prewencyjna) 2. Ewolucja systemów zarządzania (zarządzanie klasyczne, profesjonalne, strategiczne, sieciowe) 3. System informacyjny i informatyczny 4. Wiedza jako czynnik procesu gospodarowania środowiskiem (wiedza dostępna i ukryta) 5. System zarządzania środowiskiem (obiekt zarządzania w ujęciu procesowym i przedmiotowym, narzędzia zarządzania, makrosystem środowisko-społeczeństwo-gospodarka) 6. Podstawy prawne wdrażania systemów zarządzania środowiskiem w Unii Europejskiej i w Polsce 7. Pojęcie organizacji i procesu organizowania 8. Zarządzanie ochroną środowiska w przedsiębiorstwie (normy ISO 14000, system EMAS, aspekty środowiskowe w przedsiębiorstwie, polityka ekologiczna organizacji, audyt ekologiczny, marketing ekologiczny, bilans nakładów i korzyści)					

9. Zarządzanie środowiskiem w gminie (wdrażanie systemu EMAS w gminie, aspekty środowiskowe, polityka ekologiczna gminy. bilans nakładów i korzyści)
10. Bilans wyrobu (cykl życia produktu)
11. Zarządzanie środowiskiem w urzędach, szkołach i placówkach kulturalnych.
12. Podstawy zarządzania ochroną przyrody w Polsce (ochrona przedmiotowa i podmiotowa)
13. Certyfikacja systemów zarządzania środowiskowego
14. Wybrane problemy zarządzania gospodarką wodną
15. Wybrane problemy zarządzania gospodarką odpadami
16. Zarządzanie środowiskiem a zarządzanie jakością

Problematyka ćwiczeń

1. Identyfikacja i ocena aspektów środowiskowych w organizacji (przedsiębiorstwie, gminie, szkole)
2. Podstawy programowania systemu zarządzania środowiskiem w przedsiębiorstwie zgodnie z normą ISO 14001
3. Podstawy programowania systemu EMAS w gminie
4. Podstawy programowania i wdrażania systemu zarządzania środowiskiem w urzędach administracyjnych, szkołach i innych placówkach.
5. Zarządzanie ochroną środowiska w parkach narodowych i krajobrazowych.
6. Cykl życia wybranych produktów

Efekty uczenia się:

Student:

Wiedza

W_01 – zna podstawowe pojęcia z zakresu zarządzania środowiskiem

W_02 – definiuje zasady zarządzania klasycznego, profesjonalnego, strategicznego i sieciowego

W_03 – rozumie zasady funkcjonowania systemów zarządzania środowiskiem EMAS i ISO 14001 w różnych typach organizacji.

W_04 – zna podstawowe zasady zarządzania gospodarką wodną i gospodarką odpadami

Umiejętności

U_01 - Identyfikuje i analizuje aspekty środowiskowe w wybranych organizacjach

U_02 – opracowuje zasady wdrażania systemu zarządzania środowiskiem wg EMAS i ISO 14001 w wybranych organizacjach

U_03 – opracowuje uproszczone cykle życia wybranych produktów

Kompetencje społeczne

K_01 – Dostrzega celowość i potrzebę wdrażania systemu zarządzania środowiskowego w każdej organizacji

Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne

A. Sposób zaliczenia

Wykład – egzamin

Ćwiczenia audytoryjne: – zaliczenie z oceną

B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów

W_01, W_02, W_03; W_04 - egzamin pisemny

W_02; W_03 - kolokwium zaliczeniowe,

W_04; U_02; U_03 - praca semestralna,

U_01; U_02; U_03; K_01 ocena wykonanych ćwiczeń i prezentacji

Ocena końcowa wykładu:

egzamin x 1,00

Ocena końcowa ćwiczeń audytoryjnych:

średnia arytmetyczna ćwiczeń – 0,50

kolokwium – 0,25

praca semestralna – 0,25

Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.

Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku

Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04, K1_W05, K1_W09, K1_W24
W_02	K1_W05
W_03	K1_W08, K1_W18
W_04	K1_W09, K1_W16
U_01	K1_U06, K1_U09, K2_U14
U_02	K1_U02, K1_U14

U_03	K1_U14, K1_U09
K_01	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Poskrobko B. 2007. Zarządzanie środowiskiem, PWN Warszawa*
- Nowak Z. (red) 2001. Zarządzanie środowiskiem. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 761/2001/WE z dnia 19. Marca. 2001 r., o dobrowolnym udziale organizacji w systemie zarządzania środowiskowego i audytu we wspólnocie. Dz. U. WE. Nr 114 z 24.04.2001.
- PN-EN ISO 14001: 2005. System zarządzania środowiskowego. Wymagania i wytyczne stosowania. PKN Warszawa 2005.
- Paczuski R. 2008. Ochrona środowiska. Wydawnictwo Branta. Bydgoszcz*
- obowiązujące akty prawne, związane z tematyką zajęć

B. Literatura uzupełniająca:

- Burzyńska D., Fila J., Finansowanie inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwie, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2007
- Churski P. , 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unia Europejską, UAM, Poznań
- Swianiewicz P., Finanse lokalne. Teoria i praktyka, Muncypium, Warszawa 2004.
- Kornberger-Sokołowska E., Zdankiewicz J., Cieślak R., Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.
- Tkaczyński J.W. 2009. Prawo i polityka ochrony środowiska naturalnego w Unii Europejskiej. PWN Warszawa
- Bieniok H. 2004. Metody sprawnego zarządzania. Wydawnictwo Placed, Warszawa
- Kowalak A. 2006. Udział społeczeństwa elementem wdrażania systemu zarządzania środowiskowego EMAS w gminach, [w:] Globalne i regionalne problemy ochrony środowiska. Wydawnictwo GWSA Gdańsk
- Kowalak A. 2008. Rola edukacji środowiskowej w procesie zarządzania ryzykiem ekologicznym w polskich gminach, [w:] Świadomość ekologiczna a rozwój regionalny w Europie Środkowo – Wschodniej. Wydawnictwo Naukowe AP w Słupsku.
- Stefański M., Finanse w ochronie środowiska, Wydawnictwo: WSHE, Włocławek 2004
- Famielec J. (red.) System finansowania ochrony środowiska w Polsce, Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków 2005

SYLABUS 100

Nazwa zajęć Finansowanie ochrony środowiska		Forma zaliczenia W-Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak	V	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku (50%), geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	45	51	2
Analiza literatury			18	20	
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego			14	16	
Projekt (przygotowanie wniosku o dofinansowanie z WFOŚiGW i PO IiŚ)			10	12	
Konsultacje			3	3	
Razem	15	9	45	51	2
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany, prezentacje multimedialne, praca z tekstem, referaty i prezentacje studentów, dyskusja problemowa, gra decyzyjna, projekt					
Wymagania wstępne Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z polityką ekologiczną, wyceną środowiska przyrodniczego, podstawy prawne ochrony środowiska, systemy informacji przestrzennej w zarządzaniu środowiskiem.					
Cele zajęć Znajomość podstawowych instrumentów finansujących ochronę środowiska w Polsce i UE ze szczególnym uwzględnieniem funduszy strukturalnych i funduszu spójności					
Treści programowe 1. Przedstawienie struktury systemu finansowania ochrony środowiska w Polsce w latach transformacji systemowej oraz wskazanie kierunków jego zmian w warunkach przynależności do Unii Europejskiej, 2. Proekologiczna polityka państwa w latach 2000-2020, 3. Analiza nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska, nakłady gospodarcze na ochronę środowiska, 4. System finansowania ochrony środowiska m. in.: budżet centralny, budżety samorządów, budżety przedsiębiorstw, fundusze ekologiczne NFOŚiGW, WFOŚi GW, system bankowy i leasingowy, AriMR, 5. Projekty środowiskowe zrealizowane w Polsce w latach 2004-06 i 2007-2013, współfinansowane ze środków UE (PO IiŚ; PO RPO; Fundusz spójności)					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 wyjaśnia przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące w Polsce w wyniku największej w historii absorpcji środków na ochronę środowiska. W_02 Wymienia i charakteryzuje źródła finansowania polityki ekologicznej oraz inwestycji ekologicznych.			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> – zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		

<p>Umiejętności U_01 potrafi korzystać z elektronicznego generatora wniosków UE (przy wypełnianiu wniosków o dofinansowanie z PO IiS) U_02 diagnozuje różnorodne problemy ekologiczne i sposoby ich przezwycięzania, wykorzystując różne źródła ich dofinansowania</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 Studiuj samodzielnie materiały źródłowe (dokumentację konkursową) K_02 Praca zespołowa nad projektem</p>	<p><u>Wykład:</u> W_01; W_02; U_02 - test pisemny U_01; K_01; K_02 – ocena wykonanego projektu</p> <p><u>Ocena końcowa wykładu:</u> ocena z testu zaliczeniowego x 0,50 ocena z projektów x 0,50</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W17
W_02	K1_W15; K1_W17
U_01	K1_U01
U_02	K1_U01, K1_U20, K1_U21
K_01	K1_K08, K1_K03
K_02	K1_K05

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Poskrobko B. 2007. Zarządzanie środowiskiem, PWN Warszawa*
- Nowak Z. (red) 2001. Zarządzanie środowiskiem. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 761/2001/WE z dnia 19. Marca. 2001 r., o dobrowolnym udziale organizacji w systemie zarządzania środowiskowego i audytu we wspólnocie. Dz. U. WE. Nr 114 z 24.04.2001.
- PN-EN ISO 14001: 2005. System zarządzania środowiskowego. Wymagania i wytyczne stosowania. PKN Warszawa 2005.
- Paczuski R. 2008. Ochrona środowiska. Wydawnictwo Branta. Bydgoszcz*
- obowiązujące akty prawne, związane z tematyką zajęć

B. Literatura uzupełniająca:

- Burzyńska D., Fila J., Finansowanie inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwie, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2007
- Churski P. , 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unia Europejską, UAM, Poznań
- Swianiewicz P., **Finanse lokalne. Teoria i praktyka, Muncypium, Warszawa 2004.**
- Kornberger-Sokołowska E., Zdankiewicz J., Cieślak R., **Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.**
- Tkaczyński J.W. 2009. Prawo i polityka ochrony środowiska naturalnego w Unii Europejskiej. PWN Warszawa
- Bieniok H. 2004. Metody sprawnego zarządzania. Wydawnictwo Placed, Warszawa
- Kowalak A. 2006. Udział społeczeństwa elementem wdrażania systemu zarządzania środowiskowego EMAS w gminach, [w:] Globalne i regionalne problemy ochrony środowiska. Wydawnictwo GWSA Gdańsk
- Kowalak A. 2008. Rola edukacji środowiskowej w procesie zarządzania ryzykiem ekologicznym w polskich gminach, [w:] Świadomość ekologiczna a rozwój regionalny w Europie Środkowo – Wschodniej. Wydawnictwo Naukowe AP w Słupsku.
- Famielec J. (red.) System finansowania ochrony środowiska w Polsce, Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków 2005

SYLABUS 101

Nazwa zajęć Podstawy prawne ochrony środowiska	Forma zaliczenia W-Zo	Liczba punktów ECTS 1			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku (50%), geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna (50%)					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	15	9	15	21	1
Analiza literatury			4	7	
Przygotowanie do kolokwium zaliczeniowego			5	7	
Projekt (przygotowanie wniosku o dofinansowanie z WFOŚiGW i PO IiŚ)			3	4	
Konsultacje			3	3	
Razem	15	9	15	21	1
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany, prezentacje multimedialne, praca z tekstem, referaty i prezentacje studentów, dyskusja problemowa, gra decyzyjna, projekt					
Wymagania wstępne Student powinien znać podstawowe pojęcia związane z polityką ekologiczną, wyceną środowiska przyrodniczego, podstawy prawne ochrony środowiska, systemy informacji przestrzennej w zarządzaniu środowiskiem.					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi ochrony środowiska w Polsce i Unii Europejskiej. Uświadomienie znaczenia właściwej interpretacji prawa ochrony środowiska i problemów z tym związanych					
Treści programowe Definicja prawa ochrony środowiska. Prawo ochrony środowiska w znaczeniu normatywnym, instrumentalnym, dydaktycznym, naukowo-poznawczym, informacyjnym i określającym. Funkcje prawa ochrony środowiska (organizacyjna, reglamentacyjno-ochronna, ochrony praw podmiotowych, stymulatora działalności gospodarczej, wdrażania postępu technicznego, represyjna, ochrony walorów środowiska o znaczeniu międzynarodowym) Podstawowy zakres regulacji prawnych zawartych w ustawach dotyczących środowiska i jego ochrony Analiza komentarzy prawnych publikowanych w miesięczniku Aura i innych czasopismach					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 - Zna definicję prawa ochrony środowiska i jego podstawowych funkcji W_02 – Potrafi wymienić podstawowe akty prawne dotyczące problematyki ochrony środowiska i podać najważniejsze uregulowania prawne zawarte w		Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów			

<p>omawianych ustawach. W_03 – rozumie treść komentarzy prawnych z zakresu prawa ochrony środowiska</p> <p>Umiejętności U_01 analizuje treść wybranych aktów prawnych U_02 wyszukuje i interpretuje wybrane przepisy prawne</p> <p>Kompetencje społeczne K_01 – docenia znaczenie prawa ochrony środowiska i wykazuje potrzebę nabywania i stałego uaktualniania wiedzy prawniczej dotyczącej środowiska</p>	<p>W_01; W_02; W_03; U_02 – kolokwium pisemne U_01; K_01 – ocena aktywności na zajęciach</p> <p><u>Ocena końcowa z wykładu:</u> 90% ocena z kolokwium, 10% aktywność na zajęciach</p> <p>Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku</p> <p>Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.</p>
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W18, K1_W16
W_02	K1_W04, K1_W18
W_03	K1_W16
U_01	K1_U13
U_02	K1_U13, K1_U14
K_01	K1_K01, K1_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Poskrobko B. 2007. Zarządzanie środowiskiem, PWN Warszawa*
- Nowak Z. (red) 2001. Zarządzanie środowiskiem. Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 761/2001/WE z dnia 19. Marca. 2001 r., o dobrowolnym udziale organizacji w systemie zarządzania środowiskowego i audytu we wspólnocie. Dz. U. WE. Nr 114 z 24.04.2001.
- PN-EN ISO 14001: 2005. System zarządzania środowiskowego. Wymagania i wytyczne stosowania. PKN Warszawa 2005.
- Paczuski R. 2008. Ochrona środowiska. Wydawnictwo Branta. Bydgoszcz*
- obowiązujące akty prawne, związane z tematyką zajęć

B. Literatura uzupełniająca:

- Burzyńska D., Fila J., Finansowanie inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwie, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2007
- Churski P. , 2008, Czynniki rozwoju regionalnego i polityka regionalna w Polsce w okresie integracji z Unią Europejską, UAM, Poznań
- Swianiewicz P., **Finanse lokalne. Teoria i praktyka, Muncypium, Warszawa 2004.**
- Kornberger-Sokołowska E., Zdankiewicz J., Cieślak R., **Jednostki samorządu terytorialnego jako beneficjenci środków europejskich, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.**
- Tkaczyński J.W. 2009. Prawo i polityka ochrony środowiska naturalnego w Unii Europejskiej. PWN Warszawa
- Bieniok H. 2004. Metody sprawnego zarządzania. Wydawnictwo Placed, Warszawa
- Kowalak A. 2006. Udział społeczeństwa elementem wdrażania systemu zarządzania środowiskowego EMAS w gminach, [w:] Globalne i regionalne problemy ochrony środowiska. Wydawnictwo GWSA Gdańsk
- Kowalak A. 2008. Rola edukacji środowiskowej w procesie zarządzania ryzykiem ekologicznym w polskich gminach, [w:] Świadomość ekologiczna a rozwój regionalny w Europie Środkowo – Wschodniej. Wydawnictwo Naukowe AP w Słupsku.

SYLABUS 102

Nazwa zajęć Polityka ekologiczna		Forma zaliczenia W - Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	V	
Dyscyplina geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna 100 %					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	12	7	18	23	1
Samodzielne studiowanie literatury			8	11	
Przygotowanie do zaliczenia			8	10	
Konsultacje			2	2	
Razem	12	7	2	2	1
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, praca z tekstem, referaty i prezentacje studentów, dyskusja					
Wymagania wstępne Zgodnie z programem studiów					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z podstawowymi kierunkami polityki ekologicznej państwa, polityki ekologicznej Unii Europejskiej oraz zasadami opracowania i realizacji lokalnej polityki ekologicznej przez samorzządy terytorialne.					
Treści programowe Podstawowe pojęcia (zrównoważony rozwój, polityka, polityka zrównoważonego rozwoju, polityka ekologiczna); teoretyczne aspekty polityki ekologicznej; polityka ekologiczna państwa; polityka ekologiczna Unii Europejskiej (wybrane problemy);, lokalna polityka ekologiczna (cele, sposoby opracowania i realizacji); programy ochrony środowiska; polityka ekologiczna jako element zarządzania środowiskiem.					
Efekty kształcenia			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne		
Student:					
Wiedza			A. Sposób zaliczenia		
W_01 – definiuje pojęcia polityka, polityka ekologiczna			Wykład - zaliczenie z oceną		
W_02 – zna podstawowe założenia obowiązującej Polityki Ekologicznej Państwa			B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów		
W_03 - zna podstawowe założenia polityki ekologicznej UE			(W_01), (W_02), (W_03), (W_04), (U_2), (U_3), (K_1) -		
W_04 – określa założenia lokalnej polityki ekologicznej			Kolokwium zaliczeniowe (test+2 pytania otwarte) sprawdzające:		
Umiejętności			(U_1), (U_2), (K_2) - prezentacje/referaty		
U_01 – analizuje treści dokumentów określających politykę ekologiczną państwa i UE			(K_1) – aktywność na zajęciach		
U_02 – interpretuje wybrane działania polityczne dotyczące realizacji idei zrównoważonego rozwoju					
U_03 – proponuje metody możliwe do zastosowania w edukacji ekologicznej na różnych etapach kształcenia			<u>Ocena końcowa z wykładu:</u>		
Kompetencje społeczne			kolokwium 50%		
K_01 – deklaruje przekonanie o słuszności podejmowania działań			prezentacje i referaty 40%,		
			aktywność na zajęciach 10%		
			Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny		

politycznych na rzecz realizacji idei zrównoważonego rozwoju. K_02- posiada umiejętność pracy w grupie	studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W04, K1_W09,
W_02	K1_W09, K1_W14
W_03	K1_W09, K1_W14
W_04	K1_W09
U_01	K1_U17, K1_U24
U_02	K1_U10, K1_U21, K1_U14
U_03	K1_U13
K_01	K1_K08
K_02	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
- Tkaczyński J.W. 2009. Prawo i polityka ochrony środowiska naturalnego Unii Europejskiej. PWN Warszawa*
- Poskrobko B. 2007. Zarządzanie środowiskiem. PWN Warszawa*
- Poskrobko B., Poskrobko T. 2012. Zarządzanie środowiskiem w Polsce. PWE, Warszawa*
- Obowiązuje ww. literatura i nowsza

B. Literatura uzupełniająca:

- Paczuski R. Ochrona środowiska. Zarys wykładu. 2008. Wyd. Branta, Bydgoszcz
- Borys T. (red). 2005. Wskaźniki ekorozwoju. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok
- Kowalak A. 2010. Globalizacja a środowisko jako dobro wspólne, [w:] Globalizacja a problematyka ochrony środowiska. Wyd. GWSA, Gdańsk
- Kozłowski S. 2002. Ekorozwój. Wyzwanie XXI wieku. PWN Warszawa

SYLABUS 103

Nazwa zajęć Edukacja ekologiczna		Forma zaliczenia W – Zo		Liczba punktów ECTS 1	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
Praktyczny	SPS	Nie	tak (dla GKz)	III	
Dyscyplina: Nauki o Ziemi i środowisku -100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	8	5	22	25	1
Studiowanie literatury			10	10	
Przygotowanie do egzaminu			12	15	
Razem	8	5	22	25	1
Metody dydaktyczne Wykład ilustrowany z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, dyskusja, uczestnictwo w zajęciach praktycznych					
Wymagania wstępne Zgodnie z programem studiów					
Cele zajęć Zapoznanie studentów z podstawowymi kierunkami polityki ekologicznej państwa, polityki ekologicznej Unii Europejskiej oraz zasadami opracowania i realizacji lokalnej polityki ekologicznej przez samorządy terytorialne. Zapoznanie z celami, zasadami prowadzenia edukacji ekologicznej dzieci, młodzieży oraz dorosłych					
Treści programowe Podstawowe pojęcia (kompetencje ekologiczne, edukacja ekologiczna, edukacja dla zrównoważonego rozwoju), przedmiot i zakres pedagogiki ekologicznej, wybrane elementy dydaktyki ochrony środowiska (metody i środki dydaktyczne), edukacja ekologiczna w świetle dokumentów międzynarodowych (Międzynarodowa Strategia Edukacji ekologicznej; raporty Klubu Rzymskiego, Raport J. Delors'a, Raport F. Mayor'a); Polska Strategia Edukacji Ekologicznej.					
Efekty uczenia się Student: Wiedza W_01 – zna podstawowe założenia obowiązującej Polityki Ekologicznej Państwa W_02 – określa założenia lokalnej polityki ekologicznej W_03 – definiuje pojęcie kompetencji ekologicznych i edukacji ekologicznej W_04 – określa cele edukacji ekologicznej na różnych etapach kształcenia W_05 – zna założenia polskiej i międzynarodowej strategii edukacji ekologicznej W_06 – opisuje metody stosowane w edukacji ekologicznej Umiejętności U_01 – analizuje treści dokumentów określających politykę ekologiczną państwa i UE U_02 – proponuje metody możliwe do zastosowania w edukacji ekologicznej na różnych etapach kształcenia Kompetencje społeczne			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia <u>Wykład</u> –zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów <u>Wykład (zaliczenie z oceną)</u> W_01, W_02, W_03, W_04, W_05, W_06, U_01, U_02, K_01, K_02, K_03 - Kolokwium zaliczeniowe (test+2 pytania otwarte) sprawdzające: Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.		

<p>K_01 – deklaruje przekonanie o słuszności podejmowania działań politycznych na rzecz realizacji idei zrównoważonego rozwoju.</p> <p>K_02- posiada umiejętność pracy w grupie</p> <p>K_03- jest przekonany o znaczeniu edukacji ekologicznej w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju</p>	
---	--

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W09, K1_W11
W_02	K1_W09
W_03	K1_W09
W_04	K1_W09
W_05	K1_W09
W_06	K1_W17
U_01	K1_U12, K1_U24
U_02	K1_U10
K_01	K1_K08
K_02	K1_K09
K_03	K1_K09

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- Polityka ekologiczna państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016. Ministerstwo Środowiska, Warszawa
- Tkaczyński J.W.2009. Prawo i polityka ochrony środowiska naturalnego Unii Europejskiej. PWN Warszawa*
- Poskrobko B. 2007. Zarządzanie środowiskiem. PWN Warszawa*
- Poskrobko B., Poskrobko T. 2012. Zarządzanie środowiskiem w Polsce. PWE, Warszawa*

B. Literatura uzupełniająca

- Delors J. (red) 2000. Edukacja, jest w niej ukryty skarb. Wyd. IBE. Warszawa
- Kowalak A. 2001. Edukacja ekologiczna w Polsce – wybrane problemy. Fundacja CEEW Krosno
- Mayor F.. Wspólnie z Biurem UNESCO. 2001. Przyszłość Świata. Wyd. Fundacja Studiów i Badań edukacyjnych, warszawa
- Międzynarodowe Strategia Edukacji Środowiskowej (UNESCO)1990. LOP Warszawa
- Paczuski R. Ochrona środowiska. Zarys wykładu. 2008. Wyd. Branta, Bydgoszcz
- Borys T. (red). 2005. Wskaźniki ekorozwoju. Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok
- Kowalak A. 2010. Globalizacja a środowisko jako dobro wspólne, [w:] Globalizacja a problematyka ochrony środowiska. Wyd. GWSA, Gdańsk
- Kowalak A. 2009. Realizacja idei zrównoważonego rozwoju w podstawie programowej. Aura 10/2009 (Dodatek dla szkół s. 1-4)
- Kowalak A. 2012. Wieś w programach szkolnych. Aura 12/12 (Dodatek dla szkół str. 1-4)
- Kowalak A. 2013. Edukacja ekologiczna dorosłych mieszkańców wsi elementem edukacji całożyciowej. Aura 4/13 s.23-25
- Polska Strategia Edukacji Ekologicznej „Przez edukację do trwałego i zrównoważonego rozwoju”. Biuletyn LOP nr 1,2,3. 1996

SYLABUS 104

Nazwa zajęć Chemia środowiska	Forma zaliczenia W-Zo CL-Zo	Liczba punktów ECTS 2			
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	III	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie wskazanej literatury			7	9	
Przyswajanie materiału z wykładu			13	15	
Ćwiczenia laboratoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń i kolokwium			15	18	
Studiowanie literatury			5	6	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne Wykład wspomagany prezentacją multimedialną i doświadczeniami, ćwiczenia rachunkowe wspomagane prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne					
Wymagania wstępne Podstawy chemii i biologii,					
Cele zajęć zapoznanie studentów z wybranymi procesami chemicznymi związanymi z funkcjonowaniem Ziemi, ich interpretacją oraz modelowaniem; Poznanie problemów środowiskowych o charakterze globalnym, regionalnym i lokalnym					
Treści programowe Budowa składatmosfery, troposfera, para wodna, Gazycieplarniane, globalneocieplenie, Zanieczyszczeniapowietrza - klasyfikacja i rozprzestrzenianie się, Smog, kwasne deszcze, Problem zanieczyszczenia gleb, Znaczenie wody we współczesnym świecie, woda komunalna i dla potrzeb gospodarczych					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 Zna budowę chemiczną atmosfery, wód i gleby, ich wzajemne relacje oraz procesy zachodzące w poszczególnych sferach W_02 Zna podstawowe zanieczyszczenia i zagrożenia środowiska oraz ich pochodzenie Umiejętności U_01 Potrafi ocenić stan środowiska naturalnego wykorzystując dostępne dane Kompetencje społeczne K_01 student potrafi w sposób krytyczny interpretować informacje			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia wykład - zaliczenie z oceną ćwiczenia laboratoryjne - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01, W_02) - wykład – test, kolokwium zaliczeniowe (W_01; W_02, U_01; K_01) - ćwiczenia – kolokwium zaliczeniowe Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.		

dotyczące stanu chemicznego środowiska i dokonywać w tym zakresie samodzielnej oceny	Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
--	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć

Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W09; K1_W14
W_02	K1_W09
U_01	K1_U14
K_01	K_K01; K_K03; K_K05;

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa:

- Kociołek-Balawejder E., Stanisławska E. 2012. Chemia środowiska. UE Wrocław*
- Chemia środowiska / Jeremi Naumczyk. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2017*

B. Literatura uzupełniająca:

- van Loon G.W., Duffy S.J. 2007. Chemia środowiska. Wydawnictwo Naukowe PWN

SYLABUS 105

Nazwa zajęć Fizyka środowiska		Forma zaliczenia W – Zo CL - Zo		Liczba punktów ECTS 2	
Kierunek studiów Geografia					
profil studiów	poziom studiów	zajęcia obowiązkowe dla kierunku	zajęcia do wyboru	semestr/y	
praktyczny	SPS	nie	tak (dla GKz)	IV	
Dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku 100%					
Formy zajęć	Liczba godzin				Liczba punktów ECTS
	N (nauczyciel)		S (student)		
	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	studia stacjonarne	studia niestacjonarne	
Wykład	10	6	20	24	1
Czytanie wskazanej literatury			7	9	
Przyswajanie materiału z wykładu			13	15	
Ćwiczenia laboratoryjne	10	6	20	24	1
Przygotowanie do ćwiczeń i kolokwium			15	18	
Studiowanie literatury			5	6	
Razem	20	12	40	48	2
Metody dydaktyczne Wykład wspomagany prezentacją multimedialną i doświadczeniami, ćwiczenia rachunkowe wspomagane prezentacją multimedialną, ćwiczenia laboratoryjne					
Wymagania wstępne Podstawy fizyki, chemii, biologii, matematyki i statystyki, Przedmioty poprzedzające: podstawy fizyki i chemii Ziemi, astronomiczne podstawy geografii					
Cele zajęć zapoznanie studentów z: wybranymi procesami fizycznymi i chemicznymi związanymi z funkcjonowaniem Ziemi, ich interpretacją oraz modelowaniem, wykorzystaniem zasobów energetycznych					
Treści programowe <u>Wykłady i ćwiczenia</u> Słońce i energia słoneczna jako czynnik determinujący życie na Ziemi. Elementy fizyki atmosfery i hydrosfery – budowa i funkcjonowanie. Transmisja promieniowania. Zjawiska atmosferyczne. Bilans energetyczny (efekt szklarniowy) Elementy pogody i klimatu. Energia w służbie człowieka					
Efekty uczenia się: Student: Wiedza W_01 student potrafi scharakteryzować najważniejsze procesy i zjawiska fizyczne występujące na Ziemi oraz omówić ich rolę w funkcjonowaniu planety Umiejętności U_01 student potrafi zastosować nabyte wiadomości z zakresu fizyki środowiska w życiu codziennym			Sposób zaliczenia oraz formy i podstawowe kryteria oceny/wymagania egzaminacyjne A. Sposób zaliczenia wykład - zaliczenie z oceną ćwiczenia - zaliczenie z oceną B. Sposoby weryfikacji i oceny efektów (W_01; U_01; K_01 – test, kolokwium zaliczeniowe Obecność na wszystkich ćwiczeniach jest obowiązkowa. Do ćwiczeń studenci przystępują przygotowani.		

Kompetencje społeczne K_01 student potrafi w sposób krytyczny interpretować informacje dotyczące stanu chemicznego i fizycznego środowiska i dokonywać w tym zakresie samodzielnej oceny	Sposób oceny efektów zgodny z ramowym systemem oceny studentów dla kierunku Ocena negatywna z jakiegokolwiek formy zajęć nie może być podstawą do wystawienia pozytywnej oceny końcowej.
---	---

Matryca efektów uczenia się dla zajęć	
Numer (symbol) efektu uczenia się	Odniesienie do efektów uczenia się dla kierunku
W_01	K1_W01; K1_W02; K1_W03, K1_W06;
U_01	K1_U03; K1_U08; K1_U10; K1_U14
K_01	K_K01; K_K03; K_K05; K_K04

Wykaz literatury

A. Literatura podstawowa: (*pozycje literaturowe dostępne w Bibliotece Uczelnianej)

- E. Boeker, R. van Grondelle, Fizyka środowiska, PWN, Warszawa, 2002 i nowsze*
- Kreiner, Astronomia z astrofizyką, PWN, 1992 *

B. Literatura uzupełniająca:

- Iribarne J. V., H. R. Cho, Fizyka atmosfery, PWN Warszawa, 1988
- J. Dera, 2003, Fizyka morza
- P. S. Eagelson, Hydrologia dynamiczna
- Eldor Alvin Paul, Francis Eugene Clark, 2000, Mikrobiologia i biochemia gleb, Wydawnictwo UMCS, Lublin
- Prusinkiewicz Z., 1994, Leksykon ekologiczno-gleboznawczy, PWN Warszawa
- Bednarek R., Dziadowiec H., Pokojska U., Prusinkiewicz Z., 2004, Badania ekologiczno-gleboznawcze, PWN Warszawa

kierunek: Geografia; specjalność: **Gospodarka i Polityka Samorządowa (GS)**
 studia stacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ce umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S
1	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	15	45	15	45															E
2	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO
3	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	35	85	15	45			20	40											ZO
4	Matematyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO
5	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	45	75	15	45			30	30											E
6	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	45	75	15	45	30	30													E
7	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO
8	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	25	35	10	20	15	15													E
9	Język obcy	3	0	3	0	3	90	30	60									30	60							ZO
10	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	30	30	0								30	0								Z
11	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	30	60					30	60											ZO
12	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0															Z
	RAZEM	30	11	19	11	3	934	334	600	104	230	75	135	95	175	30	0	30	60	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

lp	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ce umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
1	Statystyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO

2	Kartografia i topografia	1	0	1	1	0	30	24	6										24	6					ZO	
3	Teledetekcja	3	1	2	2	0	90	30	60	10	20			20	40										ZO	
4	Geografia społeczna	1	0	1	1	0	30	12	18										12	18					ZO	
5	Geografia ekonomiczna	5	2	3	3	0	150	57	93	15	45			30	30				12	18					E	
6	Geologia	5	2	3	3	0	150	50	100	20	40			30	60										E	
7	Meteorologia i Klimatologia	5	2	3	3	0	150	64	86	20	40			20	40				24	6					E	
8	Hydrologia i Oceanografia	5	2	3	3	0	150	79	71	25	35			30	30				24	6					E	
9	Język obcy	3	0	3	0	3	90	30	60									30	60						ZO	
10	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	30	30	0									30	0						Z	
	RAZEM	30	9	21	18	3	930	391	539	90	180	0	0	145	245	30	0	30	60	96	54	0	0	0	0	4E

SEMESTR III

I p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT		S		P		
									N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N		S		
1	Ekonomia	1	1	0	0	0	30	15	15	15	15														ZO
2	Systemy informacji geograficznej	3	1	2	2	0	90	40	50	20	10			20	40										E
3	Geomorfologia	4	2	2	2	0	120	60	60	30	30			30	30										E
4	Gleboznawstwo i geografia gleb	2	1	1	1	0	60	40	20	20	10			20	10										E
5	Polityka regionalna	3	2	1	1	3	90	30	60	15	45	15	15												ZO
6	Podstawy gospodarki lokalnej	2	2	0	0	2	60	20	40	20	40														ZO
7	Geografia rolnictwa	3	2	1	0	3	90	25	65	15	45	10	20												ZO
8	Status pracownika samorządowego	1	0	1	0	1	30	15	15			15	15												ZO
9	Trening radzenia sobie ze stresem/ Mediacje i negocjacje	4	4	0	0	4	120	30	90	30	90														ZO

SEMESTR VI

L · P	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Geografia kultur	2	1	1	0	0	60	30	30	15	15	15	15														ZO
2	Geografia regionalna świata – kraje pozaeuropejskie	2	1	1	0	0	60	35	25	15	15	20	10														E
3	Polityka ekonomiczna	3	2	1	0	3	90	30	60	15	45	15	15														E
	Fundusze strukturalne	2	2	0	0	2	60	15	45	15	45																ZO
	Finanse samorządów terytorialnych	2	2	0	0	2	60	15	45	15	45																ZO
	Metody analizy przestrzennej	2	0	2	2	2	60	30	30			30	30														ZO
	Prawo administracyjne	1	1	0	0	1	30	15	15	15	15																ZO
	Seminarium licencjackie	6	0	6	6	0	180	30	150														30	150			ZO
	Metodologia i metodyka pracy dyplomowej	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45												ZO
	Praktyka zawodowa (2-miesięczna)	8	0	8	8	0	240	0	240																0	240	ZO
	RAZEM	30	9	21	18	10	900	215	685	90	180	80	70	0	0	0	0	0	0	0	0	0	45	195	0	240	2E
	RAZEM	180	59	121	92	60	5464	1850	3614	619	1155	395	415	365	625	60	0	120	240	216	114	75	345	0	720	21E	

kierunek: Geografia; specjalność: **Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym (KZ)**
 studia stacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	zaj. umiejętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	15	45	15	45															E	
2	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO	
3	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	35	85	15	45			20	40											ZO	
4	Matematyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO	
5	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	45	75	15	45			30	30											E	
6	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	45	75	15	45	30	30													E	
7	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO	
8	Język obcy	3	0	3	0	3	90	30	60									30	60							ZO	
9	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	25	35	10	20	15	15													E	
10	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	30	30	0								30	0								Z	
11	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	30	60					30	60											ZO	
12	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0															Z	
	RAZEM	30	11	19	11	3	934	334	600	104	230	75	135	95	175	30	0	30	60	0	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	zaj. umiejętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		

SEMESTR VI

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn. prak.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Geografia kultur	2	1	1	0	0	60	30	30	15	15	15	15														ZO
2	Geografia regionalna świata – kraje pozaeuropejskie	2	1	1	0	0	60	35	25	15	15	20	10														E
3	Konflikty człowiek – środowisko	4	2	2	0	4	120	30	90	15	45	15	45														O
4	Antropogeniczne przekształcenia środowiska	3	2	1	0	3	90	25	65	15	45	10	20														ZO
5	Modelowanie środowiska	3	2	1	0	3	90	25	65	15	45	10	20														E
6	Seminarium licencjackie	6	0	6	6	0	180	30	150														30	150			ZO
7	Metodologia i metodyka pracy dyplomowej	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45												ZO
8	Praktyka zawodowa (2-miesięczna)	8	0	8	8	0	240	0	240																0	240	ZO
	RAZEM	30	8	22	16	10	900	190	710	75	165	70	110	15	45	0	0	0	0	0	0	0	30	150	0	240	2E
	RAZEM	180	60	120	91	60	5464	1850	3614	639	1165	335	385	420	690	60	0	120	240	216	114	60	300	0	720	22E	

kierunek: Geografia; specjalność: **Geoinformacja (GI)**
 studia stacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
			N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N		S	N	S		
1	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	15	45	15	45															E	
2	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO	
3	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	35	85	15	45			20	40											ZO	
4	Matematyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO	
5	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	45	75	15	45			30	30											E	
6	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	45	75	15	45	30	30													E	
7	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO	
8	Język obcy	3	0	3	0	3	90	30	60									30	60							ZO	
9	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	25	35	10	20	15	15													E	
10	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	30	30	0							30	0									Z	
11	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	30	60					30	60											ZO	
12	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0															Z	
	RAZEM	30	11	19	11	3	934	334	600	104	230	75	135	95	175	30	0	30	60	0	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
			N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N		S	N	S	
1	Statystyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO

2	Kartografia i topografia	1	0	1	1	0	30	24	6											24	6					ZO
3	Teledetekcja	3	1	2	2	0	90	30	60	10	20			20	40											ZO
4	Geografia społeczna	1	0	1	1	0	30	12	18											12	18					ZO
5	Geografia ekonomiczna	5	2	3	3	0	150	57	93	15	45			30	30					12	18					E
6	Geologia	5	2	3	3	0	150	50	100	20	40			30	60											E
7	Meteorologia i Klimatologia	5	2	3	3	0	150	64	86	20	40			20	40					24	6					E
8	Hydrologia i Oceanografia	5	2	3	3	0	150	79	71	25	35			30	30					24	6					E
9	Język obcy	3	0	3	0	3	90	30	60									30	60							ZO
10	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	30	30	0							30	0									Z
	RAZEM	30	9	21	18	3	930	391	539	90	180	0	0	145	245	30	0	30	60	96	54	0	0	0	0	4E

SEMESTR III

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS umiejętn.	ECTS zaj. do wybor.	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.			razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
					N	S				N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Ekonomia	1	1	0	0	0	30	15	15	15	15																ZO
2	Systemy informacji geograficznej	3	1	2	2	0	90	40	50	20	10			20	40												E
3	Geomorfologia	4	2	2	2	0	120	60	60	30	30			30	30												E
4	Gleboznawstwo i geografia gleb	2	1	1	1	0	60	40	20	20	10			20	10												E
5	Teledetekcja satelitarna	1	0	1	1	1	30	10	20					10	20												ZO
6	Wstęp do geoinformacji	3	3	0	0	3	90	20	70	20	70																E
7	Podstawy informatyki	3	3	0	0	3	90	20	70	20	70																ZO
8	Elementy matematyki wyższej	2	0	2	0	2	60	20	40			20	40														ZO
9	Trening radzenia sobie ze stresem / - Mediacje i negocjacje	4	4	0	0	4	120	30	90	30	90																ZO

SEMESTR VI

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn. jęz.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Geografia kultur	2	1	1	0	0	60	30	30	15	15	15	15														ZO
2	Geografia regionalna świata – kraje pozaeuropejskie	2	1	1	0	0	60	35	25	15	15	20	10														E
3	Redakcja i opracowywanie map topograficznych	2	0	2	2	2	60	30	30					30	30												ZO
4	Elementy geodezji i geodezji satelitarnej	1	0	1	0	1	30	10	20			10	20														ZO
5	Analiza przestrzenna z wykorzystaniem GIS	3	0	3	3	3	90	30	60											30	60						ZO
6	Bazy danych	3	0	3	3	3	90	30	60					30	60												ZO
7	Zagadnienia prawne w GIS	1	1	0	0	1	30	15	15	15	15																ZO
8	Seminarium licencjackie	6	0	6	6	0	180	30	150														30	150			ZO
9	Metodologia i metodyka pracy dyplomowej	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45												ZO
10	Praktyka zawodowa (2-miesięczna)	8	0	8	8	0	240	0	240																0	240	ZO
	RAZEM	30	3	27	24	10	900	225	675	45	45	45	45	75	135	0	0	0	0	30	60	30	150	0	0	240	1E
	RAZEM	180	51	129	100	60	5464	1850	3614	564	970	290	310	510	900	60	0	120	240	246	174	60	300	0	720	20E	

kierunek: Geografia; **specjalność: Nauczycielska (GN)**
 studia stacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
1	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	15	45	15	45															E
2	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO
3	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	35	85	15	45			20	40											ZO
4	Matematyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO
5	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	45	75	15	45			30	30											E
6	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	45	75	15	45	30	30													E
7	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	30	60	15	15	15	45													ZO
8	Język obcy	3	0	3	0	3	90	30	60									30	60							ZO
9	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	25	35	10	20	15	15													E
10	Wychowanie fizyczne	0	0	0	0	0	30	30	0							30	0									Z
11	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	30	60					30	60											ZO
12	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0															Z
	RAZEM	30	11	19	11	3	934	334	600	104	230	75	135	95	175	30	0	30	60	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
1	Statystyka	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45											ZO
2	Kartografia i topografia	1	0	1	1	0	30	24	6											24	6					ZO

	RAZEM	30	5	25	21	16	900	334	566	70	80	135	135	15	15	0	0	30	60	84	3	6	0	0	0	24	0	3E
--	--------------	-----------	----------	-----------	-----------	-----------	------------	------------	------------	-----------	-----------	------------	------------	-----------	-----------	----------	----------	-----------	-----------	-----------	----------	----------	----------	----------	----------	-----------	----------	-----------

SEMESTR V

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E						
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn. prak.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P			
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S		
1	Kształtowanie i ochrona środowiska	2	1	1	0	0	60	35	25	15	15	20	10															E
2	Geografia regionalna - ekonomiczna Polski	2	1	1	0	0	60	45	15	20	10	25	5															E
3	Geografia regionalna świata – Europa	2	1	1	0	0	60	45	15	20	10	25	5															E
4	Dydaktyka geografii w szkole podstawowej	6	2	4	6	6	180	90	90	30	30			60	60													E
5	Praktyka zawodowa (dydaktyczna w szkole podstawowej)	4					120	0	120															0	120		ZO	
6	Zajęcia laboratoryjne w pracy nauczyciela	2	0	2	25	2	60	15	45					15	45													ZO
7	Seminarium licencjackie	6	0	6	6	0	180	30	150														30	150			ZO	
8	Metodologia i metodyka pracy dyplomowej	2	0	2	2	0	60	15	45					15	45													ZO
9	Praktyka zawodowa (2-miesięczna)	8	0	8	8	0	240	0	240																0	240	ZO	
	RAZEM	34	5	25	47	8	1020	275	745	85	65	70	20	90	150	0	0	0	0	0	0	0	30	150	0	360	4E	

SEMESTR VI

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E						
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn. prak.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P			
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S				
1	Geografia kultur	2	1	1	0	0	60	30	30	15	15	15	15															ZO
2	Geografia regionalna świata – kraje	2	1	1	0	0	60	35	25	15	15	20	10															E

kierunek: Geografia; specjalność: **Gospodarka i Polityka Samorządowa (GS)**
 studia niestacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S	
1	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	9	51	9	51																E
2	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	21	69	9	21	12	48														ZO
3	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	21	99	9	51			12	48												ZO
4	Matematyka	2	0	2	2	0	60	9	51					9	51												ZO
5	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	27	93	9	51			18	42												E
6	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	27	93	9	51	18	42														E
7	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	21	69	9	21	12	48														ZO
8	Język obcy	3	0	3	0	3	90	18	72									18	72								ZO
9	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	15	45	6	24	9	21														E
10	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	18	72					18	72												ZO
11	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0																Z
	RAZEM	30	11	19	11	3	904	190	714	64	270	51	159	57	213	0	0	18	72	0	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	ące umie jętn.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Statystyka	2	0	2	2	0	60	9	51					9	51												ZO
2	Kartografia i topografia	1	0	1	1	0	30	18	12											18	1	2					ZO
3	Teledetekcja	3	1	2	2	0	90	18	72	6	24			12	48												ZO

4	Geografia społeczna	1	0	1	1	0	30	9	21										9	21					ZO	
5	Geografia ekonomiczna	5	2	3	3	0	150	36	114	9	51			18	42				9	21					E	
6	Geologia	5	2	3	3	0	150	30	120	12	48			18	72										E	
7	Meteorologia i Klimatologia	5	2	3	3	0	150	42	108	12	48			12	48				18	12					E	
8	Hydrologia i Oceanografia	5	2	3	3	0	150	51	99	15	45			18	42				18	12					E	
9	Język obcy	3	0	3	0	3	90	18	72									18	72						ZO	
10	RAZEM	30	9	21	18	3	900	231	669	54	216	0	0	87	303	0	0	18	72	72	78	0	0	0	0	4E

SEMESTR III

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	jace umiejet n.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
	Ekonomia	1	1	0	0	0	30	9	21	9	21															ZO
	Systemy informacji geograficznej	3	1	2	2	0	90	27	63	12	18			15	45											E
	Geomorfologia	4	2	2	2	0	120	36	84	18	42			18	42											E
	Gleboznawstwo i geografia gleb	2	1	1	1	0	60	24	36	12	18			12	18											E
	Polityka regionalna	3	2	1	1	3	90	18	72	9	51	9	21													ZO
	Podstawy gospodarki lokalnej	2	2	0	0	2	60	12	48	12	48															ZO
	Geografia rolnictwa	3	2	1	0	3	90	15	75	9	51	6	24													ZO
	Status pracownika samorządowego	1	0	1	0	1	30	9	21			9	21													ZO
	Trening radzenia sobie ze stresem / Mediacje i negocjacje	4	4	0	0	4	120	18	102	18	102															ZO

	Praktyka zawodowa (2-miesięczna)	8	0	8	8	0	240	0	240												0	240	ZO	
	RAZEM	30	9	21	18	10	900	132	768	54	216	51	99	9	51	0	0	0	0	0	0	0	240	2E
	RAZEM	180	59	121	92	60	5404	1114	4290	373	1401	252	558	231	819	0	0	288	150	36	180	720	21E	

kierunek: Geografia; specjalność: **Kształtowanie i zarządzanie środowiskiem przyrodniczym (KZ)**
 studia niestacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

L · p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	jąca umiejęt n.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S		
	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	9	51	9	51															E
	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	21	69	9	21	12	48													ZO
	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	21	99	9	51			12	48											ZO
	Matematyka	2	0	2	2	0	60	9	51					9	51											ZO
	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	27	93	9	51			18	42											E
	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	27	93	9	51	18	42													E
	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	21	69	9	21	12	48													ZO
	Język obcy	3	0	3	0	3	90	18	72								18	72								ZO
	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	15	45	6	24	9	21													E
	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	18	72					18	72											ZO
	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0															Z
	RAZEM	30	11	19	11	3	904	190	714	64	270	51	159	57	213	0	0	18	72	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

L	ze	ECTS	ECTS	ECTS	liczba godzin	liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E
---	----	------	------	------	---------------	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	------

p	Nazwa zajęć		zaj. teoret.	zaj. prak.	jace umiejet n.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT		S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	
1	Statystyka	2	0	2	2	0	60	9	51					9	51											ZO
2	Kartografia i topografia	1	0	1	1	0	30	18	12											18	12					ZO
3	Teledetekcja	3	1	2	2	0	90	18	72	6	24			12	48											ZO
	Geografia społeczna	1	0	1	1	0	30	9	21											9	21					ZO
	Geografia ekonomiczna	5	2	3	3	0	150	36	114	9	51			18	42					9	21					E
	Geologia	5	2	3	3	0	150	30	120	12	48			18	72											E
	Meteorologia i Klimatologia	5	2	3	3	0	150	42	108	12	48			12	48					18	12					E
	Hydrologia i Oceanografia	5	2	3	3	0	150	51	99	15	45			18	42					18	12					E
	Język obcy	3	0	3	0	3	90	18	72									18	72							ZO
	RAZEM	30	9	21	18	3	900	231	669	54	216	0	0	87	303	0	0	18	72	72	8	0	0	0	0	4E

SEMESTR III

L p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS zaj. do wybor.	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć														Zo/E			
			zaj. teoret.	zaj. prak.		jace umiejet n.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT		S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N		S		
	Ekonomia	1	1	0	0	30	9	21	9	21																ZO
	Systemy informacji geograficznej	3	1	2	2	90	27	63	12	18			15	45												E
	Geomorfologia	4	2	2	2	120	36	84	18	42			18	42												E

kierunek: Geografia; specjalność: **Geoinformacja (GI)**
 studia niestacjonarne – studia pierwszego stopnia

SEMESTR I

L · P	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E				
			zaj. teoret.	zaj. prak.	zajęć umiejęt n.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P	
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S	N	S
	Podstawy geografii	2	2	0	0	0	60	9	51	9	51															E
	Astronomia w geografii	3	1	2	2	0	90	21	69	9	21	12	48													ZO
	Elementy fizyki i chemii Ziemi	4	2	2	2	0	120	21	99	9	51			12	48											ZO
	Matematyka	2	0	2	2	0	60	9	51					9	51											ZO
	Kartografia i topografia	4	2	2	2	0	120	27	93	9	51			18	42											E
	Geografia społeczna	4	2	2	0	0	120	27	93	9	51	18	42													E
	Geografia polityczna	3	1	2	0	0	90	21	69	9	21	12	48													ZO
	Język obcy	3	0	3	0	3	90	18	72									18	72							ZO
	Podstawy gospodarki przestrzennej	2	1	1	0	0	60	15	45	6	24	9	21													E
	Zastosowanie technik informacyjnych w geografii	3	0	3	3	0	90	18	72					18	72											ZO
	Szkolenie bezpieczeństwo i higiena pracy	0	0	0	0	0	4	4	0	4	0															Z
	RAZEM	30	11	19	11	3	904	190	714	64	270	51	159	57	213	0	0	18	72	0	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR II

L p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	jące umiejęt n.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
1	Statystyka	2	0	2	2	0	60	9	51	0	0			9	51												ZO
2	Kartografia i topografia	1	0	1	1	0	30	18	12											18	1 2						ZO
3	Teledetekcja	3	1	2	2	0	90	18	72	6	24			12	48												ZO
	Geografia społeczna	1	0	1	1	0	30	9	21										9	2 1							ZO
	Geografia ekonomiczna	5	2	3	3	0	150	36	114	9	51			18	42				9	2 1							E
	Geologia	5	2	3	3	0	150	30	120	12	48			18	72												E
	Meteorologia i Klimatologia	5	2	3	3	0	150	42	108	12	48			12	48				18	1 2							E
	Hydrologia i Oceanografia	5	2	3	3	0	150	51	99	15	45			18	42				18	1 2							E
	Język obcy	3	0	3	0	3	90	18	72									18	72								ZO
	RAZEM	30	9	21	18	3	900	231	669	54	216	0	0	87	303	0	0	18	72	72	7 8	0	0	0	0	0	4E

SEMESTR III

L p	Nazwa zajęć	razem	ECTS		ECTS	ECTS	liczba godzin			liczba godzin wg rodzajów zajęć												Zo/E					
			zaj. teoret.	zaj. prak.	jące umiejęt n.	zaj. do wybor.	razem N + S	N	S	W		CAU		CL		CR		L		CT			S		P		
										N	S	N	S	N	S	N	S	N	S	N	S		N	S			
	Ekonomia	1	1	0	0	0	30	9	21	9	21																ZO
	Systemy informacji geograficznej	3	1	2	2	0	90	27	63	12	18			15	45												E

3.3. Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program przewiduje praktyki

Praktyka zawodowa jest częścią składową przygotowania studentów do pracy zawodowej. Zadaniem tego modułu jest stworzenie warunków do praktycznego pogłębienia wiadomości przekazanych w toku zajęć dydaktycznych i konfrontacja ich z praktyką. Praktyki mają przyczynić się do rozwijania aktywności, kreatywności i przedsiębiorczości studentów.

W ramach kierunku *Geografia specjalności GI, GS, KZ, GN* praktyki zawodowe trwają 6 miesięcy (720 godzin) i student uzyskuje za nie 24 punkty ECTS. Praktyki realizowane są w semestrach IV, V, VI w cyklu 2-miesięcznym.

REGULAMIN PRAKTYK

1. Celem praktyki zawodowej jest poszerzenie wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Praktyka zawodowa służy w szczególności nabyciu umiejętności powiązania wiedzy teoretycznej z jej praktycznym wykorzystaniem, a także ma na celu poznanie warunków panujących na rynku pracy.
2. Studencka praktyka zawodowa jest formą mini stażu, który przygotowuje do pracy w zawodzie zgodnym z kierunkiem i specjalnością studiów.
3. Praktyka zawodowa powinna odpowiadać charakterowi danej specjalności na kierunku i stanowi integralną część planów studiów i programów kształcenia.
4. Termin realizacji praktyk zawodowych, czas jej trwania (w tym liczba przyznanych punktów ECTS), rok studiów w czasie, którego dana praktyka ma być rozliczana powinny zostać określone w planach studiów zatwierdzonych przez odpowiednią Radę Wydziału.
5. Zgodnie z obowiązującymi planami studiów na kierunku praktyki zawodowe dla studentów wszystkich specjalności (poza Geografią Nauczycielską) są praktykami trwającymi 6 miesięcy (720 godzin). Praktyki zawodowe na specjalności Nauczycielskiej trwają 4 miesiące (480h) i dodatkowo 2 miesiące (120h) trwają praktyki zawodowe dydaktyczne w szkole podstawowej.
6. Student odbywa praktyki zawodowe zgodnie z programem studiów pierwszego stopnia w instytucjach statutowo związanych ze specyfiką studiowanej specjalności. Praktyki w ramach specjalności Nauczycielskiej student odbywa w ściśle określonym czasie na podstawie porozumienia między szkołami a uczelnią.
7. Rozliczenie praktyki zawodowej odbywa się w trakcie VI semestru, do którego zostają przypisane punkty ECTS.
8. Praktyka zawodowa odbywa się w podmiotach gospodarczych i instytucjach (zwanymi w dalszej części regulaminu Zakładami), które zostały zatwierdzone przez jednostkę prowadzącą kierunek studiów tj. Instytut Geografii i Studiów Regionalnych AP.
9. Opiekę nad praktyką zawodową ze strony Uczelni sprawuje ustanowiony przez Dyrektora Instytutu Geografii i Studiów Regionalnych Opiekun praktyki, wybrany spośród nauczycieli akademickich IGiSR. Opiekę merytoryczną nad przebiegiem praktyki w Zakładzie sprawuje wyznaczony przez dyrekcję zakładu Opiekun praktyki z ramienia Zakładu.
10. Całokształt działań w zakresie realizacji praktyk zawodowych w jednostce prowadzącej kierunek koordynuje Koordynator ds. praktyk.
11. Praktyki zawodowe studenta odbywają się w miejscach wybranych przez studenta w uzgodnieniu z Opiekunem praktyk z ramienia Uczelni.

12. Student ma obowiązek dostarczyć Opiekunowi praktyk z ramienia Uczelni oświadczenie z Zakładu o gotowości przyjęcia na bezpłatną praktykę i możliwości zorganizowania praktyki zgodnie z programem merytorycznym ustalonym przez Uczelnię.
13. Zakres merytoryczny praktyk obejmuje:
 - zapoznanie się ze strukturą organizacyjną, modelem zarządzania i zasadami funkcjonowania Zakładu, w tym z funkcjami i kompetencjami poszczególnych jednostek,
 - zapoznanie się z zagadnieniami prawnymi związanymi z funkcjonowaniem Zakładu,
 - zapoznanie się z zagadnieniami finansowo-podatkowymi w Zakładzie,
 - zapoznanie się z powiązaniem przestrzennym Zakładu z otoczeniem,
 - uczestniczenie w codziennym funkcjonowaniu Zakładu,
 - ocenę pozycji konkurencyjnej Zakładu.
14. Student zgłasza się na praktykę na podstawie skierowania.
15. Student odbywający praktykę jest zobowiązany do podporządkowania się zaleceniom kierownictwa Zakładu oraz ścisłego przestrzegania obowiązujących przepisów, w tym przepisów BHP.
16. Student, który nie stosuje się do przepisów, zaleceń i obowiązującej w Zakładzie dyscypliny pracy może zostać odwołany z miejsca odbywania praktyki.
17. W czasie całego okresu trwania praktyki Student zobowiązany jest do wykonywania prac zleconych przez osobę wyznaczoną przez Zakład, jako opiekuna praktyki oraz do realizacji programu praktyki.
18. Jako wynik odbytej praktyki Student sporządza dokumentację w formie i według wzoru i zaleceń Opiekuna praktyki z ramienia Uczelni.
19. Każda nieobecność na praktyce powinna zostać usprawiedliwiona i zgłoszona w Zakładzie i Opiekunowi praktyk z ramienia Uczelni.
20. Za postępowanie uchybiające godności studenta oraz za naruszenie przepisów obowiązujących w Zakładzie Student ponosi odpowiedzialność przed Komisją Dyscyplinarną ds. Studentów, co nie wyłącza odpowiedzialności Studenta z tytułu naruszenia przepisów obowiązujących w Zakładzie.
21. Po odbytej praktyce Student zobowiązany jest przedłożyć Opiekunowi praktyki z ramienia Uczelni dokumentację przebiegu praktyki w wyznaczonym przez Opiekuna terminie, celem otrzymania zaliczenia.
22. Ocenę końcową praktyki zawodowej wystawia Opiekun praktyk z ramienia Uczelni na podstawie zaświadczenia wystawionego przez Zakład prowadzący praktykę – Ocena przydatności do zawodu.
23. Dokumentacja przebiegu praktyki obejmuje zaświadczenie z Zakładu o odbytej praktyce – Ocena przydatności do zawodu oraz dziennik praktyk.
24. Zaliczenie praktyki zawodowej udokumentowane jest przez Opiekuna praktyki w formie wpisu na karcie zaliczeń.
25. Brak zaliczenia praktyki jest jednoznaczne z koniecznością jej powtórzenia.
26. Uczelnia nie zwraca Studentowi żadnych kosztów z tytułu odbywania praktyk.
27. Uczelnia nie ponosi kosztów ubezpieczenia Studenta w czasie odbywania praktyk.
28. Studentowi nie przysługują żadne roszczenia finansowe z tytułu odbywania praktyk, ani w stosunku do Uczelni, ani w stosunku do Zakładu, w którym odbywa daną praktykę.
29. Praca praktykanta na rzecz Zakładu ma charakter nieodpłatny.
30. W przypadku, gdy Zakład zdecyduje o możliwości otrzymania przez Studenta wynagrodzenia z tytułu pracy wykonywanej w trakcie praktyki, stosowna umowa zawierana jest pomiędzy Zakładem a Studentem bez pośrednictwa Uczelni.

Postanowienie końcowe

1. Aktualna treść Regulaminu praktyki zawodowej znajduje się w sekretariacie jednostki prowadzącej oraz na stronie internetowej [www:geografia.apsl.edu.pl](http://www.geografia.apsl.edu.pl)
2. W uzasadnionych przypadkach Uczelnia zastrzega sobie prawo zmiany Regulaminu praktyk.
3. W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem znajdują zastosowanie obowiązujące przepisy prawa powszechnego oraz wewnętrzne regulacje Uczelni.

Organizacja praktyk ogólnopedagogicznych oraz w zakresie dydaktyki biologii

W ramach programu studiów pierwszego stopnia studenci o specjalizacji nauczycielskiej zobowiązani są do odbycia praktyk ogólnopedagogicznych oraz praktyk w zakresie dydaktyki /geografii w szkole podstawowej. Celem praktyki ogólnopedagogicznej jest gromadzenie doświadczeń związanych z pracą opiekuńczo-wychowawczą z uczniami, zarządzaniem grupą i diagnozowaniem indywidualnych potrzeb uczniów oraz konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną w działaniu praktycznym. Praktyka odbywa się równoległe z realizacją komponentu 2 tego modułu. Praktyka odbywa się, w zależności od etapu edukacyjnego, którego dotyczy kształcenie osoby przygotowującej się do wykonywania zawodu nauczyciela, w szkole lub placówce realizującej kształcenie na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych.

Praktyki z dydaktyki geografii (pedagogiczne) stanowią integralną część kształcenia studentów na kierunku Geografia w ramach modułu – dydaktyka geografii. Odbywają się one w formie praktyk śródrocznych i ciągłych. Udział w tych zajęciach jest jednym z warunków zaliczenia przedmiotu dydaktyka geografii. Celem praktyki pedagogicznej jest poznanie różnych aspektów procesu dydaktycznego i wychowawczego w szkole; kształcenie elementarnych umiejętności związanych z organizacją i pracą nauczyciela geografii, konfrontacja wiedzy teoretycznej z praktyką szkolną. Praktyki śródroczne odbywają się w trakcie roku akademickiego w III semestrze studiów. Praktyki ciągłe odbywają się w V semestrze studiów, trwają 4 tygodnie w szkole podstawowej – 120 godzin (4 ECTS). Szczegółowy opis zasad i form odbywania praktyk z dydaktyki geografii zawarte są w Regulaminie i Harmonogramie Praktyk.

Regulamin praktyk – geografia w szkole podstawowej

Praktyki pedagogiczne stanowią integralną część kształcenia studentów na kierunku Geografia w ramach sylabusów – przygotowanie w zakresie dydaktycznym. Odbywają się one w formie praktyk śródrocznych i ciągłych. Udział w tych zajęciach jest jednym z warunków zaliczenia przedmiotu dydaktyka geografii.

Cele:

- Poznanie różnych aspektów procesu dydaktycznego i wychowawczego w szkole.
- Kształcenie elementarnych umiejętności związanych z organizacją i pracą nauczyciela geografii.
- Konfrontacja wiedzy teoretycznej z praktyką szkolną.

Termin i wymiar godzin:

Praktyki śródroczne odbywają się w V semestrze studiów w ramach dydaktyki geografii. Praktyki śródroczne odbywają się w szkole. Szkołę oraz opiekuna szkolnego praktyk śródrocznych wyznacza

opiekun akademicki, po wcześniejszym uzgodnieniu z dyrektorem szkoły. Dokładny harmonogram praktyk podany jest studentom dwa tygodnie przed pierwszym wyjściem do szkoły.

Praktyki ciągle odbywają się w semestrze V, 4 tygodnie w szkole podstawowej – 120 godzin (4 ECTS). Studenci zobowiązani są do znalezienia sobie szkoły, w której będą mogli odbyć praktykę ciągłą. W tym celu studenci udają się do szkół z oświadczeniem w celu potwierdzenia zgody na praktykę przez dyrekcję bądź nauczyciela. Wypełnione oświadczenia oraz nazwę towarzystwa ubezpieczeniowego i numer polisy studenci składają u opiekuna akademickiego. Opiekun sporządza imienne listy studentów i wykazy szkół praktyk ciągłych, na podstawie których, przygotowywane są dokumenty do szkół – umowa, oświadczenie podatkowe, rachunek. W pierwszym dniu praktyki studenci przekazują nauczycielowi komplet dokumentów: skierowanie, umowę, oświadczenie podatkowe, rachunek, arkusz oceny oraz harmonogram praktyki.

Warunki zaliczenia:

Zaliczenie praktyk śródrocznych odbywa się na podstawie pozytywnej oceny:

- planów metodycznych,
- przeprowadzonych lekcji,
- umiejętności hospitacji,

Podstawą zaliczenia praktyk ciągłych jest złożenie (w ustalonym wcześniej terminie) u opiekuna akademickiego pozytywnej oceny praktyk, wystawionej przez opiekuna szkolnego oraz dziennika praktyk. Dziennik powinien być opatrzony na pierwszej stronie pieczęcią szkoły oraz podpisem dyrektora i opiekuna szkolnego.

Harmonogram – praktyka śródroczna w szkole podstawowej – nauczanie geografii

Praktyka śródroczna w szkole podstawowej ma na celu kształtowanie umiejętności planowania, organizacji oraz realizacji zajęć dydaktycznych na lekcjach geografii. Pozwala na poznanie środowiska szkoły, organizacji procesu nauczania – uczenia się.

Organizacja praktyki

- Praktyki śródroczne odbywają się w szkole.
- Dokładne daty podane są studentom dwa tygodnie przed pierwszym wyjściem do szkoły.
- Przed rozpoczęciem praktyk śródrocznych w szkole studenci są przygotowani do prowadzenia i dokumentowania lekcji oraz obserwacji lekcji prowadzonych przez nauczyciela i studentów.
- Początkowo studenci, w szkole obserwują lekcje prowadzone przez nauczyciela i dokumentują ją w arkuszach obserwacji. Arkusze obserwacji składają po lekcji u nauczyciela akademickiego.
- Każdy student zobowiązany jest do przygotowania planów metodycznych i przeprowadzenia 3 lekcji geografii w każdym semestrze.
- Studenci hospitują lekcje prowadzone przez koleżanki i kolegów z grupy. Obserwację lekcji studenci dokumentują w arkuszach hospitacji. Arkusze po lekcji składają u nauczyciela akademickiego.
- Po zakończeniu lekcji następuje wspólne jej omówienie przez nauczycieli i studentów.
- Studenci prowadzą lekcje wg wcześniej ustalonego planu. Plan praktyk śródrocznych otrzymują wszystkie grupy oraz nauczyciel pełniący opiekę w szkole.

- Studenci w uzasadnionych przypadkach mogą prowadzić lekcję w innym niż ustalony termin po wcześniejszym uzyskaniu zgody od nauczyciela akademickiego i wskazaniu osoby, która przeprowadzi planowaną lekcję.
- Studenci otrzymują od nauczyciela – opiekuna szkolnego temat lekcji do przygotowania nie później niż tydzień przed jej prowadzeniem. Nauczyciel może podać zakres treści wymagany do tematu i swoje uwagi co do jej przebiegu.
- Studenci samodzielnie opracowują plan metodyczny do lekcji. Podlega on sprawdzeniu w pierwszej kolejności przez nauczyciela akademickiego a następnie przez nauczyciela szkolnego.
- Plan do sprawdzenia powinien być dostarczony na kartkach w formacie A4, wykonany estetycznie i z dołączonymi załącznikami, np. notatka, karta pracy, propozycja tabel, schematów, foliogramów, ilustracji. Potrzebne materiały i pomoce do lekcji student wykonuje we własnym zakresie.
- Student jest zobowiązany do omówienia planowanego przebiegu lekcji..
- Plan po sprawdzeniu i zatwierdzeniu przez nauczyciela akademickiego należy dostarczyć do zaopiniowania nauczycielowi opiekunowi szkolnemu – nie później niż dwa dni przed prowadzeniem lekcji.
- Po uwzględnieniu uwag i sugestii nauczyciela akademickiego i szkolnego student może przystąpić do realizacji lekcji.
- Student w celu przygotowania się do lekcji może odbywać indywidualne konsultacje z nauczycielem akademickim i szkolnym.

Warunki zaliczenia:

- a. Pozytywna ocena planu metodycznego lekcji.
- b. Pozytywna ocena przeprowadzonej lekcji.
- c. Pozytywna ocena umiejętności hospitacji.
- d. Aktywny udział w analizach lekcji.

Harmonogram – praktyka ciągła w szkole podstawowej – nauczanie geografii

Praktyka ciągła w szkole podstawowej ma na celu doskonalenie umiejętności planowania, organizacji oraz realizacji zajęć dydaktycznych na lekcjach geografii.

Organizacja praktyki

- W dniu rozpoczęcia praktyki student przekazuje opiekunowi otrzymaną dokumentację tj. umowę, rachunek, rozliczenie podatkowe, oraz druk opinii i harmonogram praktyki. Wspólnie ze studentem należy dokonać analizy harmonogramu oraz przygotować plan zajęć wg podanego przez opiekuna akademickiego wzoru. Plan należy dostarczyć w formie pisemnej do opiekuna akademickiego w pierwszym tygodniu praktyki.
- Po zakończeniu praktyki nauczyciel jest zobowiązany dokonać oceny pracy praktykanta oraz wypełnić w dwóch egzemplarzach druk opinii. Opinię należy przekazać studentowi.

- Student po zakończeniu praktyki zobowiązany jest dostarczyć nauczycielowi akademickiemu dziennik praktyk oraz opinię od nauczyciela. Dziennik powinien być opatrzony na pierwszej stronie pieczęcią szkoły oraz podpisem dyrektora i opiekuna szkolnego.
- Nauczyciel – opiekun praktyki jest przez okres pobytu na terenie szkoły bezpośrednim przełożonym praktykanta. Praktykantom nie należy zlecać zastępstw za nauczycieli. W sytuacjach problemowych należy skontaktować się z opiekunem akademickim.
- Po zakończeniu praktyki nauczyciel zobowiązany jest przesłać po jednym egzemplarzu umowy, rachunku i oświadczenia podatkowego na wskazany przez opiekuna akademickiego adres.

Zadania studenta

- W czasie praktyki student powinien przebywać w szkole 4-8 godzin dziennie. Studenci zobowiązani są przeprowadzić 30 lekcji i 10 obserwacji lekcji prowadzonych przez opiekuna szkolnego.
- Po ustaleniu tematów student opracowuje plan metodyczny, który ma być zatwierdzony przez nauczyciela – opiekuna, najpóźniej w dniu poprzedzającym lekcję prowadzoną przez praktykanta.
- Lekcje obserwowane student dokumentuje w arkuszach hospitacji.
- Lekcje hospitowane i prowadzone przez studentów powinny być zróżnicowane pod względem materiału programowego jak i pod względem metodycznym. Różne typy lekcji, strategie, metody i techniki nauczania oraz formy organizacyjne lekcji, poglądowy i aktywizujący sposób prowadzenia lekcji z wykorzystaniem niezbędnych środków dydaktycznych, różne warianty rozwiązań dydaktycznych, operacyjne założenia działalności dydaktyczno-wychowawczej lekcji.
- W celu lepszego poznania zespołów klasowych i stwierdzenia efektów własnej pracy, każdy student powinien prowadzić lekcje na wszystkich poziomach nauczania, ale stale w tych samych klasach.
- W czasie praktyki student zobowiązany jest do zapoznania się z:
 - dokumentacją szkolną, jej planem dydaktyczno-wychowawczym, koncepcją nauczania przedmiotu, wewnątrzszkolnym i przedmiotowym systemem oceniania,
 - planowaniem i organizacją zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych oraz popularyzowaniem wiedzy geograficznej,
 - organizacją szkolnych wycieczek oraz ścieżek dydaktycznych i ich wykorzystaniem w nauczaniu geografii,
 - formami współpracy z rodzicami.

Student zobowiązany jest ponadto:

- przygotować i przeprowadzić 1 lekcję wychowawczą,
- opracować lekcję –wycieczkę (jeżeli to możliwe to również przeprowadzić),
- asystować nauczycielowi w wykonywaniu różnych prac (np.: sprawdzaniu zeszytów przedmiotowych, prac domowych, prac klasowych z próbą ich oceny, przygotowywaniu środków dydaktycznych, pełnieniu dyżurów jako osoba towarzysząca w okresie ich wykonywania przez nauczyciela-opiekuna praktyki, organizowaniu działań wychowawczych),
- uczestniczyć w np. spotkaniach z rodzicami, posiedzeniach Rady Pedagogicznej, różnego rodzaju przedsięwzięciach dydaktycznych i wychowawczych – wycieczki, Sprzątanie Świata, konkursy, koła przedmiotowe, itp.

Realizację zadań z powyższych punktów student dokumentuje w formie sprawozdań opatrzonych podpisem nauczyciela opiekuna.

Student dokumentuje przebieg praktyki w dzienniku praktyki. Dziennik powinien być prowadzony systematycznie i zawierać:

- stronę tytułową,
- plan zajęć,
- opis lekcji obserwowanych – wypełnione arkusze obserwacji,
- opis lekcji prowadzonych – plany metodyczne, załączniki wykorzystane do lekcji,
- opracowanie lekcji (terenowej) – wycieczki, scenariusz lekcji wychowawczej,
- sprawozdania z wykonanych zadań z powyższych punktów.

Zaliczenie praktyki odbywa się na podstawie:

- złożonego w wyznaczonym terminie u opiekuna praktyk, prawidłowo prowadzonego dziennika praktyki, podpisanego przez Dyrektora Szkoły i Opiekuna oraz opatrzonego pieczęcią szkoły,
- pozytywnej opinii nauczyciela sprawującego opiekę nad praktykantem (protokół – opinia)

3.4. Wskaźniki charakteryzujące program studiów

Wskaźniki dotyczące programu studiów	Liczba punktów ECTS
	studia stacjonarne
3.4.1. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia	156 (w ramach GI, GS, KZ, KZ50+) 161 (w ramach GN)
3.4.2. Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 punktów ECTS – w przypadku kierunków studiów przyporządkowanych do dyscyplin w ramach dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne	6 (wykłady humanistyczne)
3.4.3. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym	24 (w ramach GI, GS, KZ) 29 (w ramach GN)
3.4.4. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć do wyboru (wybór specjalności +zajęcia humanistyczne)	60 (na każdej specjalności) 80 (nauczycielska)
3.4.5. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć kształtujących umiejętności praktyczne (profil praktyczny)	92 (GS) KZ i KZ 50+ (91) GI (100) GN (112)

4. Ocena i doskonalenie programu studiów

4.1. Analiza zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy

- *Wnioski dotyczące zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy opracowano na podstawie następujących dokumentów:*
1. Wyniki ogólnopolskiego systemu monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) szkół wyższych w 2017 roku.
 2. Raport z monitoringu losu absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku z roku 2018 – opracowanego przez Akademickie Biuro Karier.
 3. Raport z monitoringu losu absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku z roku 2019 – opracowanego przez Akademickie Biuro Karier.
 4. Program „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie słupskim i mieście Słupsk w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 (POWER)” finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.
 5. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 „Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia z powiatu Słupskiego i miast Słupsk”
 6. Współpraca pracowników Instytutu w Słupsku z otoczeniem społeczno-gospodarczym – raport roczny.
 7. Ocena i weryfikacja efektów kształcenia w programach SPS, SDS na kierunku Geografia za rok akademicki 2017/2018 oraz 2018/2019.

8. Diagnoza rynku pracy subregionu słupskiego, AP w Słupsku w 2018 roku.
9. Analiza oczekiwań rynku pracy subregionu słupskiego 2014. Raport Akademii Pomorskiej w Słupsku - grudzień 2014.
10. Projekt „Słuchamy Pracodawców! – więcej kształcenia praktycznego na Akademii Pomorskiej w Słupsku” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (początek projektu - 15.11.2014r.)
11. Wnioski Polskiej Komisji Akredytacyjnej.
12. Wnioski z bezpośredniej współpracy i konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w zakresie modyfikacji programów kształcenia oraz tworzenia nowych specjalności.

Z oceny i analizy mierników ilościowych stopnia realizacji efektów uczenia się zawartych w programach SPS, SDS na kierunku Geografia za rok akademicki 2017/2018 oraz 2018/2019, wynika że

„efekty uczenia się w zrealizowanych modułach zostały osiągnięte w stopniu bardzo dobrym. Najwyższe wyniki uzyskano w zakresie wiedzy i umiejętności, nieznacznie mniejsze w zakresie kompetencji społecznych. Efekty kierunkowe zostały w pełni osiągnięte i ocenione na dobry plus. Jest to jednak ocena niższa niż średnia dla wszystkich modułów. Najkorzystniej wypadły oceny efektów specjalnościowych. Wszystkie specjalności otrzymały ocenę powyżej dobrej.”

Analiza oceny treści programowych przez absolwentów kierunku Geografia wykazała
potrzebę redukcji treści podstawowych (ogólnokształcących) na rzecz treści i umiejętności przydatnych w zawodzie. Studenci wskazali również na zbyt małą ilość przedmiotów specjalnościowych i potrzebę zwiększenia liczby niektórych zajęć terenowych.

Badanie losów absolwentów wykazało że,

ponad 60% z nich podejmowało dalsze kształcenie, głównie w celu zdobycia nowych lub uzupełniających kwalifikacji - szczególnie w obszarach związanych z rozwijaniem własnych kompetencji i umiejętności w zakresie komunikacji, autoprezentacji, kreatywności, coachingu. Przeprowadzone badanie wskazuje również na potrzebę stałej aktualizacji i doskonalenia programów kształcenia pod kątem najbardziej pożądanых przez pracodawców kompetencji i umiejętności absolwentów.

Działania doskonalące, dotyczące procedury weryfikacji treści i efektów uczenia się w kolejnym roku akademickim obejmują m.in.:

współpracę z Zespołem Ekspertów przy Instytucie Geografii i Studiów Regionalnych oraz Ekspertami MEN, pozwalającą na zwiększenie konkurencyjności absolwentów kierunku Geografia na rynku pracy. Zwiększenie liczby zajęć laboratoryjnych i warsztatowych w przedmiotach wymagających wykorzystania sprzętu terenowego, laboratoryjnego, aparatury pomiarowej i technologii ICT.

Z diagnozy rynku pracy subregionu słupskiego, opracowanej w IGiSR AP w Słupsku, wynika:

Rekomendacje i wnioski wynikające z analiz zewnętrznych:

- Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych - dane WUP Gdańsk

„Zawody **maksymalnie deficytowe** w województwie pomorskim: **Hydrolog**”

„Większość wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej pochodziło z **sektora usług**”

- Pomorski Barometr Zawodowy

„Analiza średnio- i długookresowych ilościowych i jakościowych prognoz zmian sytuacji gospodarczej województwa pozwoliła wskazać następujące branże strategiczne dla pomorskiego rynku pracy w dłuższej perspektywie:

- ✓ branżę logistyczno-transportową,
- ✓ branżę energetyczną,
- ✓ branżę technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT),
- ✓ branżę BPO/SSC,
- ✓ branżę przemysłu przetwórczego, przede wszystkim z obszaru przemysłu stoczniowego i chemicznego oraz
- ✓ branżę turystyczną”

- Bilans Kapitału Ludzkiego na Pomorzu

Wyniki badania pokazały, że w dłuższej perspektywie największe zapotrzebowanie na wykwalifikowanych pracowników na Pomorzu występuje w branżach:

- ✓ logistyczno-transportowej,
- ✓ energetycznej,
- ✓ technologii informatycznych i komunikacyjnych,
- ✓ usług opiekuńczych,
- ✓ branży stoczniowej
- ✓ turystycznej.”

Wyniki badania bezpośredniego pracodawców w subregionie słupskim

Pracodawcy dostrzegają przydatność kompetencji ogólnogeograficznych oraz kompetencji obejmujących wszechstronną wiedzę o środowisku przyrodniczym (szczególnie w kontekście lokalnych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych) co wskazuje na potrzebę stworzenia nowego kierunku kształcenia, skupiającego w sobie elementy wiedzy i umiejętności z różnych dyscyplin - geografii, biologii, turystyki, ochrony środowiska, fizyki (które mogłyby stanowić podstawę do pozyskania i rozwijania kompetencji zawodowych wykorzystywanych w szeroko rozumianym modelowaniu środowiska przyrodniczego, gospodarczego jak i społecznego).

Jest to tym bardziej uzasadnione, że regionalne i ogólnopolskie badania rynku pracy rekomendują m.in. rozwój zatrudnienia w branżach związanych z ochroną środowiska i zagrożeniami ekologicznymi, wykorzystaniem energii odnawialnej, turystyką.

Ponadto z raportu Akademii Pomorskiej w Słupsku pt. „Analiza oczekiwań rynku pracy subregionu słupskiego” wynikają następujące fakty:

○ **Prognoza zatrudnienia 2020 i zapotrzebowanie na pracowników w subregionie słupskim**

Według prognozy do 2020 roku najwięcej stanowisk pracy powstanie w sektorze usług, ochronie zdrowia, pomocy społecznej, usługach osobistych, cateringu i hotelarstwie, a także szeroko pojętej dystrybucji

Do ważnych dla pracodawców branż należą również: Budownictwo, Energetyka, Ochrona środowiska, Mechatronika, Hotelarstwo i gastronomia, Logistyka, Inżynieria środowiska i jego monitoring.

Wytypowano także grupy kierunków nieznacznie mniej istotnych - do których zaliczyć m.in. można: Zarządzanie, Zarządzanie zasobami ludzkimi, Finanse i ubezpieczenia, Marketing i promocja w turystyce, Kosmetologia, Języki obce w turystyce i biznesie, Architekturę krajobrazu, Handel i marketing, Finanse i rachunkowość, Gospodarkę odpadami, Geologię i hydrogeologię, Geologię morza, Meliorację.

○ **Tendencje i Rekomendacje**

„III. Tendencje wynikające z badania pracodawców subregionu słupskiego:

- 1. Wzrośnie zapotrzebowanie na pracowników z wykształceniem wyższym, przede wszystkim z grupy specjalistów, kadry zarządzającej oraz pracowników biurowych*
- 2. Najbardziej pożądanymi kierunkami studiów z punktu widzenia rozwoju firm i rozwoju subregionu będą kierunki związane z technologią informacyjną, administracją, kierunki techniczne i turystyka,*
- 3. Oprócz kwalifikacji zawodowych pracodawcy jako niezbędne uznali:*
 - a) zwiększenie liczby praktycznych form zajęć*
 - b) wzrost branżowych kompetencji językowych,*
 - c) zwiększenie ich udziału w zakresie przygotowania programów kształcenia,*
 - d) położenie większego nacisku na rozwój specjalizacji morskich i turystycznych (jako specyfiki regionu)”*

„V. Rekomendacje wynikające z badania absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku:

- 1. Absolwenci oceniają swoje przygotowanie zawodowe jako dobre (szczególnie wysoko oceniają umiejętność samokształcenia, otwartość na uczenie się i stały rozwój,*
- 2. Zauważają potrzebę doskonalenia swoich umiejętności interpersonalnych, komunikacji w środowisku zawodowym, podniesienie kompetencji językowych oraz nabycie uprawnień specjalistycznych.”*

Wnioski i analizy wynikające z realizacji projektu „Słuchamy Pracodawców! – więcej kształcenia praktycznego na Akademii Pomorskiej w Słupsku” realizowanego w latach 2014-15.

Modyfikację i rozszerzenie zakresu programu kształcenia dla kierunku Geografia w ramach dostosowania efektów kształcenia do potrzeb rynku pracy sfinansowano w ramach Projektu „SŁUCHAMY PRACODAWCÓW! – więcej kształcenia praktycznego na Akademii Pomorskiej w Słupsku”, realizowanego przez Akademię Pomorską w Słupsku, współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach POKL, Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka, Działanie 4.1: Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy, Poddziałanie 4.1.1 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni. W trakcie modyfikacji i rozszerzenia powyższego programu kształcenia konsultowano się z pracodawcami regionu słupskiego (jednostki samorządu terytorialnego w subregionie słupskim, branża turystyczna)

Wnioski Polskiej Komisji Akredytacyjnej

1. *Wprowadzenie zajęć fakultatywnych w ramach realizacji efektów kształcenia w formie zajęć terenowych wyjazdowych, które nie będą zmuszały studentów do ponoszenia kosztów wyjazdu.*
2. *Wprowadzenie w wykazie efektów kształcenia dla kierunku efektów wynikających ze Standardu Kształcenia Nauczycieli dla specjalizacji nauczycielskiej.*
3. *Zmniejszenie liczby specjalności.*

- *Informacja o doświadczeniach i wzorcach międzynarodowych w pracach mających na celu określenie programu kształcenia*

Instytut Geografii i Studiów Regionalnych wykorzystał do kształtowania programów kształcenia doświadczenia wynikające z realizacji wymiany międzynarodowej m.in. w ramach programów:

- LPP ERASMUS,
- ERASMUS+ (uczelnie z 18 państw)
- dwustronnych umów na wymianę semestralną z Czerniowieckim Uniwersytetem Narodowym im. Fedkowycza na Ukrainie oraz Chersońskim Uniwersytetem Narodowym na Ukrainie.

W ramach tego działania prowadzone były rozmowy, porównania programów kształcenia zarówno ze studentami uczestniczącymi w programie jak i przedstawicielami środowiska dydaktycznego i naukowego tych uczelni. Wśród najważniejszych działań należy wymienić:

- rozszerzanie programów studiów z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy,
- wprowadzanie oferty dydaktycznej w językach obcych z nastawieniem na kształcenie studentów zagranicznych,
- programy studiów realizujące wymogi i standardy unijne (boloński system kształcenia),
- aktualizację katalogu ECTS na wszystkich kierunkach studiów.

Wpływ badań naukowych prowadzonych w Instytucie na proces kształcenia przede wszystkim wyraża się wzrostem jakości procesu dydaktycznego i prowadzonych zajęć, wynikającym z nabywania doświadczenia w czasie uczestnictwa pracowników w wymianie międzynarodowej, krajowych i międzynarodowych stażach oraz badaniach naukowych, prowadzonych we współpracy z instytucjami zagranicznymi. Szczególnie cenna jest międzynarodowa współpraca naukowa sprzyjająca poszerzaniu realizowanych zadań, a jednocześnie pozwalająca na przekazywanie nowoczesnej wiedzy studentom.

Instytut ma podpisane umowy o współpracy naukowej i dydaktycznej z wieloma uczelniami zagranicznymi. Liczba partnerów do współpracy jest systematycznie poszerzana, a współpraca naukowa jest finansowana z budżetów zainteresowanych jednostek. Umowy obejmują m.in.: wizyty grup studentów i pracowników, udział w konferencjach, współorganizowanie konferencji, wspólne badania i publikacje, a także realizację zagranicznych ćwiczeń terenowych dla kierunku Geografia, wszystkich specjalności.

W ostatnich latach znacznie rozwinęła się indywidualna współpraca pracowników Instytutu z uczelniami zagranicznymi w Argentynie, Czechach, Niemczech, Słowacji i Urugwaju, co przekłada się na uczestnictwo we wspólnych badaniach naukowych i publikacjach, poszerzanie własnego warsztatu naukowego oraz unowocześnianie treści zajęć zgodnie ze światowymi trendami.

Ważnym osiągnięciem organizacyjnym Akademii Pomorskiej w Słupsku w tym Instytut Geografii i Studiów Regionalnych była realizacja projektu: *Rozwój systemu kształcenia o profilu praktycznym w ramach Słupskiego Ośrodka Akademickiego (SOA) w partnerstwie ze Słupską Izbą Przemysłowo-Handlową na Region Słupski oraz Pomorską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A.* Celem projektu było podniesienie jakości bazy dydaktycznej niezbędnej do realizacji kształcenia praktycznego poprzez modernizację i adaptację istniejącej infrastruktury na potrzeby specjalistycznych pracowni kształcenia praktycznego; podniesienie praktycznych kwalifikacji zawodowych kadry dydaktycznej we współpracy z przedsiębiorcami, gdzie wykładowcy i pracownicy dydaktyczni Instytutu uczestniczyli w specjalistycznych szkoleniach i stażach organizowanych przez firmy z regionu i ze Słupska. W ramach funkcjonujących kierunków *Ochrona środowiska i Fizyka techniczna* powstało 6 nowych specjalności min. *Ekotechnologie – odnawialne źródła energii, Ekoenergetyka, Biomonitoring i zrównoważony rozwój, Przyrodnicze zarządzanie przestrzenią miejską, Gospodarka komunalna i wodno-ściekowa.* W ostatnich latach (2017-2019) na potrzeby Instytutu *Biologii i Ochrony Środowiska, Instytutu Fizyki (ul. Krzysztofa Arciszewskiego 22a) oraz Instytutu Geografii i Studiów Regionalnych (ul. Partyzantów 27);* wyremontowano laboratoria oraz pracownie, które wyposażono w specjalistyczny sprzęt ICT, badawczy oraz podstawowy sprzęt laboratoryjny.

W określaniu koncepcji kształcenia na kierunku Geografia uczestniczyli pracownicy i studenci Instytutu Geografii i Studiów Regionalnych oraz innych instytutów, wymienieni jako wewnętrzni interesariusze, a także opiekunowie praktyk w zakładach pracy i szkołach, dyrektorzy szkół, pracownicy innych placówek naukowych, wymienieni jako interesariusze zewnętrzni.

➤ *Wewnętrzni interesariusze uczestniczący w określaniu koncepcji kształcenia:*

- Instytut Historii i Politologii
- Instytut Fizyki
- Instytut Biologii i Ochrony Środowiska
- Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej
- Instytut Matematyki
- Studium Informatyki

➤ *Zewnętrzni interesariusze uczestniczący w określaniu koncepcji kształcenia (na podstawie zawartych porozumień o współpracy)*

- Urzędy Gmin w Dębnicy Kaszubskiej, Ustce, Głównych, Kobylnicy, Kołczygłowach, Słupsku, Nowej Wsi Lęborskiej, Potęgowie, Damnicy, Postominie, Malechowie, Cewicach, Parchowie, Czarnej Dąbrówce, Wejherowie
- Urzędy Miast Kościerzyna, Słupsk, Ustka, Człuchów, Sławno, Kępice, Czernik
- Starostwo Powiatowe w Człuchowie, Słupsku, Wejherowie, Lęborku
- Fundacja Rozwoju Lokalnego „Parasol” w Bytowie
- Słowiński Park Narodowy
- Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Regionalny Oddział w Słupsku
- Kancelaria Rzecznawcy Majątkowego w Słupsku
- Powiatowy Zakład Usług Medycznych w Słupsku
- Zakład Zarządców Nieruchomości WAM Spółka z o.o. Oddział Słupsk

- Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Słupsku
- „Wodociągi Słupsk” Sp. z o.o. Oczyszczalnia Ścieków
- Państwowa Straż Pożarna w Słupsku
- Urząd Pracy w Słupsku
- Urząd Morski w Słupsku
- Centrum Kształcenia Praktycznego w Słupsku
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Choczewie
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bytowie
- Studio Geodezji w Świdwinie
- GEOEKSPRES Sp. z o.o. w Człuchowie
- Szczecińska Lokalna Organizacja Turystyczna
- Fundacja Rozwoju Lokalnego „Parasol” w Bytowie
- Słowiński Park Narodowy
- Park Narodowy Gór Stołowych
- Biuro Podróży EURO-RELAX w Słupsku
- Przedsiębiorstwo Turystyczne Euro-Tours w Słupsku
- Centrum Zdrowia i Relaksu VERANO Sp. z o.o. w Kołobrzegu
- Stowarzyszenie Lokalnej Organizacji Turystycznej „Kaszuby Bytowskie” w Bytowie
- Powiatowe Stowarzyszenie „Agro-Kaszuby” Powiatu Bytowskiego w Bytowie
- Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych w Słupsku
- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Regionalny Oddział w Słupsku
- Szkoły podstawowe i ponadpodstawowe w Słupsku i regionie
- WellnessMedical SPA Kormoran Rowy
- TRENDMED Sp. z o.o. „Dolina Charlotty”

4.2. Wnioski z analizy monitoringu karier zawodowych absolwentów

Na podstawie analizy Raportu z monitoringu „Losy absolwentów Akademii Pomorskiej w Słupsku”, Akademia Pomorska w Słupsku, Słupsk, styczeń 2018 oraz „Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) szkół wyższych w 2017 roku” wynika, że absolwenci objęci badaniem ankietowym po ukończeniu wyższych studiów w 80,0% przypadków podjęli pracę zawodową lub kontynuują kształcenie (11,0%). Część absolwentów nie podjęło zatrudnienia, ale szuka pracy (5%). Część z nich jednocześnie studiowała i podjęła pracę (4%). Do pozytywnych aspektów podjęcia pracy przez absolwentów zalicza się fakt, że w ponad 55,0% zajęcie to ma związek z ukończonym kierunkiem studiów.

Badania prowadzone wśród pracodawców i analizy Bilansu Kapitału Ludzkiego pokazały, że poza umiejętnościami zawodowymi, niezależnie od rodzaju zajmowanego stanowiska niezmiennie liczą się kompetencje interpersonalne oraz samoorganizacyjne, np. komunikatywność, umiejętność podejmowania decyzji i samodzielność. Z punktu widzenia rozwoju kariery zawodowej bardzo ważne są także umiejętności: zarządzania czasem, przedsiębiorczość, umiejętność współpracy w grupie lub łatwość nawiązywania kontaktów z ludźmi. Kompetencje te rozwijane są na większości specjalności kierunku Geografia. Badanie prowadzone wśród absolwentów Akademii Pomorskiej wykazało, że samoocena

osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych była dość wysoka (większość ocen oscylowała wokół oceny 4,0). Najwyżej została oceniona umiejętność samokształcenia i etyczne postępowanie jako podstawa w działaniu. Niestety gorzej absolwenci oceniali swoje przygotowanie do przyszłej pracy w zakresie zgodności zdobytej wiedzy i wykształconych umiejętności z oczekiwaniami rynku pracy oraz znajomość języków obcych. W celu poprawy tej sytuacji zostały podjęte i wdrożone działania naprawcze.

Absolwenci Uczelni za szczególne istotne w procesie wejścia na rynek pracy i w dalszej karierze zawodowej uznali zdobyte w procesie kształcenia kwalifikacje formalne (świadectwa, dyplomy, certyfikaty). Duże znaczenie miał w ich opinii ukończony kierunek studiów, mniejsze natomiast pozycja/prestizż ukończonej uczelni.

Osoby młode po ukończeniu edukacji na studiach często mają problem z wejściem na rynek pracy ze względu na brak doświadczenia zawodowego. Kwestię tę pokonać może jedynie dobre przygotowanie praktyczne w toku studiów (m.in. korzystanie ze staży i praktyk studenckich). zgromadzone opinie wyrażane przez absolwentów Akademii Pomorskiej wskazują także na zasadność przyjętych w Strategii oraz w Programie Rozwoju AP kierunków doskonalenia modelu kształcenia.

Informacja o doświadczeniach i wzorcach międzynarodowych w pracach mających na celu określenie programu uczenia się.

Instytut wykorzystał do kształtowania programów kształcenia doświadczenia wynikające z realizacji wymiany międzynarodowej m.in. w ramach programów:

LPP ERASMUS,

ERASMUS+ (uczelnie z 18 państw)

dwustronnych umów na wymianę semestralną z Czerniowieckim Uniwersytetem Narodowym im. Fedkowycza na Ukrainie oraz Chersońskim Uniwersytetem Narodowym na Ukrainie.

W ramach tego działania prowadzone były rozmowy, porównania programów kształcenia zarówno ze studentami uczestniczącymi w programie jak i przedstawicielami środowiska dydaktycznego i naukowego tych uczelni. Wśród najważniejszych działań należy wymienić:

rozszerzanie programów studiów z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy,

wprowadzanie oferty dydaktycznej w językach obcych z nastawieniem na kształcenie studentów zagranicznych,

programy studiów realizujące wymogi i standardy unijne (boloński system kształcenia),

aktualizację katalogu ECTS.

Wpływ badań naukowych prowadzonych w Instytucie na proces kształcenia przede wszystkim wyraża się wzrostem jakości procesu dydaktycznego i prowadzonych zajęć, wynikającym z nabywania doświadczenia w czasie uczestnictwa pracowników w wymianie międzynarodowej, krajowych i międzynarodowych stażach oraz badaniach naukowych, prowadzonych we współpracy z instytucjami zagranicznymi. Szczególnie cenna jest międzynarodowa współpraca naukowa sprzyjająca poszerzaniu realizowanych zadań, a jednocześnie pozwalająca na przekazywanie nowoczesnej wiedzy studentom.

Należy też podkreślić, że zainteresowania badawcze pracowników miały wpływ na uruchamianie nowych specjalności.

Instytut ma podpisane umowy o współpracy naukowej i dydaktycznej z wieloma uczelniami zagranicznymi. Liczba partnerów do współpracy jest systematycznie poszerzana, a współpraca naukowa jest finansowana z budżetów zainteresowanych jednostek. Umowy obejmują m.in.: wizyty grup studentów i pracowników, udział w konferencjach, współorganizowanie konferencji. W ostatnich latach znacznie rozwinęła się indywidualna współpraca pracowników Instytutu z uczelniami zagranicznymi w Argentynie, Czechach, Niemczech, Słowacji i Urugwaju, na Węgrzech co przekłada się na uczestnictwo we wspólnych badaniach naukowych i publikacjach, poszerzanie własnego warsztatu naukowego oraz unowocześnianie treści zajęć zgodnie ze światowymi trendami.

4.3. Inne działania związane z oceną i doskonaleniem programu studiów

Opis sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta

Sprawdzenie efektów kształcenia będzie przebiegało w bardzo zróżnicowany sposób, zależny m.in. od formy prowadzonych zajęć. Zgodnie z Zarządzeniem nr R.021.10.16 Rektora Akademii Pomorskiej w Słupsku z dnia 22 stycznia 2016 r. w Akademii Pomorskiej przyjmuje się następujące formy zajęć, w odniesieniu do kierunku Turystyka i rekreacja:

1. Zajęcia teoretyczne:

1) Wykłady

Sprawdzenie efektów kształcenia realizowanych na wykładach, będzie odbywało się głównie poprzez formę egzaminu. Warto jednak podkreślić, że zakładane są dwa rodzaje egzaminu – pisemna i ustna. W przypadku egzaminu pisemnego preferowanymi formami sprawdzenia efektów kształcenia jest test wyboru lub zadania otwarte o często aplikacyjnym charakterze. Forma egzaminu ustnego jest znacznie bardziej zindywidualizowana, ale najczęściej przyjmuje ramy wyboru przez studenta zestawu pytań, na które student musi odpowiedzieć. Część wykładów kończy się zaliczeniem z oceną. Wówczas prowadzący może sprawdzić efekty kształcenia realizowane na wykładach przyjmując takie same formy jak w przypadku wykładu kończącego się egzaminem lub formę pisemnego kolokwium zaliczeniowego.

2) Konwersatoria

Konwersatoria są formami zajęć z uwzględnieniem czynnego udziału studentów w prezentowanych przez prowadzącego treściach. Zakłada się formę dyskusji i możliwość prezentacji własnych poglądów i wiedzy przez studentów. Sprawdzanie efektów kształcenia może odbywać się w trakcie trwania przedmiotu, biorąc pod uwagę aktywność studentów wynikającą z ich wcześniejszego przygotowania do zajęć. Konwersatoria mogą kończyć się dwoma formami sprawdzenia – egzaminem (forma ustna lub pisemna) lub zaliczeniem z oceną (łącznie z przygotowaniem pracy semestralnej, projektu itp.).

2. Zajęcia praktyczne:

1) Seminaria

Głównym sposobem sprawdzenia efektów kształcenia na seminarium dyplomowym, będzie przygotowanie jak również sam poziom pracy dyplomowej. Ważne są też poszczególne ogniwa konstruowania pracy, które będą dodatkowo sprawdzane. Ponadto ocenie będzie podlegała sama postawa studenta w kontekście rynku pracy.

2) Lektoraty – ćwiczenia

Forma zajęć związana z nauką języków obcych. Sprawdzalność efektów kształcenia odbywa się systematycznie na zajęciach na podstawie wykonywanych przez studentów zadań ustnych i pisemnych, ocenie prac pisemnych, ustnych, kolokwii ustnych i pisemnych oraz egzaminu końcowego. Ważnym etapem sprawdzalności efektów kształcenia jest aktywność na zajęciach oraz ocena przygotowania studenta do zajęć, w tym systematyczność.

3) Ćwiczenia praktyczne:

Ćwiczenia audytoryjne

W przypadku ćwiczeń audytoryjnych możliwymi formami sprawdzenia efektów kształcenia są m.in. prace semestralne w postaci projektu, który może być budowany przez cały semestr. Inną formą sprawdzenia efektów są ćwiczenia pisemne o różnym zakresie i formie przygotowywane na następne zajęcia. Ponadto sprawdzenie efektów kształcenia będzie odbywało się poprzez kolokwia i „wejściówki” w trakcie semestru. Ważnym elementem tego rodzaju ćwiczeń, którym można także sprawdzać efekty kształcenia jest aktywność na ćwiczeniach wynikająca często z wcześniejszego przygotowania oraz sama umiejętność organizacji pracy w tym pracy w grupach. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

Ćwiczenia terenowe

Efekty kształcenia na ćwiczeniach terenowych będą sprawdzane w oparciu o indywidualną lub grupową sprawność wykonywania zadań praktycznych przez studentów. Same ćwiczenia zależne są od specjalności i przedmiotu studiów. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

Ćwiczenia laboratoryjne

Sprawdzenie efektów kształcenia na ćwiczeniach laboratoryjnych jest zależne od rodzaju tych ćwiczeń. W przypadku zajęć odbywających się w laboratoriach, najczęstszą formą sprawdzenia jest poziom i stan wykonania praktycznych ćwiczeń laboratoryjnych. Mogą one zamykać się w ramach jednorazowego spotkania lub trwać przez kilka przyjmując formę większego opracowania, np. konstrukcja mapy. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

Ćwiczenia projektowe

Sprawdzenie efektów kształcenia na ćwiczeniach projektowych jest związane z realizacją treści przedmiotowych, które w dużej mierze zawierają efekty kształcenia doskonalące wiedzę i umiejętności rozumienia i konstrukcji projektów. W przypadku projektowych, najczęstszą formą sprawdzenia jest poziom i stan wykonania praktycznych prac w formie projektów. Mogą one zamykać się w ramach tworzenia indywidualnych bądź grupowych projektów. Każde wykonane przez studenta ćwiczenie będzie posiadało dokumentację.

Ćwiczenia warsztatowe

Są formą grupowych zajęć praktycznych służącą nauczaniu i doskonaleniu umiejętności zawodowych ściśle związanych z kompetencjami społecznymi, w tym z umiejętnością pracy w grupie i rozwojem kompetencji interpersonalnych oraz kompetencjami zawodowymi, w tym z umiejętnością rozwiązywania problemów

zawodowych. Wymagają najczęściej odpowiedniego przygotowania teoretycznego w formie wykładów, konwersatoriów. Prowadzone są z wykorzystaniem metod aktywizujących, charakteryzujących się uczeniem poprzez działanie praktyczne. W ramach ćwiczeń warsztatowych możliwe są do wykorzystania metody jak: burza mózgów, inscenizacja, metoda sytuacyjna, studium przypadku, gry symulacyjne itd. Zajęcia tego typu powinny być prowadzone przez wykładowców – ekspertów w danej dziedzinie, posiadających doświadczenie w zawodzie stanowiącym przedmiot kształcenia. Sprawdzanie efektów odbywa się w toku prowadzenia zajęć na zasadzie interakcji pomiędzy prowadzącym a słuchaczami. Efekty kształcenia oceniane są w formie przygotowanych prac ustnych, pisemnych lub ocenie zaplanowanych zadań, które mogą być oceniane w formie prac grupowych lub indywidualnych, co powinno zostać szczegółowo określone w sylabusie przedmiotowym.

Ćwiczenia ruchowe

Sprawdzenie efektów kształcenia na ćwiczeniach ruchowych jest związane z realizacją treści obowiązkowych, dotyczących wychowania fizycznego. Sprawdzalność efektów kształcenia odbywa się na zajęciach ruchowych, doskonalących wiedzę i umiejętności dotyczące dostrzegania związków aktywności ruchowej z poziomem zdrowia przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa. Sprawdzenie efektów kształcenia odbywa się poprzez uczestnictwo w zaplanowanych formach aktywności ruchowej w zakresie przyjmowania w nich różnych ról (np. uczestnika, animatora, sędziego, kibica).

4) Praktyki

Praktyka zawodowa jest częścią składową przygotowania studentów do pracy zawodowej. Zadaniem tego modułu jest stworzenie warunków do praktycznego pogłębienia wiadomości przekazanych w toku zajęć dydaktycznych i konfrontacja ich z praktyką. Praktyki rozwijają aktywność, kreatywność i przedsiębiorczość studentów. Praktyka trwa 6 miesięcy (720 godzin). Weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia odbywa się zarówno w miejscu odbywania praktyki przez opiekuna praktyki z ramienia pracodawcy oraz przez opiekuna praktyki z ramienia uczelni. Kontrola codziennych wykonywanych zadań oraz ich poprawność jest oceniana w dzienniku praktyk oraz w formie końcowej oceny z opisem osiągniętych efektów.

4.4. Doskonalenie programu studiów

Doskonalenie programu studiów opiera się na pracy Instytutowej Komisji ds. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W kwestii doskonalenia programu studiów funkcjonowanie IK WSZJK opiera się głównie na następujących działaniach:

- doskonalenie programu i przebiegu kształcenia na kierunku turystyka i rekreacja,
- weryfikowanie efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach i specjalnościach studiów,
- ankietyzacja studentów po zakończeniu każdego semestru,
- wyciąganie wniosków z monitorowania kariery zawodowej absolwentów,
- zbieranie opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych
- powoływanie podkomisji ds. oceny i weryfikacji efektów kształcenia (2 razy w roku)
- opiniowanie poprawności obsady dydaktycznej zajęć,
- formułowanie wytycznych, wskazówek i zaleceń dotyczących działań na rzecz doskonalenia programu studiów i ich realizacji.

Doskonalenie programu studiów obejmuje również spełnianie wymagań określonych w obowiązujących rozporządzeniach ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego w zakresie kryteriów oceny programowej, ze szczególnym uwzględnieniem opinii pracodawców przy tworzeniu treści kształcenia i realizacji procesu kształcenia, wyników analizy osiągnięcia zakładanych efektów z realizacji praktyk, jak również umiędzynarodowienia procesu kształcenia, tj. prowadzenia współpracy międzynarodowej i przygotowania do uczenia się w językach obcych. Program studiów zapewnia wybór dotyczący prowadzenia zajęć w językach obcych (wybrany przedmiot).